

Poznámky
k 5. Mojžíšově knize
1. část

C. H. Mackintosh

POZNÁMKY
K
5. MOJŽÍŠOVĚ KNIZE

1. část

C. H. MACKINTOSH

OBSAH

PŘEDMLUVA.....	9
ÚVOD.....	11
5. Mojžíšova 1	23
5. Mojžíšova 2	70
5. Mojžíšova 3	84
5. Mojžíšova 4	102
5. Mojžíšova 5	170
5. Mojžíšova 6	221

PŘEDMLUVA

Cena a důležitost Božího slova nemohou být v přítomné době doceněny. Jeho čistota a autorita jsou napadány téměř ze všech stran a každou formou.

„Jestliže jsou bořeny základy, co může dělat spravedlivý?“ (Žalm 11,3)

Myšlenky a principy nevěry se neomezují na několik učených a spekulativních myslitelů, jako tomu bylo před padesáti lety, ale jsou nyní vyhlášovány mnohými, kteří by měli být pravými strážci křesťanství a obránci Bible jako zjevení od Boha.

Tímto způsobem je klamáno množství prostých a nic netušících lidí. Jestliže se jen způsob mluvení líbí, pak je málo takových, kdo srovnávají to, co slyšeli, se svatými Písmy. Svědomí nebylo probuzeno a oni se dále nestarají.

Ale jaký je z pohledu věčnosti stav nesmrtelných duší pod takovou službou? Na kom spočívá váha odpovědnosti? Jemně setkané teorie nikdy neprobudí duši spící v hříchu. Ztracený hříšník musí být postaven tváří v tvář jasnému Božímu slovu a vážným skutečnostem věčnosti. Musí být slyšet hlas Božího slova. Vše zde je absolutní, pozitivní a jasné, ať už nevěra říká cokoli. **„Slovo Páně trvá na věky.“**

S vděčností shledávám, že obsah následujících stránek je dobře schopen čelit a působit proti uvolněnosti a neurčitosti převládajícího učení dnešní doby. To plně odpovídá charakteru a obsahu 5. Mojžíšovy knihy. Židovský zákonodárce s velkou vážností klade Slovo Hospodinovo na srdce Izraele. Není to kniha ceremonií, ale lidu je připomínána jeho povinnost zachovávat přikázání, ustanovení a soudy Pána.

To je první mravní povinnost člověka každého věku – naprostá poslušnost a poddanost Boží zjevené vůli.

Mojžíš mluví k dětem Izraele jako otec a velmi něžným a laskavým způsobem jim připomíná: **„Nyní tedy, ó Izraeli, slyš ustanovení a soudy, které já učím vás... Nepřidáte nic k slovu, které já přikazuji vám, aniž co ujmete od něho, abyste tak přikázání Hospodina Boha svého, které já přikazuji vám, zachovali.“** (5. Mojžíšova 4,1.2) A dále říká: **„A budou slova tato, která já přikazuji tobě dnes, v srdci tvém... Uvážeš je za znamení na ruce své, a**

jako náčelník mezi očima svýma. Napíšeš je také na veřejích domu svého a na branách svých.“ (5. Mojžíšova 6,6-9)

Blaho lidu jednotlivě i jako národa záviselo na jejich věrném zachování těchto často opakovaných zákonů. Zanedbávat je znamenalo přivést na sebe nelibost a trestání Boha Izraele.

Ale více o těchto věcech zde nemusí být řečeno. Čtenář najde na následujících stránkách bohaté ukázání a praktické použití těchto božských napomenutí a varování. Avšak pisatel se neomezil na to, co učí 5. Mojžíšova kniha, ale rozšířil to o témata, ke kterým dává podnět. Tímto způsobem máme před sebou základní pravdy křesťanství: je pojednáno o širokém okruhu pravdy a v této knize najdeme mnohé z toho, co se dotýká jednotlivého křesťana, rodiny, domácnosti a Boží církve.

Kniha vychází s vážným přáním, aby se Pánu milostivě líbilo užít ji pro slávu Svého jména, pro pomoc Jeho lidu a pro požehnání mnoha drahých duší.

A. M.

Londýn, listopad 1880

Poznámky k českému vydání

České vydání „Poznámek k 5. Mojžíšově knize“ je pokračováním překladu, o kterém je mluveno u „Poznámek k 4. Mojžíšově knize“.

Základem citace biblických textů je kralický překlad Bible. Někde, zejména u novozákonních citací je upravován podle elberfeldského německého překladu, někde za pomoci českého studijního překladu ČSP, vydání 2009 © Nakladatelství KMS, nebo i jeho přímým užitím. Na některých místech jsou tyto způsoby uvádění biblického textu poznamenány, avšak ne důsledně všude. Doufáme, že čtenář bude mít pro tuto skutečnost pochopení.

ÚVOD

Charakter knihy, kterou se nyní budeme zabývat, je tak zřetelný jako každé z předcházejících částí pěti Mojžíšových knih. Kdybychom měli soudit z názvu knihy, mohli bychom mít za to, že je to pouhé opakování toho, co nalézáme v předcházejících knihách. To by byl velmi vážný omyl. V Božím slově není žádné pouhé opakování. Bůh se sám nikdy neopakuje ani ve Svém Slově, ani ve Svých skutcích. Kdekoli sledujeme našeho Boha, ať na stránkách Svatého písma, nebo v rozsáhlých polích stvoření, vidíme božskou plnost, nekonečnou rozmanitost, určitý plán. A přesně úměrně duchovnosti své mysli budeme mít schopnost rozeznávat a oceňovat tyto věci. Zde, tak jako ostatně ve všem, potřebujeme oko pomazané nebeskou masťou. Jaké ubohé myšlenky o inspiraci musí chovat člověk, jenž by si mohl být na chvíli myslet, že Pátá Mojžíšova kniha je suchým opakováním toho, co se nalézá ve Druhé, Třetí a Čtvrté Mojžíšově knize! Vždyť ani v lidském sepsání bychom neměli očekávat, že najdeme takovou jasnou nedokonalost, a tím méně v dokonalém zjevení, které nám Bůh tak milostivě dal ve Svém svatém Slově. Skutečnost je, že v celé inspirované knize není ani jedna nadbytečná věta, ani jedna zbytečná, ani jeden výrok, který by neměl svůj vlastní zřetelný význam – své vlastní přímé použití. Jestliže to nevidíme, musíme se učit hloubce, síle a významu slov: „*Všeliké písmo od Boha jest vdechnuté.*“ (2. Tim. 3,16)

Vzácná slova! Kéž by jim bylo v našich dnech více rozuměno! Je krajně důležité, aby lid Páně byl zakořeněn, založen a upevněn v té velké pravdě o plné inspiraci Svatého písma. Je se co bát, že ohledně tohoto velmi vážného předmětu se ve vyznávající církvi šíří uvolněnost hrozného rozsahu. U mnohých se stalo módním ukazovat opovržení vůči myšlence plné inspirace. Pohlíží se na ni jako na opravdové dětinství a nevědomost. Mnozí považují za velký důkaz hluboké učenosti, šíře mysli a originálního myšlení, když mohou svobodně kritizovat a nalézat nedostatky ve vzácné Boží knize. Lidé si troufají sedět na soudné stoličce nad Biblí, jako kdyby byla jen pouhým lidským dílem. Dovolují si pronášet mínění o tom, co je a co není hodné Boha. Ve skutečnosti soudí Boha samého. Výsledkem je, jak lze očekávat, krajní temnota a zmatení, a to jak u těch učených doktorů samých, tak i u těch, kdo jsou tak pošetilí, že jim naslouchají. A pokud jde o budoucnost, kdo

může domyslet věčný úděl všech těch, kdo se budou muset odpovídat před soudnou stolicí Krista z hříchu znevažování Božího slova a zavádění stovek lidí svým nevěreckým učením?

Nebudeme však mařit čas setrváváním u hříšné pošetilosti nevěřících a pochybovačů (i když si říkají křesťané), ani u jejich nicotných snah projevoval neúctu té nesrovnatelně vzácné knize, kterou náš milostivý Bůh dal napsat pro naše naučení. Jednoho dne shledají, že se osudně mýlili. Bůh dej, aby to nebylo příliš pozdě! A pokud jde o nás, nechť naší hlubokou radostí a útěchou je přemýšlet o Božím slovu, abychom tak stále objevovali nějaké nové poklady v tom nevyčerpatelném dolu – nějaké nové mravní slávy v tom nebeském zjevení!

Pátá Mojžíšova kniha zaujímá zcela zvláštní místo v inspirovaném kánonu. Její počáteční řádky to dostatečně dokazují: *„Tato jsou slova, která mluvil Mojžíš ke všemu lidu Izraelskému před Jordánem na poušti, na rovinách proti moři rudému, mezi Fáran a Tofel a Lában a Hazerot a Dizahab.“* (5. Mojžíšova 1,1)

Tolik, pokud jde o místo, na kterém vydavatel zákona pronesl obsah této obdivuhodné knihy. Lid přišel k východnímu břehu Jordánu a měl vejít do země zaslíbení. Jejich cesta pouští byla téměř u konce, jak se učíme z třetího verše, ve kterém je čas vyznačen stejně tak zřetelně jako zeměpisná poloha v 1. verši: *„Stalo se pak čtyřicátého léta, jedenáctého měsíce, v první den téhož měsíce, že mluvil Mojžíš synům Izraelským všechny věci, které jemu byl přikázal Hospodin.“* (5. Mojžíšova 1,3)

Takto máme s božskou přesností a podrobností stanoven nejen čas a místo, ale z právě citovaných slov se také učíme, že sdělení, učiněná lidu na moábských rovinách, byla daleká toho, aby byla opakováním něčeho, co už jsme před sebou měli ve svých studiích o Druhé, Třetí a Čtvrté Mojžíšově knize. Další důkaz toho, a to velmi jasný, máme v 29. kapitole knihy, již právě začínáme: *„Tato jsou slova smlouvy, která přikázal Hospodin Mojžíšovi učiniti se syny Izraelskými v zemi Moábské, mimo onu smlouvu, kterou učinil s nimi na Orébě.“* (5. M. 29,1)

Nechť si čtenář zvláště povšimne těchto slov. Mluví o dvou smlouvách – jedné na Orébu a jedné v Moábské zemi. A ta druhá, tak vzdálená toho, aby byla jen pouhým opakováním první, je od ní tak rozdílná, jak jen dvě věci mohou být. O tom budeme mít velmi plné a jasné svědectví v naší studii té hluboké knihy, která nyní před námi leží otevřená.

Je pravda, že řecký název knihy, který znamená „Druhý zákon“, se může jevit jako příčina vzniku myšlenky, že kniha je jen rekapitulací toho, co předcházelo. Ale buďme ujištěni, že tomu tak není. Byl by to skutečně vážný omyl, kdybychom si to mysleli. Kniha má své zvláštní místo. Její rozsah a předmět jsou jak jen možno odlišné. Velkou lekcí, kterou důrazně vštěpuje, je od začátku až do konce poslušnost. A to nejen dle litery, ale v duchu lásky a bázně – poslušnost, založená na poznaném a prožívaném vztahu – poslušnost, oživovaná pocitem mravního závazku velmi vážného a vlivného charakteru.

Zestárlý vydavatel zákona – věrný, milovaný a ctěný služebník Pána, měl opustit shromáždění. Měl odejít do nebe a oni měli přejít Jordán. Proto jsou jeho závěrečné řeči slavnostně vážné a nanejvýš působivé. – Prochází celou jejich historii cesty pouští, a to také velmi dojímavým a působivým způsobem. – Znovu vypráví výjevy a okolnosti jejich na události bohatého života v poušti řečí pozoruhodně cílenou k tomu, aby se dotkla nejniternějších strun srdce. Sledujeme tyto velice vzácné řeči s obdivem a se zalíbením. Mají nesrovnatelný půvab vycházející z okolností, za nichž byly proneseny, stejně jako z jejich vlastního božsky mocného obsahu. Mluví k nám neméně účinně, než k těm, jimž byly zvláště určeny. Mnoho výzev a napomenutí k nám přichází s takovou mocí, jako kdyby byly proneseny teprve včera.

A není tomu tak s celým Písmem? Nejsme ustavičně překvapováni jeho podivuhodnou mocí, jak se hodí na náš vlastní stav a na dny, do nichž padl náš los? Mluví k nám věčně a svěže, jako kdyby bylo psáno výslovně pro nás – psáno právě dnes. S Písmem není nic srovnatelné. Vezmi lidské spisy téhož data jako Pátá Mojžíšova kniha. Pokud můžeš položit svou ruku na nějaký svazek napsaný před třemi tisíci lety, co shledáš? Že to je zajímavý pozůstatek starověku – něco, co může být položeno do Britského musea vedle nějaké egyptské mumie a co nemá žádné použití pro nás v naší době; zatuchlý dokument – zastaralý záznam, který je pro nás prakticky nepoužitelný, vztahující se jen ke stavu společnosti a ke stavu věcí dávno překonanému a pohřbenému v zapomenutí.

Naopak Bible je knihou pro dnešek. Je to Boží vlastní kniha – Jeho dokonalé zjevení. Je to Jeho hlas, mluvící ke každému z nás. Je to kniha pro každý věk, pro každou zemi, pro každý stav – vysoký i nízký, pro bohaté i chudé, učené i nevědomé, staré i mladé. Mluví řečí tak jednoduchou, že jí může

rozumět dítě, a přece tak hlubokou, že ten největší intelekt ji nemůže vyčerpat. Nadto mluví přímo k srdci. Dotýká se nejhlubších strun naší mravní bytosti. Jde až ke skrytým kořenům myšlení a citů v duši. Důkladně nás posuzuje. Slovem, je to tak, jak nám to říká inspirovaný apoštol: *„Živá jest zajisté řeč Boží a mocná, a pronikavější nad všeliký meč na obě strany ostrý, a dosahuje až do rozdělení i duše i ducha i kloubů i morku v kostech, a rozeznává myšlení i mínění srdce.“* (Židům 4,12)

A pak si všimni jejího obdivuhodného rozsahu a obsažnosti. Pojednává přesně a důrazně o zvycích a mravech, způsobech a zásadách devatenáctého století¹ křesťanské éry, stejně jako o nejstarších obdobích lidské existence. Ukazuje dokonalou znalost člověka v každé etapě jeho historie. Dnešní Londýn i Týrus před třemi tisíci lety jsou na svatých stránkách zobrazeny se stejnou přesností a věrností. Lidský život je v této vzácné knize, kterou Bůh milostivě napsal pro naše naučení, vykreslen mistrovskou rukou v každém stupni svého vývoje.

Jaká je to výsada, vlastnit takovou knihu! – Mít ve svých rukou božské zjevení! – Mít přístup ke knize, jejíž každá řádka je inspirována Bohem! – Mít božsky danou historii minulosti, přítomnosti i budoucnosti! Kdo může správně ocenit takovouto výsadu?

Ale tato kniha potom soudí člověka – soudí jeho cesty – soudí jeho srdce. Říká mu pravdu o něm samém. Proto člověk nemiluje Boží knihu. Neobrácený člověk dá před Biblí většinou přednost novinám nebo napínavému románu. Raději si přečte zprávu o průběhu projednávání nějakého zločinu před soudem než kapitolu v Novém zákoně.

Odtud také pramení ustavičná snaha nacházet v Boží požehnané knize nedostatky. Nevěřící lidé všech dob a všech tříd pilně pracovali na tom, aby našli ve Svatém písmu chyby a rozpory. Zaryté nepřátele Božího slova najdeme nejen mezi obyčejnými, hrubými a demoralizovanými lidmi, ale i mezi vzdělanými, vychovanými a učenými. Stejně jako tomu bylo ve dnech apoštolů: *„lehkomyslní a nešlechtní lidé“* a *„ženy nábožné a poctivé“* – dvě třídy lidí tak vzájemně vzdálené společensky a mravně – našli společný bod v tom, s čím ze srdce souhlasili, totiž projevovat naprosté opovržení vůči Božímu slovu a těm, kdo je věrně kázali. (Porovnej Sk. 13,50 se Sk. 17,5.) Tak vždy shledáváme, že lidé, kteří se téměř ve všem ostatním liší, spolu souhlasí

¹ Psáno v 19. století – p. p.

ve svém odhodlaném odporu vůči Bibli. Jiné knihy jsou ponechány na pokoji. Lidé se nestarají o to, aby ukázali nedostatky ve Vergiliově, Horáciově, v Homérovi nebo Herodotovi. Ale Bibli nedokážou snést, protože je zjevuje a říká jim pravdu o nich samých a o světu, ke kterému patří.

A nebylo tomu přesně tak s živým Slovem – s Božím Synem – Pánem Ježíšem Kristem, když byl zde mezi lidmi? Lidé Ho nenáviděli, protože jim říkal pravdu. Jeho služba, Jeho slova, Jeho cesty – celý Jeho život byl ustavičným svědectvím proti světu. Proto ten jejich tvrdý a stálý odpor. Jiným lidem bylo dovoleno, aby si šli svou cestou, ale On byl stále pozorován a byly Mu kladeny léčky na každém kroku Jeho stezky. Vůdcové lidu se snažili, „*aby ho polapili v řeči*“, aby měli důkaz proti Němu a mohli Ho vydat moci a autoritě místodržícího. Tak to bylo během Jeho obdivuhodného života. A v závěru, když ten Požehnaný byl přibit ke kříži mezi dvěma zločinci, byli tito ponecháni na pokoji. Na ně nesměřovaly žádné urážky – nejvyšší kněží a starší nad nimi nepotřásali hlavami. Nikoli, všechny urážky, všechny posměchy, všechna ta hrubá a necitelná vulgárnost – to vše postihlo Toho, jenž zaujímal prostřední kříž.

Nuže, je dobré, abychom důkladně rozuměli skutečnému prameni všeho toho protivení se Božímu Slovu – ať to je živé Slovo nebo psané Slovo. Umožní nám to vážít si Ho dle Jeho skutečné ceny. Ďábel nenávidí Boží slovo – nenávidí je dokonalou nenávisť. A proto používá učené nevěrce, aby psali knihy a dokazovali, že Bible není Boží slovo, že jím nemůže být, protože v ní jsou chyby a rozpory. A nejenom to, ale že ve Starém zákoně nacházíme zákony a ustanovení, zvyky a praktiky, které jsou nehodné té milostivé a blahovolné Bytosti.

Na takovýto způsob argumentace máme jen krátkou a jasnou odpověď. O všech těch učených nevěrcích prostě říkáme, že o té věci nevědí vůbec nic. Mohou být velmi učení, velmi chytří, hlubocí a originální myslitelé, dobře vzdělaní ve všeobecné literatuře, velmi na svém místě, aby podali názor na nějaký předmět v oblasti přirozené a mravní filozofie, velmi schopní k diskusi o vědeckých otázkách. Kromě toho mohou být velmi milí v soukromém životě – skutečně úctyhodní lidé – přívětiví, benevolentní, lidumilní, milovaní v soukromí a ctěni na veřejnosti – to vše může být. Ale jsou-li neobrácení a nemají-li Ducha Božího, jsou naprosto neschopní k utvoření, a ještě mnohem méně k vydávání úsudku o Svatém písmu. Kdyby někdo byl

naprosto nevědomý o Koperníkově systému, pak ti samí lidé, o kterých mluvíme, by ho ihned prohlásili za naprosto nekompetentního, aby o tom mluvil, a za nehodného slyšení v té věci. Krátce řečeno, nikdo nemá právo předkládat názor na věc, s kterou není obeznámen. To je zásada, která je všude přijímaná. A proto její použití v případě, který nyní máme před sebou, nemůže být spravedlivě zpochybňováno.

Nuže, inspirovaný apoštol nám ve své 1. epištole ke Korintským říká, že „*přirozený člověk nepřijímá věci Ducha Božího, neboť jsou mu bláznovstvím a nemůže je poznat, protože mají být posuzovány duchovně*“ (1. Kor. 2,14). To je rozhodující. Mluví o člověku v jeho přirozeném stavu, ať už je jakkoli učený, jakkoli kultivovaný. Nemluví o nějaké zvláštní třídě lidí, ale prostě o člověku v jeho neobráceném stavu – člověku, postrádajícím Ducha Božího. Někteří si představují, že apoštol mluví o člověku v postavení barbara či divoké nevědomosti. Nikterak. Je to prostě člověk ve své přirozenosti, ať je učeným filozofem nebo nevědomým hrubiánem. „Nemůže poznat věci Ducha Božího.“ Jak potom může vytvářet nebo pronášet úsudek o Božím slovu? Jak si může osobovat říkat, co je a co není hodné Boha, aby to napsal? A jestliže je tolik smělý, aby to učinil (a žel, on takový je), kdo bude tak pošetilý, aby mu naslouchal? Jeho argumenty nemají základ, jeho teorie jsou bezcenné, jeho knihy jsou vhodné jen pro koš na papíry. A to vše, budiž poznamenáno, na základě všeobecně přijímaného principu, který byl výše vysloven, že nikdo nemá jakýkoli nárok být slyšen ohledně předmětu, o kterém je sám naprosto nevědomý.

Tímto způsobem posoudíme celý zástup nevěřících pisatelů. Kdo by chtěl naslouchat slepému člověku, když mluví o světle a stínu? A přece takový člověk má mnohem větší nárok na to, aby byl slyšen, než neobrácený člověk, který mluví o předmětu inspirace. Lidská učení – jakkoli rozsáhlá a rozmanitá, lidská moudrost – jakkoli hluboká, nemohou učinit člověka způsobilého k tomu, aby zformoval úsudek o Božím slovu. Není pochyb o tom, že učenec může zkoumat a porovnávat text MSS² prostě jako věc textové kritiky; může být schopen zformovat úsudek, týkající se vážnosti určitého čtení nějakého oddílu. Ale to je něco naprosto jiného, než když nevěřící pisatel se osmělí vyslovit soud o zjevení, které nám Bůh dal ve Své nekonečné dobro-

² Označení biblického rukopisu (- p. p.).

tivosti. Tvrdíme, že toto nemůže činit žádný člověk. Jen skrze Ducha samého, jenž inspiroval svatá Písma, je možné těmto Písmům rozumět a přijímat je. Boží slovo musí být přijímáno na základě jeho vlastní autority. Jestliže člověk může o něm soudit nebo o něm rozumovat, pak to vůbec není Boží slovo. Dal nám Bůh zjevení, nebo nedal? Jestliže ano, pak ono musí být v každém směru absolutně dokonalé. A když je takové, musí být naprosto mimo oblast lidského soudu. Člověk není více oprávněn posuzovat Písmo, než posuzovat Boha. Písmo soudí člověka, nikoli člověk Písmo.

To je celý rozdíl. Nic nemůže být ubožejší a opovrženímhodnější než knihy, které nevěřící lidé píší proti Bibli. Každá stránka, každý odstavec, každá věta jen ilustrují pravdu apoštolova tvrzení, že *„přirozený člověk nepřijímá věci Ducha Božího, ... a nemůže je poznat, protože mají být posuzovány duchovně“*. Jejich veliká nevědomost o předmětu, o kterém se odvažují pojednávat, je vyvážena jen jejich sebevědomím. O jejich neuctivosti neříkáme nic. Neboť kdo by chtěl hledat uctivost ve spisech nevěřících lidí? Snad bychom mohli očekávat trochu skromnosti, kdybychom si plně neuvědomovali nepřátelského ducha, který je u kořene všech takových spisů a činí je naprosto nehodné být i jen chvilkového zvažování. K jiným knihám mohou mít nestranný postoj. Ale k vzácné Boží knize přistupují s předpojatým úsudkem, že není božským zjevením, poněvadž přece nevěřící nám říkají, že Bůh nám nemohl dát napsané zjevení Svých myšlenek.

Jak je to zvláštní! Lidé nám dávají zjevení svých myšlenek (a nevěřící to činí tak naprosto jasně), ale Bůh nemůže! Jaká pošetilost! Jaká troufalost! Právem se můžeme ptát, proč by Bůh nemohl zjevit Své myšlenky Svým stvořením? Proč by taková věc měla být považována za nemyslitelnou? K tomu není žádný důvod, ale nevěřící to tak chtějí mít. Přání je v tomto případě jistě otcem myšlenky. Otázka, kterou položil starý had v zahradě Eden před téměř šesti tisíci lety, přecházela z jednoho věku na druhý přes všechny možné pochybovače, racionalisty a nevěrce, totiž: *„Tak-li jest, že Bůh řekl?“* My s velkou radostí řekneme: Ano, velebeno buď Jeho svaté jméno, On mluvil – mluvil k nám. Zjevil Své myšlenky. Dal nám svatá Písma. **„Všeliké písmo od Boha jest vdechnuté a užitečné k učení, k usvědčování, k napravování, k výchově ve spravedlnosti, aby Boží člověk byl dokonalý [αριος], důkladně vystrojený ke každému dobrému skutku.“** (2. Timoteovi 3,16.17) – A dále: *„Kterékoli věci napsány jsou, k našemu naučení napsány jsou, abychom skrze trpělivost a potěšení písem měli naději.“* (Římanům 15,4)

Pán budiž veleben za taková slova! Ujišťují nás, že všechno Písmo je dáno od Boha a že všechno Písmo je dáno nám. Jak vzácné pojítko mezi duší a Bohem! Který jazyk může vyslovit cenu takového pojítko? Bůh mluvil – mluvil k nám. Jeho Slovo je skála, o kterou se vlny nevěřících myšlenek roztříští v opovržením hodné neschopnosti, ponechávající ji v její božské síle a věčné stabilitě. Nic se nemůže dotknout Božího slova. Ani spojí-li se všechny moci země a pekla, lidí a ďáblů, nemohou nikdy pohnout Božím slovem. To zde stojí ve své vlastní mravní slávě přes všechny útoky nepřátel, opakujících se v každém věku. „*Na věky, ó Hospodine, slovo tvé trvanlivé jest v nebesích.*“ (Žalm 119,89) – „*Nebo jsi zvelebil nade všechno jméno své a slovo své.*“ (Žalm 138,2) Co zbývá pro nás? Pouze toto: „*V srdci mém skládám řeč tvou, abych nehřešil proti tobě.*“ (Žalm 119,11) Zde leží hluboké tajemství pokoje. Srdce je spojeno s trůnem – ba přímo s Božím srdcem pomocí Jeho převzácného Slova, a vlastní pokoj, který svět nemůže dát, ani odejmout. Co mohou vykonat všechny teorie, rozumování a argumenty nevěřících? Vůbec nic. Jsou považovány za prach na mlatu. Pro toho, kdo se skutečně z milosti naučil důvěřovat Božímu slovu – spočívat na autoritě Svatého písma, jsou všechny nevěrecké knihy, které kdy byly napsány, naprosto bezcenné, bezpředmětné, postrádající moc. Ukazují nevědomost a hroznou domýšlivost pisatelů. Ale jde-li o Písmo, ponechávající je přesně tam, kde vždy bylo a vždy bude – „*trvanlivé v nebesích*“, nepohnutelné jako Boží trůn.³ Útoky nevěrců se nemohou dotknout Božího trůnu, ani se nemohou dotknout Jeho Slova. A budiž velebeno Jeho jméno, nemohou se dotknout ani pokoje, který protéká srdcem, jež spočívá na tom nepomíjivém základu: „*Pokoj mnohý těm, kteří milují zákon tvůj a nemají žádné urážky.*“ (Žalm 119,165) – „*Slovo Boha našeho zůstává na věky.*“ (Iz. 40,8) – „*Nebo všeliké tělo jest jako tráva, a všeliká sláva člověka jako květ trávy. Usvadla tráva a květ její spadl. Ale slovo Páně zůstává na věky. Toto pak jest to slovo, které zvěstováno jest vám.*“ (1. Petra 1,24.25)

Zde máme opět totéž zlaté pojítko. Slovo, které nás dosáhlo formou dobré zvěsti, je Slovo Páně, které zůstává na věky. A proto náš pokoj je tak

³ Ve vztahu k nevěřícím pisatelům bychom měli mít na paměti, že zdaleka nejnebezpečnější z nich jsou ti, kteří si říkají křesťané. Když jsme za svých mladých let slyšeli slovo „nevěrec“, ihned jsme mysleli na jména Tom Paine nebo Voltaire. Žel, že nyní musíme myslet na takzvané biskupy a doktory (učitele) vyznávající církve. Jak hrozná skutečnost.

stabilní jako Slovo, na kterém je založen. Jestliže **všeliké** tělo je jako tráva a **všechna** sláva člověka jako květ trávy, jakou potom mají cenu argumenty nevěřících? Jsou tak bezcenné jako uschlá tráva a zvadlý květ. A lidé, kteří je vystavují na odiv nebo jsou jimi ovlivňováni, budou dříve nebo později také takoví. Jaká je to hříšná pošetilost, když mluví proti Božímu slovu – mluví proti jediné věci v tomto světě, která může dát odpočinek a útěchu ubohému, unavenému srdci – mluví proti tomu, co přináší ubohým, ztraceným hříšníkům radostnou zvěst o spasení – přináší ji přímo z Božího srdce!

Ale možná, že se zde střetneme s otázkou, která tak často vyvstává a která tak mnohé znepokojila a vedla k tomu, aby hledali útočiště u toho, co se nazývá „autorita církve“. Ta otázka je: „Jak máme vědět, že kniha, kterou nazýváme Biblií, je Boží slovo?“ Naše odpověď na tuto otázku je velmi jednoduchá – zní: Ten, jenž nám milostivě dal tu požehnanou knihu, nám také může dát jistotu, že ta kniha je od Něho. Týž Duch, který inspiroval různé pisatele svatých Písem, nám může dát vědět, že ta Písma jsou právě Božím hlasem, mluvícím k nám. To je možné rozeznat jen skrze Ducha. Jak jsme už viděli, „*přirozený člověk nepřijímá věci Ducha Božího..., a nemůže je poznat, protože mají být posuzovány duchovně*“ (1. Kor. 2,14). Jestliže Duch Svatý nám to nedá poznat a nedá nám jistotu, že Bible je Boží slovo, pak žádný člověk ani spolek lidí to nemohou učinit. A jestliže na druhé straně nám On dá tu požehnanou jistotu, nepotřebujeme svědectví člověka.

Rádi připouštíme, že kdyby v této otázce byl nějaký stín nejistoty, znamenalo by to trápení a bídu. Ale kdo nám může dát jistotu? Bůh sám. – Kdyby všichni lidé na zemi měli souhlasit ve svém svědectví o autoritě Svatého písma – kdyby všechny koncily, které kdy zasedaly, všichni učitelé, kteří kdy učili, všichni otcové, kteří kdy psali, byli příznivci dogmatu o plné inspiraci – kdyby všechny církve, kdyby všechny denominace v křesťanstvu byly zajedno v pravdě, že Bible je skutečně Boží slovo – krátce: kdybychom měli všechnu lidskou autoritu, která vůbec může být ve vztahu k čistotě Božího slova, byla by zcela nedostatečná jako základ jistoty; a kdyby naše víra byla založena na této autoritě, byla by naprosto bezcenná. Jen Bůh sám nám může dát jistotu, že On mluvil ve Svém Slově. A budiž požehnáno Jeho jméno, když On ji dává, pak všechny argumenty, všechny uštěpačné poznámky, všechny šikany, všechno zpochybňování od nevěrců, starých i novodobých, jsou jako pěna na vodě, kouř z komína nebo prach na podlaze. Skutečný věřící je zavrhně jako bezcenné smetí a spočine ve svatém klidu v onom nesrovnatelném zjevení, které nám náš Bůh milostivě dal.

Pro čtenáře je naprosto důležité, aby měl jasno a jistotu v této vážné otázce, jestliže má být pozvednut nad vliv nevěry na jedné straně a pověry na druhé straně. – Nevěra se nám snaží namluvit, že Bůh nám nedal knihu – zjevení Svých myšlenek – a že je nemůže dát. – Pověra se nám snaží říkat, že i když nám Bůh dal zjevení, přesto nemůžeme o něm být ujištěni bez lidské autority, ani mu rozumět bez lidského výkladu. Nuže, je dobré vidět, že obojím jsme zbavováni vzácného dobrodiní Svatého písma. A to je přesně ďáblův cíl. Chce nás oloupit o Boží slovo. A může toho dosáhnout stejně účinně skrze zdánlivé nedůvěřování sobě, které pokorně a uctivě vzhlíží k autoritě moudrých a učených lidí, jako skrze smělou nevěru, která odvázně zavrhuje každou autoritu, lidskou i božskou.

Vezměte si takovýto případ: Otec píše dopis svému synovi v Kantonu – dopis plný lásky a něžnosti otcovského srdce. Vypráví mu o svých plánech a opatřeních, říká mu o všem, co si myslí, že bude zajímat synovo srdce – vše, co jen láska otcova srdce může mít na mysli. Syn volá na poštovní úřad v Kantonu a ptá se, zda tam není nějaký dopis od jeho otce. Jeden úředník mu řekne, že tam není žádný dopis, že jeho otec nepsal a nemůže psát – vůbec nemůže sdělovat své myšlenky pomocí takového prostředku, že to je jen pošetilost, myslet si něco takového. Jiný úředník vystoupí a řekne: Ano, je tu pro vás dopis, ale vy mu nijak nemůžete rozumět. Je pro vás naprosto bez užitku, může vám jen uškodit, protože vy jste naprosto neschopný ho správně číst. Musíte nechat ten dopis v našich rukou a my vám vysvětlíme ty jeho části, které pro vás uznáme za vhodné. Ten první z těch dvou úředníků představuje nevěru, druhý pověru. Oba dva stejně připraví syna o vytoužený dopis – vzácné sdělení srdce jeho otce. Ale můžeme se ptát, jaká bude jeho odpověď těmto nehodným úředníkům. Můžeme si být jisti, že bude velmi krátká a věcná. Prvnímu řekne: Víím, že můj otec mi může dopisem sdělovat své myšlenky, a on to udělal. Druhému řekne: Víím, že otec mi umí dát porozumět svým myšlenkám lépe než vy. Oběma řekne, a to se smělou a pevnou rozhodností: Ihned mi dejte dopis od mého otce. Je adresován mně, a žádný člověk nemá právo mi ho zdržovat.

Tak by se také křesťan prostého srdce měl postavit proti **nestoudnosti** nevěry a **nevědomosti** pověry – dvěma zvláštním nástrojům ďábla v našich dnech k odstranění vzácného Božího slova. „Můj Otec mi sdělil Své myšlenky a může mi dát porozumění Svým sdělením.“ – „*Všeliké Písmo od Boha jest vdechnuté.*“ (2. Tim. 3,16) – „*Kterékoli věci napsány jsou, k našemu naučení*

napsány jsou.“ (Řím. 15,4) Vzácné a překrásné zjevení, nádherná odpověď každému Božímu nepříteli, ať už je to rozumář nebo ritualista.

Nepokoušíme se předkládat čtenáři nějakou omluvu za tento zdlouhavý úvod k Páté Mojžíšově knize. Jsme ve skutečnosti jen velmi vděční za příležitost přednést své slabé svědectví o velké pravdě božské inspirace svatých Písem. Cítíme, že to je naše svatá povinnost, jako i jistě naše velká výsada, abychom každému, k němuž máme přístup, zdůraznili obrovskou důležitost – ba absolutní nezbytnost naprosto nekompromisního rozhodnutí v této věci. Musíme se za každou cenu věrně držet božské autority, a proto absolutní nadřazenosti a všedostatečnosti Božího slova ve všech dobách, na všech místech a ke všem účelům. Musíme se držet toho, že Písma, poněvadž byla daná Bohem, jsou úplná v tom nejvyšším a nejplnějším slova smyslu; že nepotřebují žádnou lidskou autoritu, aby je akreditovala, ani žádný lidský hlas, aby je učinil dostupným. Ona mluví sama za sebe a své pověření nesou v sobě. Vše, co my máme dělat, je věřit a poslouchat, nikoli rozumovat nebo diskutovat. Bůh mluvil: naší věcí je slyšet, a bez omezení s uctivostí poslouchat.

Toto je velká vůdčí myšlenka prostupující celou Pátou Mojžíšovu knihu, jak uvidíme v průběhu našeho uvažování. A nikdy v historii Boží Církve nebyla doba, kdy by bylo více zapotřebí zdůrazňovat lidskému vědomí nutnost bezpodmínečné poslušnosti Božího slova. Žel, je to jen málo pocítováno. Zdá se, že vyznávající křesťané se z větší části domnívají, že mají právo myslet sami – následovat svůj vlastní rozum, svůj vlastní soud nebo své svědomí. Nevěří, že Bible je Boží a univerzální průvodce. Myslí si, že tu je velmi mnoho věcí, ve kterých je nám ponecháno, abychom si sami volili. Proto tu je nespočetně sekt, stran, vyznání víry a názorových škol. Kdyby lidský názor měl být dovolen, pak samozřejmě jeden člověk má stejné právo myslet, jako je má druhý člověk. A tak se stalo, že vyznávající církev se stala příslovečnou svými rozděleními.

A co je svrchovaným lékem na tuto velmi rozšířenou nemoc? Zde je: **Absolutní a úplná poddanost autoritě Svatého písma.** Neznamena to, že člověk má jít k Písmu, aby si potvrdil **svůj** názor a **svůj** pohled, ale jde k Písmu, aby získal Boží myšlenky ohledně všeho a aby se celou svou mravní bytostí sklonil před Boží autoritou. Toto je ta jedna naléhavá potřeba dne, ve kterém žijeme – uctívá poddanost svrchované autoritě Božího slova ve všech

věcech. Bezpochyby tu bude různost v naší míře chápání, přijímání a oceňování Písma. Ale co je zvláštní naléhavá potřeba u všech křesťanů, je stav duše, onen postoj srdce, vyjádřený vzácnými slovy žalmisty: „*V srdci mém skládám řeč tvou, abych nehřešil proti tobě.*“ (Žalm 119,11) Můžeme si být jisti, že to je milé Božímu srdci. „*I však na toho patřím, kdo jest chudý a zkroušeného ducha, a třese se před slovem mým.*“ (Izaiáš 66,2)

Zde leží pravé tajemství mravní bezpečnosti. Naše známost Písma může být velmi omezená, ale je-li uctivost před ním hluboká, budeme uchráněni od tisíce omylů – od tisíce léček. A pak tu bude stálý růst. Budeme růst ve známosti Boha, Krista a psaného Slova. Budeme se zalíbením čerpat z těch živých a nevyčerpatelných hloubek Svatého písma a procházet těmi zelenými pastvami, které nekonečná milost tak volně otevřela před Kristovým stádem. Tak bude život z Boha syčen a posilován. Boží slovo se bude duši stávat stále vzácnějším a my budeme mocnou službou Ducha Svatého vedeni do hloubky, plnosti, majestátu a mravní slávy Svatého písma. Budeme naprosto osvobozeni od vyčerpávajících vlivů pouhých teologických systémů, vysokých, nízkých či umírněných – a to je požehnané vysvobození! Budeme schopni říci přívržencům všech škol duchovenstva pod sluncem, že prvky pravdy, které snad mají ve svých systémech, máme my v božské dokonalosti v Božím slově: nepokroucené a neohýbané, aby se hodily do nějakého systému, ale na jejich pravém místě v širokém okruhu božského zjevení, které má svůj věčný střed v požehnané Osobě našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista.

5. Mojžíšova 1

„*Tato jsou slova, která mluvil Mojžíš ke všemu lidu Izraelskému před Jordánem na poušti, na rovinách⁴ proti moři rudému, Fáran a Tofel a Lában a Hazerot a Dizahab. Jedenácte dní cesty jest od Oréb přes hory Seir až do Kádesbarne.*“ (5. Mojžíšova 1,1-2)

Inspirovaný pisatel se snaží co nejpřesněji udat místo, ve kterém byla mluvena slova této knihy k lidu. Izrael ještě nepřekročil Jordán. Byli právě u něho naproti Rudému moři, kde před přibližně čtyřiceti lety byla tak slavně ukázána veliká Boží moc. Celkové postavení je popsáno s přesností, která ukazuje, jak se Bůh zajímal naprosto o vše, co se týkalo Jeho lidu. Zajímaly Ho jeho pohyby a všechny jeho cesty. Věrně zaznamenal všechna jejich táboření. Nebyla jediná s nimi spojená okolnost, byť jakkoli nevýznamná, která by byla pod úroveň Jeho milostivé pozornosti. Byl přítomen všemu. Jeho oko ustavičně spočívalo na onom shromáždění jako celku a na každém členu jednotlivě. Bděl nad nimi den za dnem, noc za nocí. Každá etapa jejich cesty byla pod Jeho bezprostředním a velmi milostivým dohledem. Nebylo nic, byť jakkoli malého, čeho by si On nechtěl všimnout, nic jakkoli velkého, co by přesahovalo Jeho moc.

Tak tomu bylo s Izraelem na poušti ve staré době, a tak tomu je s Církví nyní – s Církví jako celkem a s každým, kdo k ní patří, jednotlivě. Otcovo oko na nás ustavičně spočívá, Jeho věčné rámě je kolem nás a pod námi ve dne i v noci. „*Neodvrací od spravedlivého očí svých.*“ (Job 36,7) – Počítá vlasy naší hlavy a s nekonečnou dobrotivostí má zájem o každou věc, která se nás týká. – Má péči o všechny naše potřeby a všechny naše starosti. – Chce, abychom všechnu svou péči uvrhli na Něho v blahém ujištění, že On se o nás stará. – Velice milostivě nás zve, abychom na Něho uvalili každé své břímě, ať je velké nebo malé.

To vše je skutečně podivuhodné, plné hluboké útěchy, schopné uklidnit srdce, ať přijde cokoli. Otázka zní: Věříme tomu? Jsou naše srdce ovládána

⁴ „v Arabě“: bez členu znamená „ve stepi“, se členem označuje konkrétní oblast – údolí Jordánu od Mrtvého moře po Rudé moře; srvn. s 3,17m 11,30; Jozue 3,16 aj. – (pozn. dle ČSP – p. p.)

touto vzácnou pravdou? Věříme skutečně, že všemohoucí Stvořitel a Udržovatel všech věcí, jenž nese pilíře vesmíru, na Sebe milostivě vzal, aby nás nesl po celou cestu? Věříme pevně, že Ten, „*kteřý vládne nebem a zemí*“ (1. M. 14.19), je naším Otcem, a že převzal péči o všechny naše potřeby od první až do poslední? Je celá naše mravní bytost pod příkazující mocí těchto slov inspirovaného apoštola: „*On, který neušetřil vlastního Syna, ale za nás za všechny ho vydal, i kterak by tedy nám s ním všech věcí nedal?*“ (Řím. 8,32) Žel, že se musíme obávat, že jen málo známe moc těchto velkých a přece jednoduchých pravd. Mluvíme o nich, diskutujeme o nich, vyznáváme je, navenek s nimi souhlasíme; ale s tím se všim ve svém každodenním životě, v jednotlivostech své osobní historie ukazujeme, jak málo jsme si je osvojili. Kdybychom skutečně věřili, že náš Bůh se stará o všechny naše potřeby – kdybychom nalézali všechny své zdroje v Něm – kdyby On byl dokonalým zastíněním pro naše oči a místem odpočinku pro naše srdce, bylo by pak možné, abychom hleděli k ubohým potokům stvoření, které tak rychle vysychají a působí zklamání našim srdcím? Tomu nevěříme a neumíme věřit. Jedna věc je zastávat teorii života víry, a naprosto jiná věc je tímto životem žít. Ustavičně klameme sami sebe míněním, že žijeme životem víry, zatím co se ve skutečnosti opíráme o nějakou lidskou oporu, která dříve nebo později zcela jistě povolí.

Čtenáři, není tomu tak? Nejsme ustavičně nakloněni k tomu, abychom opouštěli pramen živých vod a kopali si děravé cisterny, které nemohou držet vodu? A přece mluvíme o tom, že žijeme vírou! Vyznáváme, že vzhlížíme jen k živému Bohu, aby naplnil naše potřeby, ať jsou jakékoli, zatím co ve skutečnosti sedíme vedle nějakého lidského pramene a odtud něco očekáváme. Je se co divit, jestliže jsme zklamáni? Jak by tomu mohlo být jinak? Náš Bůh nechce, abychom byli závislí na něčem nebo na někom kromě Něho. Na různých místech ve Svém Slově nám ukázal Svůj úsudek o charakteru a jistém výsledku spoléhání na stvoření. Vezmi si následující velice vážný oddíl z proroka Jeremiáše: „*Zlořečený ten muž, který doufá v člověka, a který klade tělo za rámě své, od Hospodina pak odstupuje srdce jeho. Nebo bude podobný vřesu na pustině, který necítí, když co přichází dobrého, ale bývá na vyprahlých místech na poušti v zemi slatinné, a v níž se nebydlí.*“ A všimni si rozdílu: „*Požehnaný ten muž, kterýž doufá v Hospodina, a jehož naděje jest Hospodin. Nebo podobný bude stromu štípenému při vodách a při potoku pouštějícímu kořeny své, který necítí, když přichází vedro, ale list*

jeho bývá zelený, a v rok suchý nestará se, aniž přestává nésti ovoce.“ (Jeremiáš 17,5-8)

Zde máme před sebou božsky mocnou, jasnou a krásnou mluvou popsané obě stránky tohoto velmi závažného předmětu. Důvěra v člověka přináší jisté zlořečení. Může přinést jen vyprahlost a zklamání. Bůh, který je naprosto věrný, chce způsobit, aby každý lidský pramen vyschl – aby každá lidská opora selhala, abychom poznali naprostou pošetilost odvracení se od Něho. Jaký obraz by mohl být působivější než ten, který byl užit ve výše uvedeném oddílu: *„vřes na pustině,“ – „vyprahlá místa na poušti“ – „slatinná země, v níž se nebydlí“*. Takové jsou obrazy užité Duchem Svatým pro ilustraci vši pouhé závislosti na člověku – vši důvěry v člověka.

Ale co může být na druhé straně milejší a více osvěžující než obrazy, užité k vyjádření hluboké blaženosti prosté důvěry v Pána? – *„Strom, štípený při vodách“, – „při potoku pouštějící kořeny své“*, stále zelený list, nikdy nepřestávající ovoce. To je dokonale krásné! Tak tomu je s člověkem, který doufá v Pána a jehož nadějí je Pán. – Je vyživován těmi věčnými prameny, které plynou z Božího srdce. – Pije u Studnice, dávající zdarma život. – Nachází své zdroje v živém Bohu. – Může být *„vedro“*, ale on je necítí, – *„rok suchý“*, ale on se nestará. Deset tisíc lidských potoků může vyschnout, ale on to nepozoruje, protože na nich není závislý. Zůstává rozhodně u vždy prýštící Studnice. Nemůže nikdy mít nedostatek v žádné dobré věci. Žije vírou.

A zde, když mluvíme o životě víry – o tom nejpozeňnanějším životě, chtějme jasně rozumět, co on je, a pečlivě dávat pozor, abychom jím žili. Někdy slyšíme o tomto životě mluvit způsobem, který v žádném případě není rozumný. Nezřídka je používán na pouhou záležitost důvěry v Boha ohledně pokrmu a oděvu. Jsou vybrány některé osoby, které zrovna nemají viditelný zdroj časných potřeb – nemají stálý příjem – nemají majetek jakéhokoli druhu, a říká se o nich, že *„žijí vírou“*. Jako kdyby ten vzácný a slavný život neměl žádnou vyšší sféru nebo širší dosah, než jsou časné věci – pouhé opatřování našich tělesných potřeb.

Nuže, musíme velmi protestovat proti tomuto velmi nedůstojnému pohledu na život víry. Omezuje jeho sféru a snižuje jeho rozsah způsobem naprosto nepřipustným pro každého, kdo rozumí něčemu z jeho svatých a vzácných tajemství. Můžeme být na okamžik připustit, že křesťan, který má pevný příjem nějakého druhu, má být zbaven výsady žít vírou? Anebo dále:

Máme dovolit, aby tento život byl omezován a snižován na pouhou věc důvěrování Bohu pro uspokojování našich tělesných potřeb? Nejde výše než k pokrmu a oděvu? Nepodává vznešenější myšlenku o Bohu, než že nás nechce nechat vyhladovět nebo chodit nahé?

Buď vzdálena taková nehodná myšlenka! S životem víry se nesmí takto nakládat. Nemůžeme dovolit, aby byl takto hrubě zneuctvován nebo aby byla činěna taková závažná křivda těm, kteří jsou povoláni, aby jej žili. Jaký je význam, chtěli bychom se ptát, těch nemnohých, ale závažných slov: „*Spravedlivý z víry živ bude?*“ – Nejprve se vyskytují v Abakukovi 2. – Jsou apoštolem citována v Římanům 1,17, kde mistrovskou rukou klade pevné základy křesťanství. – Cituje je opět v Galatským 3,11, kde s velkou úzkostí volá tato zmámená shromáždění zpět k oněm pevným základům, které ona ve své pošetilosti opouštěla. – A konečně v Epištole Židům 10,38 varuje své bratry před nebezpečím odvrhování jejich důvěry a vzdávání závodu.

Z toho všeho můžeme jistě vidět nesmírnou důležitost a praktickou cenu této krátké, ale daleko sahající věty: „*Spravedlivý z víry živ bude.*“ Ale na koho se vztahuje? Je jen pro několik služebníků Pána tu a tam, kteří zrovna nemají pevný příjem? Takovou myšlenku zcela zavrhneme. Slova se vztahují na všechny z Pánova lidu. Je to vysoká a šťastná výsada všech, kteří spadají pod název – ten požehnaný název: „*Spravedlivý*“. Považujeme za velmi vážnou chybu, omezovat ji jakýmkoli způsobem. Mravní účinek takového omezení je velmi škodlivý. Dává nenáležitou přednost jedné oblasti života víry, kterou, pokud je přípustné nějaké rozlišování, bychom měli považovat za tu nejnižší. Ale ve skutečnosti by tu nemělo být žádné rozlišování. Život víry je jeden. Víra je velký princip života z Boha od začátku až do konce. – Vírou jsme ospravedlněni – vírou žijeme – vírou stojíme a vírou chodíme. Od začátku křesťanského běhu až do konce je vše skrze víru.

Proto je to vážná chyba, vydělují-li se určité osoby, které důvěřují Pánu vzhledem k časným potřebám, a říká se o nich, že žijí vírou, jako kdyby to činily ony samotné. A nejen to, ale takové osoby jsou Boží Církvi představovány jako něco obdivuhodného. A velké množství křesťanů je zaváděno do naprostého omylu ohledně skutečného charakteru a sféry života víry, a tak ve svém vnitřním životě vážně trpí.

Nechť tedy křesťanský čtenář, ať je kdokoli anebo v jakémkoli postavení, jasně rozumí tomu, že je jeho šťastnou výsadou, aby žil život víry ve vši hloubce a plnosti tohoto slova. Svou mírou si smí přivlastnit apoštolova

slova a říci: „*Život, který nyní žiji v těle, žiji ve víře v Syna Božího, který mne miloval a vydal sebe samého za mne.*“ (Gal. 2,20 – přel.) Nechtě ho nic nepřipraví o tuto vysokou a svatou výsadu, která náleží každému členu domácnosti víry. Žel, že chybujeme. Naše víra je slabá, když by měla být silná, smělá a mocná. Bůh má zalíbení ve smělé víře. Jestliže budeme studovat Evangelia, uvidíme, že nic neosvěžilo a nebylo takovým zalíbením pro srdce Krista, jako vzácná, smělá víra – víra, která Mu rozuměla a na Něho spolehla. Pohled například na tu syrofenitskou ženu v Marku 7 a na setníka v Lukáši 7.

Je pravda, že se mohl setkávat a jednat se slabou vírou – i s velmi slabou. Na slova: „***Chceš-li***“, mohl odpovědět: „***Chci.***“ Na pochybnosti: „***Můžeš-li co***“, odvětil: „***Můžeš-li tomu věřit; všechno je možné věřícímu.***“ Nejslabší pohled, nejjemnější dotek obdržely s jistotou milostivou odpověď. Ale Spasitelovo srdce bylo uspokojeno a Jeho duch byl osvěžen, když mohl říci: „***Ó ženo, veliká jest víra tvá. Staniž se tobě, jak chceš;***“ a opět: „***Ani v Izraeli tak veliké víry jsem nenalezl.***“ (Mat. 8,10; 15,28)

Pamatujme na to. Můžeme si být jisti, že to je stejné jako tehdy, když náš velebený Pán byl zde mezi lidmi. Je rád, když Mu důvěřujeme, počítáme-li s Ním a čerpáme od Něho. Nikdy nemůžeme jít příliš daleko, počítáme-li s láskou Jeho srdce nebo se silou Jeho ruky. – Pro Něho není nic příliš malé, nic příliš velké. – On má všechnu moc v nebi i na zemi. – On je Hlavou nade všemi věcmi a Hlavou Církve. – On udržuje vesmír, udržuje vše slovem Své moci. Filozofové mluví o silách a přírodních zákonech; křesťan se zalíbením myslí na Krista, Jeho ruku, Jeho Slovo, Jeho velkou moc. Skrze Něho byly všechny věci stvořeny a skrze Něho všechny věci trvají.

A potom Jeho láska! Jaký odpočinek, jaká radost vědět a mít na paměti, že všemohoucí Stvořitel a Udržovatel vesmíru věčně miluje naši duši! Že nás dokonale miluje, že Jeho oko je stále na nás upřeno, Jeho srdce směřuje k nám. On si vzal na starost všechny naše potřeby, ať jsou jakéhokoli druhu – ať tělesné, duševní nebo duchovní! Není jediná věc v celé oblasti našich potřeb, která pro nás není uložena v Kristu. On je nebeská pokladnice – Boží zásobárna, a to vše pro nás.

Proč bychom se tedy měli kdy obracet k někomu jinému? Proč bychom kdy měli přímo nebo nepřímou sdělovat své potřeby nějakému ubohému smrtelníkovi, jako jsme my? Proč nejít přímo k Ježíšovi? – Potřebujeme soucit? Kdo s námi může mít takový soucit jako náš nejmilostivější Nejvyšší

kněz, který může „*soucítit v našich slabostech*“? – Potřebujeme pomoc jakéhokoli druhu? Kdo nám může pomoci tak jako náš všemohoucí Přítel, vlastník nezměrných bohatství? – Potřebujeme vedení rádce? Kdo nám může lépe poradit než ten Požehnaný, který je Boží moudrost sama a který je nám od Boha učiněn moudrostí? Ó nezraňujme Jeho milující srdce a nezneuctujme Jeho slavné jméno tím, že se od Něho odvracíme pryč. Chtějme žárlivě bdít nad tendencí, která nám je tak přirozená, abychom se těšili lidskými nadějemi, důvěrou ve stvořeného člověka a zemskými očekáváními. Zůstávejme pevně u Zdroje a nikdy nebudeme muset naříkat, že chybí voda. Slovem, chtějme žít vírou, a tak oslavovat Boha v našich dnech a uprostřed svých současníků.

Nyní budeme pokračovat v naší kapitole, a když tak činíme, chtěli bychom čtenářovu pozornost vést ke 2. verši. Je to jistě velmi pozoruhodná vsuvka: „*Jedenácte dní cesty jest od Oréb přes hory Seir až do Kádesbarne.*“ Jedenáct dní! A přece jim to zabralo čtyřicet let! Jak je to možné? Žel, nemusíme jít pro odpověď daleko. Vždyť se to tak velmi podobá nám. Jak pomalu se dostáváme my kupředu! Kolik zákrut a obrátů! Jak často musíme jít nazpět a jít tímtež územím znovu a znovu! Jak pomalí jsme cestovatelé, protože jsme tak pomalí žáci. Možná že jsme nakloněni se divit, jak mohl Izrael potřebovat čtyřicet let na to, aby vykonal cestu jedenácti dnů. Ale mnohem oprávněněji se můžeme divit sobě samým. My, podobně jako oni, jsme zadržováni svou nevěrou a pomalostí srdce. Ale pro nás to je mnohem méně omluvitelné než pro ně, poněvadž naše výsady jsou o tolik větší.

Někteří z nás máme mnoho důvodů stydět se za čas, který jsme strávili nad svými lekcemi. Slova požehnaného apoštola se na nás hodí až příliš důrazně: „*Nebo měvše býti v tak dlouhém času mistři, opět potřebujete učení býti prvním počátkům výmluvností Božích, a učinění jste mléka potřebující, a ne pokrmu hrubšího.*“ (Židům 5,12) Náš Bůh je věrný a moudrý, stejně jako milostivý a trpělivý Učitel. Nedovolí, abychom své lekce přešli zběžně. Někdy si možná myslíme, že jsme lekci zvládli, a pokoušíme se přejít k další. Ale náš moudrý Učitel to ví lépe a vidí potřebu hlubší orby. Nechce, abychom byli pouhými teoretiky nebo nedouky; jestliže je to zapotřebí, bude nás rok za rokem držet u našich stupnic, dokud se nenaučíme zpívat.

Nuže, zatím co je pro nás velmi pokořující naše pomalost v učení, je to od Něho velmi milostivé, že si s námi dává takovou práci, aby nás upevnil.

Máme Mu co děkovat za Jeho způsob výuky, jakož i za vše ostatní – za obdivuhodnou trpělivost, s níž si s námi sedá k jedné a téže lekci znovu a znovu, abychom se jí důkladně naučili.⁵

„Stalo se pak čtyřicátého léta, jedenáctého měsíce, v první den téhož měsíce, že mluvil Mojžíš synům Izraelským všechny věci, které jemu byl přikázal Hospodin oznámiti jim.“ (5. Mojžíšova 1,3) Těchto několik málo slov obsahuje mnoho závažných naučení pro každého Božího služebníka – pro všechny, kdo jsou povoláni, aby sloužili Slovem a učením. Mojžíš vydal lidu pouze to, co sám přijal od Boha – nic více a nic méně. Přivedl je do přímého styku s živým Slovem Pána. To je velký princip služby za všech dob. Nic jiného nemá skutečnou hodnotu. Boží slovo je ta jediná věc, která obstojí. Je v něm božská moc a autorita. Všechna pouhá lidská učení, jakkoli mohou být zajímavá – jakkoli někdy přitažlivá, pomínou a ponechají duši bez jakéhokoli základu, na kterém by mohla spočinout.

Proto by všichni, kdo slouží v Božím shromáždění, měli vážně a žárlivě pečovat o to, aby kázali Slovo ve vši jeho čistotě, ve vši jeho jednoduchosti; aby je dávali lidem tak, jak je dostávají od Boha; aby je přinášeli přímo skutečnou řečí Svatého písma. Tak bude jejich služba s živou mocí mluvit k srd-

⁵ Cesta Izraele od Orébu do Kádesbarne až příliš dobře ilustruje historii mnohé duše ve věci nalezení pokoje. Mnozí z Pánova milovaného lidu po léta jdou s pochybnostmi a obavami, aniž kdy poznali požehnání svobody, kterou Kristus Svůj lid osvobozuje. Je to velmi stísnující pro toho, kdo se skutečně stará o duše, když vidí smutný stav, ve kterém jsou drženy po všechny své dny kvůli zákonictví, špatnému naučení, falešným návodům k oddanosti a podobnými věcmi. Dnes se jen zřídka v křesťanstvu najde duše plně upevněná v pokoji evangelia. Považuje se to za dobrou věc – za známku pokory – když někdo ustavičně pochybuje. Na důvěru je pohlíženo jako na domýšlivost. Krátce řečeno, věci jsou obráceny vzhůru nohama. Evangelium není známé: duše jsou pod zákonem místo pod milostí – jsou udržovány ve vzdálenosti, místo aby byly učeny blížit se. Mnoho z náboženství dnešní doby je žalostnou směsicí Krista a vlastního „já“, zákona a milosti, víry a skutků. Duše jsou udržovány v dokonalém zmatení po všechny své dny.

Tyto věci jistě vyžadují hlubokého zvážení všemi, kdo ve vyznávající církvi zaujímají odpovědné místo učitelů a kazatelů. Blíží se ten vážný den, kdy všichni takoví budou voláni, aby ze své služby vydali počet.

cím a svědomím jejich posluchačů. Bude pomocí Slova spojovat duši s Bohem samým a udělovat hloubku a důkladnost, což lidské učení nikdy nemůže způsobit.

Pohledte na požehnaného apoštola Pavla. Slyšte, jak se sám vyjadřuje o tomto závažném předmětu: „*I já přišel k vám, bratři, nepřišel jsem s důstojností řeči nebo moudrostí, zvěstuje vám svědectví Boží. Nebo tak jsem usoudil, nic jiného neuměti mezi vámi, nežli Ježíše Krista, a to toho ukřižovaného. A byl jsem já u vás v mdlobě a v bázni i v strachu mnohém. A řeč má a kázání mé nebylo v slibných lidské moudrosti řečech, ale v dokázání Ducha a moci.*“ A co bylo důvodem všech jeho obav a třesení? „*Aby víra vaše nebyla na moudrosti lidské založena, ale na moci Boží.*“ (1. Korintským 2,1-5)

Tento věrný a upřímný služebník Krista se jen snažil přivést duše svých posluchačů do přímého osobního spojení s Bohem samým. Nesnažil se je spojovat s Pavlem. „*Kdo tedy jest Pavel, kdo Apollo, než služebníci, **skrze něž jste uvěřili?***“ (1. Kor. 3,5) Každá nesprávná služba má za svůj předmět připoutání duší k sobě. Tak je vyvyšován služebník, Bůh je vylučován a duše je ponechávána bez božského základu, na kterém by mohla spočinout. Pravá služba, jak ji vidíme u Pavla a u Mojžíše, má naopak za svůj požehnaný předmět připoutání duše k Bohu. Tak má služebník své pravé místo – prostě je nástroj, Bůh je vyvýšen a duše je upevněna na bezpečném základu, který se nikdy nemůže pohnout.

Ale poslechněme si od našeho apoštola trochu více o tomto velmi závažném předmětu: „*Připomínám pak vám, bratři, evangelium, které jsem zvěstoval vám, které jste i přijali, v němž i stojíte, skrze které (jestliže, kterak jsem vám kázal, v paměti máte) i spasení berete, leč byste nadarmo uvěřili. **Vydal jsem zajisté vám nejpředněji, co jsem i vzal,***“ – nic více a nic méně, nic jiného – „*že Kristus umřel za hříchy naše **podle písma.** A že jest pohřben a že vstal z mrtvých třetího dne **podle písma.***“ (1. Korintským 15,1-4)

To je neobyčejně krásné. Vyžaduje to pečlivé zvažování ode všech, kteří chtějí být věrnými a účinnými služebníky Krista. Apoštol se snažil, aby dovolal téci čistému proudu z jeho živého zdroje – z Božího srdce, do duší Korintských. Cítil, že nic jiného nemá jakoukoli cenu. Kdyby je chtěl vázat na sebe, bídne by zneuctil svého Mistra, jim by učinil vážnou křivdu a sám by zcela jistě utrpěl ztrátu v den Krista.

Ale nikoli, Pavel to činil lépe. Za nic na světě nechtěl kohokoli vést k tomu, aby stavěl na něm. Slyšme, co říká svým milovaným Tesalonickým:

*„Proto i my díky činíme Bohu bez přestání, že **přijavše slovo Boží, které jste slyšeli od nás, přijali jste ne jako slovo lidské, ale (jakož v pravdě jest) jako slovo Boží, který i dílo své působí ve vás věřících.**“ (1. Tesalonickým 2,13)*

Cítíme se vážně odpovědnými za to, abychom tento závažný a důležitý bod doporučili k důkladnému zvážení Boží Církvi. Kdyby všichni, kteří si říkají služebníci Krista, následovali příkladu Mojžíše a Pavla ve vztahu k věci, kterou máme nyní před sebou, byli bychom svědky zcela jiného stavu věcí ve vyznávající církvi. Ale jasná a vážná skutečnost je, že Boží Církev, podobně jako Izrael za staré doby, se zcela odchýlila od autority Jeho Slova. Obráťte se, kam chcete, a najdete konané a vyučované věci, které nemají žádný základ v Písmu. Věci, které jsou v přímém odporu k myšlenkám Krista, jsou nejen trpěné, ale jsou schvalované a neústupně hájené. Jestliže se zeptáte na božskou autoritu pro to či ono nebo pro nějaké ustanovení či praxi, bude vám řečeno, že Kristus nám nedal směrnice týkající se správy církve. Že ve všech otázkách organizace, duchovních řádů a liturgických služeb nám ponechal volnost, abychom jednali podle svého svědomí, soudu nebo náboženského citění. Že je prostě absurdní žádat si: *„**Takto praví Pán**“* pro všechny detaily spojené s našimi náboženskými zařízeními. Je tu prý ponechán široký volný okraj, který má být vyplněn podle našich národních zvyků a zvláštních zvyklostí myšlení. Má se za to, že vyznávající křesťané mají naprostou volnost k tomu, aby se formovali do takzvaných církví, aby si volili vlastní formu správy, aby dělali svá vlastní opatření a ustanovovali své vlastní držitele úřadů.

Nuže, otázka, kterou křesťanský čtenář musí zvážit, zní: „Je tomu tak?“ Je možné, že by náš Pán, Kristus, ponechal Svoji Církev bez vedení ve věcech tak důležitých a závažných? Je možné, že by Boží Církev na tom byla ve věcech naučení a autority hůře než Izrael? V našich studiích Druhé, Třetí a Čtvrté knihy Mojžíšovy jsme viděli (neboť kdo by to mohl nevidět?) obdivuhodnou námahu, kterou si Pán dal, aby vyučil Svůj lid ohledně těch největších podrobností spojených s jeho veřejnou bohoslužbou a osobním životem. Ve věci stánku, chrámu, kněžství, obřadů, různých svátků a obětí, opakujících se slavností, měsíců, dnů až i hodin, vše bylo nařízeno a upraveno s božskou přesností. Nic nebylo ponecháno, aby si to člověk zařídil po svém. Lidská moudrost, úsudek, rozum, svědomí – nemají v té věci co dělat. Kdyby to bylo ponecháno na člověku, jak bychom kdy mohli mít ten obdivuhodný, hluboký a dalekosáhlý předobrazný systém, který před nás postavilo Mojžíšovo pero? Kdyby Izraeli bylo dovoleno dělat to, co je – jak by nás někteří

rádi přesvědčili – dovoleno Církvi, jaký zmatek, jaké spory, jaké rozdělení, kolik nekonečných sekt a stran by bylo nevyhnutelným výsledkem!

Ale tak tomu nebylo. Boží slovo stanovilo vše. „*Mojžíš mluvil... všechny věci, které jemu byl přikázal Hospodin oznámiti jim.*“ Tato velká a vlivná věta byla připojena ke všemu, co Izrael měl dělat, a ke všemu, co dělat neměl. Jejich národní instituce a jejich domácí zvyky – jejich veřejný a jejich soukromý život, vše přicházelo pod příkazující autoritu slov: „*Takto praví Hospodin.*“ Nebyla tu příležitost pro žádného člena shromáždění, aby řekl: Já to tak nevidím – s tím se nemohu ztotožnit – s tím nesouhlasím. Taková řeč by byla jen považována za svévoli. Stejně tak by mohl říci: Nemohu souhlasit s Hospodinem. A proč? Prostě proto, že Boží slovo mluvilo o všem, a to rovněž s jasností a jednoduchostí, které nenechávaly žádný prostor pro nějakou lidskou diskusi. Po celou dobu mojžíšovské domácnosti nebyl ponechán prázdný okraj ani šíře vlasu, na který by se mohl napsat názor nebo soud člověka. Nenáleželo člověku, aby přidával něco, byť váhy pouhého peříčka, k tomu rozsáhlému systému předobrazů a stínů, který byl plánován božskou myslí a vyjádřen řečí tak jasnou a obsažnou, že vše, co Izrael měl činit, bylo: **poslouchat** – nikoli přít se, rozumovat, diskutovat, ale: poslouchat.

Žel, jak víme, Izrael selhal. Činili svou vlastní vůli, dali se svými cestami, činili, „*jeden každý, což se mu za dobré vidělo*“ (Soudců 17,6). Odvrátili se od Božího slova a následovali představy a smyšlenky svého vlastního zlého srdce. Přivedli tím na sebe Boží hněv a rozhořčení, pod kterým trpí až do tohoto dne, a ještě budou trpět v soužení, nemajícím srovnání.

Ale to vše ponechává nedotčený ten bod, u kterého jsme právě prodlévali. Izrael měl Boží výroky, a tyto výroky byly božsky postačitelé pro jejich vedení ve všem. Nebylo tam ponecháno místo pro přikázání a učení lidí. Slovo Pána se postaralo o každou možnou potřebu, a to slovo bylo tak jasné, že činilo lidský komentář zbytečným.

Je na tom Boží Církev ohledně vedení a autority hůře než Izrael za staré doby? Je křesťanům ponecháno, aby se sami zařizovali ohledně klanění a služby Bohu? Jsou tu nějaké otázky otevřené pro lidskou diskusi? Je Boží slovo dostačující, anebo není? Ponechalo něco, o čem by se nepostaralo? Pečlivě naslouchejme následujícímu mocnému svědectví: „*Všeliké písmo od Boha jest vdechnuté a užitečné k učení, k usvědčování, k napravování, k výchově ve spravedlnosti, aby Boží člověk byl dokonalý* [απτιος], **důkladně vystrojený ke každému dobrému skutku.**“ (2. Timoteovi 3,16.17 – přel.)

To je naprosto rozhodující. Svaté písmo obsahuje všechno, co Boží člověk vůbec může potřebovat, aby ho učinilo dokonalým, aby ho zcela vystrojilo pro všechno, co může být nazváno „dobrým skutkem“. A jestliže toto je pravda o Božím člověku jako jednotlivci, je to rovněž pravda o Boží Církvi kolektivně. Písmo je dostatečné pro všechno a pro všechny. Díky Bohu, že tomu tak je! Jaká velká milost to je, že máme jako průvodce Boží knihu! Kdyby tomu tak nebylo, co bychom mohli dělat? Kam bychom se obrátili? Co by se z nás stalo? Kdybychom byli ponecháni lidským tradicím a lidským opatřením v Božích věcech, jaké by tu bylo beznadějně zmatení! Jaké protichůdné názory! Jaké sporné úsudky! A to všechno zcela nutně, poněvadž by každý člověk měl právo přednést svůj názor a nabídnout svůj plán.

Možná že nám bude řečeno, že máme sekty, strany, kréda a myšlenkové školy v nespočetném množství, i když máme Svaté písmo. Ale proč to je? Prostě proto, že odmítáme poddat celou svou mravní bytost autoritě Svatého písma. To je podstata tajemství té věci – pravý zdroj všech sekt a stran, které jsou hanbou a zármutkem Boží Církve.

Je zbytečné, aby nám lidé říkali, že tyto věci jsou samy o sobě dobré – že jsou oprávněným ovocem svobodného přemýšlení a osobního úsudku, které tvoří vlastní chloubu a slávu protestantského křesťanství. Ani na chvíli nevěříme tomu, že taková obhajoba ob stojí před soudnou stolicí Krista. Naopak věříme, že tato vychvalovaná svoboda myšlení a nezávislost úsudku jsou v přímém protikladu k duchu hluboké a uctivé poslušnosti, kterou jsme povinni našemu velebeníhodnému Pánu a Mistru. Jaké právo má služebník, aby uplatňoval svůj osobní úsudek tváří v tvář jasně vyjádřené vůli svého pána? Vůbec žádné. Povinností služebníka je prostě poslouchat – ne rozumovat nebo se dotazovat, ale činit to, co mu je řečeno. Jako služebník zklamává právě tou mírou, jak uplatňuje svůj vlastní soukromý úsudek. Nejmiřejší mravní rys v charakteru služebníka je bezpodmínečná, oddaná a naprostá poslušnost. Tím jedním velkým předmětem služebníka je konání vůle jeho pána.

Toto vše je plně schvalováno v lidských záležitostech, ale v Božích věcech si lidé myslí, že jsou oprávněni jednat podle svého soukromého úsudku. To je osudný omyl. Bůh nám dal Své Slovo, a to Slovo je tak jasné, že putující lidé, ačkoli jsou pošetilí, nemusí bloudit. Proto tedy kdybychom všichni byli vedeni tím Slovem, – kdybychom se všichni skláněli v duchu nepochybné poslušnosti před jeho božskou autoritou, nemohly by tu být protichůdné

názory a sobě se protivící sekty. Je zcela nemožné, aby hlas Svatého písma mohl učit protichůdná učení. Není možné, aby jednoho člověka učilo episkopátu, jiného presbyteriánství a ještě jiného nezávislosti. Není možné, aby poskytovalo základ proti sobě jdoucím myšlenkovým školám. Bylo by skutečnou urážkou učiněnou Boží knize, kdyby se někdo pokoušel přepisovat jí všechno to smutné zmatení ve vyznávající církvi. Každá zbožná mysl musí s ošklivostí ucouvnout před takovou bezbožnou myšlenkou. Písmo si nemůže protiřečit, a proto jestliže dva lidé nebo deset tisíc lidí jsou výlučně vyučováni Písmem, budou myslet stejně.

Slyšte, co požehnaný apoštol říká církvi v Korintu – co říká nám: „*Prosím pak vás, bratři, **skrze jméno Pána našeho Ježíše Krista,***“ – (všimni si velké mravní síly této výzvy) – „*abyste jednotejně mluvili všichni a aby nebylo mezi vámi roztržek, ale abyste byli dokonale spojeni v **tomtéž smýšlení a v tomtéž úsudku.***“ (1. Kor. 1,10)

Otázka zní: Jak by měl být tento velmi požehnaný výsledek dosažen? Tím, že každý používal právo mít svůj vlastní úsudek? Žel, že to právě byla ta věc, která způsobila všechna rozdělení a spory ve shromáždění v Korintu a vyvolala ostré pokárání od Ducha Svatého. Tito ubozí Korintští si mysleli, že mají právo myslet a soudit a vybírat si pro sebe. A co bylo výsledkem? „*Nebo oznámeno jest mi o vás, bratři moji, od domácích Chloe, že by mezi vámi byly různice. Míním pak toto, že **jeden každý z vás říká:** Já jsem Pavlův, já Apollův, já Petrův, já pak Kristův. Rozdělen-li jest Kristus?*“ (1. Kor. 1,11-13)

Zde máme osobní úsudek a jeho smutné ovoce – jeho nutné ovoce. Každý člověk má stejné právo myslet sám pro sebe jako druhý. A žádný člověk nemá jakékoli právo vnucovat svůj názor svému bližnímu. V čem tedy spočívá lék? V tom, že odvrheme své osobní soudy a uctivě se poddáme nejvyšší a absolutní autoritě Svatého písma. Kdyby tomu tak nebylo, jak by mohl apoštol prosit Korintské, aby „*jednotejně mluvili všichni a aby nebylo mezi vámi roztržek,*“ a „*byli dokonale spojeni v tomtéž smýšlení a v tomtéž úsudku*“? Kdo měl předepsat to „*jednotejné*“, co všichni měli „*mluvit*“? V čím „*smýšlení*“ měli být všichni „*dokonale spojeni*“? Měl některý člen shromáždění, byť byl jakkoli obdařený nebo inteligentní, nějaký stín práva předepisovat, co jeho bratři mají mluvit, myslet nebo usuzovat? Zcela jistě ne. Byla tu jedna absolutní, Boží autorita, jíž všichni byli povinni, nebo spíše měli tu výsadu, se poddat. Lidské názory, osobní úsudek člověka, jeho svědomí, jeho rozum – všechny tyto věci se hodí pro to, pro co mají cenu; a

zcela jistě jsou naprosto bezcenné jako autorita. Boží slovo je ta **jediná** autorita. A jsme-li všichni ovládáni jí, budeme „*jednotejně mluvit všichni*“ a „*nebude mezi námi roztržek*“, ale budeme „*dokonale spojeni v tomtéž smýšlení a v tomtéž úsudku*“.

Jaký milý stav! Ale žel, není to současný stav Boží Církve, a proto je dokonale jasné, že nejsme všichni ovládáni tou jednou nejvyšší, absolutní a pro vše dostačující autoritou – hlasem Svatého písma. Tím nejpožehnanějším hlasem, který nikdy nemůže vydat jediný falešný tón – hlasem vždy božsky libým pro obřezané ucho.

Zde je kořen celé záležitosti. Církev se odchýlila od Kristovy autority, jak je vyjádřena v Jeho Slovu. Dokud toto nebude před našimi zraky, je jen ztrátou času diskutovat o nárocích proti sobě stojících systémů, ať církevních nebo teologických. Jestliže nevidíme, že je naší svatou povinností testovat každý církevní systém, každou liturgickou službu, každé teologické krédo Božím slovem, pak diskuse je naprosto zbytečná. Kdyby bylo přípustné urovnávat věci podle účelnosti – podle lidského úsudku, svědomí nebo rozumu, pak se skutečně můžeme ihned vzdát toho případu jako beznadějného. Nemáme-li žádnou Bohem ustanovenou autoritu – dokonalý standard – neomylného vůdce, nevidíme možnost, aby kdokoli měl jistotu, že jde po správné cestě. Jestliže skutečně je pravda, že nám je ponecháno, abychom si sami vybrali z téměř nespočetných cest, které jsou kolem nás, pak se můžeme rozloučit se vši jistotou – rozloučit s pokojem mysli a odpočínutím srdce – rozloučit se vši svatou stálostí účelu a pevností cíle. Jestliže nemůžeme říci o půdě, na které stojíme, o cestě, po níž jdeme, a o díle, ve kterém jsme zapojeni: „*To jsou věci, které přikázal Hospodin*“, můžeme být ujištěni o tom, že jsme v chybném postavení a čím dříve je opustíme, tím lépe.

Díky Bohu, pro Jeho dítě nebo Jeho služebníka tu není vůbec žádná nutnost, aby pokračoval bytí jednu hodinu ve spojení s tím, co je špatné. „*Odstup od nepravosti každý, kdo vyzývá jméno Kristovo.*“ Ale jak máme vědět, co je nepravost? Pomocí Božího slova. Vše, co není v souhlasu s Písmem, ať po mravní stránce nebo v učení, je nepravost, a je nutné od toho odstoupit, ať to stojí cokoli. Je to věc jednotlivce. „*Každý*“ – „*Kdo má uši*“ – „*Kdo zvěstí*“ – „*Jestliže by kdo uslyšel hlas můj*“.

V tom to vězí. Dobře si toho všimněme. Je to **Kristův** hlas. – Není to hlas toho neb onoho dobrého člověka. – Není to hlas církve. – Není to hlas otců. – Není to hlas generálních koncilů. – Ale je to hlas našeho milovaného Pána

a Mistra. Je to svědomí jednotlivce v přímém, živém kontaktu s hlasem Krista – živým, věčným Božím slovem – Svatými písmi. Kdyby to byla pouze otázka lidského svědomí nebo úsudku nebo autority, byli bychom okamžitě ponořeni do beznadějné nejistoty, poněvadž to, o čem jeden člověk snad soudí, že je nepravost, může jiný považovat za dokonale správné. Musí tu být nějaký pevný standard, podle kterého bychom se mohli řídit – nějaká svrchovaná autorita, od které by nemohlo být žádné odvolání. A veleben buď Bůh, ta zde je. Bůh mluvil. Dal nám Své Slovo. A naší svatou povinností, naší vysokou výsadou, naší mravní jistotou, naší skutečnou radostí, je toto Slovo poslechnout.

Ne lidský výklad Slova, ale Slovo samé. To je velmi důležité. Nesmí být nic – absolutně nic mezi svědomím člověka a božským zjevením. Lidé nám mluví o autoritě církve. Kde ji najít? Mějme za to, že nějaká skutečně úzkostná, vážná, upřímná duše touží znát pravou cestu. Je jí řečeno, že má poslouchat hlas církve. Zeptá se: Které církve? Je to řecká, římská, anglikánská nebo protestantská církev? Ani dvě z nich spolu nesouhlasí. Ba ještě více, v nich samých jsou sváříci se strany, spolu bojující sekty, proti sobě stojící názorové školy. Koncily se lišily, otcové spolu nesouhlasili, papežové dávali jeden druhého do klatby. A jestliže se úzkostný tazatel v beznadějné zmatenosti odvrátí od těchto velkých těles, aby hledal vedení uprostřed řady protestantských uskupení, bude se mu dařit nějak lépe?

Ach, čtenáři, to je naprosto beznadějné. Celá vyznávající církev se odvrátila od Kristovy autority a není možné, aby byla vůdcem nebo autoritou pro kohokoli. Ve druhé a třetí kapitole knihy Zjevení je církev viděna pod soudem a sedmkrát opakovaná výzva zní: „*Kdo má uši, slyš*“ – co? Hlas církve? To je nemožné! Pán by nás nikdy nemohl vést k naslouchání hlasu toho, co je samo pod soudem. Slyš tedy co? „*Co Duch praví církvím.*“

A kde je možné tento hlas slyšet? **Jen** ve Svatých písmech daných Bohem v Jeho nekonečné dobrotnosti, aby vedl naše duše cestou pokoje a pravdy přes beznadějnou zkázu církve a hustou tmou a divoké zmatení pokřtěného křesťanstva. – Neleží v okruhu lidské řeči ukázat cenu a důležitost toho, že máme božského, a proto neselhávajícího a pro vše dostačujícího vůdce a autoritu pro naši osobní cestu.

Ale pamatujme, že jsme vážně odpovědní za to, abychom se před tou autoritou skláněli a následovali toho vůdce. Je naprosto marné, ba mravně nebezpečné, vyznávat, že máme božského vůdce a autoritu, pokud jim ne-

jsme plně poddáni. To charakterizovalo Židy ve dnech našeho Pána. Měli Písma, ale neposlouchali je. A jeden z nejsmutnějších rysů přítomného stavu křesťanstva je, že se chlubí vlastnictvím Bible, zatímco autorita té Bible je směle dávána stranou.

Hluboce cítíme, jak je toto vážné, a chtěli bychom to s vážností vložit na svědomí křesťanského čtenáře. Boží slovo je mezi námi prakticky ignorováno. Na všech stranách se dělají a schvalují věci, které nejenže nemají žádný základ v Písmu, ale jsou diametrálně proti němu. Nejsme výlučně vyučováni a absolutně ovládáni Písmem.

To vše je velmi vážné a vyžaduje si pozornost všeho lidu Páně na každém místě. Cítíme se vedeni k tomu, abychom pozvedli varující hlas v uši všech křesťanů ve vztahu k tomuto velmi závažnému předmětu. Pocit jeho vážnosti a rozsáhlé mravní důležitosti nás vedl k tomu, abychom tuto službu vykonali při psaní těchto *„Poznámek k 5. Mojžíšově knize“*. Je naší vážnou modlitbou, aby Duch Svatý užil tyto stránky a připomněl srdcím drahého lidu Páně jejich správné místo – totiž místo uctivé poddanosti Jeho požehnanému Slovu. Cítíme se přesvědčeni, že to, co bude charakterizovat všechny, kteří chtějí chodit oddaně v závěrečných hodinách pozemské historie Církve, bude hluboká úcta před Božím slovem a upřímná oddanost Osobě našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista. Ty dvě věci jsou spolu nerozlučně spojeny svatým, nehynoucím pojítkem.

„Hospodin Bůh náš mluvil k nám na Orébě, řka: Dosti jste již na hoře této bydlili. Obrátte se, táhněte a jděte k hoře Amorejských, na všechno vůkolí její, buď na roviny, na hory, na údolí, na poledne, i na břehy mořské, k zemi Kananejské a k Libánu, až k řece veliké, k řece Eufrates.“ (5. Mojžíšova 1,6-7)

V celé 5. Mojžíšově knize shledáváme, že Pán jedná s lidem mnohem příměji a jednodušeji než v kterékoli z předcházejících knih. Tak málo je tedy pravda, že Pátá Mojžíšova kniha je pouhým opakováním toho, co před námi přešlo v předcházejících částech Písma. Například v právě citovaném oddílu není žádná zmínka o pohybech oblaku – žádná zmínka o zvuku trubky. *„Hospodin Bůh náš mluvil k nám.“* Ze 4. Mojžíšovy knihy víme, že pohyb tábora byl ovládán pohybem oblaku a byl sdělován zvukem trubky. Ale v této knize není zmíněna ani trubka, ani oblak. Zde to je mnohem jednodušší a důvěrnější: *„Hospodin Bůh náš mluvil k nám na Orébě, řka: Dosti jste již na hoře této bydlili.“*

To je velmi krásné. Připomíná nám to něco z milé prostoty doby patriarchů, kdy Pán mluvil k otcům, jako člověk mluví ke svému příteli. Pán nesděloval Svě myšlenky Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi pomocí zvuku trubky nebo pohybu oblaku. Byl jim tak velmi blízko, že tu nebyla potřeba ani prostor pro nějaké jednání charakterizované ceremonií a odstupem. Navštívil je, seděl s nimi, přijal jejich pohostinnost ve vši důvěrnosti osobního přátelství.

Taková je milá jednoduchost pořádku věcí v době patriarchů. A právě to dodává zvláštní půvab vyprávění 1. Mojžíšovy knihy.

Ale ve 2., 3. a 4. Mojžíšově knize máme něco zcela jiného. Tam máme před sebou rozsáhlý systém předobrazů a stínů, nařízení a ceremonií, které byly uloženy lidu pro tehdejší dobu. Jejich význam je nám ukázán v Epištole Židům. – „*Čímž Duch svatý ukazuje to, že ještě nebyla zjevena cesta ke svatyni, dokud první stánek trval. Který byl podobenstvím na tehdejší čas, v němž dary a oběti se obětuji, které nemohou dokonalého v svědomí učiniti toho, kdo obětuje. Toliko v pokrmech a v nápojích a v rozličných umýváních a ospravedlňováních tělesných, až do času napravení záležitostí.*“ (Židům 9,8-10)

Pod tímto systémem byl lid v odstupu od Boha. Nebylo to s nimi tak, jako to bylo s jejich otcí v 1. Mojžíšově knize. Bůh se před nimi jakoby uzavřel a oni byli od Něho odděleni. Hlavními charakteristikami levítského ceremoniálu bylo, pokud šlo o lid, otroctví, tma, vzdálenost. Ale na druhé straně ukazovaly jeho předobrazy a stíny dopředu na tu jednu velkou Oběť, která je základem všech Božích obdivuhodných rad a úmyslů. Skrze ni On může v dokonalé spravedlnosti a podle vši lásky Svého srdce mít lid blízko u Sebe k chvále slávy Své milosti po všechny zlaté věky věčnosti.

Nuže, jak jsme už poznamenali, v 5. Mojžíšově knize nalézáme poměrně málo obřadů a ceremonií. Pán je spatřován více v přímé komunikaci s lidem. Dokonce i kněží nám jsou zřídka ukazováni ve svém úředním postavení; a je-li o nich zmínka, je to mnohem více v mravním způsobu než v ceremoniálním. Plnějši důkaz toho všeho budeme mít, až půjdeme dále. Je to význačný rys této krásné knihy.

„*Hospodin Bůh náš mluvil k nám na Orébě, řka: Dosti jste již na hoře této bydlili. Obráťte se, táhněte a jděte k hoře Amorejských.*“ Jaká vzácná je to výsada pro kterýkoli lid, jestliže má Pána sobě tak blízko a On se zajímá o všechny jeho pohyby a o vše, co se ho týká, o velké i malé věci! On věděl,

jak dlouho mají zůstat na jednom místě a kam mají obrátit své další kroky. Nemuseli se znepokojovat ohledně své další cesty, ani ohledně ničeho jiného. Byli pod dohledem a v rukou Toho, jehož moudrost je neomylná, jehož síla je všemohoucí, jehož zdroje pomoci jsou nevyčerpatelné, jehož láska je nekonečná. On na Sebe vzal péči o ně, On znal všechnu jejich potřebu a byl připraven se o ni postarat podle vši lásky Svého srdce a síly Svého svatého ramene.

Můžeme se zeptat, co tedy zbylo pro ně, aby činili? Co byla jejich jasná a prostá povinnost? Pouze poslouchat. Jejich vysokou a svatou výsadou bylo spočívat v lásce a poslouchat příkázání Pána, jejich Boha smlouvy. Zde spočívá to požehnané tajemství jejich pokoje, jejich štěstí a jejich mravní jistoty. Neměli se jakkoli znepokojovat kvůli tomu, jak se mají hýbat, nepotřebovali plánovat a starat se. Jejich cestování bylo pro ně zcela řízeno Tím, jenž znal každý krok cesty od Orébu ke Kádesbarne, a oni měli jen den za dnem žít ve šťastné závislosti na Něm.

Šťastné postavení! Výsadou obdařená stezka! Požehnaný podíl! Ale vyžadoval zlomenou vůli, poslušnou mysl, poddané srdce. Kdyby na slova Pána: „*Dosti jste již na hoře této bydlili,*“ řekli, že naopak plánují tam být trochu déle, museli by tam být bez Něho. S Jeho společností, Jeho radou a Jeho pomocí mohli počítat jen na cestě poslušnosti.

Tak tomu bylo s Izraelem na jeho putování pouští, a tak je tomu s námi. Je naší nejvzácnější výsadou ponechávat všechny své záležitosti v rukou ne pouze Boha smlouvy, ale milujícího Otce. – On za nás zařídí všechna naše hnutí. – On stanoví hranice našeho přebývání. – On nám řekne, jak dlouho se zdržet na nějakém místě, a kam jít dále. – On na Sebe vzal všechny naše záležitosti, všechna naše hnutí, všechny naše potřeby. Jeho milostivé slovo k nám je: „*O nic nebudte pečliví, ale ve všech věcech skrze modlitbu a poníženou žádost s díky činěním prosby vaše známy buďte Bohu.*“ A co potom? „*Pokoj Boží, který převyšuje veliký rozum, hájiti bude srdcí vašich i smyslů vašich v Kristu Ježíši.*“ (Fil. 4,6)

Ale možná že čtenář cítí potřebu se zeptat: Jak vede Bůh Svůj lid nyní? Nemůžeme očekávat, že uslyšíme Jeho hlas, který nám řekne, kam se máme pohnout nebo kam ne. Na to ihned odpovídáme: Není možné, aby údy Kristova těla – Boží Církve – na tom byly hůře ve věci Božího vedení než Izrael na poušti. Cožpak Bůh nemůže vést Svě děti? Nemůže vést Svě služebníky – ve všech jejich pohybech a ve vši jejich službě? Kdo by byl na chvíli chtěl

zpochybňovat pravdu tak jasnou a tak vzácnou? Je pravda, že neočekáváme, že uslyšíme nějaký hlas nebo uvidíme pohyb oblaku, ale máme něco, co je mnohem lepší, mnohem vyšší, mnohem bližší. Můžeme být ujištěni o tom, že náš Bůh pro nás podle lásky Svého srdce učinil bohatá opatření v tomto, jakož i ve všem ostatním.

Nuže, jsou tři způsoby, jimiž jsme vedeni: – Jsme vedeni Slovem, – jsme vedeni Duchem Svatým, – a jsme vedeni instinkty božské přirozenosti. A máme mít na mysli, že instinkty božské přirozenosti, vedení Duchem Svatým a učení Svatého písma jsou vždy v souladu. Je nanejvýš důležité, abychom toto měli před sebou. Někdo si může myslet, že je veden instinkty božské přirozenosti nebo Duchem Svatým, aby jednal určitým způsobem, který vede k důsledkům odporujícím Božímu slovu. Tak bude jeho omyl učiněn zjevným. Je to velmi vážná věc pro každého, jedná-li jen na základě impulsu nebo dojmu. Když tak činí, může upadnout do ďáblovy léčky a učinit věci Krista velmi vážnou škodu. Musíme své dojmy v klidu zvažovat na váhách svatyně a věrně je testovat standardem Božího slova. Tímto způsobem budeme zachováni od omylů a sebeklamu. Je to velmi nebezpečná věc důvěřovat dojmům nebo jednat impulzivně. Viděli jsme velmi nešťastné následky vzniklé z takového jednání. Fakta **mohou** být spolehlivá. Božská autorita **je** naprosto bezchybná. Naše vlastní dojmy se mohou ukázat oklamávající jako bludička nebo fata morgana na poušti; lidské city jsou velmi nedůvěryhodné. Musíme je podrobovat velmi přísnému posuzování, aby nás nezavedly ke konání něčeho osudně chybného. Písmu můžeme důvěřovat bez jakéhokoli stínu pochybnosti. A bez výjimky shledáme, že člověk, který je veden Duchem Svatým nebo řízen instinkty božské přirozenosti, nikdy nebude jednat v rozporu s Božím slovem. To můžeme nazvat základem božského života – pevným pravidlem praktického křesťanství. Kéž by ho bylo více dbáno ve všech obdobích historie Církve! Kéž by byl více brán v potaz v našich dnech!

Ale v této otázce ohledně Božího vedení je jiná věc, která vyžaduje naši vážnou pozornost. Nežřídka slyšíme lidi mluvit o „prstu božské Prozřetelnosti“ jako o něčem, o co se můžeme opřít, abychom byli vedeni. To může být jen jiný způsob vyjádření myšlenky, že jsme vedeni okolnostmi. Neváhám říci, že to je velmi vzdáleno od správného způsobu vedení pro křesťana.

Není pochyb o tom, že náš Pán může, a někdy to činí, sdělovat Svě myšlenky a vyznačovat naši cestu Svou prozřetelností. Ale musíme Mu být dostatečně blízko, abychom byli schopni prozřetelnost správně vyložit. Jinak můžeme shledat, že to, co je nazýváno „východiskem Prozřetelnosti“, se ve skutečnosti ukáže jako východisko, kterým sklouzneme pryč ze svaté cesty poslušnosti. Okolnosti, stejně jako naše vnitřní dojmy, musejí být zvažovány v Boží přítomnosti a posuzovány ve světle Jeho Slova, jinak nás mohou vést do hrozných omylů. Jonáš mohl považovat za pozoruhodnou prozřetelnost to, že našel loď jedoucí do Tarsu. Ale kdyby byl v obecenství s Bohem, nepotřeboval by loď. Krátce řečeno, Boží slovo je velkým testem a dokonalým prubířským kamenem pro vše – pro vnější okolnosti i vnitřní pocity – pro city, představy a tendence – vše musí být postaveno do zkoumajícího světla Svatého písma, a tam klidně a vážně posouzeno. To je pravá cesta bezpečí, pokoje a požehnaní pro každé Boží dítě.

V odpověď na to vše může být však řečeno, že nemůžeme očekávat, že najdeme nějaký verš Písma, aby nás vedl ve věci našich pohybů nebo v tisíci malých detailů každodenního života. Možná že ne; ale v Písmu jsou uloženy určité velké zásady, které, jsou-li správně použity, nám dají Boží vedení i tam, kde nemůžeme najít nějaký zvláštní verš. A nejen to, ale máme plnou jistotu, že náš Bůh může a chce vést Svě děti ve všech věcech. – „*Krokové člověka spravedlivého od Hospodina spravováni bývají.*“ (Žalm 37,23) – „*Působí to, aby tiší chodili v soudu, a vyučuje tiché cestě své.*“ (Žalm 25,9) – „*Dám radu, oči své na tě obrátě.*“ (Žalm 32,8) Může nám dát najevo Svě myšlenky ohledně toho či onoho zvláštního skutku či pohybu. Pokud by tomu tak nebylo, jak bychom měli dále jít? Jak bychom se měli řídit na své cestě? Máme být zmítáni nápirem okolností? Jsme ponecháni slepé náhodě nebo pouhému hnutí své vlastní vůle?

Díky Bohu, není tomu tak. On nám Svým dokonalým způsobem může dát jistotu o Svých myšlenkách v každém jednotlivém případě. A bez této jistoty bychom se neměli vůbec hýbat. Náš Pán Kristus (všechna čest buď Jeho jménu!) umí sdělit Svému služebníku Svě myšlenky ohledně toho, kam chce, aby šel, a co chce, aby dělal. A žádný pravý služebník nikdy nebude pomýšlet na to, aby se hýbal nebo jednal bez takového sdělení. Nikdy bychom neměli jednat nebo se hýbat v nejistotě. Nejsme-li si jisti, buďme tiší a čekejme. Velmi často se stává, že se trápíme a jsme mrzutí kvůli věcem, které Pán od nás vůbec nežadá. Kdosi řekl jednou svému příteli: „Jsem zcela na rozpacích,

kam se obrátit.“ – „Pak se vůbec nikam neobracej,“ zněla moudrá odpověď jeho přítele.

Ale zde přichází v úvahu velmi důležitá mravní otázka, a to je celkový stav duše. Můžeme být ujištěni, že má mnoho společného se záležitostmi vedení. „*Působí to, aby tiší chodili v soudu, a vyučuje tiché cestě své.*“ Na to nikdy nesmíme zapomenout. Jen jsme-li pokorní a sami sobě nedůvěřujeme – jestliže v prostotě srdce a upřímnosti myslí a s poctivým úmyslem čekáme na svého Boha, On nás jistě povede. Ale nikdy k ničemu nepovede, když půjdeme a budeme se ptát Boha na radu v záležitosti, ohledně které jsme se již rozhodli nebo kde působí naše vůle.

To je osudný omyl. Podívejte se na případ Jozafata v 1. Královské 22,2-3: „*I stalo se léta třetího, přijel Jozafat král Judský ke králi Izraelskému.*“ – Hned na začátku velká chyba. – „*Mluvil pak byl král Izraelský služebníkům svým: Víte-li, že naše bylo Rámot Galád, a my zanedbáváme vzítí ho zase z moci krále Syrského? Pročež řekl Jozafatovi: Potáhneš-li se mnou na vojnu proti Rámot Galád? Odpověděl Jozafat králi Izraelskému: Jako jsem já, tak jsi ty, jako lid můj, tak lid tvůj, jako koni moji, tak koni tvoji; a (jak to máme ve 2. Paralipomenon 18,3) s tebou budu v tom boji.*“

Zde vidíme, že se rozhodl již předtím, než vůbec pomyslel na to, aby se v této záležitosti ptal na radu Boha. Byl v naprosto chybném postavení a špatném ovzduší. Upadl do léčky nepřítele, protože mu chyběla prostota oka, a proto nebyl ve správném stavu k tomu, aby obdržel Boží vedení nebo měl z něho užitek. Byl odhodlán konat svou vlastní vůli a Pán ho nechal sklidit ovoce. Jen díky nekonečnému a svrchovanému milosrdenství nepadl mečem Syrských a nebyl z bojiště odnesen mrtvý.

Králi izraelskému sice řekl: „*Zeptej se dnes, prosím, na slovo Hospodino.*“ Ale kde z toho byl jaký užitek, když už se zaručil za určité jednání? Jaká pošetilost to je, když se někdo rozhodne, a potom jde a ptá se na radu! Kdyby byl ve správném stavu duše, nikdy by v takovémto případě vůbec radu nehledal. Ale stav jeho duše byl špatný, jeho postavení chybné a jeho úmysl byl v přímém rozporu s myšlenkami a vůlí Boha. Proto ačkoli slyšel ze rtů poslu Pána Jeho vážný soud o celé výpravě, přece šel svou vlastní cestou a následkem toho téměř ztratil život.

Totéž vidíme ve čtyřicáté druhé kapitole Jeremiáše. Lid žádal proroka, aby se zeptal na radu, zda mají sestoupit do Egypta. Ale už se rozhodli, že tam půjdou – byli odhodláni dělat svou vlastní vůli. Bídny stav! Kdyby byli

tiší a pokorní, nepotřebovali by se ptát v té věci na radu. Ale oni proroku Jeremiášovi řekli: „*Uslyš, prosím, nás v ponížené prosbě naší a modli se za nás Hospodinu Bohu **svému***“ [Proč neřekli: Hospodinu Bohu **našemu**?] „*za všechnen ostatek tento, nebo nás maličko zůstalo z mnohých, jak oči tvé nás vidí. Ať nám oznámí Hospodin Bůh **tvůj** cestu, po níž bychom jíti a co činiti měli. Jimž řekl Jeremiáš prorok: Uslyšel jsem. Aj, já modliti se budu Hospodinu Bohu **vašemu** podle slov vašich, a cožkoli vám odpoví Hospodin, oznámím vám; nezatajím před vámi slova. Oni zase řekli Jeremiášovi: Nechť jest Hospodin mezi námi svědkem pravým a věrným, jestliže podle každého slova, pro něž poslal tě Hospodin Bůh **tvůj** k nám, tak se chovati nebudeme. Buď dobré anebo zlé,*“ [Jak mohla Boží vůle být jiná než dobrá?] „*hlasu Hospodina Boha našeho, pro něž tě vysíláme k němu, uposlechneme, aby nám dobře bylo, když uposlechneme hlasu Hospodina Boha našeho.*“ (Jeremiáš 42,2-6)

Nuže, to vše se jevilo jako velmi zbožné a slibné; ale všimni si toho, co následovalo. Když shledali, že Boží úsudek a rada nesouhlasí s jejich vůlí, řekli „**všichni muži ti pyšní**, řkouce Jeremiášovi: Lež ty mluvíš, neposlal tebe Hospodin Bůh náš, abys řekl: Nevcházejte do Egypta, abyste tam byli pohostinu“ (Jeremiáš 43,2).

Zde se jasně ukazuje pravý stav věci. Působila tu pýcha a svévole. Jejich sliby byly falešné. „*Neupřímě ke mně jste se měli v myšleních svých, poslavše mne k Hospodinu Bohu vašemu, řkouce: Modli se za nás Hospodinu, Bohu našemu, a všechno, jakžkoli dí Hospodin Bůh náš, tak nám oznam, a učiníme.*“ (Jeremiáš 42,20) Všechno by bylo naprosto dobré, kdyby Boží odpověď souhlasila v té věci s jejich vůlí. Ale protože stála proti ní, zcela ji zavrhl.

Jak často se to tak děje! Boží slovo se nehodí myšlenkám člověka. Ono je soudí, stojí v přímém odporu k jeho vůli, kříží jeho plány, a proto je člověk zavrhuje. Lidská vůle a lidský rozum jsou vždy v přímém protikladu k Božímu slovu a křesťan musí jedno jako druhé zavrhnout, jestliže skutečně chce být veden Bohem. Nezlomená vůle a slepý rozum, jestliže jim nasloucháme, nás mohou vést pouze do tmy, bídy a zpuštění. – Jonáš **chtěl** jít do Tarsis, když měl jít do Ninive. A následek byl, že se nalézal „*v břichu hrobu*“ a „*lekno otočilo se okolo hlavy jeho*“. – Jozafat **chtěl** jít k Rámot Galád, když měl být v Jeruzalémě. A důsledek byl, že byl obklíčen meči Syrských. – Ostatek v Je-

remiášových dnech **chtěl** jít do Egypta, když měl zůstat v Jeruzalémě. A následek byl, že zemřeli mečem, hladem a morem v zemi Egyptské, „*kam se jim zachtělo jít, aby tam byli pohostinu*“.

Tak tomu vždy musí být. Cesta svévole je jistě cestou tmy a bídy. Jinak to nemůže být. Cesta poslušnosti je naopak cestou pokoje, cestou světla, cestou požehnání, cestou, na kterou jsou paprsky Boží přízně vždy vylévány v živém jasu. Lidskému oku se může zdát úzkou, drsnou a osamělou. Ale poslušná duše ji vidí jako cestu života, pokoje a mravní jistoty. „*Stezka spravedlivých jako světlo jasné, které rozmáhá se a svítí až do pravého dne.*“ (Příslaví 4,18) Blahoslavená cesta! Kéž oba, pisatel i čtenář, jsou vždy nalezení, jak po ní jdou pevným krokem a s vážným úmyslem.

Než odejdeme od tohoto velkého praktického předmětu Božího vedení a lidské poslušnosti, musíme požádat čtenáře, aby se na několik chvil obrátil k velmi krásnému oddílu v jedenácté kapitole Lukáše. Shledá, že je plný velmi cenných naučení.

„*Svíce těla jest oko. Když by tedy oko tvé sprostné bylo, i tělo tvé všecko bude světlé; a pakli bude nešlechtné, i tělo tvé tmavé bude. Viziž tedy, aby světlo, které jest v tobě, nebylo tmou. Pakli celé tělo tvé světlé bude, nemaje žádné částky tmavé, bude všecko tak světlé, že tě jako svíce bleskem osvítí.*“ (Lukáš 11,34-36)

Nic nemůže předčít mravní sílu a krásu tohoto oddílu. Především tu máme „*sprostné oko*“. To je podstatné pro prožívání Božího vedení. Označuje zlomenou vůli – srdce upřímně obrácené k činění Boží vůle. Nevidíme tu žádný spodní proud, žádnou smíšenou pohnutku, žádný osobní cíl. Je tu prostá touha a vážný úmysl činit Boží vůli, ať je jakákoli.

Jestliže si tedy duše takto stojí, Boží světlo přichází, proudí dovnitř a naplňuje celé tělo. Z toho vyplývá, že není-li tělo plné světla, oko není sprostné. Působí tu nějaká smíšená pohnutka, svévole nebo osobní zájem. Nejsme před Bohem upřímní. V tomto případě každé světlo, o kterém vyznáváme, že je máme, je tmou. A žádná tma není tak velká nebo tak strašná, jako tma, která přichází jako soud a usazuje se na srdci ovládaném svévolí, zatím co ono vyznává, že má světlo od Boha. To bude vidět ve vší své hrůze v budoucnosti v křesťanstvu, když „*zjeven bude ten bezbožník, kterého Pán zabije duchem úst svých a zkaží zjevením jasné přítomnosti své. Toho nešlechtníka, jehož příchod jest podle mocného díla satanova, se vší mocí a divy i zázraky lživými, a se všelikým podvodem nepravosti v těch, kteří hynou,*

protože lásky pravdy nepřijali, aby spaseni byli. A proto pošle jim Bůh mocné dílo podvodů, aby věřili lži a aby odsouzeni byli všichni, kteří neuvěřili pravdě, ale oblíbili sobě nepravost.“ (2. Tesalonickým 2,8-12)

Jak je to hrozné! Jak vážně to mluví k celé vyznávající církvi! Jak vážně se to obrací ke svědomí pisatele i čtenáře těchto řádků! Světlo, podle kterého se nejedná, se stává tmou. – „*Jestliže tedy světlo, které jest v tobě, jest tma, sama tma jaká bude?*“ (Matouš 6,23) Ale jestliže na druhé straně je s malým světlem jednáno upřímně, je jisté, že ono se zvětší, neboť „*každému majícímu bude dáno*“ a „*stezka spravedlivých jako světlo jasné, které rozmáhá se a svítí až do pravého dne*“.

Tento mravní pochod je krásně a působivě ukázán v Lukáši 11,36: „*Pakli celé tělo tvé světlé bude, nemaje žádné částky tmavé*“ – žádná komůrka není držena uzavřená před nebeskými paprsky – žádná neupřímná rezerva – celá mravní bytost byla v opravdové prostotě otevřena působení božského světla; potom „*bude všechno tak světlé, že tě jako svíce bleskem osvítí*“. Slovem, poslušná duše má nejen světlo pro svou vlastní cestu, ale světlo vyzařuje, takže je druzí vidí, podobně jako jasný svit svíce. „*Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a slaví Otce vašeho, který jest v nebesích.*“ (Matouš 5,16)

Velmi jasný protiklad k tomu všemu máme v 16. verši 13. kapitoly Jeremiáše: „*Dejte Hospodinu Bohu svému čest, dřív než by tmu uvedl a dříve nežli by se zurážely nohy vaše o hory tmavé. I čekali byste světla, ale obrátil by je v stín smrti, proměnil by je v mrákotu.*“ Cesta, kdy dáváme Pánu, našemu Bohu, slávu, je tu tehdy, když posloucháme Jeho Slovo. Cesta povinnosti je jasná a požehnaná cesta. A ten, kdo po té cestě z milosti jde, nikdy neklopýtne o tmavé hory. Kdo je skutečně pokorný, ponížený, sobě nedůvěřující, ten se bude držet daleko od těch tmavých hor a bude chodit po té požehnané cestě, která je vždy osvětlována jasnými a hřejivými paprsky Boží schvalující tváře.

To je stezka spravedlivého, stezka nebeské moudrosti, stezka dokonalého pokoje. Kéž bychom po ní vždy chodili, milovaný čtenáři. A nikdy ani na chvíli nezapomeňme, že je naší vysokou výsadou, abychom byli Bohem vedeni v nejmenších detailech svého každodenního života. Žel, že jsou takoví, kteří nejsou takto vedeni. Takový bude mít mnoho klopýtání, mnoho pádů, mnoho smutných zkušeností. Jestliže nejsme vedeni okem našeho Otce, budeme jako kůň a jako mezek, kteří rozumu nemají, jejichž ústa musíš zkotit

uzdou a udidly – jako kůň, který se netrpělivě žene tam, kam nemá, anebo mezek, který se paličatě vzpírá jít tam, kam má jít. Jak je to smutné, když je jím křesťan podobný! Jak je to požehnané, pohybovat se den za dnem po stezce, pro nás vyznačené okem Otce! – po stezce, kterou nespatriilo oko luňáka, kteréž nešlapala mladá zvěř, aniž šel po ní lev (Job 28,7.8); po stezce svatě poslušnosti, po níž vždy půjde tichý a pokorný ke své hluboké radosti a k chvále a slávě Toho, kdo ji pro něho otevřel a dal mu milost, aby po ní kráčet.

Ve zbytku naší kapitoly připomíná Mojžíš uším lidu dojemně prostou řečí skutečnosti, spojené s ustanovením soudů a vysláním zvěďů. Ustanovení soudců zde Mojžíš přičítá svému vlastnímu podnětu, vyslání zvěďů bylo z podnětu lidu. Ten drahý a velmi poctěný služebník Boží pociťoval břemeno shromáždění pro sebe jako příliš těžké. A ono jistě bylo velmi těžké, ačkoli dobře víme, že Boží milost byla na ty požadavky bohatě postačující, a nadto že ta milost mohla jednat skrze jednoho muže stejně jako skrze sedmdesát.

Přesto můžeme dobře rozumět těžkosti, kterou pociťoval „*nejtišší ze všech lidí, kteří byli na tváři země*“, ve vztahu k odpovědnosti tak vážného a důležitého úkolu. A vskutku řeč, která oznamuje jeho nesnáz, je nanejvýš působivá. Cítíme, že ji pro čtenáře musíme citovat.

„A mluvil jsem k vám toho času, řka. Nemohu sám nésti vás.“ [Jistěže ne. Který smrtelník by to mohl? Ale byl zde Bůh, s nímž bylo možné počítat v potřebě každé hodiny.] *„Hospodin Bůh váš rozmnožil vás, a hle, rozmnožení jste dnes jako hvězdy nebeské. (Hospodin Bůh otců vašich rozmnož vás nad to, jak jste nyní, tisíckrát více, a požehnej vám, jakož jest mluvil vám.)“* Milá vsuvka! Výtečný dech širokého a pokorného srdce! *„Kterak bych nesl sám práci vaši, břímě vaše a nesnáze /spory/ vaše?“* (5. Mojžíšova 1,9-12)

Běda! Zde leží tajemství mnohé „*práce*“ a „*břemen*“. Nedokázali se spolu srovnat, – byly tam spory, sváry a otázky; a kdo mohl stačit na tyto věci? Který člověk by mohl snést takové břímě? Jak jiné by to mohlo s nimi být! Kdyby chodili mile pospolu, nebyly by tam případy, které by bylo nutné rozsuzovat, a proto by nebyli zapotřebí soudcové, aby je rozhodovali. Kdyby každý člen shromáždění hledal prospěch, zájmy a štěstí svých bratrů, nebyl by tam „*svár*“, „*břemeno*“ a „*nesnáze*“. Kdyby každý býval konal to, co leželo na něm, aby přispěl k obecnému blahu, jak krásný by byl výsledek!

Ale ach, tak tomu nebylo s Izraelem na poušti, a co je ještě více pokořující, tak tomu není v Boží Církvi, ačkoli naše výsady jsou o tolik vyšší. Sotva bylo shromáždění přítomností Ducha Svatého vytvořeno, už bylo slyšet hlasy reptání a nespokojenosti. A kvůli čemu? Kvůli „zanedbávání“, ať domnělému nebo skutečnému. Ať tomu bylo jakkoli, projevilo se vlastní „já“. Pokud to zanedbávání bylo pouze pomyslné, byla chyba u Řeků; a pokud bylo skutečné, chyba byla u Hebrejů (Sk. 6,1-6). Všeobecně se v takových případech stává, že chyby jsou na obou stranách. Ale správná cesta k vyvazování se všech sporů, svárů a reptání je uvrhnout vlastní „já“ do prachu a hledat dobro druhých. Kdyby této výborné cestě porozuměli a přijali ji od samého začátku, jak zcela jiný úkol by měli církevní historikové! Ale žel, ta cesta nebyla přijata, a proto byla historie vyznávající církve od samého začátku žalostným a pokořujícím záznamem o sporech, rozděleních a bojích. V přítomnosti samého Pána, jehož život byl jedno jediné vzdání se sebe, se apoštolové přeli o to, kdo by měl být největší. Taková hádka by nikdy nemohla vyvstat, kdyby každý znal to výtečné tajemství uvrhnout vlastní „já“ do prachu a hledat dobré druhých. Nikdo, jenž něco ví o pravé mravní výši sebeponížení, by nemohl hledat dobro nebo vysoké místo pro sebe samého. Blízkost Krista uspokojuje pokorné srdce tak, že pocty, vyznamenání a ceny jsou málo ceněny. Ale kde působí vlastní „já“, tam budete mít závist a žárlivost, boj a spory, zmatení a každý zlý skutek.

Podívej se na výjev mezi dvěma syny Zebedeovými a jejich deseti bratřími v desáté kapitole Marka. Co bylo u kořene? Vlastní „já“. Ti dva mysleli na dobré místo pro sebe v království a těch deset se hněvalo na ty dva, že myslí na takovou věc. Kdyby každý odložil své vlastní „já“ a hledal dobro druhých, takový výjev by nikdy nevznikl, – ti dva by nemysleli na sebe, a proto by nebyli příčinou pro „rozhořčení“ dalších deseti.

Ale není třeba uvádět další příklady. Každá stránka církevních dějin ilustruje a dokazuje pravdu našeho tvrzení, že vlastní „já“ a jeho ošklivé působení je vždy příčinou bojů, svárů a rozdělení. Obrát se, na kterou stranu chceš – ode dnů apoštolů až do dnů, do nichž padl náš úděl, a shleď, že neumrtvené „já“ je plodným zdrojem svárů a roztržek. A na druhé straně shleď, že sklonit vlastní „já“ a jeho zájmy je pravé tajemství pokoje, souladu a bratrské lásky. Kdybychom se jen naučili dávat stranou vlastní „já“ a hledat vážně Kristovu slávu a blaho Jeho milovaného lidu, neměli bychom mnoho „případů“, které by bylo nutné urovnávat.

Nyní se musíme vrátit k naší kapitole:

*„Kterak bych nesl sám práci vaši, břímě vaše a nesnáze vaše? Vydejte ze sebe muže moudré a opatrné a zkušené z pokolení svých, abych je vám představil. I odpověděli jste mi a řekli jste: Dobrá jest ta věc, kterou jsi učiniti rozkázal. Vzav tedy přední z pokolení vašich, muže **moudré a zkušené**“ – muže uzpůsobené Bohem a mající důvěru shromáždění, když byli pověřeni – „ustanovil jsem je knížaty nad vámi, hejtmany nad tisíci, setníky, padesátníky, desátníky a správce v pokoleních vašich.“ (5. Mojžíšova 1,13-15)*

Obdivuhodné zařízení! Pokud skutečně mělo být učiněno, nic nemohlo být lépe uzpůsobeno pro udržení pořádku, než rozlišená stupnice autority, měnící se od desátníka k hejtmanu. Přitom vydavatel zákona byl sám v čele všech, a ten byl v bezprostředním styku s Hospodinem, Bohem Izraele.

Nemáme tu žádnou zmínku o skutečnosti zaznamenané ve 2. Mojžíšově knize v 18. kapitole, totiž že ustanovení těch správců byla myšlenka Jetra, Mojžíšova tchána. Ani tu nemáme žádné odvolání na výjev v 11. kapitole 4. Mojžíšovy knihy. Vedeme k tomu čtenářovu pozornost jako k jednomu z mnoha důkazů, které jsou rozptýleny na stránkách 5. Mojžíšovy knihy, že ta je skutečně velmi vzdálena tomu, aby byla pouhým opakováním předcházejících oddílů Pentateuchu. Krátce řečeno, tato milá kniha má svůj vlastní význačný charakter, a způsob, kterým jsou v ní skutečnosti představovány, je v dokonalém souladu s tím charakterem. Je velmi zřejmé, že předmětem ctihodného vydavatele zákona, anebo spíše Ducha Svatého v něm, bylo vést všechno k tomu, aby mravním způsobem působilo na srdce lidu. A ten veliký výsledek, který měl být způsoben a který je zvláštním předmětem knihy od začátku až do konce, je láskyplná poslušnost všech ustanovení a soudů Hospodina, jejich Boha.

Toto musíme mít na mysli, jestliže chceme správně studovat knihu, která je před námi otevřená. Nevěřící, pochybovači a rozumáři nám mohou bezbožně vnucovat myšlenku, že v různých záznamech, podaných v různých knihách, jsou rozpory. Ale zbožný čtenář každou takovou myšlenku se svatým rozhořčením zamítne, protože ví, že pochází přímo od otce lži, odhodlaného a vytrvalého nepřítele Božího vzácného zjevení. Jsme přesvědčeni, že toto je správný způsob, jakým jednat se všemi nevěřícími útoky na Bibli. Předkládat důkazy nemá smyslu, protože nevěřící nejsou v stavu rozumět nebo oceňovat jejich sílu. Jsou v té věci hluboce nevědomí. Také to není pouze otázka hluboké neznalosti, ale i zarytého nepřátelství, takže na každý

způsob je úsudek všech nevěřících pisatelů o předmětu božské inspirace krajně bezcenný a zcela nehodný povšimnutí. Máme nad těmi lidmi lítost a modlíme se za ně, ale naprosto opovrhujeme jejich názory a rozhořčeně je zavrhuje. Boží slovo je nad ně zcela povzneseno. Ono je tak dokonalé jako jeho Autor, a tak nepomíjející, jako Jeho trůn. Ale jeho mravní slávy, jeho živé hloubky a jeho nekonečné dokonalosti jsou odkryty jen víře a potřebě. „*Chválím tě, Otče, Pane nebe i země, že jsi skryl tyto věci před moudrými a opatrnými, a zjevil jsi je nemluvnátkům.*“ (Matouš 11,25)

Budeme-li jen spokojeni s tím, abychom byli jako nemluvnátka, budeme se těšit ze vzácného zjevení Otcovy lásky, jak je dáno skrze Jeho Ducha v svatých Písmech. Ale na druhé straně ti, kteří se domnívají, že jsou moudří a opatrní – kteří stavějí na své učenosti, své filozofii a svém rozumu – kteří se považují za oprávněné posuzovat Boží slovo, a tím Boha samého, ti jsou předáni soudu tmy, slepoty a tvrdosti srdce. Tak se stává, že nejhorší pošetilost a nejopovrženlivější nevědomost, jaké člověk může zjevit, najdeme na stránkách těchto učených pisatelů, kteří se opovážili psát proti Bibli. „*Kde jest moudrý? A kde učený? A kde chytrák tohoto světa? Zdali Bůh neobrátil moudrosti tohoto světa v bláznovství? Nebo když v moudrosti Boží svět nepoznal skrze moudrost Boha, zalíbilo se Bohu skrze bláznové kázání spasiti věřící.*“ (1. Korintským 1,20.21)

„*Zdá-li se komu z vás, že jest moudrý..., budiž bláznem, aby byl učiněn moudrým.*“ (1. Kor. 3,18) Zde leží velké mravní tajemství věci. Člověk musí dojít ke konci své vlastní moudrosti, stejně jako své vlastní spravedlnosti. Musí být přiveden k vyznání, že sám je blázen, dříve než může okusit sladkost božské moudrosti. Neleží v okruhu největšího lidského intelektu, podíraného prostředky lidské učenosti a filozofie, aby se mohl uchopit nejjednodušších prvků božského zjevení. A proto když neobrácení lidé, a je jedno, jaká je síla jejich génia nebo rozsah jejich učenosti, se odváží pojednávat o duchovních předmětech, a zvláště o předmětu božské inspirace Svatého písma, je jisté, že předvedou svou hlubokou nevědomost a krajní neschopnost jednat s těmito otázkami. A skutečně, kdykoli se podíváme do knih nevěrců, jsme ohromeni slabostí jejich nejsilnějších argumentů; a nejen to, ale u každého příkladu, ve kterém se pokoušejí najít v Bibli rozpory, vidíme jen božskou moudrost, krásu a dokonalost.

K předcházejícím myšlenkám jsme byli vedeni ve spojení s předmětem ustanovení starších, který je nám v každé knize podán podle moudrosti Du-cha Svatého a v dokonalém souladu se záměrem a předmětem knihy. Nyní budeme pokračovat v naší citaci:

*„Přikázal jsem také soudcům vašim toho času, řka: Vyslyšteje pře mezi bratřími svými a **sudte spravedlivě** mezi mužem a bratrem jeho, i mezi **příchozím** jeho. **Nebudete přijímati osoby** v soudu; **jak malého tak i velikého slyšeti budete, nebudete se báti žádného, nebo Boží soud jest. Jestliže byste pak měli jakou věc nesnadnou, vnesete na mne, a vyslyším ji.**“ (5. Mojžíšova 1,16-17)*

Jaká tu je nebeská moudrost! Jaká nestranná spravedlnost! Jaká objektivnost! V každém případě měly být různice plně slyšeny a skutečnosti na obou stranách trpělivě zváženy. Mysl neměla být pokroucena předpojatostí, zálibou nebo osobními city jakéhokoli druhu. Soud měl být utvářen ne dojmy, ale jasně postavenými, nepopíratelnými skutečnostmi. Osobní vliv neměl mít žádnou váhu. Postavení a okolnosti žádné strany ve sporu neměly být uvažovány. Případ musel být rozhodnut tak, jak si zasluhoval. *„Jak malého tak i velikého slyšeti budete.“* Chudý člověk měl být měřen stejnou nestrannou spravedlností jako bohatý; cizinec jako v zemi narozený. Nebyl dovolen žádný rozdíl.

Jak je to všechno důležité, jak hodné našeho pozorného zvážení! Jak je to plně hlubokého a cenného naučení pro nás všechny! My sice nejsme všichni povoláni, abychom byli soudci nebo staršími nebo vůdci; ale velké mravní zásady, stanovené ve výše uvedené citaci, mají pro každého z nás krajní důležitost, poněvadž se ustavičně vyskytují případy, které vyžadují jejich přímé použití. Ať jsme kdekoli, ať je oblast našeho působení v životě jakákoli, můžeme se, žel, setkat s případy těžkostí a nepochopení mezi našimi bratřími – s případy křivdy, ať skutečné nebo domnělé. A proto je velmi potřebné, abychom měli Boží poučení o tom, jak se máme ve vztahu k takovým věcem chovat.

Ve všech takových případech nemůžeme dost zdůraznit nutnost, aby náš soud byl založen na skutečnostech – na všech skutečnostech na obou stranách. Nesmíme si dovolit být vedeni vlastními dojmy, neboť všichni víme, že pouhé dojmy jsou velmi nedůvěryhodné. Mohou být správné a mohou být naprosto chybné. Nic není snadněji přijímáno a sdělováno, než chybné

dojmy, a proto každý soud založený na pouhých dojmech je bezcenný. Musíme mít solidní, jasně prokázané skutečnosti – skutečnosti dané dvěma nebo třemi svědky, jak to Písmo jasně zdůrazňuje (5. M. 17,6; Mat. 18,16; 2. Kor. 13,1; 1. Tim. 5,19).

Dále se však nikdy nesmíme v soudu řídit výroky *ex parte* (od jedné strany). Každý je nakloněn, a to i s nejlepšími úmysly, své líčení případu zabarvit. Ne že by úmyslně řekl něco falešného nebo s rozvahou řekl lež; ale pro nepřesnost paměti nebo z té či oné příčiny snad nepředstaví případ tak, jak je ve skutečnosti. Některá skutečnost může být zanedbána a ta jedna skutečnost může tak ovlivnit všechny jiné skutečnosti, že úplně změní jejich působení. „*Audi alteram partem!*“ („Vyslechni druhou stranu!“) – je zdravé heslo. A nejenom vyslechni druhou stranu, ale vyslechni všechny skutečnosti na obou stranách, a tak budeš schopen vytvořit si zdravý a spravedlivý úsudek. Jako stálé pravidlo můžeme stanovit, že každý úsudek, vytvořený bez přesné znalosti všech skutečností, je naprosto bezcenný. „*Vyslychejte pře mezi bratřími svými a sudte spravedlivě mezi mužem a bratrem jeho, i mezi příchozím jeho.*“ To jsou vhodná, potřebná slova jistě za všech dob, na všech místech a za všech okolností. Kéž si je vezmeme k srdci.

A jak důležité je napomenutí v 17. verši: „*Nebudete přijímati osoby v soudu; jak malého tak i velkého slyšeti budete, nebudete se báti žádného.*“ Jak tato slova odkrývají ubohé lidské srdce! Jak jsme nakloněni uvažovat osoby – být rozkolísání osobními vlivy – dávat důležitost postavení a bohatství, bát se tváře člověka!

Jaké je antidotum (ozdravné opatření) proti těmto druhům zla? Jedině toto: **Boží bázeň**. Jestliže před sebe vždycky stavíme Pána, jistě nás to osvobodí od ničivého vlivu stranickosti, předpojatosti a strachu z lidí. Povede nás to k tomu, abychom pokorně a trpělivě očekávali na Pána, aby nás vedl a radil nám ve všem, co před nás snad přijde. Tak budeme ochráněni od vytváření jednostranných soudů o lidech a věcech – toho plodného zdroje škod mezi lidem Pána za všech dob.

Nyní budeme nějakou chvíli prodlévat u dojemného způsobu, jakým Mojžíš předkládá shromáždění všechny okolnosti spojené s vysláním zvědů, a který, podobně jako u ustanovení soudců, je v naprostém souladu s účelem a předmětem knihy. Je to jen to, co jsme mohli očekávat. V Boží knize není, ani by tu nemohla být, jediná věta neúčelného opakování. Tím méně

by tu mohl být jediný kaz, jediná nesrovnalost, jediný protiřečící výrok. Boží slovo je absolutně dokonalé – dokonalé jako celek, dokonalé ve všech svých částech. To musíme pevně držet a věrně vyznávat tváří v tvář nevěřícímu věku.

Nemluvíme o lidských překladech Božího slova, ve kterých musí být větší či menší nedokonalosti. Neboť když ji Bůh ve Své milosti dal původně těm, kteří uměli číst hebrejsky a řecky, neměl by ji v téže milosti dát v každé řeči pod nebem? Velebeno buď navěky Jeho svaté jméno, Jeho milostivým přáním je mluvit ke každému člověku právě v jeho rodné řeči. Mluvit nám tu sladkou zvěst o spasení právě ve slovech, jimiž naše matky šeptaly do našich dětských uší slova lásky, která vcházela přímo do našich srdcí (viz Skutky 2,5-8).

Ach, kdyby jen lidé byli více dotčeni pravdou a mocí tohoto všeho, pak bychom nebyli znepokojováni tolika pošetilými a neznalými otázkami ohledně Bible.

Slyšíme nyní Mojžíšem podanou zprávu o vyslání zvěďů – jak k němu došlo a jaký mělo výsledek. Shledáme, že je plná velmi vážného poučení, jestliže jen budeme mít ucho otevřené, aby slyšelo – a srdce náležitě připravené, aby zvažovalo.

„Přikázal jsem vám, pravím, toho času všechno, co byste činiti měli.“ (5. Mojžíšova 1,18) Byla jim jasně předložena stezka prosté poslušnosti. Měli na ni jen vstoupit s poslušným srdcem a pevným krokem. Neměli přemýšlet o důsledcích nebo zvažovat výsledky. Všechny tyto věci měli prostě ponechat v Boží ruce a jít s pevným úmyslem po požehnané cestě poslušnosti.

*„Potom pak hnuvše se z Oréb, přešli jsme všechnu **poušť tuto velikou a hroznou**, kterou jste viděli, jdouce cestou k hoře Amorejských, jakož nám byl přikázal Hospodin Bůh náš, a přišli jsme až do Kádesbarne. I řekl jsem vám: Přišli jste až k hoře Amorejské, kterou Hospodin Bůh náš dává nám. Ej, dal Hospodin Bůh tvůj tu zemi tobě; vstup a vládni jí, jakož řekl Hospodin Bůh otců tvých tobě; neboj se, aniž se strachuj.“* (5. Mojžíšova 1, 19-21)

Zde byla jejich záruka, že bezprostředně obdrží vlastnictví. Pán, jejich Bůh, jim dal zemi a položil ji před ně. Byl to Jeho volný dar – dar Jeho svrchované milosti, když jednal podle smlouvy, učiněné s jejich otcí. Bylo Jeho odvěkým úmyslem osadit zemi Kanán semenem Svého přítele Abrahama. To by mělo postačovat k úplnému uklidnění jejich srdce, a to nejenom oh-

ledně charakteru země, ale také vzhledem k jejich vstupu do ní. Nebyli potřební žádní zvědové. Víra nikdy nepotřebuje zkoumat to, co Bůh dal. Soudí, že to, co On dal, musí být hodné vlastnění, a že On je mocen nás uvést v plné vlastnictví všeho, co Jeho milost dala. Izrael mohl soudit, že táž ruka, která je převedla přes „*všecku poušť tuto velikou a hroznou*“, je může uvést a usadit v jejich určeném dědictví.

Tak by bývala uvažovala víra, neboť ta vždy uvažuje od Boha dolů k okolnostem, nikdy od okolností k Bohu. „*Je-li Bůh pro nás, kdo proti nám?*“ (Řím. 8,31) To je argument víry, velký ve své jednoduchosti a prostý ve své mravní velikosti. Jestliže Bůh zaplňuje celé zorné pole duše, pak těžkosti nejsou překážkou. Buď nejsou viděny, anebo jsou-li, jsou považovány za příležitosti pro ukázání Boží moci. Víra jáás, když vidí, jak Bůh triumfuje nad těžkostmi.

Ale žel, v záležitosti, kterou máme před sebou, nebyl lid ovládán vírou, a proto se utekl k vyslání zvědů. To jim Mojžíš připomíná, a to rovněž řečí zároveň velmi jemnou i věrnou: „*Vy pak všichni přistoupili jste ke mně a řekli jste: Pošleme muže před sebou, kteří by nám shlédli zemi a oznámili by nám něco o cestě, kterou bychom vstoupiti měli, i města, do nichž bychom přijíti měli.*“ (5. Mojžíšova 1,22)

V tom ve všem jistě mohli dobře důvěřovat Bohu. Ten, jenž je vyvedl z Egypta, vytvořil jim cestu mořem a vedl je bezcestnou pouští, byl plně mocen přivést je do země. Ale ne, oni chtěli vyslat zvědy prostě proto, že jejich srdce neměla prostou důvěru v toho pravého, živého, všemohoucího Boha.

Zde leží mravní kořen té věci. A je dobré, aby to čtenář pro sebe plně přijal. Je pravda, že v historii, podané ve 4. Mojžíšově knize, řekl Hospodin Mojžíšovi, aby vyslal zvědy. Ale proč? Kvůli mravnímu stavu lidu. A zde vidíme charakteristický rozdíl, a přece milý soulad těch dvou knih. Čtvrtá Mojžíšova kniha nám podává obecnou historii. Pátá Mojžíšova kniha skrytý pramen vyslání zvědů. A to je dokonale v souladu se 4. Mojžíšovou knihou, aby nám řekla to první, jako je v dokonalém souladu s 5. Mojžíšovou knihou, aby nám řekla to druhé. Jedno je doplněním druhého. Neporozuměli bychom plně tomu předmětu, kdybychom měli pouze historii, podanou ve 4. Mojžíšově knize. Obraz je doplněn dojemným komentářem, podaným v 5. Mojžíšově knize. Jak je Písmo dokonalé! Vše, co potřebujeme, je pomazané oko, aby vidělo, a srdce, připravené k ocenění jeho mravních sláv!

Může se však stát, že čtenář stále pociťuje určitou nesnáz ve vztahu k otázce vyslání zvědů. Snad je nakloněn se ptát: Jak by mohlo být chybné

vyslat je, když jim to Pán řekl? Odpověď zní: Chybný nebyl skutek jejich vyslání, když jim to bylo řečeno, ale vůbec přání vyslat je. Přání bylo ovocem nevěry, a příkaz vyslat je přišel kvůli té nevěře.

Něco podobného můžeme vidět v záležitosti rozvodu v Matouši 19: „*I přistoupili k němu farizeové, pokoušejíce ho a řkouce jemu: Sluší-li člověku propustiti manželku svou z kterékoli příčiny? On pak odpovídaje, řekl jim: Což jste nečetli, že ten, který stvořil z počátku, muže a ženu učinil je? A řekl: Proto opustí člověk otce i matku, a připojí se k manželce své, i budou dva jedno tělo. A tak již nejsou dva, ale jedno tělo. A proto, co Bůh spojil, člověk nerozlučuj. Řekli jemu: Proč tedy Mojžíš rozkázal dáti lístek rozloučení a propustiti ji? Dí jim: Mojžíš **pro tvrdost srdce vašeho** dopustil vám propouštění manželky vaše, ale z počátku nebylo tak.“ (Matouš 19,3-8)*

Nebylo to ve shodě s Božím původním ustanovením nebo podle Jeho srdce, aby člověk propouštěl svoji manželku. Ale v důsledku tvrdosti lidského srdce bylo vydavatelem zákona dovoleno propuštění. Je v tom snad nějaká těžkost? Jistě ne, dokud se srdce nerozhodne ji vytvořit. Ani ve věci zvědů není žádná těžkost. Izrael je neměl chtít. Prostá víra by na ně nikdy nemyslela. Ale Pán viděl skutečný stav věcí a podle toho vydal příkaz. Tak jako po staletích viděl srdce lidu, že je rozhodnuto mít krále, a tak přikázal Samuelovi, aby jim ho dal: „*Tedy řekl Hospodin Samuelovi: Uposlechni hlasu lidu ve všem, co mluví tobě; neboť ne tebou jsou pohrdli, ale mnou pohrdli, abych nekraloval nad nimi. Podle všech skutků těch, které činili od onoho dne, v němž jsem je vyvedl z Egypta, až do tohoto dne, kdyžto opustili mne a sloužili bohům cizím, tak oni činí i tobě. Proto nyní uposlechni hlasu jejich, **avšak nejprv osvědč pilně před nimi a oznam jim obyčej krále, který nad nimi kralovati bude.***“ (1. Samuelova 8,7-9)

Tak vidíme, že pouhé vyhovění přání není vůbec žádným důkazem toho, že takové přání je podle Božích myšlenek. Izrael si neměl žádat krále. Cožpak Pán nebyl postačující? Nebyl On jejich Král? Cožpak je nemohl, tak jako to vždy činil, vést k boji a bojovat za ně? Proč hledat rámě těla? Proč se odvracet od živého, pravého a všemohoucího Boha a opírat se o ubohého červa jako jsme my sami? Jaká síla byla v králi, když ne ta, kterou Bůh považoval za vhodnou mu udělit? Vůbec žádná. Všechna moc, všechna moudrost, vše, co je skutečně dobré, bylo v Pánu, jejich Bohu. A bylo to tam pro ně za všech dob, aby to uspokojovalo jejich každou potřebu. Stačilo jen opřít se o Jeho

všemohoucí rámě – čerpat z Jeho nevyčerpatelných zdrojů, nacházet všechna svá zřídla v Něm.

Když dostali krále podle přání jejich srdcí, co pro ně udělal? „*Všechn lid zstrašil se, jda za ním.*“ (1. Sam. 13,7) Čím podrobněji studujeme smutnou historii Saulovy vlády, tím více vidíme, že téměř od samého začátku byl více spíše překážkou než pomocí. Stačí jen si přečíst jeho historii od začátku až do konce, abychom viděli, že to tak je. Celá jeho vláda byla žalostným selháním, vhodně a důrazně vyjádřeným dvěma významnými větami proroka Ozeáš: „*Dal jsem tobě krále v hněvě své, a odjal jsem v prchlivosti své.*“ (Ozeáš 13,11) Krátce řečeno, byla to odpověď na nevěru a svévoli lidu, a proto všechny jejich skvělé naděje a očekávání ohledně něho byly žalostně zklamány. Neodpovídal Božím myšlenkám, a jako nutný následek toho nemohl vyhovět potřebám lidu. Ukázalo se, že je naprosto nehodný koruny a žezla a jeho potupný pád na hoře Gelboe byl jen ve smutném souhlasu s celou jeho životní dráhou.

Když tedy uvažujeme vyslání zvědů, tu shledáváme, že podobně jako ustanovení krále, skončilo v naprostém selhání a zklamání. Jinak to nemohlo být, poněvadž to bylo ovoce nevěry. Je pravda, že Bůh jim dal zvědy a Mojžíš s dojemnou milostí říká: „*Kterážto řeč líbila se mně, a vzal jsem z vás dvánácte mužů, jednoho muže z každého pokolení.*“ (5. Mojžíšova 1,23) – Byla to milost, která se sklonila ke stavu lidu a souhlasila s plánem, který odpovídal tomu stavu. Ale v žádném případě to nedokazuje, že by plán nebo stav byl podle Božích myšlenek. Velebeno buď Jeho jméno, On může s námi jít v naší nevěře, ačkoli je jí zarmucován a ona se dotýká Jeho cti. Ale má zalíbení ve smělé, prosté víře. To je ta jediná věc na celém světě, která Mu dává Jemu náležející místo. A proto když Mojžíš řekl lidu: „*Ej, dal Hospodin Bůh tvůj tu zemi tobě; vstup a vládni jí, jako řekl Hospodin Bůh otců tvých tobě; neboj se, aniž se strachuj!*“ – jaká měla být jejich správná odpověď? – „*Zde jsme. Veď nás, všemohoucí Pane – veď nás k vítězství. Ty jsi dosti. S Tebou jako se svým Vůdcem půjdeme kupředu s radostnou důvěrou. Těžkosti pro Tebe nejsou ničím, a proto nejsou ničím pro nás. Tvé slovo a Tvoje přítomnost jsou vše, co potřebujeme. V tom pro sebe nalézáme veškerou autoritu i moc. Vůbec nám nezáleží na tom, kdo nebo co je před námi: mocní obři, vysoké hradby, hrozivé bašty – co ty jsou v přítomnosti Pána, Boha Izraele, než jen suché listí před větrnou bouří! Veď nás kupředu, ó Pane.*“

To by bývala řeč víry. Ale žel, nebyla to řeč Izraele ve věci, kterou máme před sebou. Bůh jim nepostačoval. Nebyli připraveni vstát a opřít se jen o Jeho rámě. Nebyli uspokojeni Jeho zprávou o zemi. Chtěli vyslat zvědy. Ubohé lidské srdce bylo schopné čehokoli, jen ne prosté závislosti na živém a pravém Bohu. Přirozené srdce člověka nedovede důvěřovat Bohu prostě proto, že Ho nezná. *„Budou v tebe doufati, kteří znají jméno tvé.“* (Žalm 9,11)

Boha je nutné znát, abychom Mu mohli důvěřovat; a čím více Mu důvěřujeme, tím lépe Jej poznáváme. Na celém tomto světě není nic tak vpravdě požehnaného, jako je život prosté víry. Ale musí to být skutečnost, ne pouhé vyznání. Je naprosto zbytečné mluvit o tom, že žijeme vírou, když se srdce potají opírá o nějakou oporu ve stvoření. Pravý věřící má co činit výhradně s Bohem. Nalézá v Něm všechny své zdroje pomoci. Neznamená to, že podceňuje všechny nástroje nebo jiné pomoci, které se Bohu zalíbí užít; ba právě naopak. Velmi si jich cení a váží si jich jako prostředků, které Bůh používá, aby mu pomohl a požehnal mu. Ale nedovolí jim, aby zaujaly místo, které náleží Bohu. Řeč jeho srdce je: *„Vždy přece měj se k Bohu mlčelivě, duše má, neboť od něho jest očekávání mé. /Jen/ On jest zajisté skála má.“* (Žalm 62,6-7)

Ve slově „Jen“ tkví zvláštní síla. Důkladně zkoumá srdce. Hledět na stvoření, přímo nebo nepřímě, že naplní nějakou potřebu, v zásadě znamená odklonit se od života víry. Jakékoli hledění na zdroje stvoření je bídná věc. Je to tak mravně snižující, jako je život víry mravně vyvyšující. A nejenom snižující, ale také zklamávající. Opory stvoření povolují, zdroje stvoření vysychají; ale ti, kteří důvěřují Pánu, nebudou nikdy zahanbeni a nikdy nebudou mít nedostatek v ničem dobrém. Kdyby byl Izrael důvěřoval Pánu, místo aby vyslal zvědy, mohl by vyprávět zcela jiné věci. Ale oni chtěli vyslat zvědy, a celá záležitost se ukázala být velmi pokořujícím selháním.

„A oni obrátivše se a vstoupivše na horu, přišli až k údolí Eškol a shlédli zemi. Nabrali také s sebou ovoce země té a přinesli nám, a oznámili nám o těch věcech, řkouce: Dobrá jest země, kterou Hospodin Bůh náš dává nám.“ (5. Mojžíšova 1,24-25) Jak tomu mohlo být jinak, když ji dával Bůh? Potřebovali k tomu zvědy, aby jim řekli, že Boží dar je dobrý? To zajisté ne. Upřímná víra usuzuje takto: Cokoli dává Bůh, to musí být Jeho hodné. Ne-potřebujeme žádné zvědy, aby nás o tom ujišťovali. Žel tato prostá víra je v tomto světě nezvykle řídký drahokam. A i ti, kdo jej vlastní, znají málo z je-

ho ceny a jeho užívání. Jedna věc je mluvit o životu víry a druhá věc je jej žít. Teorie je jedna věc, živá skutečnost je naprosto něco jiného. Ale nikdy nezapomínejme, že výsadou každého Božího dítěte je, aby žilo vírou, a dále, že život víry se týká všeho, co věřící vůbec může potřebovat: od začátku až do konce jeho zemského života. Už jsme se dotkli tohoto důležitého bodu. Ale nemůžeme jinak, než ho velmi vážně a vytrvale zdůrazňovat.

Čtenář si ve vztahu k vyslání zvědů se zájmem všimne způsobu, jakým o tom Mojžíš podává zprávu. Omezuje se na tu část jejich svědectví, která odpovídala pravdě. Neříká nic o deseti nevěřících zvědech. To je dokonale v souladu s účelem a předmětem knihy. Připomíná jim, že oni sami navrhli vyslání zvědů; a přece, ačkoli jim zvědové předložili ovoce země a vydali svědectví o tom, že je dobrá, nechtěli do ní jít: „*Avšak jste nechtěli jíti, ale odpírali jste řeči Hospodina Boha svého.*“ (5. Mojžíšova 1,26) Nebyla tu žádná omluva. Bylo zjevné, že jejich srdce jsou ve stavu skutečné nevěry a vzpoury a že vyslání zvědů, od začátku až do konce, to jen plně zjevilo.

„*A reptali jste v stanech svých, řkouce: Proto že nás v nenávisti měl Hospodin,*“ – jaká to hrozná lež vzhledem k tomu, jak to bylo – „*vyvedl nás ze země Egyptské, aby nás vydal v ruce Amorejského a zahladil nás.*“ (5. Mojžíšova 1,27) Jaký podivný důkaz nenávisti! Jak nesmyslné jsou argumenty nevěry! Kdyby je Hospodin nenáviděl, nebylo nic snazšího, než nechat je zemřít uprostřed cihelen Egypta pod krutými biči faraonových dozorců. Proč si s nimi dávat tolik námahy? – Proč těch deset ran, poslaných na zem jejich utlačovatelů? – Jestliže je nenáviděl, proč nedovolil vodám Rudého moře, aby je pohltily jako jejich nepřátele? – Proč je vysvobodil od meče Amalechova? Slovem: Proč všechny tyto triumfy milosti v jejich prospěch, jestliže je nenáviděl? Ach, kdyby nebyli ovládáni duchem temné a necitelné nevěry, pak by je takové množství svědectví vedlo k závěru, který by byl přímým opakem toho, co říkali. Pod klenbou nebe není nic tak uboze nesmyslného jako je nevěra. A na druhé straně není nic tak zdravého, jasného a logického, jako je prostý důkaz dětinské víry. Kéž je čtenář vždy schopen ukazovat pravdivost toho.

„*I reptali jste v stanech svých.*“ Nevěra je vždy nejen slepý a necitelný rozumář, ale také temný a chmurný reptal. Nedokáže se chopit ani správné, ani dobré stránky věci. Vždy je v temnotě – vždy na špatné straně, a to prostě proto, že vylučuje Boha a hledí jen na okolnosti. Řekli: „*Kam bychom šli? Bratři naši zstrašili srdce naše, pravíce: Lid ten jest větší a vyšší nežli my,*“

– ale nebyl větší než Pán – „*města veliká a hrazená až k nebi*“ – hrubé přehánění nevěry – „*ano i syny Enakovy tam jsme viděli.*“ (5. Mojžíšova 1,28)

Nuže víra by řekla: Co na tom, že jsou města hrazená až k nebi, náš Bůh je nad nimi, neboť je v nebi. Co jsou velká města nebo vysoké hradby pro Toho, jenž zformoval vesmír a udržuje vše slovem Své moci? Co jsou synové Enakovi v přítomnosti všemohoucího Boha? Kdyby země byla přikryta hrazenými městy od Dan až do Bersabé a kdyby obrů bylo tolik jako listí v lese, byli by jako plevy na mlatu před Tím, jenž zaslíbil, že dá zemi Kanán semeni Abrahama, Svého přítele, za věčné vlastnictví.

Ale Izrael neměl víru, jak nám to inspirovaný apoštol říká ve třetí kapitole Epištoly Židům: „*Nemohli vjíti pro nevěru.*“ (Židům 3,19) Zde leží ta velká nesnáz. Hrazená města a hrozní Enakové by brzy byli vyřízeni, jen kdyby Izrael důvěřoval Bohu. Ten by s nimi se všemi udělal krátký proces. Ale ach, ta žalostná nevěra! Ta vždy stojí v cestě našemu požehnání. Brání ukázání Boží slávy; vrhá temný stín na naše duše a olupuje nás o výsadu ukázat všedostatečnost našeho Boha k tomu, aby vyhověl každé naší potřebě a odstranil každou naši nesnáz.

Bud' velebeno Jeho jméno, On nikdy nezklame důvěřující srdce. Je Jeho zalíbením poctit to největší čerpání ruky víry z Jeho nevyčerpatelného pokladu. Jeho ujišťující slova k nám jsou vždy. „*Neboj se, toliko věř!*“ a: „*Podle víry vaší staň se vám!*“ (Matouš 9,29) To jsou vzácná, duši povzbuzující slova! Kéž bychom si my všichni více uvědomovali jejich živou moc a vzácnost. Můžeme být ujištěni o tom, že nikdy nemůžeme zajít příliš daleko ve spoléhání na Boha. To prostě není možné. Naši velkou chybou je, že více nečerpáme z Jeho nekonečných zdrojů. „*Však jsem řekl, že budeš-li věřiti, užiješ slávu Boží.*“ (Jan 11,40)

Tak vidíme, proč Izrael neviděl Boží slávu ve věci, kterou máme před sebou: oni nevěřili. Vyslání zvědů prokázalo naprosté selhání. Jak to začalo, tak to skončilo – v nejžalostnější nevěře. Bůh byl vyloučen; těžkosti zaplňovaly jejich zrak.

„*Nemohli vjíti.*“ Nemohli vidět Boží slávu. Slyš Mojžíšova působivá slova. Dělá to srdci dobře, když je čteme. Dotýkají se nejhlubších pohnutek naší obnovené bytosti: „*I řekl jsem vám: Nebojte se, ani se strachujte jich. Hospodin Bůh váš, který jde před vámi, on bojovati bude za vás*“ – jen myslíte na Boha, bojujícího za lid! Myslete na Pána jako válečného Muže! – „*on bojovati bude za vás rovně tak, jak učinil s vámi v Egyptě před očima vašimi.*“

*Ano i na poušti viděl jsi, kterak **nesl tebe Hospodin Bůh tvůj, jako nosí člověk syna svého**, a to po vši cestě, kterou jste šli, až jste přišli na toto místo. **A ani tak uvěřili jste Hospodinu Bohu svému**, který k vyhledání vám místa, na kterém byste se klásti měli, v noci předcházel vás cestou v ohni, aby vám ukázal cestu, kterou byste měli jíti, a v oblace ve dne.“* (5. Mojžíšova 1,29-33)

Jaká mravní síla, jaká dojemná milost je v této výzvě! Jak jasně zde můžeme vidět, jako vskutku na každé stránce, že 5. Mojžíšova kniha není suchým opakováním skutečností, ale velmi mocným komentářem těchto skutečností. Bylo by dobré, aby čtenář měl ohledně toho naprosto jasno. Jestliže ve 2. nebo 3. Mojžíšově knize inspirovaný vydavatel zákona zaznamenává skutečná fakta života Izraele na poušti, pak v 5. Mojžíšově knize komentuje tato fakta s citovým vzrušením, které přímo rozehřívá srdce. A právě zde je nám výtečný způsob Hospodinova jednání ukázán a předveden s takovým nenapodobitelným uměním a jemností. Kdo by se chtěl vzdát toho milého obrazu vyjádřeného slovy: „**Jako nosí člověk syna svého?**“ Zde máme způsob jednání. Mohli bychom se bez toho obejít? Jistěže ne. Je to způsob jednání, který se dotýká srdce, protože to je způsob, který tak zvláště vyjadřuje srdce: Jestliže síla **ruky** nebo moudrost **mysli** jsou viděny v **podstatě** jednání, tu láska **srdce** je ukázána ve **způsobu**. I malé dítě tomu rozumí, i když to snad nedovede vysvětlit.

Ale Izraelité, žel, nedovedli důvěřovat Bohu, že je přivede do země. Přes obdivuhodné ukázání Jeho moci, Jeho věrnosti, Jeho dobrotivosti a přívětivosti od cihelen v Egyptě až po samé hranice země Kanán, oni přece nevěřili. S takovým množstvím důkazů, které by měly uspokojit každé srdce, oni stále pochybovali: „*Uslyšel pak Hospodin hlas řečí vašich, a rozhněval se a přísáhl, řka: Jistě že nižádný z lidí těchto pokolení zlého neužří země té dobré, kterou jsem s přísahou zaslíbil dáti otcům vašim, kromě Kálefa, syna Jefonova; ten ji uzří a jemu dám zemi, po níž chodil, i synům jeho, protože cele následoval Hospodina.*“ (5. Mojžíšova 1,34-36)

„*Však jsem řekl, že budeš-li věřiti, uzříš slávu Boží.*“ (Jan 11,40) Takový je Boží pořádek. Lidé vám říkají, že vidět znamená uvěřit, ale v Božím království věřit znamená vidět. Proč žádnému člověku z toho zlého pokolení nebylo dovoleno vidět tu dobrou zemi? Prostě proto, že nevěřili Pánu, svému Bohu. Na druhé straně: Proč bylo Kálefovi dovoleno vidět a ujmout se vlastnictví? Prostě proto, že věřil. Nevěra je vždy velkou překážkou na cestě k tomu, abychom viděli Boží slávu. „*I neučinil tu mnoho divů pro nevěru jejich.*“ (Mat.

13,58) Kdyby Izrael jen věřil, jen důvěřoval Pánu, svému Bohu, kdyby se jen svěřil lásce Jeho srdce a síle Jeho ramene, pak Bůh by ho uvedl a vstúpil na hoře Svého dědictví.

A právě tak tomu je s lidem Páně nyní. Není omezení pro požehnání, z nichž bychom se směli těšit, kdybychom jen plněji spoléhali na Boha. „*Všecko je možné věřícímu.*“ (Marek 9,23) Bůh nikdy neřekne, že jsi čerpal příliš mnoho, že očekáváš příliš mnoho. To je nemožné. Je radostí Jeho milujícího srdce odpovídat na ta největší očekávání víry.

Chtějme tedy brát bohatě. „*Otevři jen ústa svá, a naplním je.*“ (Žalm 81,11) Pro víru je otevřen nevyčerpatelný poklad nebe. – „*Všecko, zač byste koli prosili na modlitbě, věříce, vezmete.*“ (Matouš 21,22) – „*Jestliže pak komu z vás nedostává se moudrosti, žádej ji od Boha, který všechněm dává ochotně a nevyčítá, i bude dána jemu. Žádej pak důvěrně, nic nepochybuje.*“ (Jakuba 1,5) Víra je božským tajemstvím celé záležitosti – hlavní pohnutkou křesťanského života od začátku až do konce. Víra nekolísá, nevrávorá. Nevěra je vždy kolísavou a nepevnou, a proto nikdy nevidí Boží slávu, nikdy nevidí Jeho moc. Je hluchá k Jeho hlasu a slepá k Jeho jednání. Skličuje srdce a oslabuje ruce. Zatemňuje cestu a brání všemu pokroku. Držela Izrael vně země Kanánu po čtyřicet let; a my nemáme pojem o množství požehnání, výsad, síly a užitečnosti, které ustavičně ztrácíme pod jejím hrozným vlivem. Kdyby víra živěji působila v našich srdcích, byli bychom svědky zcela jiného stavu věcí ve svém středu. – Co je tajemstvím žalostné mrtvosti a neplodnosti na širokých polích křesťanského vyznání? – Jak máme vysvětlit svůj stav bez síly, nízký tón, zaražený růst? – Proč vidíme tak chudé výsledky ve všech oblastech křesťanského díla? – Proč je tak málo opravdových obrácení? – Proč jsou naši evangelisté tak často sklíčení malým počtem svých snopků? – Jak máme odpovědět na tyto otázky? – Jaká je příčina? – Odváží se někdo říci, že to není naše nevěra?

Není pochyb o tom, že naše rozdělení s tím mají mnoho společného; naše svěťactví, naše tělesnost, naše sebeuspokojení, naše láska k pohodlí. Ale jaký je lék na tyto zlé věci? Jak mají být naše srdce přivedena k opravdové lásce ke všem našim bratřím? Vírou, tím vzácným principem „*skrze lásku dělajícím*“. Požehnaný apoštol říká drahým, nedávno obráceným v Tesalonice: „*Velmi roste víra vaše.*“ A co potom? „*Rozmáhá se láska jednoho každého z vás, všechněch k sobě vespolek.*“ (2. Tes. 1,3) Tak tomu vždy musí být. Víra nás přivádí do přímého kontaktu s věčným zdrojem lásky v Bohu

samém. Nutným důsledkem je, že naše srdce jsou v lásce přitahována ke všem, kteří Mu náležejí – ke všem, v nichž, byť jen slabě, můžeme sledovat Jeho požehnaný obraz. Je nemožné, abychom byli blízko Pána a nemilovali všechny ty na každém místě, kteří z čistého srdce vzývají Jeho jméno. Čím jsme blíže ke Kristu, tím intenzivněji musíme být v pravé bratrské lásce spojeni s každým údem Jeho těla.

A jak potom máme překonat světáctví ve všech jeho různých formách? Zde je odpověď jiného inspirovaného apoštola: „*Všecko zajisté, co se narodilo z Boha, přemáhá svět; a to jest to vítězství, které přemáhá svět, víra naše. Kdo jest, ježto přemáhá svět, jedině, kdo věří, že Ježíš jest Syn Boží?*“ (1. J. 5,4,5) Nový člověk, chodící v moci víry, žije nad světem, nad jeho pohnutkami, nad jeho předměty, jeho zásadami, jeho zvyky, jeho způsoby. Nemá s ním nic společného. Ačkoli je v něm, není z něho. Pohybuje se přímo napříč jeho proudem. Všechny své pohnutky bere z nebe. Jeho život, jeho naděje, jeho vše je tam a on sám horoucně touží, aby tam byl i sám, když jeho dílo na zemi bude vykonáno.

Tak vidíme, jak mocný princip je víra. Očišťuje srdce, působí skrze lásku a přemáhá svět. Krátce řečeno, spojuje srdce v živé síle s Bohem samým, a to je tajemství pravého vyvýšení, svaté dobroty a božské čistoty. Není proto divu, že Petr ji nazývá „*vzácnou vírou*“, neboť ona je skutečně vzácnější nad každé lidské pomýšlení.

Podívej se, jak tento mocný princip jednal v Kálefovi a jaké požehnané ovoce přinesl. Bylo mu dovoleno, aby uskutečnil pravdu slov, která byla pronesena o staletí později: „*Podle víry vaší staň se vám!*“ (Matouš 9,29) Uvěřil, že Bůh je mocen uvést je do země a že všechny ty těžkosti a překážky jsou pouze chléb pro víru. A Bůh, tak jako to činí vždy, na tuto víru odpověděl: „*Přistoupili pak synové Juda k Jozue v Galgala, i promluvil k němu Kálef, syn Jefonův, Cenezejský: Ty víš, co jest mluvil Hospodin k Mojžíšovi, muži Božímu, z příčiny mé a tvé v Kádesbarne. Ve čtyřiceti letech byl jsem, když mne poslal Mojžíš, služebník Hospodinův, z Kádesbarne k spatření země, a oznámil jsem jemu tu věc, jak bylo v srdci mém.*“ – Prosté svědectví o Jeho jasné a milé víře. – „*Ale bratři moji, kteří šli se mnou, zkormoutili srdce lidu, já pak cele kráčel jsem za Hospodinem Bohem svým. I přísáhl Mojžíš toho dne, řka: Jistě že země, po které jsi chodil nohama svýma, bude v dědictví tobě i synům tvým až na věky, proto že jsi cele následoval Hospodina Boha mého. A nyní, aj, propůjčil mi Hospodin života, **jakož zaslíbil**. Již čtyřiceti a pět let jest od*

toho času, jakž toto mluvil Hospodin k Mojžíšovi, a jakž chodil Izrael po poušti, a aj, již dnes jsem v osmdesáti pěti letech. A ještě nyní jsem při síle jako tehdáž, když poslal mne Mojžíš. Jaká byla síla má tehdáž, taková i nyní síla má jest k boji a k vycházení i k vcházení. Protož nyní dej mi horu tuto, o níž mluvil Hospodin onoho dne, nebo ty slyšel jsi toho dne, že Enakim jsou tam, a města veliká a pevně hrazená. Bude-li Hospodin se mnou, vyhladím je, jakož mluvil Hospodin. (Jozue 14,6-12)

Jak osvěžující jsou projevy bezelstné víry! Jak vzdělávající! Jak skutečně povzbuzující! Jak živě kontrastují s temnými, skličujícími a zemdlivajícími slovy tmavé, Bohu neúctu činící nevěry! „*I požehnal mu Jozue a dal Hebron Kálefovi, synu Jefone, v dědictví. Protož dostal se Hebron Kálefovi, synu Jefona Cenezejského, v dědictví až do tohoto dne, proto že cele krácel za Hospodinem Bohem Izraelským.*“ (Jozue 14,13-14) Kálef, podobně jako jeho otec Abraham, byl silný ve víře a vzdával slávu Bohu. A protože víra vždy ctí Boha, můžeme se vši možnou důvěrou říci, že On vždy se zalíbením poctí víru. A jsme přesvědčeni, že kdyby jen lid Páně uměl plněji důvěřovat Bohu, kdyby více bral z Jeho nekonečných zdrojů, byli bychom svědky naprosto jiného stavu věcí, které vidíme kolem sebe. „*Však jsem řekl, že budeš-li věřiti, uzříš slávu Boží.*“ (Jan 11,40) Kéž bychom jen měli živější víru v Boha – směleji se chápali Jeho věrnosti, Jeho dobrotivosti a Jeho moci! Pak bychom mohli v Boží církvi vidět mnohem slavnější výsledky na poli evangelia, více horlivosti, více energie a hlubší oddanost; a mnohem vzácnější ovoce spravedlnosti v životě jednotlivých věřících.

Nyní se na chvíli podíváme na závěrečné verše naší kapitoly, ve kterých najdeme některá velmi vážná naučení. A především vidíme jednání Boží vlády, ukázané slavnostně vážným a působivým způsobem. Mojžíš se dojímavým způsobem zmiňuje o svém vyloučení ze zaslíbené země. – „*Ano i na mne rozhněval se Hospodin **příčinou vaší**, řka: Také ani ty nevejdeš tam.*“ (5. Mojžíšova 1,37)

Všimni si slov: „*příčinou vaší*“. Bylo velmi zapotřebí připomenout shromáždění, že kvůli nim bylo Mojžíšovi, tomu milovanému a poctěnému služebníkovi Pána, zabráněno překročit Jordán a položit svou nohu na zemi Kánán. Je pravda, že „*svými rty mluvil nerozvážně*“, ale „*oni popudili jeho ducha*“, takže tak učinil (Žalm 106,33 – přel.). To se jich mělo živě dotknout. Oni nejenže chybili a sami pro nevěru nevešli, ale byli příčinou jeho vyloučení, i když on velmi toužil vidět „*horu tu výbornou i Libán*“ (5. M. 3,25).

Ale Boží vláda je velká a vážná skutečnost. Nikdy ani na chvíli na to nezapomínejme. Lidská mysl se může divit, proč několik nerozvážných slov, pár uspěchaných vět, by mělo být příčinou toho, že takový milovaný a ctěný Boží služebník nedostane to, po čem tak vroucně toužil. Ale naše místo je sklonit hlavu v pokorném velebení a svaté uctivosti, a nikoli rozumovat nebo soudit. „*Zdali soudce vši země neučiní soudu?*“ (1. M. 18,25) Zcela jistě ano. On nemůže učinit chybu. „*Velicí a předivní jsou skutkové tvoji, Pane Bože všemohoucí, spravedlivé a pravé jsou cesty tvé, ó Králi národů.*“ (Zj. 15,3) – „*Bůh i v shromáždění svatých strašlivý jest náramně, a hrozný nade všechny vůkol něho.*“ (Žalm 89,8) – „*Bůh náš jest oheň spalující.*“ (Židům 12,29) – „*Hrozný jest upadnutí v ruce Boha živého.*“ (Židům 10,31)

Je snad nějakým způsobem v rozporu s jednáním a rozsahem Boží vlády to, že my jako křesťané jsme pod vládou milosti? Rozhodně ne. Dnes, stejně jako vždy, je pravda, že „*cožkoli rozsíval by člověk, to bude i žítí*“ (Gal. 6,7). Proto by bylo vážnou chybou, kdyby kdokoli pod záminkou svobody božské milosti bral na lehkou váhu jednání a cesty božské vlády. Ty dvě věci jsou dokonale jasné a nikdy by neměly být směřovány. – Milost může volně, plně a věčně odpouštět. Ale kola vozu vlády Pána se otáčejí s drtivou mocí a absolutní vážností. – Milost odpustila Adamův hřích; ale vláda jej vyhnala z Eden, aby jedl svůj chléb v potu své tváře uprostřed trní a bodláků zlořečené země. – Milost odpustila Davidův hřích, ale meč vlády visel nad jeho domem do konce – Betsabé se stala matkou Šalomouna, ale Absolon povstal ve vzpouře.

Tak tomu bylo s Mojžíšem: Milost ho přivedla na vrch Fazgy a ukázala mu zemi, ale vláda přísně a absolutně zakázala, aby tam vešel. Tohoto závažného principu se ani v nejmenším nedotýká to, že o Mojžíšovi v jeho oficiální funkci jako představitele zákonního systému je řečeno, že nemohl uvést lid do země. To je naprosto pravdivé. Ale ponechává to zcela nedotčenou tu vážnou pravdu, kterou máme nyní před sebou. Ani ve dvacáté kapitole 4. Mojžíšovy knihy, ani v první kapitole 5. Mojžíšovy knihy nemáme nic o Mojžíšovi v jeho oficiální funkci. Máme před sebou jeho osobně, a jemu je zakázáno vstoupit do země, protože mluvil nemoudře svými rty.

Bude pro nás dobré, když hluboce, jako v samé Boží přítomnosti, zvážíme tuto velkou praktickou pravdu. Můžeme být ubezpečeni, že čím opravdověji poznáme milost, tím více budeme cítit vážnost vlády, a tím plněji budeme

ospravedlňovat její jednání. O tom jsme zcela přesvědčeni. Ale je tu bezprostřední nebezpečí, že lehkovážným a bezstarostným způsobem se chopíme učení o milosti, zatím co srdce a život nebudou uvedeny pod posvěcující vliv tohoto učení. Nad tím je třeba bdít se svatou žárlivostí. Na celém tomto světě není nic strašnějšího než tělesná známost teorie o spasení z milosti. Ta otevírá dveře každé formě bezuzdnosti. Proto cítíme nutnost vložit na svědomí čtenáře praktickou pravdu o Boží vládě. To je velmi zdravé za všech dob, ale zvláště v našich dnech, kdy tu je takový obávání hodný sklon převracet milost našeho Boha v bezuzdnost. Vždy shledáme, že ti, kteří nejlépeji vcházejí do hlubokého blahoslavenství toho, že jsou pod milostí, také nejúplněji ospravedlňují konání Boží vlády.

Ale ze závěrečných řádků naší kapitoly se učíme, že lid nebyl nikterak připraven poddat se pod ruku Boží vlády. Řekneme-li to krátce, nechtěli ani milost, ani vládu. Když byli vyzváni, aby hned šli a ujali se země, majíce plné ujištění o Boží přítomnosti a moci, váhali a odmítali jít. Zcela se poddali duchu temné nevěry. – Jozue a Kálef k nim nadarmo mluvili ta nejpozvůdívější slova – nadarmo před jejich zraky stavěli bohaté ovoce té dobré země – nadarmo se Mojžíš snažil pohnout je slovy, pozvedajícími duši. Nechtěli jít, když jim bylo řečeno, aby šli. A co potom? Byli vzati za slovo. Stalo se jim podle jejich nevěry. „*A dítky vaše, o kterých jste pravili, že v loupež budou, a synové vaši, kteří ještě neznají dobrého ani zlého, oni vejdou do ní, a jim dám ji; oni dědičně ji obdrží. Vy pak obraťte se, jděte na poušť cestou k moři rudému.*“ (5. Mojžíšova 1,39-40)

Jak je to smutné! A přece, jak jinak to mohlo být? Jestliže v prosté víře nechtěli jít do země, nezůstalo pro ně nic, než aby se obrátili zpět do pouště. Ale tomu se nechtěli poddat. Nechtěli pro sebe ani využít opatření milosti, ani se nechtěli sklonit před rozsudkem soudu: „*A odpověděvše, řekli jste ke mně: Zhřešili jsme Hospodinu. My vstoupíme a budeme bojovat podle toho všeho, jak rozkázal nám Hospodin Bůh náš. A vzavše všichni odění svá válečná na sebe, hotovi jste byli vstoupiti na horu.*“ (5. Mojžíšova 1,41)

To vypadalo jako zarmoucení a sebeodsouzení. Ale bylo to prázdné a falešné. Je velmi snadná věc říci: „*Zhřešili jsme.*“ Saul to řekl ve svých dnech. Ale řekl to, aniž by přiložil srdce, aniž by skutečně cítil to, co říkal. Váhu a hodnotu slov „*zhřešil jsem*“ můžeme poznat ze skutečnosti, že ihned byla následována žádostí: „*Ale vždy mne cti, prosím, před staršími lidu mého a před Izraelem.*“ (1. Sam. 15,30) Jaké zvláštní protiřečení: „*Zhřešil jsem, ale*

vždy mne cti.“ Jak zcela jinak by mluvil, kdyby skutečně cítil svůj hřích! Jak jiný by tu byl duch, způsob a chování! Ale to vše byl jen vážný výsměch. Představte si jen člověka, který je plný sám sebe, jak užívá formy slov bez jakéhokoli pocitu srdce; a potom, aby pro sebe získal poctu, prochází prázdnotou formalitou klanění se Bohu. Jaký to obraz! Může být něco smutnějšího? Jak hrozně urážející to je pro Toho, jenž si přeje pravdu v nitru a jenž hledá takové, kteří by se Mu klaněli v duchu a v pravdě! Nejslabší vzdech zlomeného a potřeného srdce je pro Boha vzácný. Ale jak urážející jsou pro Něho prázdné formality pouhé nábožnosti, jejímž předmětem je vyvýšení člověka v jeho vlastních očích a v očích jeho druhů! Jak dokonale bezcenné je pouhé vyznání hříchu rty, když srdce to necítí! Jak nedávno jeden pisatel dobře poznamenal: „Je snadné říci: *„Zhřešili jsme“*, ale jak často se musíme naučit, že to není rychlé, okamžité vyznání hříchu, co poskytuje svědectví, že hřích byl pocíten! Je to spíše důkaz o tvrdosti srdce. Svědomí cítí, že určité jednání vyznání hříchu je nezbytné, ale asi sotva je něco, co více zatvrzuje srdce, než zvyk vyznat hřích, aniž bychom jej cítili. To je, jak věřím, jedna z velkých léček křesťanstva dříve i nyní, totiž stereotypní uznávání hříchu – pouhý zvyk spěchání skrze formální vyznání Bohu. Myslím, že téměř všichni jsme tak činili, aniž bych se zmiňoval o nějakém zvláštním způsobu. Neboť žel, je tu dost formálnosti; a aniž by srdce mělo napsané formy, může si utvořit vlastní formy. To jsme mohli pozorovat, ne-li poznat, ze své vlastní zkušenosti, aniž bychom hledali chyby u druhých.“⁶

Tak tomu bylo s Izraelem v Kádes. Jejich vyznání hříchu bylo úplně bezcenné. Nebyla v něm žádná pravda. Kdyby cítili to, co říkali, sklonili by se před Božím soudem a pokorně by přijali důsledky svého hříchu. Není krásnější důkaz pravého zármutku než tiché poddání se Božímu jednání ve vládě. Pohleď na případ Mojžíše. Hleď, jak sklonil svou hlavu pod Boží kázeň. Říká: „*Hospodin pak řekl mi: Rci jim: Nevstupujte a nebojujte, neboť nejsem uprostřed vás, abyste nebyli poraženi před nepřáteli svými.*“ (5. Mojžíšova 1,42)

Zde jim Mojžíš ukazuje, že oni byli příčinou jeho vyloučení ze země. A přece neříká ani jedno reptavé slovo, nýbrž pokorně se sklání před Božím soudem, nejen spokojen, že bude nahrazen jiným, ale i připraven ustanovit

⁶ W. Kelly: „Lectures Introductory to the Pentateuch“

a povzbudit svého následovníka. Není tu ani stopa po žárlivosti nebo závisti. Tomu milovanému a poctěnému služebníku stačilo, jestliže Bůh byl oslaven a potřebě shromáždění bylo učiněno zadost. Nezabýval se sám sebou nebo svými vlastními zájmy, nýbrž Boží slávou a požehnáním Jeho lidu.

Ale lid zjevil velmi rozdílného ducha: „*My vstoupíme a budeme bojovati.*“ Jak marné! Jak pošetilé! Když jim bylo Bohem přikázáno a byli povzbuzeni Jeho opravdovými služebníky, aby šli a ujali se země, odpověděli: „*Kam bychom šli?*“ A když jim bylo přikázáno, aby se obrátili zpět do pouště, odpověděli: „*My vstoupíme a budeme bojovati.*“

„*Hospodin pak řekl mi: Rci jim: Nevstupujte a nebojujte, neboť nejsem uprostřed vás, abyste nebyli poraženi před nepřáteli svými. A když jsem vám to mluvil, neuposlechli jste, nýbrž odporní jste byli řeči Hospodinově, a vše-
tečně vstoupili jste na horu. Tedy vytáhl Amorejský, který bydlil na té hoře, proti vám, a honili vás, jako činívají včely, a potřeli vás na hoře Seir až do Horma.*“ (5. Mojžíšova 1,42-44)

Bylo zcela nemožné, aby je Pán doprovázel na cestě svévole a vzpoury. A Izrael se zcela jistě nemohl bez Boží přítomnosti postavit Amorejským. Jestliže Bůh je pro nás a s námi, vše musí být vítězství. Ale nemůžeme spoléhat na Boha, jestliže nejdeme po cestě poslušnosti. Je to prostě vrchol bláznovství, představovat si, že můžeme mít Boha při sobě, jestliže naše cesty nejsou správné. „*Věže pevná jest jméno Hospodinovo; k němu se uteče spravedlivý, a bude povýšen.*“ (Příslaví 18,10)

Buď velebeno Jeho jméno, On se s námi může setkat v samé hloubce naší slabosti a selhání za předpokladu, že tu je opravdové a srdečné vyznání našeho pravého stavu. Ale domýšlet se, že máme Pána při sobě, když konáme svou vlastní vůli a chodíme v hmatatelné nespravedlnosti, není nic než špatnost a tvrdost srdce. „*Doufej v Hospodina, a čiň dobré!*“ – to je Boží pořádek. Ale mluvit o důvěřování Pánu, a přitom dělat zlé, znamená obracet milost našeho Boha v bezuzdnost a vydávat se zcela rukám ďábla, který jen hledá naši mravní zkázu. „*Oči zajisté Hospodinovy spatřují všecku zemi, aby dokazoval síly své při těch, kteří jsou k němu srdce upřímého.*“ (2. Par. 16,9) Když máme dobré svědomí, můžeme pozvedat hlavu a pohybovat se skrze všechny druhy nesnází. Ale pokoušet se jít po cestě víry se špatným svědomím je nejnebezpečnější věc na tomto světě. Štít víry můžeme držet jen tehdy, když jsou naše bedra opásaná pravdou a hrud' je přikryta pancířem spravedlnosti.

Je krajně důležité, aby se křesťané snažili udržovat praktickou spravedlnost ve všech oblastech. V následujících slovech požehnaného apoštola je obrovská mravní váha a cena: „*Sám pak o to pracuji, abych měl svědomí bez úrazu před Bohem i před lidmi vždycky.*“ (Sk. 24,16) Vždycky se snažil nosit pancíř a být oblečen bílým kmentem, což jsou spravedlnosti svatých. A to bychom měli činit i my. Je naší svatou výsadou, abychom den za dnem pevným krokem chodili po cestě povinnosti, cestě poslušnosti, cestě, na kterou vždy září světlo Boží schvalující tváře. Pak jistě můžeme spoléhat na Boha, opírat se o Něho, čerpat od Něho, nalézat v Něm všechny své zdroje, zahalovat se do Jeho věrnosti, a tak se pohybovat v pokojném obcenství a svatém velebení směrem ke svému nebeskému domovu.

Opakujeme, že to neznamená, že nemůžeme vzhlížet k Bohu ve své slabosti, ve svých selháních a dokonce i když jsme zbloudili a zhřešili. Buď požehnáno Jeho jméno, to můžeme. A Jeho ucho je vždy otevřené pro naše volání. „*Jestliže pak budeme vyznávati hříchy své, věrný jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy a očistil nás od všeliké nepravosti.*“ (1. J. 1,9) – „*Z hlubokosti volám k tobě, Hospodine. Pane, vyslyš hlas můj, nakloň uší svých k hlasu pokorných proseb mých. Budeš-li nepravosti šetřiti, Hospodine Pane, kdo ostojí? Ale u tebe jest odpuštění, tak aby uctivost k tobě zachována byla.*“ (Žalm 130,1-4) Není absolutně žádné omezení pro Boží odpuštění, tak jako není žádné omezení pro rozsah smíření, žádné omezení pro cenu a účinnost krve Ježíše Krista, Božího Syna, která očisťuje od všelikého hříchu; není omezení pro moc přímlyvy našeho velebeníhodného Přímlyvce, našeho Nejvyššího kněze, který je mocen spasit až do konce – ty, kteří přicházejí k Bohu skrze Něho.

To všechno je požehnaně pravdivé. Je to hojně učeno a různě ilustrováno v celé inspirované knize. Ale vyznání hříchu a jeho odpuštění nesmí být zaměňováno s praktickou spravedlností. Jsou dva různé stavy, v nichž můžeme volat k Bohu: Můžeme k Němu volat v hluboké zkroušenosti a být slyšení, anebo můžeme k Němu volat s dobrým svědomím a srdcem, které nás neodsuzuje, a být slyšení. Ale ty dvě věci jsou velmi různé. A nejenže jsou různé v sobě samých, ale obě jsou v ostrém kontrastu k lhostejnosti a tvrdosti srdce, které by se chtělo domýšlet, že spoléhá na Boha, a přitom být v jasné neposlušnosti a praktické nespravedlnosti. To je to, co je tak hrozné v očích Pána a co musí přitáhnout Jeho těžký soud. – On uznává a schvaluje praktickou spravedlnost. – On může volně a plně odpustit vyznaný hřích. – Ale představovat si, že můžeme obrátit svou důvěru k Bohu, když naše nohy

chodí po cestě nepravosti, není nic menšího, než velmi šokující bezbožnost. *„Neskládejte naděje své v slovech lživých, říkájce: Chrám Hospodinův, chrám Hospodinův, chrám Hospodinův jest. Ale jestliže všelijak polepšíte cest svých a předsevzetí svých, jestliže spravedlivě soud konati budete mezi mužem a mezi bližním jeho; příchozího, sirotka a vdovy neutisknete, a krve nevinné nevylejte na místě tomto; a za bohy cizími nebudete-li choditi k svému zlému: tedy způsobím, abyste bydlili na místě tomto, v zemi, kterou jsem dal otcům vašim, od věků až na věky. Aj, vy skládáte naději svou v slovech lživých, která neprospívají. Zdaliž kradouce, mordující a cizoložice i křivě přísahajíce a kadíce Bálovi, též chodíte za bohy cizími, jichž neznáte, přece choditi a postavovati se budete před obličejem mým v domě tomto, který nazván jest od jména mého, a říkati: Vyproštění jsme, abyste páchali ty všechny ohavnosti?“* (Jeremiáš 7,4-10)

Bůh jedná s mravními skutečnostmi. Přeje si pravdu v nitru. A jestliže si lidé dovolují držet pravdu v nespravedlnosti, musejí očekávat Jeho spravedlivý soud. Pomyšlení na toto vše působí, že cítíme hrozný stav vyznávající církve. Vážný oddíl, který jsme právě vybrali z proroka Jeremiáše, ačkoli míří prvotně na lidi v Judovi a na obyvatele Jeruzaléma, má velmi ostré použití na křesťanstvo. Ve třetí kapitole 2. epístoly Timoteovi vidíme, že všechny ohavnosti pohanství, jak jsou podrobně vypsány v závěru 1. kapitoly epístoly Římanům, jsou reprodukovány v posledních dnech pod pláštěm křesťanského vyznání, a to v bezprostředním spojení se „*způsobem /vnější formou/ pobožnosti*“. Jaký musí být konec takového stavu věcí? Ničím nezmírněný hněv. Nejtěžší Boží soudy jsou připraveny pro velké zástupy pokřtěných vyznavačů, kterým říkáme křesťanstvo. Rychle se blíží chvíle, kdy všechen milovaný a krví koupený Boží lid bude odvolán z tohoto temného a hříšného světa, kterému se říká „křesťanský“, aby byl provždy u Pána v tom milém domově lásky, připraveném v domě Otce. Potom bude křesťanstvu posláno „*mocné dílo podvodu*“ (2. Tes. 2,11) – právě těm zemím, kde svítilo světlo křesťanství, kde bylo kázáno plné a volné evangelium, kde byly Bible šířeny po milionech a kde všichni tím či oním způsobem vyznávají jméno Krista a nazývají se křesťané.

A co potom? – Co to znamená následovat „*mocné dílo podvodů*“? Nějaké nové svědectví? Nějaké nové uvedení milosrdenství? Nějaká nová snaha dlouho shovívající milosti? Nikoli pro křesťanstvo. Ne pro ty, kteří zavrhli Boží evangelium! Pohané uslyší „*věčné evangelium*“ – „*evangelium králov-*

ství“. Ale pokud jde o tu hroznou věc, pro tu hroznou anomálii, zvanou křesťanstvo – *vinnou révu země* (Zj. 14,18) – nezbude nic, než pres hněvu a prchlivosti Boha všemohoucího (Zj. 19,15), věčná temnota, ohnivé jezero hořící sírou.

Čtenáři, to jsou pravdivé Boží výroky. Nebylo by nic snadnějšího, než předložit tvým očím řadu důkazů z Písma, na které nelze nic odpovědět. To by bylo cizí našemu současnému předmětu. Nový zákon vyjadřuje v celém svém rozsahu výše vyslovenou slavnostně vážnou pravdu. A každý teologický systém pod sluncem, který učí něco jiného, bude shledán, alespoň v této věci, jako naprosto falešný.

5. Mojžíšova 2

Závěrečné řádky 1. kapitoly nám ukazují plačící lid před Hospodinem. – „*A navrátilvše se, plakali jste před Hospodinem, ale neuslyšel Hospodin hlasu vašeho a uší svých nenaklonil k vám. I zůstali jste v Kádes za mnohé dny, podle počtu dnů, v nichž jste tam byli.*“ (5. Mojžíšova 1,45-46)

V jejich slzách nebylo více skutečnosti než v jejich slovech – jejich pláči nebylo už možné věřit, stejně jako jejich vyznání. Je možné, aby lid v Boží přítomnosti vyznával a vyléval slzy bez jakéhokoli skutečného pocitu o hříchu. To je velmi vážné. Ve skutečnosti to znamená posmívat se Bohu. Víme, buď za to vždy velebeno Jeho jméno, že skutečně zkroušené srdce je Jeho zalíbením. On u takového činí Svůj příbytek. „*Oběti Boží duch zkroušený; srdcem zkroušeným a potřeným, Bože, nepohrdneš.*“ (Žalm 51,19) Slzy, které vytékají z kajícího se srdce, jsou pro Boha mnohem vzácnější než dobytek na tisíci horách, protože dokazují, že tu je v srdci místo pro Něho. A to je to, co On ve Svě nekonečné milosti hledá. Chce přebývat v našich srdcích a naplňovat nás hlubokou, nevýslovnou radostí ze Svě vlastní velmi požehnané přítomnosti.

Ale Izraelovo vyznání a slzy v Kádes nebyly skutečné, a proto je Pán nemohl přijmout. Nejslabší volání zlomeného srdce vystupuje přímo k Božímu trůnu a je na ně ihned dána odpověď utišujícího, léčivého balzámu Jeho odpouštějící lásky. Avšak když slzy a vyznání jsou spojeny se svévolí a vzpourou, jsou nejen zcela bezcenné, ale jsou skutečnou urážkou božského Maje-státu.

A tak se tedy lid musel obrátit zpět do pouště a chodit tam po čtyřicet let. Nic jiného nezbývalo. Nechtěli jít do země v prosté víře s Bohem, a On tam s nimi nechtěl jít v jejich svévoli a sebedůvěře. Museli proto prostě přijmout důsledky své neposlušnosti. Jestliže nechtěli vstoupit do země, museli padnout na poušti.

Jak vážné je toto všechno! A jak vážný je o tom komentář Ducha ve třetí kapitole Epištoly Židům! A jak závažné a působivé je použití toho na nás! Musíme ten oddíl citovat pro požehnání čtenáře: „*Protože jak praví Duch svatý: Dnes, uslyšeli-li byste hlas jeho, nezatvrzujte srdcí svých, jako při onom popuzení v den pokušení toho na poušti; kdež pokoušeli mne otcové vaši, zkusili mne, a viděli skutky mé po čtyřicet let. Protož hněviv jsem byl na*

*pokolení to, a řekl jsem: Tito vždycky bloudí **srdcem** a nepoznávají cest mých. Pročež přísáhl jsem v hněvě své, že nevejdou v odpočinutí mé. Vizte, bratři, aby snad v někom z vás nebylo srdce zlé a nevěrné, které by odstupovalo od Boha živého. Ale napomínejte se vespolek po všechny dny, dokud se dnes jmenuje, aby někdo z vás nebyl zatvrzen oklamáním hříchu. Účastníci zajisté Krista učinění jsme, jestliže však ten počátek podstaty až do konce pevný zachováme. Proto dokud se říká: Dnes, uslyšeli-li byste hlas jeho, nezatvrzujte srdcí svých, jako při onom popuzení. Nebo někteří slyševše, popouzeli ho, ale ne všichni, kteří vyšli z Egypta skrze Mojžíše. Na které se pak hněval čtyřicet let? Zdali ne na ty, kteří hřešili, jejichž těla padla na poušti? A kterým zapřísáhl, že nevejdou do odpočinutí jeho? Však těm, kteří byli neposlušní. A vidíme, že nemohli vjíti pro nevěru. Bojme se tedy, aby snad opustě zaslíbení o vjití do odpočinutí jeho, neopozdil se někdo z vás. Nebo i nám zvěstováno jest /dobré poselství/, jako i oněmno, ale neprospěla jim řeč slyšená, nepřipojená k víře těch, kteří slyšeli.“ (Židům 3,7-4,2)*

Zde se učíme, stejně jako na všech stránkách inspirované knihy, že nevěra je **ta** věc, která zarmucuje Boží srdce a činí neúctu Jeho jménu. A nejen to, ale ona nás olupuje o požehnání, důstojnost a výsady, které uděluje nekonečná milost. Máme malou představu o tom, kolik v každém směru ztrácíme nevěrou svých srdcí. Stejně jako v případě Izraele byla před nimi země ve vsí své úrodnosti a kráse, a jim bylo přikázáno, aby šli a ujali se jí, ale oni „nemohli vjíti pro nevěru“; tak je tomu s námi – neujímací se plnosti požehnání, kterou před nás položila svrchovaná milost. Je nám otevřena sama pokladnice nebe, ale my si nedovedeme brát. Jsme chudí, slabí, prázdní a vyčerpaní ve chvíli, kdy bychom mohli být bohatí, silní, plní a plodní. Je nám požehnáno každým duchovním požehnáním v nebeských místech v Kristu, ale jak mělké je to, co si přivlastňujeme! Jak slabé je naše uchopení! Jak chudé jsou naše myšlenky!

Pak také opět kdo může spočítat, jak mnoho svou nevěrou ztrácíme ve věci díla Pána v našem středu? V Evangelii čteme o určitém místě, ve kterém náš velebený Pán nemohl učinit mnoho mocných skutků kvůli jejich nevěře. Nemá nám to co říci? Jsme Mu i my překážkou svou nevěrou? Snad nám někteří budou říkat, že Pán vykoná Své dílo bez ohledu na nás nebo na naši víru. On shromáždí ty Své a naplní počet Svých vyvolených i přes naši nevěru. Žádná moc země nebo pekla – lidí ani ďáblů – nemůže zabránit tomu, aby byly vykonány Jeho rady a úmysly. A pokud jde o Jeho dílo, to se

neděje skrze naši moc nebo sílu, ale skrze Jeho Ducha. Lidské snahy jsou nadarmo a věc Páně nemůže být nikdy podpořena přirozeným úsilím.

Nuže, to vše je úplná pravda. Ale ponechává to zcela nedotčen inspirovaný výrok, citovaný výše: „*I neučinil tu mnoho divů pro nevěru jejich.*“ (Mat. 13,58) Neztratili ti lidé požehnání kvůli své nevěře? Nebyli překážkou, kvůli které nebylo učiněno mnoho dobrého? Musíme dát pozor, abychom nepodávali své mysli neblahému vlivu zhoubného fatalismu. Ten, i když má určitou podobu pravdy, je zcela falešný, poněvadž popírá jakoukoli lidskou odpovědnost a ochromuje energii podle Boha v Kristově věci. Musíme mít na mysli, že Ten, jehož věčné rady stanovily konec, určil také prostředky. A jestliže my v hříšné nevěře svých srdcí a pod vlivem jednostranné pravdy založíme ruce a zanedbáme prostředky, dá nás On stranou a vykoná Své dílo skrze jiné ruce. On bude působit, buď za to velebeno Jeho svaté jméno, ale my ztratíme hodnot, výsadu a požehnání být Jeho nástroji.

Podívej se na působivý výjev ve druhé kapitole Marka. Velmi silně ilustruje tu velkou zásadu, kterou bychom si přáli vštípit všem, kdo snad čtou tyto řádky. Ukazuje moc víry ve spojení s konáním díla Pána. Kdyby ti čtyři muži, jejichž chování je zde ukázáno, se nechali ovlivnit škodlivým fatalismem, soudili by, že nemá smysl něco dělat – jestliže ten ochrnutý měl být uzdraven, pak bude uzdraven bez lidské námahy. Proč by se měli namáhat a lézt na střechu, odkrývat ji a spouštět nemocného člověka doprostřed před Ježíše? Jak dobré bylo pro ochrnutého muže i pro ně samé, že nejednali podle takového ubohého uvažování. Podívej se, jak působila jejich milá víra. – Osvěžila srdce Pána Ježíše. – Přivedla nemocného muže na místo uzdravení, odpuštění a požehání. – A dala příležitost k ukázání Boží moci, které přilákalo pozornost všech přítomných a vydalo svědectví o velké pravdě, že Bůh byl na zemi v Osobě Ježíše z Nazaretu, který uzdravoval nemoci a odpouštěl hříchy.

Mohlo by být doloženo mnoho jiných příkladů, ale není to třeba. Celé Písmo potvrzuje skutečnost, že nevěra brání našemu požehnání, brání naší užitečnosti, olupuje nás o vzácnou výsadu být Božími poctěnými nástroji ve vykonávání Jeho slavného díla a o spatřování konání Jeho ruky a Jeho Ducha v našem středu. Dále že víra přivádí moc a požehnání nejen pro nás samé, ale i pro druhé – že oslavuje i potěšuje Boha tím, že vyklízí podium od stvoření a dělá místo pro ukázání Boží moci. Krátce řečeno, není žádné omezení pro požehnání, z kterého bychom se mohli těšit z ruky našeho Boha, jestliže

naše srdce budou více ovládána onou prostou vírou, která vždy spoléhá na Něho a kterou On vždy rád ctí. „*Podle víry vaší staň se vám!*“ (Matouš 9,29) Vzácná, duši povzbuzující slova! Kéž nás povzbudí, abychom více čerpali z těch nevyčerpatelných zdrojů, které máme v Bohu. On se raduje, když jsou užívány, buď za to vždy velebeno Jeho svaté jméno. „*Otevři jen /široce/ ústa svá, a naplním je.*“ (Žalm 81,11) Nikdy nemůžeme myslet, že je to příliš mnoho, co očekáváme od Boha vší milosti, který nám dal Svého jednorozenného Syna a s Ním nám dává všechny věci.

Ale Izraelité nedovedli důvěřovat Bohu, že je přivede do země. Domnívali se, že mohou jít ve své vlastní síle, a v důsledku toho byli svými nepřáteli zahánáni na útek. Tak tomu musí být vždy. Domýšlivost a víra jsou dvě na-prosto různé věci. Domýšlivost může končit jedině v porážce a neštěstí; víra v bezpečném a jistém vítězství.

„*Potom **obráťte se, táhli jsme** na tu poušť cestou k moři rudému, jakož mluvil Hospodin ke mně, a **obcházelí jsme** horu Seir za dlouhý čas.*“ (5. Mojžíšova 2,1) V užití první osoby množného čísla spočívá velká mravní krása. Mojžíš se zcela spojuje s lidem. On a Jozue a Kálef, všichni se museli obrátit zpět do pouště ve společnosti nevěřícího shromáždění. To se v úsudku přirozenosti může zdát tvrdé. Ale jsme ujištěni, že to bylo dobré a užitečné. Na sklonění se před Boží vůlí spočívá vždy hluboké požehnání, i když nejsme vždy schopni vidět ono jak a proč, které s sebou věci nesou. Nečteme ani o jednom reptavém slovu od těchto poctěných Božích služebníků, když se museli na čtyřicet let obrátit zpět do pouště, i když byli zcela připraveni jít do země. Nikoli, oni se prostě obrátili. A to mohli dobře učinit, když Pán se také obrátil zpět. Jak mohli myslet na naříkání, když spatřili cestovní vůz Boha Izraele, jak míří zpět k poušti? Jistěže je Boží trpělivá milost a dlouhoshovivající milosrdenství mohly naučit přijmout s ochotnou myslí prodloužený pobyt na poušti a čekat na požehnanou chvíli vstupu do zaslíbené země.

Je to něco velkého, když se pokorně poddáváme pod Boží ruku. Můžeme si být jisti, že ze zkoušky sklídíme bohatou úrodu požehnání. Znamená to ve skutečnosti vzít na sebe Kristovo jho, které, jak On sám nás ujišťuje, je pravým tajemstvím pokoje: „*Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vám odpočinutí dám. Vezměte jho mé na se a uče se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete odpočinutí duším svým. Jho mé zajisté jest rozkošné a břímě mé lehké.*“ (Mat. 11,28-30)

Co bylo tím jhem? Byla jím absolutní a úplná poddanost vůli Otce. To v dokonalosti vidíme v našem velebeníhodném Pánu a Spasiteli Ježíši Kristu. On mohl říci: „*Jistě, Otče, /proto/že se tak líbilo před Tebou.*“ To bylo pro Něho to hlavní: – „*tak se líbilo před Tebou.*“ To bylo rozhodující. Bylo Jeho svědectví zavrženo? Zdálo se Mu, že nadarmo pracoval a daremně a marně strávil Svou sílu? Co potom? „*Chválím tě, Otče, Pane nebe i země.*“ (Mat. 11,25) Tak to bylo správné. Cokoli se líbilo Otci, líbilo se Jemu. Nikdy neměl nějakou myšlenku nebo přání, které by nebyly v dokonalém souladu s Boží vůlí. Proto se jako člověk vždy těšil naprostému pokoji. Odpočíval v božských radách a úmyslech. Proud jeho pokoje byl nezčeřen, a to od začátku až do konce.

To bylo Kristovo jho. A to je to, co On ve Své nekonečné milosti od nás chce, abychom na sebe vzali, a tak i my našli odpočinek pro své duše. Všimněme si slov „*a naleznete odpočinutí*“ a snažme se jim porozumět. Nesmíme zaměňovat „*pokoj*“, který **On dává**, s „*pokojem*“, který nalezneme. Když unavená, těžce obtížená duše přijde v prosté víře k Ježíšovi, On jí dá pokoj – úplný pokoj – pokoj, který plyne z plného ujištění, že všechno je vykonáno, hříchy jsou provždy odstraněny; dokonalá spravedlnost je vykonaná, zjevená a vlastněná; každá otázka je věčně vyřízena dle Boha; Bůh je oslaven, Satan umlčen, svědomí uklidněno.

Takový je pokoj, který Ježíš dává, když k Němu přijdeme. Ale potom musíme procházet výjevy a okolnostmi našeho denního života. Jsou zde zkoušky, těžkosti, cvičení, boje, zklamání a protivenství všeho druhu. Nic z toho se ani v nejmenší míře nemůže dotknout pokoje, který Ježíš dává; ale tyto věci se mohou velmi vážně dotknout odpočinku, který máme najít. Nezneklidňují svědomí, ale mohou velmi znepokojovat srdce. Mohou nás učinit velmi neklidnými, velmi podrážděnými, velmi netrpělivými. Chci například kázat v Glasgowě. Jsem tam ohlášen, a hle: jsem jako nemocný upoután na lůžko v Londýně. Neznepokojuje to mé svědomí, ale může to velmi znepokojit mé srdce. Mohu být zachvácen horečkou nepokoje a být hotov zvolat: Jak protivné! Jak hrozné zklamání! Co mám dělat? Je to hrozně nepřijemné!

A jak se zachovat v takovém případě? Jak má být uklidněno rozrušené srdce a ztišena zneklidněná mysl? Co potřebuji? Chci najít pokoj. Jak ho mám najít? Tím, že se skloním a vezmu na sebe Kristovo vzácné jho – to

samé jho, které On sám vždy nesl ve dnech Svého těla – jho úplné poddanosti do Boží vůle. Potřebuji umět říci bez nejmenšího omezení – říci z hloubi svého srdce: „Tvá vůle, Pane, ať se stane!“ Potřebuji takový hluboký pocit o Jeho dokonalé lásce ke mně a o Jeho nekonečné moudrosti ve všem Jeho konání se mnou, že bych nechtěl, aby to bylo jinak, kdybych to mohl změnit. Ano, že bych nechtěl pohnout ani prstem, abych změnil své postavení nebo okolnosti, protože bych se cítil ujištěn o tom, že je pro mne mnohem lepší trpět nemocí v Londýně, než mluvit v Glasgowě.

V tom spočívá hluboké a vzácné tajemství odpočinku srdce, který je opakem neklidu. Je to prostá schopnost děkovat Bohu za všechno, ať už je to jakkoli proti naší vlastní mysli a naprosto to převrací naše vlastní plány. Není to pouhý souhlas s pravdou, že *„milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému, totiž těm, kteří podle uložení jeho povolání jsou“* (Řím. 8,28). Je to pozitivní přesvědčení – skutečné uvědomění si božské skutečnosti, že věc, kterou Bůh určuje, je pro nás tou nejlepší věcí. Je to dokonalé spočinutí v lásce, moudrosti, moci a věrnosti Toho, jenž pro nás milostivě podnikl vše a vzal na sebe vše, co se nás týká, pro čas i pro věčnost. Víme, že láska vždy dělá pro svůj předmět to, co umí nejlepšího. Co to musí být, když Bůh dělá pro nás to nejlepší? Najde se srdce, které by nebylo uspokojeno tím nejlepším, co Bůh pro nás dělá, jestliže jen něco o Něm ví?

Ale dříve, než srdce může být uspokojeno Jeho vůlí, je nutné Ho znát. Eva v zahradě Eden, svedena hadem, začala být nespokojená s Boží vůlí. **Chtěla** něco, co Bůh zakázal, a ďábel se toho chopil, že to opatří. Myslela si, že ďábel pro ni může dělat lepší věci než Bůh. Myslela si, že zlepší svou situaci, když se vymkne z rukou Boha a svěří se rukám Satana. Odtud plyne, že žádné neobnovené srdce nemůže nikdy odpočinout v Boží vůli. Zkoumáme-li lidské srdce až na dno, podrobíme-li je věrnému rozboru, pak nenajdeme ani jednu myšlenku, která by byla v souladu s Boží vůlí – ani jednu jedinou. A i v případě pravého křesťana – Božího dítěte – to je možné jen proto, že je Boží milostí uschopněn umrtvit svou vlastní vůli, uznat se za mrtvého, chodit v Duchu, a tak moci nalézat radost v Boží vůli a za vše děkovat. Je to jedno z nejkrásnějších svědectví o novém narození, je-li někdo schopen bez jediného stínu zábrany říci ke každému jednání Boží ruky: *„Bud' vůle Tvá.“* – *„Jistě /Ano/, Otče, /proto/ že se tak líbilo před Tebou.“* Je-li srdce v takovém stavu, Satan proti němu nic nezmuže. Je to veliká věc moci říci ďáblu a světu – říci jim ne slovem a jazykem, ale skutkem a pravdou; ne pouze rty, ale v srdci a v životě: **Jsem dokonale spokojen s Boží vůlí.**

To je způsob, jak nalézt odpočinek. Dbejme na to, abychom mu porozuměli. Je to Boží lék na onen neklid, na onu nespokojenost ducha, nespokojenost s nám určeným údělem a okruhem působnosti, která tak smutně převládá na všech stranách. Je to dokonalý lék na těkavé ambice, které jsou tak krajně protivící se smýšlení a duchu Krista, ale tak naprosto charakteristické pro lidi tohoto světa.

Kéž bychom, milovaný čtenáři, se svatou pílí pěstovali onoho mírného a pokorného ducha, který má v Božích očích velkou cenu, který se ve všem sklání před Jeho požehnanou vůlí a dává zapravdu Jeho jednání, ať přijde cokoli. Tak bude náš pokoj plynout jako řeka a jméno našeho Pána Ježíše Krista bude oslaveno naším chozením, charakterem a jednáním.

Dříve než se odvrátíme od toho hluboce zajímavého a praktického předmětu, který nyní zaujímal naši pozornost, všimneme si, že jsou tři různé postoje, v nichž se může duše nacházet ve vztahu k Božímu jednání, totiž: poddanost, uspokojení se a radost. Je-li zlomena vůle, pak tu je poddání se. Je-li osvíceno chápání ohledně Božího předmětu, je tu upokojení se. A jsou-li náklonnosti zaujaty Bohem samým, je tu skutečná radost. Proto v desáté kapitole Lukáše čteme: „*V tu hodinu rozveselil se v duchu Ježíš a řekl: Chválim tě, Otče, Pane nebe i země, že jsi tyto věci skryl před moudrými a opatrnými a zjevil je nemluvňátkům. Ovšem, Otče, neboť se tak líbilo před tebou.*“ (verš 21) Náš chvályhodný Pán nalézal Svou dokonalou libost ve vši Boží vůli. Jeho pokrm a nápoj byly vykonávat tuto vůli za každou cenu. Ve službě i v utrpení, v životě i ve smrti. Nikdy neměl jinou pohnutku než Otcovu vůli. Mohl říci: „*Co jest Jemu libého, to já činím vždycky.*“ (Jan 8,29) Jeho nesrovnatelnému jménu buď věčná úcta ode všech!

Nyní budeme pokračovat v naší kapitole:

„*Až mi řekl Hospodin takto: Dosti jste již obcházelí horu tuto, obraťte se k straně půlnocní.*“ (5. Mojžíšova 2,2-3)

Slovo Pána určovalo vše. Stanovilo, jak dlouho měl lid zůstat na každém místě, a se stejnou jasností vyznačovalo, kam mají dále zaměřit své kroky. Nikterak nepotřebovali plánovat nebo zařizovat svá hnutí. Bylo to v působnosti a moci Pána, aby vše pro ně stanovil. Jim náležela poslušnost. Není tu žádná zmínka o oblaku a trubce. Je to prostě Boží slovo a Izraelova poslušnost.

Jestliže srdce Božího dítěte je ve správném stavu, nemůže pro ně být nic vzácnějšího, než být vedeno ve všech svých hnutích Božím příkazem. Ušetří to mnoho úzkostí a zmatku. V případě Izraele, který měl procházet velkou a hroznou pouští, kde nebylo cesty, to bylo nevýslovným milosrdenstvím, když každý jejich pohyb, každý jejich krok, každé místo jejich pobytu byly nařizeny neomylným Vůdcem. Nebyla tu jakákoli potřeba, aby se znepokojovali ohledně svých cest, aby zjišťovali, jak dlouho mají na daném místě zůstat, anebo kam mají příště jít. Pán pro ně vše stanovil. Jim zbývalo prostě čekat na Jeho vedení a dělat to, co jim bylo řečeno.

Ano, čtenáři, zde byl ten důležitý bod – čekání a poslušný duch. Když to chybělo, byli nakloněni ke všelijakým otázkám, úvahám a vzpurným aktivitám. Kdyby Bůh řekl: „*Dosti jste již obcházel horu tuto,*“ a Izrael by odpověděl: Nikoli, chceme obcházet ještě trochu déle, je nám tu dobře a nechceme žádnou změnu; – anebo kdyby Bůh řekl: „*Obraťte se k straně půlnocní,*“ a oni by odpověděli: Nikoli, velmi dáváme přednost cestě na východ, lehkomyslně by ztratili Boží přítomnost, a kdo by jim potom mohl pomoci anebo je živit? Na Boží přítomnost mohli spoléhat jen tehdy, když šli po cestě vyznačené Božím příkazem. Jestliže si zvolili svou vlastní cestu, pak tam pro ně nebylo nic než hlad, zpuštění a temnota. Proud vody z udeřené skály a nebeskou mannu bylo možné nalézt jen na cestě poslušnosti.

Nuže, my křesťané se z toho všeho máme naučit uzdravující, potřebné a cenné lekci. Je naší milou výsadou, že před sebou máme den za dnem cestu, vyznačenou božskou autoritou. O tom máme být velmi hluboce a úplně přesvědčeni. Nemáme dovolit, abychom o toto bohaté požehnání byli oloupeni zdánlivě správným uvažováním nevěry. Bůh slíbil, že nás povede, a Jeho zaslíbení je ano a amen. Je na nás, abychom si to zaslíbení přivlastnili v prosté jednoduchosti víry. Je tak pevné a skutečné a pravdivé, jak je jen Bůh může učinit. Nemůžeme ani na chvíli připustit, že Izrael v poušti na tom byl ve věci vedení lépe než Boží nebeský lid při jeho průchodu tímto světem. Jak Izrael poznal délku zastávek na své cestě? Skrze Boží slovo. Jsme na tom my hůře? Ta myšlenka buď vzdálena! Vždyť my na tom jsme mnohem lépe. Máme Slovo a Ducha Božího, aby nás vedli. Nám přísluší vysoká a svatá výsada chodit ve šlépějích Božího Syna.

Není to dokonalé vedení? Ano, díky Bohu, je. Slyšme, co nám říká náš velebeníhodný Pán Ježíš Kristus: „*Já jsem světlo světa. Kdo mne následuje,*

nebude choditi v temnostech, ale bude míti světlo života.“ (Jan 8,12) Všimněme si těchto slov: „*Kdo mne následuje.*“ On nám zanechal „*příklad, abychom následovali v Jeho šlépějích*“. To je živé vedení. Jak Ježíš chodil? Vždy a pouze dle přikázání Svého Otce. Skrze to jednal, jím se hýbal, bez něho nikdy nejednal, nepohyboval se, ani nemluvil.

A my jsme povoláni, abychom Ho následovali. A když tak činíme, máme ujištění Jeho vlastních slov, že nebudeme chodit v temnosti, ale budeme mít světlo života. Vzácná slova! – „*světlo života*“. Kdo může vyzkoumat jejich živé hlubiny? Kdo může náležitě ocenit jejich cenu? „*Tma pomíjí a světlo to pravé již svítí.*“ (1. J. 2,8) A na nás je, abychom chodili v plné záři světla, které svítí na cestě Božího Syna. Je tam nějaká nejistota, nějaká zmatenost, nějaký důvod k váhání? Je jasné, že nikoli. Jak by tu mohly být, jestliže následujeme Jeho? Je naprosto nemožné spojovat ty dvě myšlenky.

Ale budiž poznamenáno, že to v žádném případě není otázka toho, že bychom měli výslovný text Písma pro každé hnutí nebo každý čin. Nemohu například očekávat, že dostanu nějaký text Písma nebo hlas z nebe, který mi řekne, abych šel do Londýna nebo do Edinburghu, anebo jak dlouho tam mám zůstat, když půjdu. Jak tedy, může se někdo zeptat, mám vědět, kam mám jít nebo jak dlouho tam mám zůstat? Odpověď zní: Čekej na Boha s prostým okem a upřímným srdcem, a On učiní tvou cestu tak jasnou jako sluneční paprsek. To bylo, co dělal Ježíš. A jestliže následujeme Jeho, nebudeme chodit ve tmě. „*Dám radu, oči své na tě obrátě.*“ To je velmi vzácné zaslíbení. Ale abychom z něho měli užitek, musíme být blízko u Něho, abychom postřehli pohyb Jeho oka, a být v důvěrném vztahu s Ním, abychom rozuměli jeho významu.

Tak tomu je ve všech podrobnostech našeho denního života. Dalo by to odpověď na tisíc otázek a vyřešilo by to tisíc těžkostí, kdybychom jen čekali na Boží vedení a nikdy se nepokoušeli hýbat se bez něho. Jestliže jsem neobdržel světlo pro to, abych se hýbal, pak je mou jasnou povinností tiše stát. Nikdy bychom se neměli pohybovat v nejistotě. Často se nám stává, že se trápíme ohledně hýbání se nebo jednání, když Bůh by chtěl, abychom byli tiší a nedělali nic. Jdeme a ptáme se na to Boha, ale nedostáváme odpověď. Jdeme na radu k přátelům, ale ti nám nemohou pomoci, neboť je to zcela věc mezi naší duší a Pánem. Potom jsme ponořeni do pochybností a úzkosti. A proč? Jednoduše proto, že nemáme prosté oko, nenásledujeme Ježíše –

„světlo světa“. Můžeme to stanovit jako pevnou zásadu, vzácný axiom v životě z Boha, že následujeme-li Ježíše, budeme mít světlo života. On to řekl, a to je pro víru dosti.

Proto se považujeme za naprosto oprávněné učinit závěr, že Ten, jenž vedl Svůj pozemský lid ve všech jeho cestách po poušti, může a chce vést Svůj nebeský lid nyní ve všech jeho pohybech a ve všech jeho cestách. Ale na druhé straně dbejme na to, abychom nebyli odhodláni dělat svou vlastní vůli, mít své vlastní cesty a provádět své vlastní plány. *„Nebývejte jako kůň a jako mezek, kteří rozumu nemají, jejichž ústa uzdou a udidly sevřítí musíš, aby tobě neškodili.“* (Žalm 32,9) Budiž naším velkým úmyslem chodit ve slépejích toho Požehnaného, jenž se nelíbil sám Sobě, ale vždy se pohyboval v proudu Boží vůle; nikdy nejednal bez božské autority. On, ačkoli sám je Bůh nade všemi, požehnaný na věky, přece když zaujal místo jako člověk na zemi, se naprosto vzdal Své vlastní vůle a nalézal Svůj pokrm a Svůj nápoj v činění vůle Svého Otce. Tak budou naše srdce a mysli udržovány v dokonalém pokoji. A my budeme uschopněni pohybovat se kupředu den za dnem pevnými a rozhodnými kroky po stezce, vyznačené pro nás naším božským a vždy přítomným Vůdcem. On nejen jako Bůh zná každý krok cesty, ale On jako člověk zde krácel před námi a zanechal nám příklad, abychom následovali v Jeho stopách. Kéž Ho následujeme věrněji ve všech věcech skrze milostivou službu Ducha Svatého, který v nás přebývá.

Nyní musíme vést čtenářovu pozornost k předmětu velmi hlubokého významu, který zaujímá v Písmech Starého zákona velké místo a je působivě ilustrován v kapitole, kterou máme před sebou, totiž k Boží vládě nad světem a k Jeho obdivuhodnému nakládání s národy země. Je to velká a velmi důležitá skutečnost, kterou bychom vždy měli uchovávat před svou myslí, že Ten, kterého známe jako *„Boha a Otce našeho Pána Ježíše Krista“* a našeho Boha a Otce, má skutečný, živý, osobní zájem na záležitostech národů – že bere na vědomí všechny jejich pohyby i jejich vzájemné chování.

Je pravda, že toto vše je v bezprostředním spojení s Izraelem a zemí Palestinou, jak čteme ve 32. kapitole naší knihy v osmém verši – oddílu, majícím zvláštní význam a velkou podmaňující moc: *„Když dědictví rozděloval Nejvyšší národům, když rozsadil syny Adamovy, rozměřil meze národům vedle počtu synů Izraelských.“* Izrael byl a ještě bude Božím zemským středem; a je to skutečnost nejhlubšího významu, že od samého začátku, jak vidíme

v 1. Mojžíšově 10, Stvořitel a Vládce světa zformoval národy a ustanovil jejich hranice podle Své vlastní svrchované vůle. A to s přímým vztahem k Abrahamovu semeni a onomu pruhu země, který má vlastnit na základě věčné smlouvy, učiněné s jeho otcí.

Ale ve druhé kapitole 5. Mojžíšovy knihy nalézáme Pána, jak ve Své věrnosti a spravedlnosti zasahuje, aby ochránil tři různé národy v užívání jejich národních práv, a to proti zásahům Svého vlastního vyvoleného lidu. Mojžíšovi říká: „*A lidu přikaž, řka: Půjďte přes pomezí bratří svých synů Ezau, kteří bydlí v Seir. Ačkoli budou se vás báti, hleďte však pilně, abyste jich nedráždili; nebo nedám vám ze země jejich ani šlépěje nožné, proto že v dědictví Ezau dal jsem horu Seir. Pokrmů koupíte od nich za peníze, a jísti budete, i vody také ku pití za peníze od nich jednati budete.*“ (5. Mojžíšova 2,4-6)

Izrael si mohl představovat, že nemá učinit nic jiného, než jen se ujmout země Edomitů; ale musel se naučit něčemu zcela jinému: musel být poučen, že Nejvyšší je Vládce mezi národy – že celá země náleží Jemu, a On ji rozděluje jednomu či druhému podle Své dobré libosti.

Toto je velmi vzácná skutečnost, kterou máme mít na mysli. Velká většina lidí na ni myslí jen málo. Císařové, králové, knížata, vládci, státníci na ni málo dbají. Zapomínají, že Bůh sám se zajímá o záležitosti národů – že On udílí království, krajiny a země tak, jak On to vidí správné. Někdy jednají, jako kdyby to bylo jen otázkou vojenských výbojů a jako kdyby Bůh neměl nic společného s otázkou národních hranic a vlastněním území. To je jejich velký omyl. Nerozumějí významu a síle této prosté věty: „*V dědictví Ezau dal jsem horu Seir.*“ Bůh se nikdy nechce v tomto ohledu vzdát Svých práv. Nechtěl dovolit Izraeli, aby se dotkl jediného kousku Ezauova vlastnictví. Museli, užijeme-li moderní výraz, v hotovosti zaplatit za vše, co potřebovali, a klidně jít svou cestou. Boží lid neměl ani pomyslet na nekritické zabíjení a na plenění.

A všimni si důvodu pro to vše: „*Nebo Hospodin Bůh tvůj požehnal tobě při všeliké práci rukou tvých, a zná, že jdeš přes poušť velikou tuto; již čtyřicet let Hospodin Bůh tvůj byl s tebou, aniž jsi měl v čem nedostatku.*“ (5. Mojžíšova 2,7) Mohli si proto klidně dovolit nechat Ezaua a ponechat jeho majetek nedotčený. Byli přízní obdařenými předměty něžné péče Pána. On věděl o každém kroku jejich únavné cesty pouští. On ve Své nekonečné dobrotě na Sebe vzal péči o všechny jejich potřeby. Chtěl jim dát zemi Kanán podle

Svého zaslíbení Abrahamovi; ale táž ruka, která jim chtěla dát Kanán, dala horu Seir Ezauovi.

Totéž vidíme ve vztahu k Moábským a Ammonitským: „*I řekl mi Hospodin: Neškod' Moábským, ani jich popouzej k boji, nebo nedám tobě v zemi jejich dědictví, poněvadž synům Lot dal jsem Ar v dědictví.*“ (5. Mojžíšova 2,9) A opět: „*A přiblížíš se k synům Ammon. Nesužuj jich a nepopouzej jich k boji, nebo nedám tobě v zemi synů Ammon dědictví, poněvadž synům Lotovým dal jsem ji k vladařství.*“ (5. Mojžíšova 2,19)

Vlastnictví zde zmíněné bylo za starých časů v rukou obrů. Ale Božím úmyslem bylo dát jejich území dětem Ezaua a Lota, a proto tyto obry zahubil. Neboť kdo anebo co může stát v cestě Božím radám? „*I ona také držána byla za zemi obrů; nebo obrové před tím bydlili v ní... Lid veliký a mnohý, a vysokého zrostu, jako Enakim. Ale zahladil je Hospodin před tváří jejich a vešli v dědictví jejich a bydlili na místě jejich. Jakož učinil synům Ezau bydlícím v Seir, pro něž vyhladil Horejské před tváří jejich, i vešli v dědictví jejich, a bydlili na místě jejich až do dnešního dne.*“ (5. Mojžíšova 2,20-23)

Proto tedy nebylo Izraeli dovoleno, aby zasahoval do vlastnictví žádného z těchto tří národů: Edomitů, Ammonitských a Moábských. Ale hned v další větě vidíme v případě Amorejských zcela jinou věc: „*Vstanouce, berte se a přejděte potok Arnon. Hleď, dal jsem v ruce tvé Seona, krále Ezebon Amorejského, a zemi jeho; začni jí vládnouti a bojuj válečně proti němu.*“ (5. M. 2,24)

Velkou zásadou ve všech těchto různých instrukcích daných Izraeli je, že pro Jeho lid musí vše stanovit Boží slovo. Nebylo věcí Izraele, aby se ptal, proč mají ponechat vlastnictví Ezaua a Lota nedotčená a ujmout se země Seonovy. Měli prostě dělat to, co jim bylo řečeno. Bůh může dělat to, co se Mu líbí. Jeho oko sleduje celý výjev. Vše prohlíží. Lidé si mohou myslet, že opustil zemi, ale On ji neopustil, velebeno buď Jeho jméno. On je, jak nám to apoštol říká ve své řeči v Aténách, „*Pán nebe i země*“. A On „*učinil z jedné krve všechno lidské pokolení, aby přebývalo na tváři vší země, vyměřiv jim uložené časy a cíle přebývání jejich.*“ (Skutky 17,24.26) A dále: „*Uložil den, v kterém souditi bude všechen svět [οικουμενην] v spravedlnosti skrze toho muže, kterého k tomu vystavil, slouže k víře všechněm vzkříšením jeho z mrtvých.*“ (Skutky 17,31)

Zde máme velmi vážnou a důležitou pravdu, které by měli dobře dbát lidé všech postavení a každého stavu. Bůh je svrchovaný Vládce světa. Nikomu se nezodpovídá z toho, co dělá. Snižuje jednoho a vyvyšuje druhého. Království, trůny, vlády, všechno Mu je k dispozici. Jedná podle Své vlastní vůle, když řídí lidské záležitosti. Ale zároveň považuje lidi za odpovědné za jejich jednání v jejich různých postaveních, do kterých je Jeho prozřetelnost postavila. Vládce i ovládaný, král, místodržící, správní úředník, soudce – všechny třídy a všechny stupně lidí se budou dříve či později muset Bohu zodpovídat. Každý jednotlivě bude muset stát před Kristovou soudnou stolicí a mít před sebou celý svůj život od začátku až do konce. Každé konání, každé slovo, každá tajná myšlenka tam vyjde najevo s úžasnou zřetelností. Nebude možné se tam skrýt v davu. Slovo prohlašuje, že budou souzeni „*podle skutků svých*“ (Zj. 20,12). Tento soud bude zcela individuální a neomylně rozlišující. Slovem, bude to Boží soud, a proto absolutně dokonalý. Nic nebude pomínuto. „*Z každého slova prázdného, které mluvíti budou lidé, vydají počet v den soudný.*“ (Mat. 12,36) Králové, místodržící a správní úředníci budou muset vydat počet z toho, jakým způsobem užívali moci, kterou byli pověřeni, a bohatství, které prošlo jejich rukama. Vznešení a bohatí, kteří strávili své bohatství a svůj čas v pošetilosti, marnosti, nádheře a sebeuspokojení, se budou muset zodpovídat za to vše před trůnem Syna člověka, jehož oči jsou jako plamen ohně a čtou člověka skrz naskrz; a Jeho nohy jsou jako mosaz, aby v nemilosrdném soudu drtily vše, co se protiví Bohu.

Nevěra se snad výsměšně zeptá: **Jak** mohou tyto věci být? **Jak** by mohly ty nesčetné miliony lidských bytostí najít místo před Kristovou soudnou stolicí? A **jak** tam může být čas na to, aby se tak podrobně do detailů procházela osobní historie každého člověka? Víra odpovídá: Bůh říká, že to tak bude, a to je rozhodující. Ohledně otázky „Jak?“ odpověď zní: Bůh! Neko-nečnost! Věčnost! Uveď Boha, a všechny otázky jsou umlčeny a všechny nesnáze v momentě odstraněny. Ve skutečnosti je tou jedinou, vítězoslavnou odpovědí na všechny námitky nevěrců, pochybovačů, rozumářů a materialistů právě to jedno majestátní slovo: „Bůh!“

Zdůrazňujeme to čtenáři. Ne kvůli tomu, abychom mu umožnili odpověď nevěrcům, ale pro klid a útěchu jeho vlastního srdce. Pokud se týká nevěrců, stále více jsme přesvědčeni o tom, že naší nejvyšší moudrostí je jednat podle slov Pána v Matouši 15,14: „*Nechte jich.*“ Je zcela bez užitku přít se s lidmi, kteří opovrhují Božím slovem a nemají jiný základ, na kterém by

stavěli, než své vlastní tělesné uvažování. Ale na druhé straně považujeme za krajně důležité, aby srdce vždy se vší bezelstnou prostotou dítěte odpočívalo na pravdě Božího slova: „*Což by řekl, zdaliž neučiní? Což by promluvil, zdali neutvrdí toho?*“ (4. M. 23,19)

Zde je sladké a posvěcené místo víry, klidný přístav, kde duše může najít útočiště před všemi protichůdnými proudy lidských myšlenek a citů. „*Ale slovo Páně zůstává na věky. Toto pak jest to slovo, které zvěstováno jest vám.*“ (1. Petra 1,25) Nic se nemůže dotknout Slova našeho Boha. Ono je navěky ustaveno v nebesích a vše, co potřebujeme, je mít ono Slovo skryto ve svém srdci jako své vlastnictví – poklad, který jsme obdrželi od Boha – živou studnici, kde můžeme vždy pít pro osvěžení a útěchu své duše. Potom náš pokoj poplyne jako řeka a naše stezka bude jako jasné světlo, které se rozmáhá a svítí až do pravého dne.

Kéž tomu, Pane, je tak se vším Tvým milovaným lidem v těchto dnech rozmáhající se nevěry. Kéž Tvé svaté Slovo je stále vzácnější našim srdcím. Kéž naše svědomí cítí jeho moc. Kéž jeho nebeské učení utváří náš charakter a ovládá naše jednání ve všech vztazích života, aby Tvé jméno bylo ve všem oslaveno.

5. Mojžíšova 3

„Potom obrátivše se, táhli jsme cestou k Bázan. I vytáhl Og, král Bázan, proti nám, on i všechen lid jeho k bitvě do Edrei. I řekl mi Hospodin: Neboj se ho, nebo v ruce tvé dal jsem jej i všechen lid jeho i zemi jeho, a učiníš jemu tak, jako jsi učinil Seonovi, králi Amorejskému, který bydlil v Ezebon. Dal tedy Hospodin Bůh náš v ruce naše i Oga, krále Bázan, a všechen lid jeho, i porazili jsme jej, tak že jsme nepozůstavili po něm žádného živého. Dobyli jsme také téhož času všech měst jeho; nebylo města, kterého bychom jim neodjali, šedesáte měst, všecku krajinu Argob, království Oga v Bázan. Všecka ta města byla ohražená zdmi vysokými, branami a závorami, kromě měst otevřených, jichž bylo velmi mnoho. A vyplenili jsme je, jako jsme učinili Seonovi, králi Ezebon, vyhladivše všecka města, muže, ženy i dítky. Všecka pak hovada a kořisti měst rozebrali jsme sobě.“ (5. Mojžíšova 3,1-7)

Boží instrukce týkající se Oga, krále Bázan, byly zcela podobné jako ty, které byly dány v předcházející kapitole ohledně Seona Amorejského. A abychom jim obojím rozuměli, musíme se na ně dívat čistě ve světle Boží vlády – což je předmět, jemuž je jen málo rozuměno, ačkoli má velmi hluboký význam a praktickou důležitost. Musíme přesně rozeznávat mezi milostí a vládou. Když hledíme na Boha ve vládě, vidíme, jak ukazuje Svou moc na cestě spravedlnosti – trestá činitele zlého, vylévá pomstu na Své nepřátele, boží říše, převrací trůny, kazí města, smetá národy, pokolení a lidi. Nalézáme Ho, jak přikazuje Svému lidu, aby zabili muže, ženy a malé děti ostřím meče; aby spálili jejich domy a obrátili jejich města v hromady sutin.

Opět Ho slyšíme, jak se obrací k proroku Ezechieli tímto pozoruhodnými slovy: *„Synu člověčí, Nabuchodonozor, král Babylonský, podrobil vojsko své v službu velikou proti Týru. Každá hlava oblezla a každé rameno odřino jest, mzdy pak nemá on ani vojsko jeho z Týru za tu službu, kterou sloužili proti němu. Z té příčiny takto praví Panovník Hospodin: Aj, já dávám Nabuchodonozorovi, králi Babylonskému, zemi Egyptskou, aby pobral zboží její a rozebral loupeže její i rozchvátal kořisti její, aby mělo mzdu vojsko jeho. Za práci jejich, kterou mi sloužili, dám jim zemi Egyptskou, protože mně pracovali, praví Panovník Hospodin. (Ezechiel 29,18-20)*

To je velmi podivuhodný oddíl Písma, který před nás staví předmět, jenž probíhá celým Starým zákonem – předmět, vyžadující naši hlubokou a uctivou pozornost. Ať se obrátíme k pěti Mojžíšovým knihám, k historickým knihám, k Žalmům nebo k prorokům, nalézáme inspirujícího Ducha, podávajícího nám velmi podrobné detaily, týkající se Božího jednání ve vládě. Máme potopu ve dnech Noého, kdy celá země se všemi svými obyvateli s výjimkou osmi osob byla zničena skutkem Boží vlády. Muži, ženy, děti, dobytek, ptactvo a plazové byli všichni smeteni a pohřbeni pod vlnobitím a vlnami Božího spravedlivého soudu.

Potom máme ve dnech Lotových města roviny se všemi jejich obyvateli – muže, ženy a děti – v několika krátkých hodinách předána úplnému zničení, rozvrácena rukou všemohoucího Boha a pohřbena pod hlubokými, temnými vodami Mrtvého moře. *„Sodoma a Gomora a okolní města, když podobným způsobem jako i tito v smilstvo se vydali a odešli po těle cizím, předložena jsou za příklad, pokutu věčného ohně snášejíce.“* (Judy 7)

Potom opět, když procházíme stránkami inspirované historie, vidíme sedm národů Kanánu – muže, ženy a děti – vydaných do rukou Izraele, aby nad nimi vykonal nelítostný soud. Nic, co dýchalo, nemělo být ponecháno živé.

Ale musíme říci, že nám chybí čas, abychom zmínili všechny oddíly Svatého písma, které našemu zraku předkládají vážná jednání Boží vlády. Postačí říci, že svědectví o tom probíhají od 1. Mojžíšovy knihy až ke Zjevení – počínaje potopou a konče spálením přítomného systému věcí.

Nyní tedy přichází otázka: Jsme schopni rozumět těmto Božím cestám ve vládě? – Je to nějak naší věcí, abychom je posuzovali? Jsme schopni rozplést hluboká a úžasná tajemství božské prozřetelnosti? Můžeme – jsme povoláni – vysvětlovat ohromující skutečnost, že bezmocné děti jsou zahrnuty do soudu nad jejich provinilými rodiči? Bezbožná nevěra se těmto věcem bude posmívat; lidská citlivost se o ně bude urážet. Ale zbožný křesťan, uctivý student Svatého písma se k těmto věcem postaví s touto jednou prosbou, ale bezpečnou a obsažnou otázkou: *„Zdali Soudce vší země neučiní soud?“* (1. M. 18,25)

Toto je, milý čtenáři, jak jsme ujištěni, jediný správný způsob, jak se stavět k takovým otázkám. Jestliže člověk má posuzovat Boží jednání ve vládě – jestliže na sebe může vzít rozhodování o tom, co je a co není hodné Boha, aby to činil, pak jsme vskutku ztratili správný pojem o Bohu vůbec. A právě

to je cíl ďábla. Chce vést srdce pryč od Boha. A za tím účelem vede lidi k tomu, aby rozumovali a kladli otázky a spekovali v oblasti, která leží tak daleko mimo dosah jejich chápání, jako je nebe vysoko nad zemí. Můžeme my chápat Boha? Kdybychom to mohli, museli bychom sami být Bůh.

*„My sami Ho nechápeme;
a přec země a nebe vyprávějí,
že Bůh Svrchovaný na trůnu sedí,
a všem věcem dobře vládne.“*

Je to nesmyslné a velice bezbožné, jestliže se slabí smrtelníci opovážejí zpochybňovat rady, nařízení a cesty všemohoucího Stvořitele a všemoudrého Vládcy vesmíru. Všichni ti, kdo to činí, budou muset dříve nebo později poznat svoji hroznou chybu. Pro všechny ty pochybovače a malicherné posuzovače by bylo dobré, kdyby vzali na vědomí pronikavou otázku inspirovaného apoštola v Římanům 9,20-21: *„Kdopak jsi, ó člověče, že si bereš slovo proti Bohu? Řekne snad to, co je zformované, tomu, který je zformoval: Proč jsi mne tak udělal? Anebo nemá hrnčíř moc nad hlinou, aby z téže hmoty udělal jednu nádobu ke cti a druhou k necti?“* (přel.)

Jak jednoduché! Jak mocné! Jak je nemožné na to odpovědět! Toto je božská metoda, jak čelit všem těm „jak“ a „proč“ nevěřícího rozumu. Jestliže hrnčíř má moc nad kusem hlíny, kterou drží ve své ruce – a to je skutečnost, které by nikdo nechtěl odporovat – čím více má Stvořitel všech věcí moc nad stvořeními, která Jeho ruka zformovala! Lidé mohou rozumovat a nekonečně se přít ohledně toho, proč Bůh dovolil, aby přišel hřích; proč hned nezničil Satana a jeho anděly; proč hadovi dovolil, aby pokoušel Evu; proč ji nezadržel, aby nejedla zakázané ovoce. Krátce řečeno, ona „jak“ a „proč“ nemají konce. Ale odpověď je jedna: *„Kdopak jsi, ó člověče, že si bereš slovo proti Bohu?“* Jak příšerné to je pro ubohého zemského červa pokoušet se soudit nevyzpytatelné soudy a cesty věčného Boha! Jaká slepá a domýšlivá pošetilost to je pro stvoření, jehož porozumění je zatemněno hříchem! Je zcela neschopné utvářet si správný úsudek o čemkoli božském, nebeském nebo věčném, pokoušet se rozhodovat, jak by měl Bůh jednat v nějakém daném případě! Běda, běda! Je třeba se obávat, že tisíce takových, kteří nyní mluví se zdánlivě velkou chytrostí proti Boží pravdě, poznají svůj osudný omyl, teprve když bude příliš pozdě, aby to napravili.

A pokud jde o všechny ty, kteří jsou sice dalecí toho, aby se stavěli na stejnou půdu s nevěřícími, ale kteří jsou nicméně znepokojováni pochybami

a nejistotou ohledně některých Božích cest ve vládě a ohledně vážné otázky věčného potrestání⁷, rádi bychom jim doporučili, aby studovali a pili z ducha

- ⁷ Ohledně vážného předmětu věčného potrestání zde předkládáme několik poznámek vzhledem k tomu, že jak v Anglii, tak i v Americe jsou jím mnozí znepokojováni.

Jsou tři body, které, jsou-li náležitě zváženy, mohou, jak myslíme, každého křesťana v učení upevnit.

Prvním je toto: V Novém zákoně je sedmdesát oddílů, kde se vyskytuje slovo „věčný“ (αἰώνιος). Je použito na „život“, který věřící vlastní, na „příbytky“, do kterých máme být přijati, na „slávu“, kterou máme prožívat; je použito na „Boha“ (Římanům 16,26), na „spasení“, jež způsobil náš Pán Ježíš Kristus, na „vykoupení“, které pro nás získal, a na „Ducha“.

Potom z těchto sedmdesáti oddílů, o kterých jsme se zmínili a které si čtenář může ověřit během chvilky pohledem do řecké konkordance, je sedm, ve kterých je totéž slovo použito na „potrestání“ zlých, na „soud“, který je zachvátí, a na „ohně“, který je stráví.

Nuže, otázka je, na jakém základě nebo s jakým oprávněním může někdo těchto sedm oddílů oddělit a říci, že v nich slovo αἰώνιος neznamená „věčný“, zatím co v ostatních šedesáti třech oddílech ano! Považujeme takové tvrzení za absolutně neopodstatněné a nehodné pozornosti střízlivě uvažující mysli. Plně připouštíme, že kdyby Duch Svatý považoval za vhodné, aby – když mluví o soudu nad zlými – užil rozdílného slova, než je to, které užil v ostatních oddílech, byl by tu důvod, abychom tuto skutečnost zvážili. Avšak nikoli. On užívá beze změny totéž slovo, takže jestliže popíráme věčné potrestání, pak musíme popřít věčný život, věčnou slávu, věčného Ducha, věčného Boha, věčné vše. Krátce řečeno: Jestliže trest nemá být věčný, není věčné nic, pokud se týká tohoto argumentu. Dotýkat se tohoto kamene v klenbě božského zjevení znamená uvést celek v hromadu ruin kolem nás. A právě toho chce ďábel dosáhnout. Jsme plně přesvědčeni, že popírat pravdu věčného potrestání znamená činit první krok na oné šikmé ploše, která vede dolů do temné propasti všeobecného pochybování.

Naše druhá úvaha čerpá z velké pravdy o nesmrtnosti duše. Ve druhé kapitole 1. Mojžíšovy knihy čteme, že „*učinil Hospodin Bůh člověka z prachu země a vdechl v chřípě jeho dchnutí života, i byl člověk v duši živou*“ (verš 7). Na tomto oddílku, jako na nepohnutelné skále, i kdyby tu nebyl jiný, stavíme velkou pravdu o nesmrtnosti lidské duše. Pád člověka na tom nic nemění. Padlý nebo nepadlý, nevinný nebo provinilý, obrácený nebo neobrácený, duše musí žít věčně.

Závažnou otázkou je: Kde má žít? Bůh nemůže ve Své přítomnosti dovolit hřích. „*Čisté jsou tvé oči, tak že na zlé věci hledět, a na bezpráví se dívat nemůžeš.*“

toho milého malého Žalmu 131: „*Hospodine, nepozdvihlo se srdce mé, ani se povýšily oči mé, aniž jsem se vydal ve věci veliké, aneb vyšší nad to, než mi náleží. Zdali jsem nepoložil a neupokojil duše své, jako dítě ostavené od matky své? Ostavenému podobná byla ve mně duše má.*“ (Žalm 131,1-2)

Potom, když je srdce nějakou mírou naplněno tímto výtečným duchem, se může se skutečným ziskem obrátit ke slovům inspirovaného apoštola: „*Neboť zbraně našeho boje nejsou tělesné, ale skrze Boha mocné k boření pevností, když boříme závěry rozumu a každou vysokost, která se pozvedá proti poznání Boha, a každou myšlenku uvádíme do poslušnosti Kristu.*“ (2. Korintským 10,4.5 – přel.)

Filozof, učenec, hluboký myslitel se budou bezpochyby usmívat takovému dětskému způsobu jednání s tak velkými otázkami; ale to má pro úsudek oddaného Kristova učedníka velmi malý význam. Tentýž inspirovaný apoštol dělá velmi krátký proces se vši moudrostí a učeností světa. Říká: „*Žádný sám sebe nesvod. Zdá-li se komu z vás, že jest moudrý na tomto světě, budiž bláznem, aby byl učiněn moudrým. Moudrost zajisté světa tohoto bláznovství jest u Boha. Nebo psáno jest: Kterýž lapá moudré v chytrosti jejich. A opět: Zná Pán přemýšlení moudrých, že jsou marná.*“ (1. Korintským 3,18-19) A dále: „*Nebo psáno jest: Zahladím moudrost moudrých a opatrnost opatrných zavrhu. Kde jest moudrý? A kde učený? A kde chytrák tohoto světa? Zdali Bůh neobrátil moudrosti tohoto světa v bláznovství? Nebo když v moudrosti Boží svět nepoznal skrze moudrost Boha, zalíbilo se Bohu skrze bláznové kázání **spasiti věřící.***“ (1. Korintským 1,19-21)

(Abakuk 1,13) Proto jestliže člověk zemře ve svých hříších – zemře bez pokání, neobmyt, bez odpuštění, potom zcela jistě nemůže nikdy přijít tam, kde je Bůh. A vskutku to je to poslední místo, do kterého by chtěl přijít. Není pro něho nic, než jen nekonečná věčnost v jezeru, které hoří ohněm a sírou.

Za třetí a nakonec věříme, že pravda o věčném potrestání je úzce spojena s nekonečnou povahou díla smíření našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista. Jestliže nás nemohlo od důsledků hříchu osvobodit nic menšího než nekonečná oběť, pak tyto důsledky musejí být věčné. Tato úvaha snad nebude mít v úsudku některých velkou váhu. Ale pro nás je její síla naprosto neodolatelná. Musíme měřit hřích a jeho důsledky tak, jak měříme božskou lásku a její výsledky – nikoli standardem lidské sentimentality nebo rozumu, ale pouze standardem Kristova kříže.

V tom spočívá velké mravní tajemství celé záležitosti. Člověk musí poznat, že je prostě blázen a že všechna moudrost světa je bláznovství. To je pokořující, ale blahodárná pravda! Pokořující proto, že staví člověka na jeho správné místo; blahodárná, ba velmi vzácná proto, že uvádí Boží moudrost. Dnes slyšíme mnoho o vědě, filozofii a učenosti. „*Zdali Bůh neobrátil moudrosti tohoto světa v bláznovství?*“

Rozumíme plně významu těchto slov? Žel, je se co bát, že jim je jen málo rozuměno. Nechybějí lidé, kteří by nás rádi přesvědčili, že věda jde dále nad Bibli.⁸ Žel pro vědu a pro ty, kteří na to dbají. Jestliže šla za Bibli, kam šla? Ve směru k Bohu, ke Kristu, k nebi, ke svatosti, k pokoji? Nikoli! Šla právě opačným směrem. A kde to všechno musí skončit? Chvějeme se, když na to pomyslíme, a zdráháme se napsat odpověď. Avšak musíme být pravdiví a slavnostně prohlásit, že jistý a bezpečný konec této cesty, po níž lidská věda pak vede své přívržence, je černota tmy navěky.

„*Svět nepoznal skrze moudrost Boha.*“ Co udělala řecká filozofie pro své učedníky? Učinila z nich nevědomé ctitele „NEZNÁMÉHO BOHA“. Sám nápis na jejich oltáři zvěstoval vesmíru jejich nevědomost a jejich hanbu.

A nemůžeme se plným právem ptát, zda filozofie působila lépe pro křesťanstvo, než to učinila pro Řecko? Zprostředkovala poznání pravého Boha? Kdo by se odvážil říci: Ano? Existují miliony vyznavačů po celé délce a šířce křesťanstva, kteří už neznají pravého Boha více než filozofové, s nimiž se setkal Pavel v městě Aténách.

Skutečnost je, že každý, kdo skutečně zná Boha, má výsadu být vlastníkem věčného života. Tak to Pán Ježíš Kristus prohlašuje velmi jasně v sedmácté kapitole Jana: „*Toto jest pak věčný život, aby poznali tebe, samého pravého Boha, a kterého jsi poslal, Ježíše Krista.*“ (Jan 17,3) To je velmi vzácné pro každou duši, která z milosti nabyла toto poznání. Znat Boha znamená mít věčný život.

⁸ Musíme rozeznávat mezi veškerou pravou vědou a „vědou chybně tak nazývanou“. A dále musíme rozeznávat mezi **skutečnostmi** vědy a **závěry** vědátorů. Skutečnosti jsou to, co Bůh učinil a činí. Ale když lidé začnou z těchto skutečností činit závěry, dělají přitom velmi vážné chyby.

Avšak pro srdce je skutečnou úlevou, když pomyslí na to, že je mnoho filozofů a mužů vědy, kteří dávají Bohu Jeho správné místo a kteří v upřímnosti milují našeho Pána Ježíše Krista.

Ale jak mohu znát Boha? Kde Ho mohu nalézt? Může mi to povědět věda a filozofie? Řekly to někdy někomu? Vedly někdy ubohého poutníka na tuto cestu života a pokoje? Ne, nikdy. „*Svět nepoznal skrze moudrost Boha.*“ Proti sobě stojící školy starověké filozofie mohly jen lidskou mysl ponořit do hluboké tmy a beznadějného zmatku. A proti sobě stojící školy moderní filozofie nejsou ani o trochu lepší. Nemohou dát žádnou jistotu, žádné bezpečné zakotvení, pevný základ důvěry ubohé, nevědomé duši. Neplodné spekulace, mučivé pochyby, divoké a neopodstatněné teorie jsou vše, co lidská filozofie kteréhokoli věku a kteréhokoli národa může nabídnout někomu, kdo vážně hledá pravdu.

Jak tedy máme poznat Boha? Jestliže taková úžasná věc závisí na této známosti, jestliže znát Boha je věčný život – a Ježíš říká, že je – potom jak má být Bůh poznán? „*Boha žádný nikdy neviděl; jednorozený ten Syn, který jest v lůnu Otce, on Ho oznámil.*“ (Jan 1,18)

Zde máme božsky jednoduchou, božsky jistou odpověď. Ježíš zjevuje duši Boha – zjevuje srdci Otce. Jaká vzácná skutečnost! – Nejsme poslání ke stvoření, abychom poznali, kdo je Bůh, ačkoli tam vidíme Jeho moc, moudrost a dobrotivost. Nejsme poslání k zákonu, ačkoli tam vidíme Jeho spravedlnost. Nejsme poslání k prozřetelnosti, ačkoli tu vidíme hluboká tajemství Jeho vlády. Nikoli, jestliže chceme vědět kdo a co Bůh je, musíme pohledět do tváře Ježíše Krista, jednorozeného Božího Syna, jenž byl v Jeho lůnu před všemi světy, jenž byl Jeho věčným zalíbením, předmětem Jeho lásky, středem Jeho rad. On to je, kdo zjevuje duši Boha. Mimo Pána Ježíše Krista nemůžeme mít nejmenší pojem o tom, co je Bůh. – „*V Něm přebývá všecka plnost Božství [θεοτης] tělesně.*“ (Kolokým 2,9) – „*Bůh zajisté, který rozkázal, aby se z temnosti světlo zablesklo, ten zasvítil do našich srdcí, aby dal světlo známosti slávy Boží v tváři Ježíše Krista.*“ (2. Korinským 4,6 – část přel.)

Nic nemůže předčít moc a požehnání tohoto všeho. Není tu žádná tma, žádná nejistota. „*Tma pomíjí a světlo to pravé již svítí.*“ (1. J. 2,8) Ano, svítí ve tváři Ježíše Krista. Vírou smíme hledět na toho Požehnaného. Můžeme sledovat Jeho obdivuhodnou cestu na zemi. Vidíme Ho, jak chodí, „*dobře čině a uzdravuje všechny posedlé od ďábla*“, můžeme si všimnout Jeho pohledů, Jeho slov, Jeho cest; vidět Ho, jak uzdravuje nemocné, očišťuje malomocné, otevírá oči slepých, uvolňuje uši hluchého, působí, že chromý chodí, mrzák

je uzdravený; křísí mrtvé, osušuje slzy vdovy, sytí hladové, obvazuje zlomená srdce, vychází vstříc každé formě lidské potřeby, mírní lidský žal, zaplašuje lidské obavy. A když působil tyto věci, konal je s dojemnou něžností a jemností, takže každému dal v jeho samé duši pocítit, že to je hluboké zalíbení tohoto milujícího srdce takto sloužit jejím potřebám.

Nuže, v tom ve všem zjevoval člověku Boha. Takže chceme-li znát, kdo je Bůh, stačí se prostě dívat na Ježíše. Když Filip řekl: „*Pane, ukaž nám Otce, a dosti jest nám,*“ okamžitá odpověď byla: „*Tak dlouhý čas s vámi jsem a nepoznal jsi mne? Filipe, kdo vidí mne, vidí Otce, a kterak ty pravíš: Ukaž nám Otce? Nevěříš, že já v Otci a Otec ve mně jest? Slova, která já mluvím vám, sám od sebe nemluvím, ale Otec, ve mně přebývá, on činí skutky. Věřte mi, že jsem já v Otci a Otec ve mně; aneb aspoň pro ty samy skutky věřte mi.*“ (Jan 14,9-11)

Zde je pravý odpočinek pro srdce. Známe pravého Boha a Ježíše Krista, kterého On poslal; a toto je věčný život. Známe Ho jako svého vlastního Boha a Otce, a Krista jako svého osobního, milujícího Pána a Spasitele. Můžeme se v Něm těšit, chodit s Ním, radovat se v Něm po celý den, nalézat svůj pokrm a svůj nápoj v činění Jeho požehnané vůle, podporováním Jeho věci a vyvyšováním Jeho slávy.

Čtenáři, zná toto vše i tvoje srdce? Pověz, je to v tvé vlastní duši v tuto chvíli živá, božská skutečnost? Toto je právě křesťanství a ty by ses neměl spokojit s ničím menším. Možná, že nám řekneš, že jsme daleko odešli od třetí kapitoly Páté Mojžíšovy knihy. Ale kam jsme odešli? K Božímu Synu a k duši čtenáře. Je-li toto odbočením, budiž; zcela jistě to není zabloudění od předmětu, kvůli kterému píšeme tyto „Poznámky“, a tím předmětem je přivést k sobě Krista a duši, spojit je, jak to je jen možné. Nechtěli bychom ani na chvíli ztratit ze zřetele skutečnost, že jak při psaní, tak i při mluvení máme nejen vykládat Písmo, ale také hledat spasení a požehnání duší. Proto se cítíme puzeni čas od času mluvit k srdci a svědomí čtenáře ohledně jeho praktického stavu a ohledně toho, jak dalece si přisvojil tyto nepomíjející skutečnosti, které před námi procházejí. A vážně prosíme čtenáře, ať je on kdokoli, aby hledal hlubší známost Boha v Kristu; a jako jistý důsledek toho užší chození s Ním a úplnější zasvěcení srdce Jemu.

Jsme naprosto přesvědčeni o tom, že právě to je zapotřebí v těchto dnech neklidu a neskutečnosti ve světě, vlažnosti a lhostejnosti ve vyznávající církvi. Potřebujeme mnohem vyšší standard osobní oddanosti, čistší

úmysl srdce přidržet se Pána a následovat Ho. Je mnoho – velmi mnoho toho, co nás ve stavu věcí kolem nás činí malomyslnými a brzdí nás. „*Zemdlela jest síla nosičů, a suti ještě mnoho jest.*“ (Nehemiáš 4,10) Ale díky Bohu, lék pro nynější dobu, stejně jako pro tehdejší, lze nalézt v duši povzbuzující větě: „*Na Pána... pamatujte.*“

Nyní se vrátíme k naší kapitole, v jejímž zbytku vydavatel zákona připomíná shromáždění příběh jejich jednání se dvěma Amorejskými králi společně se skutečnostmi, spojenými s dědictvím dvou a půl pokolení na pouštním břehu Jordánu. A je zajímavé si všimnout, že vzhledem k tomuto předmětu nevznáší žádné otázky ohledně toho, zda volba jejich vlastnictví mimo země zaslíbení byla správná nebo chybná. Ve vyprávění zde podaném by se skutečně nemohlo poznat, že ta dvě a půl pokolení vyjádřila nějaké přání v této věci. Tak je naše kniha daleká toho, aby byla pouhým opakováním předcházejících knih.

Zde jsou ta slova:

„*Když tedy zemi tu obdrželi jsme dědičně toho času, krajinu od Aroer, jenž jest při potoku Arnon, a polovici hory Galád i města její, **dal jsem pokolení Ruben a Gád.** Ostatek pak Galád a všecku zemi Bázan, království Oga, **dal jsem polovici pokolení Manassesova,** totiž všecku krajinu Argob, všecku Bázan, kteráž sloula země obrů. ... Machirovi pak **dal jsem** Galád. A Rubenovu a Gádovu pokolení **dal jsem** krajinu od Galád až ku potoku Arnon, polovici potoka s pomezím až ku potoku Jabok, kde jsou hranice synů Ammonitských.... A přikázal jsem vám toho času, řka: **Hospodin Bůh váš dal vám zemi tuto, abyste ji dědičně obdrželi;**“ – ani slovo o tom, že o ni žádali – „vezmouce odění na sebe, půjdete před bratřími vašimi, syny Izraelskými, kteřížkoli silní jste. Toliko ženy vaše a dítky vaše a dobytek váš, (nebo vím, že mnoho dobytka máte) zůstanou v městech vašich, **kteráž jsem dal vám.** Dokud by nedal odpočinutí Hospodin bratřím vašim jako i vám, aby i oni dědičně obdrželi zemi, kterou Hospodin Bůh váš dává jim za Jordánem; tedy navrátíte se jeden každý k dědictví svému, které jsem dal vám.“ (5. Mojžíšova 3,12-20)*

Ve svých studiích o 4. Mojžíšově knize jsme zvažovali určité skutečnosti spojené s usazením se dvou a půl pokolení, které ukazovaly, že ona pokolení nedosahovala úrovně Božího Izraele, když si ne zvolila své dědictví na druhé straně Jordánu. Ale v oddílu, který jsme právě citovali, není vůbec žádná

zmínka o této stránce věci. Mojžíšovým předmětem je předložit celému shromáždění velikou dobrotivost, laskavost a věrnost Boží nejen v tom, že je provedl všemi obtížemi a nebezpečími pouště, ale také v tom, že jim dal, a to již nyní, taková pozoruhodná vítězství nad Amorejskými a uvedl je v držení oblastí tak přitažlivých a pro ně tak vhodných. Tím vším klade pevný základ pro Boží nárok na jejich srdečnou poslušnost Jeho příkázání. A my hned můžeme vidět a oceňovat mravní krásu toho, že v takovém výčtu naprosto přehlédl otázku, zda Ruben, Gád a polovina pokolení Manasses chybili, když se zastavili před zemí zaslíbení. Je to pro každého zbožného křesťana pádným důkazem nejen dojemné a výtečné Boží milosti, ale také božské dokonalosti Písma.

Není pochyb o tom, že každý pravý věřící přistupuje ke studiu Písma s plným a hlubokým přesvědčením o jeho absolutní dokonalosti ve všech částech. Uctivě věří, že od začátku 1. Mojžíšovy knihy až do konce Zjevení v něm není jediná chyba, jediná nesnáž, jediná nesrovnalost – ani jedna ne. Vše je tak dokonalé jako jeho božský Autor.

Ale potom srdečná víra v božskou dokonalost Písma jako celku nikdy nemůže zmenšit naše oceňování svědectví, které přichází z podrobností. Nikoli, to ji velice zvyšuje. Není takto například v oddílu, který nyní máme před sebou, dokonale krásné všimnout si, že chybí jakákoli zmínka o pochybení dvou a půl pokolení ve volbě svého dědictví? Vidíme, že každá takováto zmínka by byla naprosto cizí předmětu, který měl zákonodárce před sebou, a celému záměru knihy. Není to radostí našeho srdce, když může sledovat takové nekonečné dokonalosti, takové výtečné a nenapodobitelné tahy? Jistěže je. A nejenom to, ale jsme přesvědčeni, že čím více se mravní slávy knihy rozbřeskávají nad naší duší a její živé a nevyčerpatelné hloubky se odkrývají našemu srdci, tím více budeme přesvědčeni o naprosté pošetilosti nevěreckých útoků na ni a o slabosti a bezdůvodnosti mnoha dobře míněných snah dokazovat, že si sama neodporuje. Díky Bohu, Jeho slovo nemá potřebu lidských obránců. Ono mluví samo za sebe a nese si s sebou svá vlastní svědectví. A tak o něm můžeme říci to, co apoštol říká o svém evangelii: *„Pakli zakryté jest evangelium naše, před těmi, kteří hynou, zakryté jest. V nichž bůh světa tohoto oslepil mysli, totiž v nevěrných, aby se jim nezavítalo světlo evangelium slávy Kristovy, kterýž jest obraz Boží.“* (2. Korintským 4,3-4)

Každým dnem jsme stále více přesvědčeni o tom, že nejúčinnější metodou, jak odpovědět na všechny nevěrecké útoky na Bibli, je pěstovat hlubší víru v její božskou moc a autoritu a užívat ji jako ti, kteří jsou naprosto přesvědčeni o její pravdě a vzácnosti. Jen Duch Boží sám může někoho uschopnit, aby věřil v plnou inspiraci svatých Písem. Lidské argumenty mohou vykonat to, čeho jsou schopné – mohou bezpochyby umlčet protivníky, ale nemohou dosáhnout srdce – nemohou přivést jemné paprsky božského zjevení k tomu, aby zachraňující mocí působily na duši. To je Boží dílo. A dokud to není vykonáno, všechna svědectví a důkazy na světě musejí ponechat duši v mravní tmě nevěry. Ale když to je vykonáno, není zapotřebí lidského svědectví k obraně Bible. Vnější svědectví, jakkoli zajímavá a cenná (a taková jsou), nemohou přidat ani čárku ke slávě onoho nesrovnatelného zjevení, které na každé stránce, v každém odstavci, v každé větě nese jasnou pečeť svého božského Autora. Tak jako tomu je u slunce na nebi, jehož každý paprsek mluví o ruce, která ho učinila, tak je tomu i s Bibli. Každá její věta mluví o srdci, které ji inspirovalo. Ale protože slepý člověk nemůže vidět sluneční světlo, tak ani neobrácená duše nemůže vidět sílu a krásu Svatého písma. Oko musí být pomazáno nebeskou masťou na oči, dříve než může rozeznat a uvědomit si nekonečnou dokonalost Boží knihy.

Nuže, musíme čtenáři doznat, že hluboký a stále se prohlubující pocit o tom všem nás vedl k rozhodnutí nezabírat jeho ani náš čas zmínkami o útocích, které byly činěny racionalistickými pisateli na tu část Božího slova, již se nyní zabýváme. Přenecháme to jiným a schopnějším rukám. Pro sebe i pro své čtenáře si přejeme, abychom se mohli v pokoji sytit na zelených pastvách, které nám Pastýř a Biskup našich duší milostivě otevřel; abychom si vzájemně pomáhali, když jdeme kupředu, abychom viděli stále více z mravní slávy toho, co leží před námi, a tak se vzájemně vzdělávali na své nejsvětější víře. To bude pro nás, a věříme, že i pro naše čtenáře, mnohem příjemnější a vděčnější práce, než odpovídat lidem, kteří ve všech svých ubohých snahách najít chyby ve svaté knize jen dokazují těm, kdo jsou schopni soudit, že nerozumějí ani tomu co mluví, ani čeho zastávají. Jestliže lidé chtějí zůstat v temných sklepeních a tunelech hrubé nevěry a tam si stěžovat na slunce nebo vůbec popírat, že svítí, tu my se vyhřívejme ve světle a pomáhme druhým, aby to také činili.

Nyní se zastavíme na chvíli u zbývajících veršů naší kapitoly, ve kterých pro sebe najdeme mnoho poutavého, poučného a užitečného.

Mojžíš zde předně opakuje lidu svůj příkaz Jozuemu: „*Také i Jozue přikázal jsem toho času, řka: Oči tvé vidí všecko, co učinil Hospodin Bůh váš těm dvěma králům; tak učiní Hospodin všechněm královstvím, do kterých ty půjdeš. Nebojte se jich, nebo Hospodin Bůh váš, on jest, který bojuje za vás.*“ (5. Mojžíšova 3,21.22)

Vzpomínka na to, co Pán s námi učinil v minulosti, by měla posilovat naši důvěru, když jdeme dále. Co by Ten, jenž dal Svému lidu takové vítězství nad Amorejskými, jenž zničil takového hrozného nepřítele, jako byl Og, král Bázan, a dal do rukou lidu všechnu zemi obrů, co by nemohl pro ně učinit? Sotva mohli očekávat, že se v celé zemi Kanánu setkají s mocnějším nepřítelem, než byl Og, jehož postel měla tak velké rozměry, že to vyvolalo zvláštní Mojžíšovu poznámku. Ale čím byl v přítomnosti všemohoucího Stvořitele? Pro Toho jsou trpaslíci i obři totéž. Ten velký předmět je, abychom vždy před svými zraky měli Boha samého. Potom těžkosti zmizí. Jestliže On naplňuje náš obzor, nemůžeme vidět nic jiného. A to je pravé tajemství pokoje a skutečná síla pokroku. „*Oči tvé vidí všecko, co učinil Hospodin Bůh váš.*“ A **jak** učinil, **tak** bude činit. **Vysvobodil, vysvobozuje a bude vysvobozovat.** Minulost, přítomnost i budoucnost – vše se vyznačuje Božím vysvobozením.

Čtenáři, jsi v nějaké těžkosti? Leží na tobě nějaký tlak? Cítíš dopředu s nervózním očekáváním, že přijde něco hrozně zlého? Chvěje se tvé srdce už při pomýšlení na to? Jsi snad jako ten, kdo přišel až k nejzazšímu konci, tak jako apoštol v Asii? – „*Nad míru jsme přetíženi byli a nad možnost, takže jsme již i o životu svém byli pochybili.*“ (2. Kor. 1,8) Je-li tomu tak, milý příteli, přijmi slovo povzbuzení. Naším hlubokým a opravdovým přáním je posilnit tvé ruce v Bohu a povzbudit tvé srdce, abys Mu důvěřoval ohledně všeho, co je před tebou. „*Neboj se,*“ toliko věř. On nikdy nezklame důvěřující srdce – ano, nikdy. Užij zdrojů pomoci, které jsou pro tebe uchovány v Něm. Vlož sám sebe, své okolí, své obavy, své úzkosti a vše do Jeho rukou – **a ponech je tam.**

Ano, ponech je tam. Málo ti pomůže, když své nesnáze, své potřeby vložíš do Jeho rukou, a potom, téměř okamžitě je zase vezmeš do svých vlastních. Často to tak děláme. Když jsme pod tlakem, v tísní, v hluboké zkoušce toho či onoho druhu, jdeme k Bohu v modlitbě, uvrhneme své břemeno na Něho a zdá se, že jsme obdrželi ulehčení. Ale žel, jen jsme vstali ze svých kolen, hned jsme zase začali hledět na těžkost, zvažovat zkoušku, přemítali

jsme o všech těch smutných okolnostech, až jsme se sami octli opět v koncích.

To nikdy nic neprospěje. Bohu to nedává čest a nás to přirozeně ponechává bez ulehčení a nešťastné. On by chtěl, aby naše mysl byla tak volná od péče, jako je svědomí volné od viny. Jeho slova k nám jsou: „*O nic nebudte pečliví, ale ve všech věcech skrze modlitbu a poníženou žádost s díky činěním prosby vaše známy buďte Bohu.*“ A co potom? „*A pokoj Boží, který převyšuje všeliký rozum, hájiti [φρουρησει] bude srdcí vašich i myslí vašich v Kristu Ježíši.*“ (Fil. 4,6-7)

Takto se Mojžíš, ten milovaný Boží muž a poctěný služebník Krista, snažil povzbudit svého spolupracovníka a následníka Jozuu ve vztahu ke všemu tomu, co bylo před ním: „*Nebojte se jich, nebo Hospodin Bůh váš, on jest, který bojuje za vás.*“ Tak také požehnaný apoštol Pavel povzbuzoval svého milovaného syna a spoluslužebníka Timotea, aby důvěřoval živému Bohu, aby byl silný v milosti, která je v Kristu Ježíši, aby se s neotřesenou důvěrou opíral o Boží pevný základ, aby se s nepochybným ujištěním svěřoval autoritě, učení a vedení Svatých Písem. Takto vyzbrojen a vystrojen, aby se sám se svatou pílí a pravou duchovní smělostí vydával dílu, ke kterému byl povolán. A tak také pisatel a čtenář se mohou v těchto dnech rostoucích nesnází navzájem povzbuzovat, aby se v prosté víře přidrželi toho Slova, které je navěky ustaveno v nebesích. Aby je měli ukryté v srdci jako živou moc a autoritu v duši – něco, co nás bude sytit, i kdyby srdce a tělo zemdlely a neměli jsme morální podporu či pomoc od lidí. „*Všeliké tělo jest jako tráva a všeliká sláva člověka jako květ trávy. Usvadla tráva a květ její spadl. Ale slovo Páně zůstává na věky. Toto pak jest to slovo, které zvěstováno jest vám.*“ (1. Petra 1,24.25)

Jak je to vzácné! Jaké potěšení a útěcha! Jaká stabilita a odpočinek! Jaká skutečná síla, vítězství a mravní vznešenost! Není v moci lidské řeči vyjádřit vzácnost Božího slova nebo náležitými výrazy popsat potěšení z vědomí, že toto Slovo, které je ustaveno v nebi a které bude trvat po nesčetné věky, je to, co dosahuje naše srdce v radostné zvěsti evangelia, dává nám věčný život a pokoj a odpočinek v dokonaném díle Krista a dokonale uspokojující předmět v Jeho velebeníhodné Osobě. Vskutku, přemýšlíme-li o tomto všem, nemůžeme než si uvědomovat, že každé dchnutí by mělo být haleluja. Tak to bude v budoucnosti, a to navěky, všechna pocta buď Jeho převzácnému jménu!

Závěrečné verše naší kapitoly podávají zvlášť dojemný výjev mezi Mojžíšem a jeho Pánem, jehož záznam, jak je zde podán, je v milém souhlasu s charakterem celé 5. Mojžíšovy knihy, tak jak jsme to mohli očekávat: „*A tehďáž prosil jsem Hospodina, řka: Panovníče Hospodine, ty jsi počal ukazovati služebníkmu svému velikost svou a ruku svou přesilnou; nebo kdo jest Bůh silný na nebi aneb na zemi, ježto by činiti mohl skutky podobné tvým a moci podobné tobě? Prosím, nechť vejdu a uzřím zemi tu výbornou, kteráž jest za Jordánem, horu tu výbornou i Libán. Pohnul se pak Hospodin na mne pro vás a neuslyšel mne, ale řekl mi: Dosti máš, nemluv více o to se mnou. Vstup na vrch hory Fazga, a pozdvihna oči svých k západu a k půlnoci, ku poledni i k východu, hled' očima svýma; nebo nepřejdeš Jordánu tohoto. Ale přikaž Jozue a posilň ho i potvrd' ho; nebo půjde před lidem tímto, a on uvede jim v dědictví zemi, kterou uzříš.*“ (5. Mojžíšova 3,23-28)

Je velmi působivé vidět tohoto vynikajícího Božího služebníka, jak naléhavě předkládá prosbu, které nemohlo být vyhověno. Toužil vidět tu dobrou zemi za Jordánem. Dědictví, zvolené dvěma a půl pokoleními, nemohlo uspokojit jeho srdce. Toužil spočinout svou nohou na vlastním dědictví Božího Izraele. Ale nemělo to být. Nemoudře promluvil svými rty u vod Meribah. A slavnostně vážným a nezvratným rozhodnutím Boží vlády mu bylo zakázáno přejít Jordán.

Toto vše milovaný služebník Krista velmi pokorně opakuje lidu. Neskrývá před nimi skutečnost, že Pán odmítl vyslyšet jeho prosbu. Musel jim sice připomenout, že to bylo kvůli nim – to bylo pro ně mravně nutné, aby to slyšeli. Přesto jim říká zcela nezakrytě, že Pán se pohnul na něho a že ho odmítl slyšet – odmítl dovolit mu přejít Jordán a vyzval ho, aby složil svůj úřad a ustanovil svého nástupce.

Nuže, je velmi vzdělávající slyšet toto všechno z úst Mojžíše samého. Učí nás to vznešené lekci, jestliže jen jsme ochotni se jí naučit. Někteří z nás shledávají velmi těžkým vyznat, že jsme udělali nebo řekli něco špatně – velmi těžkým vyznat před našimi bratřími, že jsme v některém zvláštním případě naprosto nepochopili myšlenky Pána. Máme starost o svoji pověst. Jsme nedůtkliví a úporní. A přece ve zvláštním protikladu připouštíme, nebo se všeobecným vyjádřením zdáme připouštět, že jsme ubohá, slabá, bloudící stvoření. A že, jsme-li ponecháni sami sobě, není nic příliš zlé, abychom to nedokázali říci nebo učinit. Ale jedna věc je velice pokořující všeobecné vyznání, a naprosto jiná věc je přiznat, že v některém daném případě jsme

učinili velkou chybu. Toto druhé je vyznání, k němuž jen nemnozí mají tu milost je učinit. Někteří sotva kdy umějí připustit, že by udělali něco špatně.

Ale poctěný služebník, jehož slova jsme právě citovali, přes své vyvýšené postavení povoláního, důvěru požívajícího a milovaného služebníka Pána – vůdce shromáždění, jehož hůl způsobila, že se Egyptská země chvěla, se nestyděl stát před celým shromážděním svých bratrů a vyznat svou chybu – doznat, že řekl něco, co neměl říci, a že vážně a naléhavě předkládal prosbu, kterou Pán nemohl vyslyšet.

Snižuje to v našem ocenění Mojžíše? Právě naopak. Nesmírně ho to zvyšuje. Je to mravně milé slyšet jeho vyznání, vidět, jak pokorně sklání svou hlavu pod Boží jednání ve vládě, všímat si nezištnosti jeho jednání vůči muži, který jej měl následovat v jeho vysokém úřadu. Nebyla tu ani stopa žárlivosti nebo závisti, žádný projev uražené pýchy. S krásným sebezapřením sestupuje ze svého vyvýšeného postavení, klade svůj plášť přes ramena nástupce a povzbuzuje ho, aby se svatou věrností plnil povinnosti toho vysokého úřadu, který on sám musí opustit.

„Kdo se poníží, bude povýšen.“ (Lukáš 14,11) Jak pravdivé to je v Mojžíšově případě! Ten se pokořil pod mocnou ruku Boží. Přijal svatou kázeň, která na něho byla vložena Boží vládou. Neproněs ani jedno reptající slovo, když jeho žádost byla zamítnuta. Sklání se před tím vším, a proto byl ve svůj čas povýšen. Jestliže ho vláda nepustila do Kanánu, milost ho vedla na vrchol Fazgy. Odtud mu ve společnosti Pána bylo dovoleno, aby viděl tu dobrou zemi ve vši její kráse – aby ji viděl ne jako zděděnou Izraelem, ale jako danou Bohem.

Čtenář učiní dobře, když hluboce zváží předmět milosti a vlády. Je to skutečně velmi závažné a praktické téma, v Písmu velmi ilustrované, i když mezi námi málo chápáné. Může se nám zdát zvláštní, těžké k pochopení, že někomu tak milovanému, jako byl Mojžíš, měl být odmítnut vstup do zaslíbené země. Ale vidíme v tom vážné jednání Boží vlády, a musíme sklonit hlavu a klanět se. Není to jen proto, že Mojžíš ve své oficiální funkci, či jako představující zákonný systém, nemohl Izrael uvést do země. To je pravda, ale není to vše. Mojžíš promluvil nemoudře svými rty. On a Aron, jeho bratr, selhali v tom, aby Boha v přítomnosti shromáždění oslavili, a proto *„řekl Hospodin Mojžíšovi a Aronovi: Že jste mi nevěřili, abyste posvětili mne před očima synů Izraelských, proto neuvedete shromáždění tohoto do země, kterou jsem jim dal“* (4. M. 20,12). A dále čteme: *„I mluvil Hospodin k Mojžíšovi*

a Aronovi na hoře Hor, při pomezí země Edom, řka: Připojen bude Aron k lidu svému; nebo nevejde do země, kterou jsem dal synům Izraelským, protože jste odporní byli řeči mé při vodách sváru. Pojmi Arona a Eleazara, syna jeho, a uveď je na horu Hor. A svlečeš Arona z roucha jeho, a oblečeš v ně Eleazara syna jeho; nebo Aron připojen bude k lidu svému, a tam umře.“ (4. M. 20,23-26)

To vše je velmi vážné. Zde máme dva vůdčí muže ve shromáždění, právě ty muže, které Bůh užil, aby vyvedl Svůj lid ze země Egyptské s mocnými znameními a zázraky – „*toho Mojžíše a Arona*“ – muže vysoce Bohem poctěné, a přece jim je odepřen vstup do Kanánu. A proč? Všimněme si důvodu: „***Protože jste odporní byli řeči mé.***“

Kéž tato slova hluboko sestoupí do našich srdcí. Je to hrozná věc odporovat Božímu slovu. A čím vyvýšenější postavení mají ti, kdo se stavějí proti, tím vážnější a rychlejší musí v každém směru být Boží soud. „*Neboť vzpoura jest takový hřích jako čarodějnictví, a přestoupiti přikázání jako modlářství.*“ (1. Sam. 15,23)

To jsou závažná slova a měli bychom je hluboce zvážít. Byla řečena Saulovi, když neposlechl slov Pána. A tak máme před sebou příklady proroka, kněze a krále, kteří všichni byli souzeni pro skutek neposlušnosti. Proroku a knězi byl odepřen přístup do země Kanán a král byl zbaven svého trůnu; prostě proto, že neposlechli slov Pána.

Mějme to v paměti. My ve své domnělé moudrosti snad považujeme to vše za velmi přísné. Jsme oprávněnými soudci? To je velká otázka ve všech takových záležitostech. Dejme si pozor, abychom neposuzovali nařízení Boží vlády. Adam byl vyhnán z ráje, Aronovi byla svlečena kněžská roucha, Mojžíšovi byl přísně odmítnut vstup do Kanánu a Saul byl zbaven svého království – a kvůli čemu? Bylo to kvůli něčemu, co by lidé nazvali vážným mravním přestupkem – pohoršujícím hříchem? Nikoli. Ve všech případech to bylo kvůli zanedbání Pánova slova. To je ta vážná věc, kterou musíme mít stále před sebou v těchto dnech lidské svévole, kdy si lidé dovolují vyvyšovat své vlastní názory, myslet, soudit a jednat dle sebe. Lidé se pyšně ptají: „Cožpak nemá každý člověk myslet, jak sám chce?“ Odpovídáme: Zcela jistě ne. Máme právo poslouchat. Poslouchat co? Ne přikázání lidí, ne autoritu takzvané církve, ne dekrety generálních koncilů, slovem: ne pouhou lidskou autoritu, ať ji nazvete, jak se vám líbí, ale prostě Slovo živého Boha – svědectví Svatého Ducha – hlas Svatého písma. To je to, co si právem činí nárok na

naši úplnou poslušnost bez váhání a dotazování. Před tím se máme sklonit celou svou mravní bytostí. Nemáme rozumovat, nemáme spekulovat, nemáme zvažovat následky, nemáme nic společného s výsledky, nemáme říkat: „Proč?“ Naší věcí je poslouchat a ponechat celý zbytek v rukou našeho Mistra. Co má služebník činit s důsledky? Co má dělat ohledně výsledků? Podstatným úkolem služebníka je dělat právě to, co mu bylo řečeno, bez ohledu na všechny ostatní úvahy. Kdyby toto měl Adam na paměti, nebyl by vyhnán z Eden. Kdyby na to pamatovali Mojžíš s Aronem, asi by přešli Jordán. Kdyby toho dbal Saul, nebyl by zbaven svého trůnu. A když tak jdeme podle toku lidské historie, vidíme tento závažný princip ilustrován stále znovu. A můžeme být ujištěni, že to je princip stále a všeobecně důležitý.

A pamatujme si, že se nemáme pokoušet oslabovat tuto velkou zásadu úvahami, založenými na Božím předzvěděním všeho, co se má stát, a všeho, co lidé v průběhu času učiní. Lidé tímto způsobem uvažují, ale je to osudný omyl. Co má Boží předzvěděním společného s odpovědností člověka? Je člověk odpovědný nebo není? To je ta věc. Jestliže, jak jistě věříme, odpovědný je, pak ničemu nesmí být dovoleno rušit tuto odpovědnost. Člověk je povolán, aby poslechl jasná Boží slova. Není žádným způsobem odpovědný, aby věděl něco o Božích skrytých úmyslech a radách. Odpovědnost člověka spočívá na tom, co je zjevené, ne na tom, co je skryté. Co například věděl Adam o Božích věčných plánech a úmyslech, když byl postaven do zahrady Eden a bylo mu zakázáno, aby jedl ze stromu vědění dobrého a zlého? Bylo jeho přestoupení nějakým způsobem změněno úžasnou skutečností, že Bůh použil právě toho přestoupení, aby ukázal před zraky všeho inteligentního stvoření Svůj plán vykoupení skrze krev Beránka? Je jasné, že nikoli. Adam obdržel jasný příkaz, a tímto příkazem mělo být jeho jednání zcela ovládáno. On neposlechl a byl vyhnán z ráje do světa, který přibližně po šest tisíc let vykazoval hrozné důsledky jednoho jediného skutku neposlušnosti – skutku vzetí zakázaného ovoce.

Je pravda, buď Bůh veleben, že milost přišla do tohoto ubohého, do hříchu zapleteného světa a sklídila žeň, která nemohla být nikdy sklizena na polích stvoření, které nepadlo. Ale člověk byl souzen za své přestoupení. Byl vyhnán Boží rukou ve vládě a rozhodnutím té vlády byl přinucen jíst chléb v potu své tváře. „*Cožkoli rozsíval by **člověk** [nezáleží na tom, kdo to je], to bude i žítí.*“ (Gal. 6,7)

Zde máme zhuštěné vyhlášení zásady, která probíhá Slovem a je ilustrována na každé stránce historie Boží vlády. Vyžaduje naše velmi důsledné zvážení. Žel, je jí málo rozuměno. Dovolujeme svému myšlení, aby se dostalo pod vliv jednostranné, a proto falešné myšlenky o milosti, a výsledek toho je velmi škodlivý. Milost je jedna věc a vláda je druhá věc. Nesmějí být spolu nikdy směřovány. Rádi bychom vážně položili na srdce čtenáře tu závažnou skutečnost, že nejnádhernější ukázání Boží svrchované milosti nemůže nikdy bránit vážným rozhodnutím Jeho vlády.

5. Mojžíšova 4

Nyní tedy, ó Izraeli, **slyš** ustanovení a soudy, které já učím vás **činit**, abyste **živi byli**, a vejdouce, dědičně **vládli** zemi, kterou Hospodin Bůh otců vašich vám dává. (5. Mojžíšova 4,1)

Máme před sebou velmi zřetelně ukázanou zvláštní charakteristiku celé 5. Mojžíšovy knihy: „*Slyšet*“ a „*činit*“, aby „*byli živi*“ a „*vládli*“. To je univerzální a trvalá zásada. Byla pravdivá pro Izrael, a je pravdivá pro nás. Cestou života a pravým tajemstvím vlastnění je prostá poslušnost Božích svatých přikázání. Vidíme to v celé inspirované knize, a to od začátku až do konce. Bůh nám dal Své Slovo ne proto, abychom o něm spekulovali nebo diskutovali, ale abychom ho poslouchali. A když z milosti srdečně a šťastně posloucháme ustanovení a soudy našeho Otce, vstupujeme na jasnou cestu života a vcházíme do skutečnosti všeho, co nám Bůh v Kristu dal. „*Kdo by měl přikázání má, a ostříhal jich, on jest ten, který mne miluje. A kdo mne miluje, milován bude od Otce mého, a já jej budu milovati, a zjevím jemu samého sebe.*“ (Jan 14,21)

Jak je to nevýslovně vzácné! Je to něco naprosto zvláštního. Byl by to vážný omyl myslet si, že z výsady, o níž se zde mluví, se těší všichni věřící. Tak tomu není. Těší se z ní jen ti, kteří s láskou poslouchají přikázání našeho Pána Ježíše Krista. Je v dosahu všech, ale všichni se z ní netěší, protože nejsou poslušní. Jedna věc je být dítě, a zcela jiná je být poslušné dítě. Jedna věc je být spasen, a zcela jiná věc je milovat Spasitele a mít zalíbení ve všech Jeho přikázáních.

Můžeme to vidět ustavičně v kruhu svých rodin. Jsou tam například dva synové a jeden z nich myslí jen na sebe, koná svou vlastní vůli a hoví svým přáním. Nijak nemá radost ze společnosti svého otce, nenamáhá se, aby plnil otcova přání, zná málo jeho myšlenky, a co z nich zná, zcela zanedbává nebo tím pohrdá. Je dostatečně připraven využívat všech dobrodiní plynoucích ze vztahu ke svému otci – dostatečně ochoten přijímat šaty, knihy, peníze – zkrátka všechno, co otec dává. Ale nikdy se nesnaží potěšit otcovo srdce laskavou pozorností vůči jeho vůli, být v maličkostech. Druhý syn je pravým opakem toho všeho. Je mu potěšením být se svým otcem. Má rád jeho společnost, miluje jeho způsoby, má rád jeho slova. Ustavičně využívá příležitosti, aby vykonával otcova přání, aby mu dal něco, o čem ví, že mu to

je příjemné. Miluje svého otce nikoli pro jeho dary, ale kvůli němu samému. A dělá mu skutečně velké potěšení být ve společnosti svého otce a konat jeho vůli.

Můžeme mít nějakou potíž v tom, abychom viděli, jak velmi různé city bude mít otec vůči těm dvěma synům? Jsou sice oba jeho synové a oba miluje láskou založenou na vztahu, v němž k nim je. Ale vedle lásky ze vztahu, která je společná oběma, tu je láska ze zvláštního zalíbení v poslušném dítěti. Je nemožné, aby otec nalézal potěšení ve společnosti svévolného, samolibého, bezstarostného syna. Takový syn může zabírat mnoho jeho myšlenek, může ho stát mnoho bezesných nocí, když o něm přemýšlí a modlí se za něho, rád by se za něho obětoval. Ale není s ním ve shodě, syn nemá jeho důvěru, nemůže mu svěřovat své myšlenky.

To vše si vyžaduje vážné zvážení od těch, kdo si skutečně přejí být vítanými a příjemnými srdci našeho nebeského Otce a našeho Pána Ježíše Krista. Můžeme být ujištěni o tom, že poslušnost je Bohu milá; a „*přikázání jeho nejsou těžká*“ – ne, jsou milým a vzácným vyjádřením Jeho lásky a ovocem a důkazem vztahu, ve kterém k nám je. A nejen to, ale On milostivě odměňuje naši poslušnost plnějším zjevením sama Sebe naší duši a Svým přebýváním s námi. To plyne ve velké plnosti a kráse z odpovědi Pána Judovi, ne tomu Iškariotskému, za jehož otázku můžeme být vděční: „*Pane, jak jest to, že sebe nám zjeviti chceš, a ne světu? Odpověděl Ježíš a řekl jemu: Miluje-li mne kdo, slova mého ostríhati bude, a Otec můj bude jej milovati, a k němu přijdeme a příbytek u něho učiníme.*“ (Jan 14,22-23)

Zde jsme vyučováni, že to není věcí rozdílu mezi „*světem*“ a „*námi*“, vzhledem k tomu, že svět neví nic ani o vztahu, ani o poslušnosti, a proto není nikterak uvažován v Pánových slovech. Svět nenávidí Krista, protože Ho nezná. Jeho řeč je: „*Odejdi od nás, nebo známosti cest tvých neoblíbujeme.*“ (Job 21,14) „*Nechceme, aby tento kraloval nad námi.*“ (Lukáš 19,14)

Takový je svět, i když je uhlazen civilizací a pozlacen vyznáním křesťanství. Pod vším pozlátkem, pod vší uhlazeností je hluboce usazená nenávist k Osobě a autoritě Krista. Jeho svaté, nesrovnatelné jméno je připevněno na náboženství světa, alespoň v pokřtěném křesťanstvu. Ale za oponou náboženského vyznání číhá srdce, které je nepřátelské Bohu a Jeho Kristu.

Ale v Janu 14 Pán nemluví o světu. Je od něho oddělen s těmi „*Svémi*“ a o nich mluví. Kdyby měl zjevit světu Sebe samého, mohlo by to být jen k soudu a věčné záhubě. Ale buď velebeno Jeho jméno, On zjevuje sám Sebe

Svým poslušným dětem, těm, kteří mají Jeho přikázání a zachovávají je, těm, kteří Ho milují a zachovávají Jeho slova.

A nechť čtenář opravdu chápe, že když Pán mluví o Svých přikázáních, Svých slovech a Svých řečech, nemyslí tím deset přikázání nebo Mojžíšův zákon. Není pochyb o tom, že deset přikázání tvoří část celého kánonu Písma – inspirovaného Božího slova. Ale zaměňovat Mojžíšův zákon s Kristovými přikázáními by prostě znamenalo převracet věci vzhůru nohama. Znamenalo by to zaměňovat židovství s křesťanstvím – zákon a milost. Ty dvě věci jsou vzájemně tak různé, jak jen dvě věci mohou být, a musí být tak udržovány všemi, kteří chtějí znát Boží myšlenky.

Někdy jsme zavedeni pouhým zněním slov, a proto když se setkáme se slovem „přikázání“, okamžitě soudíme, že se nutně musí vztahovat k Mojžíšovu zákonu. Ale to je velmi velký a škodlivý omyl. Jestliže v tom čtenář nemá jasno a není upevněn, nechť zavře tuto knihu a obrátí se k prvním osmi kapitolám Epištoly Římanům a k celé Epištole Galatským, a nechť je klidně a s modlitbou čte v Boží přítomnosti s myslí osvobozenou od všech teologických názorů a vlivu všeho předchozího náboženského cvičení. Tam se naučí tím nejplnějším a nejjasnějším způsobem, že křesťan není žádným způsobem pod zákonem: ani pro život, ani pro spravedlnost, ani pro svatost, ani pro chození, ani pro cokoli jiného. Krátce řečeno, učení celého Nového zákona směřuje k tomu, aby nade všechnu pochybnost stanovilo, že křesťan není pod zákonem, není ze světa, není v těle, není ve svých hříších. Pevným základem toho všeho je dokonané vykoupení, které máme v Kristu Ježíši, v jehož ceně jsme zapečetěni Duchem Svatým, a tak jsme nerozlučně spojeni a nerozdělitelně ztotožněni se vzkříšeným a oslaveným Kristem. Takto může apoštol Jan říci o všech věřících, o všech Božích drahých dětech: **„Jaký jest On /Kristus/, taková i my jsme na tomto světě.“** (1. J. 4,17) To urovnává celou věc pro všechny, kteří jsou spokojeni s tím, že jsou vedeni Svatým písmem. A pokud se týká všeho ostatního, diskuse je horší než zbytečná.

Odbočili jsme od svého bezprostředního předmětu, abychom odstranili každou nesnáz, vznikající ze špatného chápání slova „přikázání“. Čtenář nemůže být dostatečně na stráži proti snaze zaměňovat přikázání, o nichž se mluví v Janu 14, s Mojžíšovými přikázáními, danými ve 2. Mojžíšově 20. A přece uctivě věříme, že 2. Mojžíšova 20 je stejně tak skutečně inspirovaná jako Jan 14.

A nyní, dříve než konečně odejdeme od předmětu, kterým jsme se zabývali, bychom chtěli požádat čtenáře, aby se na chvíli obrátil k části inspirované historie, která velmi působivým způsobem ilustruje rozdíl mezi poslušným a neposlušným Božím dítětem. Najde ji v 1. Mojžíšově knize 18 a 19. Je to hluboce zajímavá studie, představující rozdíl poučným, nabádajícím a velice praktickým způsobem. Nechceme o ní začít mluvit, protože jsme to už do jisté míry učinili v našich „Poznámkách k 1. Mojžíšově knize“, ale pouze bychom chtěli čtenáři připomenout, že v těchto dvou kapitolách má před sebou historii dvou Božích svatých. Lot byl stejně tak věřící jako Abraham. O Lotovi, stejně jako o Abrahamovi, nepochybujeme, že jeho duch je mezi „*duchy spravedlivých, kteří jsou učiněni dokonalými*“ (Žid. 12,23). Myslíme, že toto nemůže být zpochybňováno, poněvadž inspirovaný apoštol Petr nám říká, že Lot „*den ode dne hleděním i slyšením spravedlivou duši nešlechtnými jejich skutky trápil*“ (2. Petra 2,8).

Ale všimni si vážného rozdílu mezi těmi dvěma muži. Pán sám navštívil Abrahama, seděl s ním a ochotně užil jeho pohostinnosti. To byla skutečně velká čest, vzácná výsada – výsada, které se Lotovi nikdy nedostalo, a čest, které nikdy nedosáhl. Pán ho v Sodomě nikdy nenavštívil. Pouze poslal Své anděly, Své mocné služebníky, vykonavatele Své vlády. A také oni nejprve tvrdě odmítli vstoupit do Lotova domu, aby užili jeho nabízeného pohostinství. Jejich odpověď se vši vážností byla: „*Nikoli, ale přenocujeme na ulici.*“ (1. M. 19,2) A když přece vešli do jeho domu, bylo to jen proto, aby ho ochránili před bezbožným násilím, kterým byl obklopen, a vyvedli ho z hrozných okolností, do kterých se uvrhl kvůli světskému zisku a postavení. Může být rozdíl více zřejmý?

Ale Pán měl zalíbení v Abrahamovi i dále, zjevil mu Sebe, oznámil mu Své myšlenky, pověděl mu o Svých plánech a úmyslech – co zamýšlí učinit Sodomě: „*Zdali já zatajím před Abrahamem, co dělati budu? Poněvadž Abraham jistotně bude v národ veliký a silný, a požehnány budou v něm všechny národy země. **Nebo znám jej; protož přikáže synům svým a domu svému po sobě, aby ostříhali cesty Hospodinovy, a činili spravedlnost a soud, aby naplnil Hospodin Abrahamovi, co mu zaslíbil.***“ (1. M. 18,18.19)

Stěží můžeme najít výmluvnější ilustraci slov v Janu 14,21.23, ačkoli se výjev odehrával dva tisíce let předtím, než byla vyslovena. Najdeme v Lotově historii něco podobného? Žel nikoli. To nemohlo být. Neprožíval Boží blízkost, neměl známost Jeho myšlenek, neměl náhled do Jeho plánů a

úmyslů. Jak by také mohl? Když byl takto ponořen do mravních hlubin Sodomu, jak mohl znát Boží myšlenky? Zaslepen temnou atmosférou, která zahalovala provinilá města roviny, jak mohl vidět do budoucnosti? To bylo zcela nemožné. Jestliže se někdo zaplétá se světem, může vidět věci jen z pohledu světa. Může věci měřit jen standardem světa a přemýšlet o nich jen světskými myšlenkami. Proto je církvi v jejím stavu Sardis dána **po-hrůžka**, že Pán přijde jako zloděj, místo aby byla **potěšována** nadějí na Jeho příchod jako jasné a jitrní hvězdy. Jestliže vyznávající církev klesla na úroveň světa – a žel, ona klesla – může hledět na budoucnost jen z hlediska světa. To vysvětluje pocit hrůzy, s kterým většina vyznávajících křesťanů pohlíží na předmět příchodu Pána. Očekávají Ho jako zloděje, místo požehnaného Ženicha svých srdcí. Když to porovnáme, jak málo je těch, kteří milují Jeho zjevení! Velká většina vyznavačů (jsme zarmoucení, že musíme psát tato slova) má svůj předobraz spíše v Lotovi než v Abrahamovi. Církev opustila jí náležející půdu. Sestoupila ze své pravé mravní výše a smísila se se světem, který nenávidí jejího nepřítomného Pána a opovrhne Jím.

Ale Bohu buď dík, jsou „*některé osoby i v Sardis, které neposkvrnily roucha svého*“ – několik živých kamenů uprostřed doutnajícího popelu vyznání bez života – několik blikajících světel uprostřed mravní temnoty chladného, málo srdečného, světského křesťanstva dle jména. A nejenom to, ale v laodicijské fázi historie Církve, která představuje ještě nižší a beznadějnější stav věcí, když celé vyznávající těleso má být vyvrženo z úst „*věrného a pravého svědka*“ – i v tomto pokročilém stavu úpadku a odpadnutí pozorné ucho může zachytit tato milostivá slova, mající duši povzbuzující moc: „*Aj, stojím u dveří a tluku. Jestliže by kdo uslyšel hlas můj a otevřel dveře, vejdu k němu a budu s ním večeřeti a on se mnou.*“ (Zjevení 3,4.20)⁹

⁹ Používat vážná Kristova slova církvi v Laodicii jen na případ hříšníka, jak to nalézáme činěno v novodobém kázání, je velký omyl. Není pochyb o tom, že kazatel to míní dostatečně správně, ale není to to, co je zde předloženo. Nejde o Krista tlukoucího na dveře hříšníkova srdce, ale o klepání na dveře vyznávající církve. Jaká to je skutečnost! Jak je plná hluboké vážnosti, pokud jde o církev! K jakému konci to došlo! – Kristus je venku! Ale jaká milost, pokud jde o Krista, když tluče! Chce vejít dovnitř, stále ještě prodlévá v trpělivé milosti a neproměnné lásce, hotov vejít do kteréhokoli jednotlivého srdce, které se Mu chce otevřít. „*Jestliže by kdo...!*“ V Sardis mohl kladně mluvit o „*některých*“. V Laodicii může mluvit jen s pochybnostmi ohledně nalezení někoho. Ale i kdyby byl jen jeden, On k němu

Takto ve dnech vyznávajícího křesťanstva, stejně jako ve dnech patriarchů – v době Nového zákona, stejně jako v době Starého zákona, vidíme tu samou cenu a důležitost, dávanou slyšícímu uchu a poslušnému srdci. Abraham, poutník a cizinec na rovinách Mamre, okusil vzácnou výsadu, že směl uhostit Pána slávy – výsadu, kterou nemůže znát ten, jenž si zvolil místo a svůj podíl ve sféře určené ke zkáze. Tak také ve dnech laodicijské lhostejnosti a chlubitivé domýšlivosti je skutečně poslušné srdce potěšováno sladkým zaslíbením, že bude moci sedět a večeřet s Tím, jenž je „*Amen, svědek ten věrný a pravý, počátek stvoření Božího*“. Krátce řečeno, ať už je stav věcí jakýkoli, není tu žádné omezení pro požehnání jednotlivé duše, která jen chce poslouchat Kristův hlas a zachovávat Jeho přikázání.

Mějme to na paměti. Nechť to vejde do nejhlubší části naší mravní bytosti. Nic nás nemůže oloupit o požehnání a výsady, vyplývající z poslušnosti. Pravda o tom svítí před našima očima v každé části i na každé stránce Boží knihy. Za všech dob, na všech místech a za všech okolností byla poslušná duše šťastná v Bohu a Bůh měl v ní zalíbení. Vždy, ať už je charakter Božího jednání s lidmi /dispensace/ jakýkoli, je pravda, že „*na toho patřím, kdo jest chudý a zkroušeného ducha a třese se před slovem mým*“. Této pravdy se nikdy nic nemůže dotknout ani ji změnit. Setkáváme se s ní ve čtvrté kapitole naší požehnané 5. Mojžíšovy knihy ve slovech, která uvádějí tento oddíl: „*Nyní tedy, ó Izraeli, slyš ustanovení a soudy, které já učím vás činit, abyste živi byli, a vejdouce, dědičně vládli zemi, kterou Hospodin Bůh otců vašich vám dává.*“ (5. M. 4,1) Setkáváme se s ní ve vzácných slovech našeho Pána v Janu 14, o kterých jsme uvažovali. – „*Kdo by měl přikázání má, a ostříhal jich, on jest ten, který mne miluje...*“ (Jan 14,21) A opět: „*Miluje-li mne kdo, slova mého ostříhati bude...*“ (Jan 14,23)¹⁰ Zvláštním jasmem

přijde a bude s ním večeřet. – Vzácný Spasitel! Věrný ve Svě lásce k duším! „*Ježíš Kristus včera i dnes tentýž jest, i na věky.*“ (Židům 13,8)

Čtenáři, je třeba se divit, že se nepřítel snaží mrzačit a chybně užívat ta vážná a pronikavá slova k církvi v Laodicii – k vyznávajícímu tělesu v posledním, hrozném stupni jeho historie? Nemáme žádné pochybnosti, když říkáme, že použít je pouze na případ neobracené duše znamená oloupit vyznávající církve o jednu z nejpřípadnějších, nejpronikavějších a nejmocnějších výzev v Novém zákoně.

¹⁰ Mezi „přikázáními“ a „řečmi“ Pána je zajímavý rozdíl. Přikázání jasně a určitě ukazují, co máme dělat. Řeči jsou vyjádřením Jeho myšlenek. Jestliže dám svému dítěti nějaký příkaz, je to vyjádření jeho povinnosti. A jestliže mne miluje, rádo

nám to září ve slovech inspirovaného apoštola Jana: „*Nejmilejší, jestliže by nás srdce naše nepotupovalo, smělou doufanlivost máme k Bohu. A zač bychom ho koli prosili, bereme od něho; neboť přikázání jeho ostříháme, a to, co jest libého před obličejem jeho, činíme. A toto jest to přikázání jeho, abychom věřili jménu Syna jeho Ježíše Krista a milovali jedni druhé, jakož nám vydal přikázání. Neboť kdo ostříhá přikázání jeho, v něm zůstává a on také v něm.*“ (1. J. 3,21-24)

Bylo by možné uvést více oddílů, ale není to třeba. Ty, které jsme citovali, nám velmi jasně a plně ukazují tu nejvyšší pohnutku pro poslušnost, totiž být příjemnými srdci našeho Pána Ježíše Krista – dobře se líbit Bohu. „*Nejste sami svoji. Koupeni jste za cenu.*“ (1. Kor. 6,20) Za svůj život, svůj pokoj, svoji spravedlnost, své spasení, své věčné štěstí a slávu, za vše vděčíme Jemu, takže nic nemůže předčít mravní váhu Jeho nároků na nás a na život srdečné poslušnosti. Ale nade všemi Jeho mravními nároky stojí obdivuhodná skutečnost, že je uspokojeno Jeho srdce, Jeho duch je osvěžen tím, že zachováváme Jeho přikázání a děláme ty věci, které jsou v Jeho očích milé.

Milý křesťanský čtenáři, může něco převýšit mravní sílu takovéto pohnutky? Jen pomysli na to, že máme výsadu dělat radost srdci našeho milovaného Pána! Jakou vzácnost, jakou důležitost, jakou cenu, jakou svatou důstojnost to dodává každému malému skutku poslušnosti, když víme, že to těší srdce našeho Otce! Jak daleko to je nad systémem zákona! V každé fázi

to udělá. Ale když mne slyší, že říkám o nějaké věci, že bych byl rád, aby byla vykonána, ačkoli jsem mu zrovna neřekl, aby ji udělalo, mnohem hlouběji se dotkne mého srdce, když uvidím, že jde a tu věc udělá, aby mi vyhovělo, než když jsem mu dal jasný příkaz. Nuže, neměli bychom se snažit líbit se srdci Krista? Neměli bychom se snažit, abychom „*se líbili Jemu*“? On nás učinil příjemnými, a my bychom se jistě měli vším způsobem snažit, abychom se líbili Jemu. On má zalíbení v poslušnosti, která vyvěrá z lásky. Takovou poslušnost ukazoval On vůči Otci: „*Abych činil vůli tvou, Bože můj, libost mám; nebo zákon tvůj jest uprostřed nitra mého.*“ (Žalm 40,9) „*Budete-li zachovávat přikázání má, zůstanete v mé lásce, jako i já přikázání Otce svého zachoval jsem a zůstávám v jeho lásce.*“ (Jan 15,10) Kéž bychom hlouběji vnikli do ducha Kristova, chodili v Jeho požehnaných šlépějích a více Ho s láskou, oddaností a celým srdcem ve všem poslouchali. Chtějme vážně hledat tyto věci, milý křesťanský čtenáři, aby Jeho srdce bylo potěšeno a Jeho jméno oslaveno v nás a v celém našem praktickém životě den co den.

a v každém rysu to je dokonalý opak. Rozdíl mezi systémem zákona a křesťanstvím je rozdíl mezi smrtí a životem, otroctvím a svobodou, odsouzením a spravedlností, vzdálením a blízkostí, pochybností a jistotou. Jak obludný je pokus smísit tyto dvě věci – zapracovat je do jednoho systému, jako kdyby to byly jen dvě větve z jednoho kmene! Jaký beznadějný zmatek musí být výsledkem takové snahy! Jaký hrozný je výsledek snahy postavit duše pod vliv těch dvou věcí! Stejně dobře se můžeme pokoušet zkombinovat polední paprsky slunce s hlubokou tmou půlnoci. Spatřováno z božského a nebeského stanoviska, posuzováno ve světle Nového zákona, měřeno standardem Božího srdce, Kristovy mysli, tu nemůže být ošklivější nenormálnost, než je ta, která se představuje našim zrakům ve snaze křesťanstva spojit zákon a milost. A pokud jde o neúctu vůči Bohu, o ránu učiněnou srdci Krista, zarmucování a nedbání na Ducha Svatého, škodu způsobenou Boží pravdě, zlou křivdu spáchanou na milovaných beráncích a ovcích Kristova stáda, hrozný kámen úrazu na cestě jak Židů, tak i pohanů, a – krátce řečeno – vážné ublížení celému Božímu svědectví v průběhu osmnácti století, to vše může ukázat jen soudná stolice Kristova: a jak hrozné ukázání to bude! Je příliš strašné na to hledět.

Ale v celé vyznávající církvi je mnoho zbožných duší, které upřímně věří, že jediným způsobem, jak vyvolat poslušnost, jak dosáhnout praktické svatosti, jak zabezpečit zbožné chození, jak udržovat naši zlou přirozenost v mezích, je postavit lidi pod zákon. Zdá se, že se bojí, že by to byl konec všeho mravního pořádku, kdyby duše byly vzaty z dohledu vychovatele s jeho holí a principy. Není-li tu autorita zákona, nečekají nic jiného, než beznadějně zmatení. Odejmout deset přikázání jako pravidlo života znamená podle jejich soudu odejmout tyto velké mravní náspy, které Boží ruka vzdělala, aby bránila záplavě lidské bezbožnosti.

Plně můžeme rozumět jejich těžkostem. Většina z nás se s nimi musela v té či oné formě setkat. Ale musíme se jim postavit Božím způsobem. Není užitečné lpět s úporností na vlastních názorech, když před sebou máme velmi jasné a velmi přímé učení Svatého písma. Dříve nebo později se musíme všech takových názorů vzdát. Nic nemůže obstát a neobstojí, kromě Slova našeho Boha – hlasu Ducha Svatého – autority Písma – nepomíjitelného naučení s ničím nesrovnatelného zjevení, které Otec ve Svě nekoněčné milosti vložil do našich rukou. Tomu musíme naslouchat s hlubokou a uctivou pozorností. Před tím se musíme sklánět s nepochybnou a naprostou poslušností. Nesmíme si dovolit držet ani jeden vlastní názor: Boží názor

musí být naším názorem. Musíme odstranit všechnu suť, která se vlivem pouhého lidského učení nahromadila v našich myslích, a mít každou komůrku důkladně očištěnou působením Božího slova a Ducha a dokonale vyvětranou čistým a osvěžujícím vzduchem nového stvoření.

Dále se musíme naučit bezvýhradně důvěřovat každému slovu, které přichází z Božích úst. Nesmíme rozumovat, nesmíme soudit, nesmíme diskutovat. Musíme pouze věřit. Jestliže mluví člověk, je-li to pouze otázka lidské autority, pak jistě musíme soudit, protože člověk nemá právo přikazovat. Musíme posuzovat to, co říká, ne svým vlastním míněním nebo lidským standardem, krédem nebo vyznáním víry, ale Božím slovem. Ale když mluví Písmo, všechna diskuse končí.

To je nevýslovná útěcha. Není v dosahu lidské řeči náležitě vysvětlit cenu mravní důležitosti této velké skutečnosti. – Vysvobozuje duši úplně od slepé síly svévole na jedné straně a od pouhé poddanosti lidské autoritě na druhé straně. – Přivádí nás do přímého, osobního, živého kontaktu s Boží autoritou. A to je život, pokoj, svoboda, mravní síla, pravá důstojnost, božská jistota a svatá stabilita. – Ukončuje to pochybnosti a obavy, všechny nestálosti pouhých lidských názorů, které tak matou mysl a tak mučí srdce. Už nejsme déle zmítáni každým větrem učení, každou vlnou lidských myšlenek. Bůh mluvil. To je naprosto dostačující. Zde srdce najde hluboké a trvalé odpočívnutí. Uniklo bouřlivému oceánu teologických polemik a zakotvilo v přístavu božského zjevení.

Proto bychom chtěli zbožnému čtenáři těchto řádků říci: Jestliže chceš znát Boží myšlenky o předmětu, který máme před sebou – jestliže chceš znát základ, charakter a předmět křesťanské poslušnosti, musíš prostě naslouchat hlasu Svatého písma. A co ono říká? Posílá nás zpět k Mojžíšovi, abychom se učili, jak máme žít? Posílá nás zpět ke hmotné hoře, abychom si zajistili svatý život? Staví nás pod zákon, abychom udržovali tělo v poddanosti? Slyš, co ono říká. Ano, slyš a zvažuj. Vezmi si následující slova z Epištoly Římanům 6 – slova osvobozující, svaté síly: „*Neboť hřích nad vámi nebude panovat, neboť **nejste pod zákonem**, nýbrž pod milostí.*“ (Římanům 6,14)

Nyní velmi naléhavě prosíme čtenáře, aby nechal tato slova proniknout do samé hloubky své duše. Duch Svatý prohlašuje velmi prostě a důrazně, že křesťané nejsou pod zákonem. Kdybychom byli pod zákonem, panoval by nad námi hřích. V Písmu skutečně stále shledáváme, že „*hřích*“, „*zákon*“ a

„*tělo*“ jsou spolu svázány. Není možné, aby se duše pod zákonem radovala z plného osvobození od vlády hříchu; a v tom můžeme na první pohled vidět úskočnost celého zákonního systému a naprostý klam snahy vyvolat svatý život uváděním duší pod zákon. Znamená to prostě stavět je právě na to místo, kde se nad nimi může vypínat hřích a vládnout nad nimi absolutní mocí. Jak je potom možné způsobit svatost skrze zákon? To je naprosto beznadějně.

Ale obraťme se na chvíli k Epištole Římanům: „*Tak také vy, moji bratři,*“ – a všichni praví věřící, všechen Boží lide – „*jsste byli **zákonu umrtvení** skrze tělo Kristovo, abyste byli jiného, toho z mrtvých vzkříšeného, abychom přinesli Bohu ovoce.*“ (Řím. 7,4) Nuže, je naprosto jasné, že nemůžeme být „*zákonu umrtvení*“ a zároveň být „*pod zákonem*“. Může snad být namítáno, že výraz „*umrtvení zákonu*“ je pouze obraz. Dobře, předpokládejme, že tomu tak je, a my se ptáme: Obraz čeho? Jistě to nemůže být obraz lidí pod zákonem. Nikoli, je to obraz pravého opaku.

A zvláště si všimněme, že apoštol neříká, že zákon je mrtev. Nic takového. Zákon není mrtev, ale my jsme mrtví jemu. My jsme skrze smrt Krista vyšli ze sféry, do které zákon patří. Kristus zaujal naše místo. Byl učiněn pod zákonem; a na kříži byl učiněn hříchem za nás. Ale zemřel za nás a my jsme zemřeli s Ním. A On nás vyjmul čistě z postavení, ve kterém jsme byli pod vládou hříchu a pod zákonem, a uvedl nás do naprosto nového postavení, do živého spojení a sjednocení se Sebou, takže může být řečeno: „*Jaký jest on, **takoví** i my jsme na tomto světě.*“ (1. J. 4,17) Je On pod zákonem? Jistěže ne. Tedy nejsme pod zákonem ani my. Má na Něho hřích nějaký nárok? Vůbec žádný. Pak nemá žádný ani na nás. Pokud jde o naše postavení, jsme jako On v Boží přítomnosti. A proto stavět nás zpět pod zákon by bylo naprosté převrácení křesťanského postavení a jasné a přímé protiřečení velmi jasným výrokům Svatého písma.

Chtěli bychom se nyní ve vší jednoduchosti a božské upřímnosti zeptat: Jak by mohl být svatý život podpořen odstraněním samých základů křesťanství? Jak by mohl být v nás přebývajíc hřích podmaněn tím, že bychom byli postaveni právě pod ten systém, který dal hříchu nad námi moc? Jak by mohla být pravá křesťanská poslušnost způsobena nedbáním na svatá Písma? Přiznáváme, že si nedovedeme vymyslet nic zpozdilejšího. Je jisté, že Božího cíle je možné dosáhnout jen Boží cestou. Nuže, Boží cesta, jak nám dát vysvobození od panování hříchu, je vysvobodit nás od zákona. A proto

všichni ti, kteří učí, že křesťané jsou pod zákonem, jsou jasně v rozporu s Bohem. Jak hrozné pomýšlení pro všechny ty, kdo si přejí být učiteli zákona!

Ale slyšme další slova ze sedmé kapitoly Epištoly Římanům. Apoštol pokračuje a říká: „**Neboť když jsme byli v těle, působily v našich údech vášně hříchů, které jsou skrze zákon, aby přinesly ovoce smrti. Nyní ale jsme zproštění zákona, poněvadž jsme zemřeli tomu, v čem jsme byli drženi, takže sloužíme v novotě Ducha a ne ve starobě litery.**“¹¹

Zde je opět vše jasné jako sluneční paprsek. Co znamená výraz: „**Když jsme byli v těle**“? Znamená to – může to znamenat, že **jme** stále ještě v tomto stavu? Jistěže ne. Kdybych řekl: Když jsem **byl** v Londýně, rozuměl by tomu někdo tak, že tam ještě jsem? To je absurdní myšlenka.

Ale co apoštol míní výrazem: „**Když jsme byli v těle**“? Prostě se odvolává na věc v minulosti – na stav, který už nevládne. Věřící tedy nejsou v těle? Tak to Písmo s důrazem prohlašuje. Ale znamená to, že nejsou v (hmotném) těle? Jistěže ne. V těle jsou, pokud jde o skutečnost jejich existence, ale ne v těle jako základu jejich postavení před Bohem.

V 8. kapitole máme velmi jasný výrok, týkající se tohoto bodu: „**Ti ale, kteří jsou v těle, se nemohou Bohu líbit. Vy ale nejste v těle, nýbrž v Duchu, jestliže totiž Duch Boží ve vás přebývá.**“ Zde máme vyhlášení velmi vážné skutečnosti a ukázání velmi vzácné, slavné výsady: „**Ti, kteří jsou v těle, se nemohou Bohu líbit.**“ Mohou být velmi morální, velmi milí, velmi nábožní, velmi benevolentní – ale nemohou se Bohu líbit. Celé jejich postavení je chybné. Zdroj, odkud všechny proudy tečou, je zkažený. Kořen a kmen, odkud vyrážejí větve, jsou shnilé – beznadějně špatné. Nemohou přinést ani kousíček dobrého ovoce – ovoce, které Bůh může přijmout. „**Nemohou se Bohu líbit.**“ Musejí se dostat do zcela nového postavení, musejí mít nový život, nové pohnutky, nové předměty, slovem: musejí být nové stvoření. Jak

¹¹ Některé překlady mají v Římanům 7,6 chybné znění, říkající, že zákon zemřel. „*Zákon je dobrý, když ho někdo užívá náležitě (zákonně).*“ (1. Timoteovi 1,8) A opět: „*Zákon je svatý.*“ (Řím 7,12) Písmo nikdy neučí, že zákon je mrtvý. Ale učí, že věřící je mrtvý zákonu – to je naprosto jiná věc.

Ale kromě toho se ἀποθανόντες nemůže použít na zákon, jak každý dobře vyučený školák ihned může říci. Vztahuje se na nás – věřící. Kdyby to mělo platit na zákon, slovo by znělo ἀποθανόντος.

vážné je toto všechno. Zvažujme to důkladně, a hleďme, abychom rozuměli apoštolovým slovům.

Ale na druhé straně si všimněte slavné výsady všech pravých věřících: **„Vy ale nejste v těle.“** Věřící už nejsou v postavení, ve kterém se nemohou Bohu líbit. Mají novou přirozenost – nový život, jehož každé hnutí, každý projev se Bohu líbí. I to nejslabší dchnutí života z Boha je Bohu vzácné. Duch Svatý je silou, Kristus předmětem, sláva cílem a nebe domovem tohoto života. Vše je z Boha, a proto dokonalé. Věřící je sice schopný chybovat, v sobě je nakloněný k bloudění, může zhřešit. V něm (to jest v jeho těle) nepřebývá nic dobrého. Ale jeho **postavení** je založeno na věčné stabilitě Boží milosti, a o jeho **stav** se stará božské opatření, které ta milost pro něho učinila ve vzácném smíření a ve vše přemáhající přímluvě našeho Pána Ježíše Krista. Tak je provždy osvobozen od toho hrozného systému, ve kterém hlavními charakteristikami jsou „tělo“, „zákon“, „hřích“ a „smrt“ – jistě pochmurná skupina! – a je přiveden do slavného prostředí, ve kterém jsou hlavními charakteristikami „život“, „svoboda“, „milost“, „pokoj“, „spravedlnost“, „svatost“, „sláva“ a „Kristus“. **„Neboť nepřistoupili jste k hmotné hoře a k hořícímu ohni, a k vichru, a k mráкотě, a k bouři, a k zvuku trouby a k hlasu slov, který kdo slyšeli, prosili, aby k nim nebylo více mluveno, (neboť nemohli snést toho, co bylo praveno: Kdyby se i zvíře dotklo hory, bude ukamenováno, aneb šípem postřeleno. A tak hrozné bylo to, co viděli, že Mojžíš řekl: Lekl jsem se, až se třesu.) Ale přistoupili jste k hoře Sionu, a k městu Boha živého, Jeruzalému nebeskému, a k nesčíslnému zástupu andělů, k veřejnému shromáždění a k církvi prvorozených, kteří zapsáni jsou v nebesích, a k Bohu soudci všech, a k duchům spravedlivých dokonalých, a k prostředníku nové smlouvy Ježíšovi, a k pokropení krví, lépe mluvící než Abel.“** (Židům 12,18-24 – část přel.)

Tak jsme se snažili vyřešit nesnáz svědomitého čtenáře, který se až do chvíle, kdy otevřel tuto knížku, držel přesvědčení, že jen tím, když je věřící postaven pod zákon, může dosáhnout praktické svatosti a skutečné poslušnosti. Doufáme, že s námi procházel řadu svědectví Písma, která jsme mu předložili. Je-li tomu tak, bude vidět, že místo věřících v takovém postavení znamená odejmutí samých základů křesťanství – opuštění milosti – vzdání se Krista – návrat k tělu, ve kterém se nemůžeme Bohu líbit, a stavení se pod zlořečení. Krátce řečeno, zákonní systém lidí stojí naprosto proti učení celého Nového zákona. Proti tomuto systému a jeho zastáncům požehnaný

apoštol Pavel po celý svůj život stále svědčil. Absolutně si ho ošklivil a ustavičně proti němu mluvil. Učitelé zákona se vždy snažili podkopávat a kazit jeho požehnané snahy a převracet duše jeho milovaných dětí ve víře. Je nemožné číst jeho vroucí řeč v Epištole Galatským, jeho umlčující odkazy v jeho Epištole Filipským nebo jeho vážná varování v Epištole Židům, a nevidět, jak silná byla jeho ošklivost před celým zákonním systémem učitelů zákona a jak hořce plakal nad troskami svědectví, které bylo tak drahé jeho širokému, milujícímu, oddanému srdci.

Ale je docela možné, že přes to všechno, co jsme napsali, a přestože mnoho míst Písma dosvědčuje to, k čemu jsme vedli čtenářovu pozornost, se čtenář přesto může cítit nakloněn k otázce: Cožpak tu není nebezpečí nesvaté uvolněnosti a lehkomyšlnosti, když bude odejmuta omezující síla zákona? Na to odpovídáme: Bůh je moudřejší, než jsme my. On ví nejlépe, jak vyléčit uvolněnost a lehkomyšlnost a jak dát vzniknout správnému druhu poslušnosti. On zkusil zákon, a co ten způsobil? – Způsobil hněv; – způsobil, že se rozhodnulo přestoupení; – rozvinul „pohnutky hříchů“; – přinesl smrt; – byl silou hřichu; – zbavil hříšníka vší síly; – zabil ho; – byl odsouzením; – zlořečil všem, kdo měli s ním co činit. – „*Neboť kteříkoli jsou ze skutků zákona, jsou pod zlořečením.*“ A to všechno ne pro nějaký nedostatek v zákoně, ale kvůli naprosté neschopnosti člověka ho dodržovat.

Není z toho čtenářovi jasné, že ani život, ani spravedlnost, ani svatost, ani skutečná křesťanská poslušnost nemohou nikdy být pod zákonem dosaženy? Je možné po tom všem, co jsme měli před očima, aby měl jedinou otázku, jedinou pochybnost, jedinou těžkost? Doufáme, že nikoli. Nikdo, kdo je ochoten se sklonit před učením a autoritou Nového zákona, se nikdy ani na hodinu nemůže přiklonit k zákonnímu systému.

Dříve, než se odvrátíme od tohoto závažného a velmi důležitého předmětu, poukážeme čtenáři na několik míst z Písma, v nichž září mravní slávy křesťanství zvláštním jasnem v živém protikladu k celé mojžíšovské domácnosti.

Nejprve vezmeme to známé místo z počátku osmé kapitoly Římanům: „*Nyní tedy není žádného odsouzení pro ty, kteří jsou v Kristu Ježíši. Neboť zákon Ducha života v Kristu Ježíši mne osvobodil od zákona hřichu a smrti. Neboť to, co bylo zákonu nemožné, protože byl skrze tělo bez síly, učinil Bůh tím, že posílaje svého vlastního Syna v podobnosti těla hřichu a pro hřích,*

odsoudil hřích v těle, aby právní požadavek (δικαίωμα) zákona byl naplněn v nás, kteří nechodíme podle těla, nýbrž podle Ducha.“ (Řím. 8,1-4 – přel.)

A nyní musíme mít na mysli, že první verš představuje **místo** každého křesťana – jeho **postavení** před Bohem. Je „v Kristu Ježíši“. To říká vše. Není v těle, není pod zákonem, je absolutně a věčně „v Kristu Ježíši“. Proto tu není – a nemůže být žádné odsouzení. Apoštol nemluví o našem **chození** nebo o našem **stavu**. Kdyby tomu tak bylo, v žádném případě by nemohl mluvit o „žádném odsouzení“. To nejdokonalejší křesťanské chození, které se tu kdy ukázalo, nejdokonalejší křesťanský stav, kterého kdy bylo dosaženo, by poskytly důvod pro soud a odsouzení. Na tváři celé země není křesťan, který by nemusel každý den odsuzovat svůj stav a své chození – svůj mravní stav a své praktické cesty. Jak by jinak „žádné odsouzení“ mohlo kdy stát ve spojení s křesťanským chozením nebo na něm být založeno? To je naprosto nemožné. Abychom mohli být osvobozeni od každého odsouzení, musíme mít to, co je božsky dokonalé, a žádné křesťanské chození takové nebylo. I Pavel musel vzít zpět svá slova (Skutky 23,5). Litoval, že napsal jeden dopis (2. Kor. 7,8). Dokonalé chození a dokonalý stav byly jen u Jednoho. U všech ostatních – i u těch nejsvětějších a nejlepších se najde selhání.

Již z toho důvodu musí být zavržena druhá část prvního verše („*nechodím podle těla, ale podle Ducha*“), která je obsažena v některých rukopisech a překladech. To, jak myslíme, nahlédne každý, kdo je skutečně vyučený Bohem, a to zcela mimo všechny záležitosti kritiky textu. Každá duchovní mysl by objevila nesourodost mezi slovy „žádné zavržení“ a „chození“. Ty dvě věci nemohou být uvedeny do souladu. A tam, jak nepochybujeme, se tisíce zbožných duší noří do nesnází ohledně této skutečně nádherné a povzbuzující pasáže. Radostné zvolání: „*Není žádného odsouzení*“ bylo oloupeno o svůj hluboký, plný a požehnaný význam dovětkem, zavedeným některým pisatelem či opisovačem, jehož slabé vidění bylo bezpochyby oslepeno jasnou té volné, absolutní, svrchované milostí, která září v úvodním prohlášení této kapitoly. Jak často jsme slyšeli takováto slova: „Ale ano, já vím, že není žádného odsouzení pro ty, kteří jsou v Kristu Ježíši. Ale to platí, jestliže nechodí podle těla, ale podle Ducha. Nuže, já nemohu říci, že takto chodím. Přejí si tak činit a jsem zarmoucen kvůli svému selhání. Dal bych za to nevím co, abych byl schopen chodit dokonaleji. Ale žel, musím se sám odsuzovat – svůj stav, své chození, své cesty, každý den, každou hodinu. A poněvadž tomu tak je, neodvažuji se na sebe použít ta vzácná slova „žádné odsouzení“. Doufám, že budu schopen tak učinit jednoho dne, když udělám větší pokrok

v osobní svatosti; ale ve svém přítomném stavu bych to považoval za velmi velkou domýšlivost, kdybych si přivlastňoval vzácnou pravdu, obsaženou v první části první věty v Římanům 8.“

Takové myšlenky procházely myslí většiny z nás, i když nebyly oblečeny do slov. Ale prostá a rozhodná odpověď na všechny takové zákonické úvahy je ve skutečnosti, že druhá část 1. verše v osmé kapitole Římanům vůbec nepatří do Písma, ale je velmi zavádějící vsuvkou, cizí duchu a povaze křesťanství, stojící proti vši souvislosti, v níž se nachází, a naprosto podvracející pevný pokoj křesťana. Je to skutečnost dobře známá všem, kdo se obírají kritikou biblického textu, že všechny vedoucí autority se shodly v odmítnutí druhé části verše Římanům 8,1.¹² A v tom prostě biblická kritika potvrzuje závěr (což zdravá kritika musí učinit), ke kterému by dospěla skutečně duchovní mysl bez jakékoli znalosti kritiky textu.

Ale jako dodatek ke všemu tomu, co bylo již řečeno ve vztahu k této otázce, nemůžeme než myslet si, že výskyt věty „*nechodícím podle těla, ale podle Ducha*“ ve 4. verši poskytuje dostatečné svědectví o tom, že není na místě v 1. verši. Ani na chvíli nemůžeme připustit myšlenku, že ve Svatém písmu je něco nadbytečného. Nuže, ve 4. verši **jde** o otázku chození – o

¹² Některý čtenář snad je žárlivý na každý zásah do naší výtečné anglické Bible. Podobně jako mnozí je nakloněn říci: „Jak má nevzdělaný člověk vědět, co patří do Písma a co ne? Musí být závislý na vědcích a kritikách, aby mu dali v této vážné a důležité otázce jistotu? Je-li tomu tak, není to ta stejná stará historie, že je třeba hledět k lidské autoritě, aby potvrdila Boží slovo?“ V žádném případě. Je to zcela rozdílná věc. My všichni víme, že všechny kopie a překlady musejí být v některých bodech nedokonalé, protože jsou lidské. Ale věříme, že táž milost, která dala Slovo v originálu v hebrejštině a řečtině, velmi obdivuhodně bděla nad naším anglickým překladem, takže chudý člověk, bydlící za horami, může být ujištěn, že ve své obecné anglické Bibli vlastní zjevení Božích myšlenek. Po vši práci vědců a kritiků je podivuhodné, jak poměrně málo oddílů bylo dotčeno, a z nich žádný, který by se dotýkal základu křesťanství. Bůh, který nám milostivě nejprve dal svatá Písma, nad nimi bděl a uchoval je pro Svoji Církev obdivuhodným způsobem. Nadto viděl vhodným užít práci vědců a kritiků, aby čas od času očišťoval svatý text od chyb, které se vkradly díky slabosti spojené se vši lidskou činností. Měly by tyto opravy otrást naší důvěrou v čistotu Písma jako celku nebo nás vést k pochybnosti, že ve skutečnosti nevlastníme Boží slovo? Ne, spíše by nás měly vést k děkování Bohu za Jeho dobrotivost, že bděl nad Svým Slovem, aby je zachoval v jeho čistotě pro Svoji Církev.

otázku, aby námi byl naplněn „*právní požadavek* [viz slovo – *δικαιωμα*] *zákona*“, a proto je ta věta na svém správném, protože božsky určeném místě. Člověk, který chodí v Duchu – jak by každý křesťan měl – naplňuje spravedlnost zákona. Láska je naplnění zákona a láska nás povede k tomu, abychom dělali, co deset přikázání nikdy nemohlo způsobit, totiž abychom milovali své nepřátele. Žádný milovník svatosti, žádný advokát praktické spravedlnosti nemusí nikdy mít ani trochu obavu, že něco ztratí, když opustí půdu zákona a zaujme své místo na vyvýšené úrovni pravého křesťanství – když se obrátí od hory Sinai k hoře Sion – když přejde od Mojžíše ke Kristu. Nikoli, pouze dosáhne vyššího zdroje a hlubšího pramene, širší sféry svatosti, spravedlnosti a praktické poslušnosti.

A kdyby se potom někdo cítil nakloněn zeptat se, zda tato linie důkazů, kterou jsme sledovali, nesměřuje k tomu, že zákon bude oloupen o svou charakteristickou slávu, tu odpovídáme: Zcela jistě nikoli. Ba právě naopak, zákon nebyl nikdy tak zveličen, tak obhájen, nikdy tak utvrzen, nikdy tak oslaven, jako tím vzácným dílem, které tvoří nepomíjitelný základ všech výsad, požehnání, důstojnosti a sláv křesťanství. Požehnaný apoštol předvídá tuto otázku a odpovídá na ni v první části Epištoly Římanům: „*Rušíme tedy vírou zákon? To buď daleko! Nýbrž potvrzujeme zákon.*“ Jak by mohl být zákon slavněji obhájen, poctěn a zveličen než v životě a smrti Pána Ježíše Krista? Chtěl by se někdo snažit, byt' jen na chvíli, podporovat ten výstřední názor, že to znamená zveličovat zákon, když se pod něj staví křesťané? Chceme věřit tomu, že čtenář tak nebude smýšlet. Ach nikoli, celý tento sled myšlenek musí být úplně opuštěn těmi, jejichž výsadou je chodit ve světle nového stvoření; kteří znají Krista jako svůj život a Krista jako svoji spravedlnost, Krista jako své posvěcení, Krista jako svůj velký příklad, Krista jako svůj vzor, Krista jako své všechno a ve všem; kteří nacházejí svoji pohnutku pro poslušnost ne ve strachu ze zlořečení porušeného zákona, ale v lásce Krista podle oněch vybraně krásných slov: „*Láska Kristova*“ – nikoli Mojžíšův zákon – „*nutí nás, jakožto ty, kteří tak soudíme, že poněvadž jeden za všechny umřel, tedy všichni zemřeli. A že za všechny umřel, aby ti, kteří živi jsou, již ne sami sobě živi byli, ale tomu, který za ně umřel i z mrtvých vstal.*“ (2. Kor. 5,14.15)

Mohl zákon někdy způsobit něco takového? To je nemožné. Ale provždy buď veleben Bůh vši milosti, „*to zákonu nemožné,*“ – ne proto, že by nebyl svatý, spravedlivý a dobrý, ale „*protože byl skrze tělo bez síly,*“ – pracovník byl v pořádku, ale materiál byl shnilý a nic z něho nemohlo být uděláno; ale

„Bůh tím, že posílaje svého vlastního Syna v podobnosti těla hříchu a pro hřích, odsoudil hřích v těle, aby právní požadavek zákona byl naplněn v nás, kteří“ – jako vzkříšení s Kristem, s Ním spojeni skrze Ducha Svatého, „nechodíme podle těla, nýbrž podle Ducha“.

To a jenom to je pravé praktické křesťanství. A jestliže se čtenář chce obrátit ke druhé kapitole Epištoly Galatským, najde jiný krásný, vroucí výrok poťehnaného apoštola, který s božskou silou a plností vyjadřuje zvláštní slávu křesťanského života a chození. Je to ve spojení s pokáráním apoštola Petra v Antiochii, když ten milovaný a ctěný služebník Krista, veden svou charakteristickou slabostí, na chvíli sestoupil z té vznešené půdy, na kterou evangelium Boží milosti staví duši. Nemůžeme udělat nic lepšího, než pro čtenáře citovat celý odstavec, v němž každá věta je plná duchovní moci.

*„Když ale Kefas přišel do Antiochie, odporoval jsem mu **do tváře**.“* – Nešel za jeho záda, aby ho zneuctil a snížil v pohledu druhých, i když „propadl odsudku. Neboť dříve, než přišli někteří od Jakuba, jedl s těmi z národů; ale když přišli, stáhl se a odděloval se, protože se bál těch z obřízky. A s ním činili pokrytecky i ostatní Židé, takže i Barnabáš byl stržen jejich pokrytectvím. Když jsem ale viděl, že nechodí přímou cestou podle pravdy evangelia, řekl jsem Kefasovi přede všemi: Jestliže ty, který jsi Žid, žiješ jako národy a ne jako Židé, jak to, že nutíš národy, aby žily židovsky? My, od přirozenosti Židé a ne hříšníci z národů, ale vědoucí, že člověk není ospravedlněn ze skutků zákona, nýbrž jen skrze víru v Ježíše Krista, i my jsme uvěřili v Krista Ježíše, abychom byli ospravedlněni z víry v Krista a ne ze skutků zákona, protože ze skutků zákona nebude ospravedlněno žádné tělo. Jestliže ale my, když hledáme být ospravedlněni v Kristu, jsme i sami byli shledáni hříšnými – je pak Kristus služebník hříchu? To buď vzdáleno! [nebo: Ta myšlenka buď vzdálena! – μη γενοίτο] Neboť když to, co jsem zbořil, opět stavím, tu sám sebe stavím jako přestupníka.“ – Neboť jestliže věci byly správné, proč je bořit? A jestliže byly špatné, proč je opět stavět? – „Neboť jsem skrze zákon **zákonu zemřel**, abych žil Bohu. Jsem s Kristem ukřižován, a už nežiji já, nýbrž Kristus žije ve mně; co ale nyní žiji v těle, žiji“ [ne skrze zákon jako pravidlo života, ale] „skrze víru, (skrze) tu v Syna Božího, **který mne miloval a sebe samého za mne vydal**. Nečiním Boží milost neplatnou; neboť jestliže spravedlnost skrze zákon (přichází), pak Kristus zemřel nadarmo [nebo: zemřel pro nic – δωρεαν].“ (Galatským 2,11-21 – přel.)

Zde tedy máme jedno z velmi krásných konstatování pravdy ohledně praktického křesťanství, jaké si můžeme všude přát. Ale to, co zvláště poutá nyní naši pozornost, je velmi význačný a krásný způsob, jakým Boží evangelium otevírá cestu pravého věřícího mezi dvěma osudnými a chybnými cestami – zákonictvím na jedné straně a tělesnou uvolněností na druhé straně. Verš 19 v právě citovaném oddílu obsahuje božský lék pro obě zla. Pro všechny – ať je to kdokoli a kdekoli – kdo by se chtěli snažit uvést křesťana pod zákon v jakékoli tvářnosti nebo za jakýmkoli účelem, náš apoštol volá do uší přetvařujících se Židů s Petrem v čele a jako odpověď všem učitelům zákona za každého věku: „**Zákonu jsem zemřel.**“

Co může zákon říkat mrtvému člověku? Nic. Zákon se používá na živého člověka, aby mu zlořečil a zabil ho, protože on zákon nezachoval. Je to skutečně velmi vážná chyba učit, že zákon je mrtev nebo odstraněn. Nic takového. Je živý ve vsí své síle, ve vsí své přísnosti, ve všem svém majestátu, ve vsí své nepoddajné důstojnosti. Bylo by velmi vážnou chybou říkat, že zákon Anglie proti vrahovi je mrtev. Ale jestliže nějaký člověk je mrtev, zákon už na něho neplatí, protože člověk zcela přešel mimo jeho dosah.

Ale jak je věřící mrtev zákonu? Apoštol odpovídá: „*Neboť jsem skrze zákon zákonu zemřel.*“ Zákon přinesl do jeho svědomí rozsudek smrti, jak čteme v Římanům 7,9-11: „*Já jsem ale žil kdysi bez zákona; když ale přišlo přikázání, hřích ožil; já jsem ale zemřel. A přikázání, které bylo dáno k životu, to se mi prokázalo k smrti. Neboť hřích, vzav skrze přikázání pohnutku, mne oklamal a zabil mne skrze ně.*“

Ale je tu více než to: Apoštol pokračuje a říká: „*Jsem s Kristem ukřižován, a už nežiji já, nýbrž Kristus žije ve mně.*“ A zde je vítězná odpověď křesťana těm, kdo říkají, že poněvadž Mojžíšův zákon je zrušen, není tu už žádná potřeba zákonného omezení, pod kterým byli Židé povoláni žít. Všem, kteří by chtěli hledat svobodu pro povolování sobě, odpověď zní: „*Zákonu jsem zemřel*, – [ne abych žil s povolenou uzdou těla, ale] *abych žil Bohu.*“

Takto nic nemůže být úplnějšího, nic mravně krásnějšího než odpověď pravého křesťanství, daná zákonictvím na jedné straně a nevázanosti těla na druhé straně. „Já“ je ukřižováno; hřích je odsouzen; nový život je v Kristu; život, který má být žit Bohu; život víry v Syna Božího; pohnutkou je nutící láska Kristova – co toto může překonat? Chce někdo při pohledu na mravní slávy křesťanství bojovat za uvedení věřících pod zákon, vracet je zpět do

těla – zpět do starého stvoření – zpět k rozsudku smrti ve svědomí – zpět k otroctví, temnotě, vzdálení, strachu ze smrti, k odsouzení?

Je možné, aby někdo, kdo někdy okusil, byť jen velmi slabou mírou, nebeskou sladkost Božího velmi pozeňnaného evangelia, mohl přijmout zlý, smíšený systém, skládající se napůl ze zákona a napůl z milosti, který křesťanstvo duši nabízí? Jak je to hrozné, nacházet Boží děti – údy těla Krista – chrámy Ducha Svatého – oloupené o jejich slavné výsady a obtížené těžkým jhem, které, jak Petr říká, *„ani otcové naši, ani my nésti jsme nemohli“*. Vážně prosíme křesťanského čtenáře, aby zvážil to, co jsme mu předložili. Hledej v Písmech; a jestliže shledáš, že věci jsou tak, potom odhod' provždy rubáš, do kterého křesťanstvo zahaluje své oklamané přívržence, a choď ve svobodě, kterou Kristus Svůj lid osvobozuje. Roztrhni a odhod' převázání, kterým ten systém přikrývá oči lidí, a hled' na mravní slávy, které září nebeským jasem v evangeliu Boží milosti.

A potom dokazuj svatým, šťastným, milostivým chozením a jednáním, že milost je schopna učinit to, co zákon nikdy nemohl. Necht' naše praktické cesty uprostřed výjevů, okolností, vztahů a spojení, v nichž jsme povoláni, abychom žili, jsou den za dnem tou nejpřesvědčivější odpovědí všem, kdo bojují za zákon jako pravidlo pro život.

A nakonec necht' je naším vážným, milujícím přáním a cílem snažit se v té míře, jak je to na nás, vést všechny drahé Boží děti do jasnějšího poznání jejich postavení a výsad ve vzkríšeném a oslaveném Kristu. Kéž Pán v moci Ducha Svatého vyše Světo a Svoji pravdu a shromáždí Svůj milovaný lid kolem Sebe, aby chodil v radosti z Jeho spasení, v čistotě a světle Jeho přítomnosti, a aby očekával Jeho příchod.

Nepokoušíme se nikterak o omluvu za to, co se snad některým našim čtenářům zdá být velmi zdoluhavým odbočením od 4. kapitoly 5. Mojžíšovy knihy. Skutečnost je, že jsme byli vedeni k tomu, co se nám zdá být velmi potřebnou linií praktické pravdy, jak byla uvedena hned prvním veršem kapitoly, citovaným na začátku tohoto oddílu. Pociťovali jsme to za absolutně potřebné, když mluvíme o závažné otázce poslušnosti, abychom se snažili ji postavit na její správný základ. Jestliže Izrael byl povolán, aby „slyšel a činil“, čím více my, kterým je tak bohatě pozeňnáno – *„každým duchovním pozeňnáním v nebeských místech v Kristu“* (Efezským 1,3). Jsme povoláni k poslušnosti, a to poslušnosti Ježíše Krista, jak to máme v 1. Petra 1: *„Vyvoleným podle předzvědění Boha, Otce, ... skrze posvěcení Ducha, k poslušnosti a*

k pokropení krví Ježíše Krista.“ Jsme povoláni ke stejnému charakteru poslušnosti, jako byl ten, který vyznačoval život našeho velebeného Pána Ježíše Krista samého. Je samozřejmé, že v Něm nebyl žádný bránící vliv, jako je, žel, v nás. Ale pokud jde o charakter poslušnosti, je tentýž.

To je nesmírná výsada. Jsme povoláni, abychom chodili v Ježíšových šlépějích. „*Kdo praví, že v něm zůstává, ten má, jak on chodil, tak choditi.*“ (1. J. 2,6) Nuže, když zvažujeme stezku našeho Pána a hledíme na Jeho obdivuhodný život, je tu jeden bod, který si žádá naši hlubokou a uctivou pozornost – bod, který je velmi zvláštním způsobem spojen s 5. Mojžíšovou knihou. A to je způsob, jakým On vždy užíval Boží slovo – místo, které vždy dával svatým Písmům. To považujeme v přítomné chvíli za předmět krajní důležitosti. Zaujímá význačné místo v celé té milé knize, kterou se nyní zabýváme. Skutečně, jak jsme už poznamenali, charakterizuje tuto knihu a odlišuje ji od tří knih, které ji v božském kánonu předcházely. Když ji budeme procházet, najdeme pro to hojnost důkazů a ilustrací. Všude Boží slovo dostává své přednostní místo jako jediné pravidlo, jediný standard, jediná autorita pro člověka. – Mluví k němu v každém postavení, v každém vztahu, v každé sféře jednání a v každé etapě jeho mravní a duchovní historie. – Říká mu, co by měl dělat, a co by neměl dělat. Opatřuje ho plným vedením v každé těžkosti. – Sestupuje, jak uvidíme, do nejjemnějších podrobností – takových podrobností, které nás skutečně plní údivem, když pomyslíme, že ten Vysoký a Mocný, který přebývá ve věčnosti, se jimi mohl zabírat – když pomyslíme, že všemohoucí Stvořitel a Udržovatel rozsáhlého vesmíru se mohl sklonit, aby vydal příkaz týkající se ptačího hnízda (5. M. 22,6).

Takové je Boží slovo – to nesrovnatelné zjevení – ta dokonalá a nenapodobitelná kniha, která stojí sama v historii literatury. A my můžeme říci, že zvláštní šarm 5. Mojžíšovy knihy – obzvláštní důležitý rys – je způsob, jakým vyvyšuje Boží slovo a vštěpuje nám svatou a šťastnou povinnost úplné a neváhající poslušnosti.

Ano, opakujeme a chtěli bychom s vroucností zdůraznit ta slova – úplná a neváhající poslušnost. Rádi bychom, aby tato zdravá slova zněla v uších křesťanských vyznavačů na celé šířce a délce země. Žijeme ve dnech, které se zvláště vyznačují vyvyšováním lidského rozumu, lidského úsudku, lidské vůle. Na všech stranách se setkáváme s vysokými a chlubnými slovy o lidském rozumu a o právu každého člověka soudit a uvažovat a myslet sám.

S myšlenkou, že se máme nechat absolutně a úplně ovládat autoritou Svatého písma, je jednáno s nadřazeným pohrdáním od mnoha lidí, kteří jsou náboženskými vůdci a učiteli vyznávající církve. Když někdo ukáže svou uctívou víru v plnou inspiraci, naprostou dostačitelnost a absolutní autoritu Písma, pak to právě stačí k tomu, aby byl v soudu některých, kteří zaujímají velmi vysoké postavení ve vyznávající církvi, označen za nevědomce, úzkoprsého člověka, pokud ne polovičního blázna. Na našich univerzitách a našich školách již mravní sláva Boží knihy téměř vymizela a místo toho jsou naši mladí lidé vedeni a učeni, aby chodili ve světle vědy – ve světle lidského rozumu. Boží slovo samo je bezbožně vydáváno lidskému soudu a redukováno na úroveň lidského porozumění. Je zavrhováno vše, co se pozvedá výše, než je slabé vidění člověka.

Tak je Boží slovo ve skutečnosti dáváno stranou. Neboť je jasné, že má-li být Písmo podrobováno lidskému soudu, přestává být Božím slovem. Je to nejvyšší pošetilost myslet si, že by božské, a proto dokonalé zjevení mělo být podrobováno jakémukoli posuzování. Buď nám Bůh dal zjevení, nebo nikoli. Jestliže ano, pak to zjevení musí být prvořadé, svrchované, nad a mimo všechny otázky, absolutně mimo pochybnost, neomylné, božské. Jeho autoritě se musejí všichni poddat bez jediné otázky. Předpokládat, byť na chvíli, že člověk je kompetentní k posuzování Božího slova, schopen vyjadřovat se o tom, co je a co není hodné Boha, prostě znamená stavět člověka na Boží místo. A to je přesně to, k čemu ďábel míří, ačkoli mnoho jeho nástrojů si neuvědomuje, že napomáhají jeho úmyslům.

Ale ustavičně se před námi objevuje otázka: „Jak si můžeme být jisti, že v naší anglické Bibli máme *bona fide* (= v dobré víře) zjevení Boží?“ Odpovíme: Bůh nás o tom může ujistit. Jestliže On nemůže, nemůže to nikdo. Jestliže to On učiní, pak nepotřebujeme žádného dalšího. To je naše zdůvodnění a považujeme je za nenapadnutelné. Rádi bychom se zeptali všech těch, kdo začínají s touto nevědeckou otázkou (neboť tak ji musíme upřímně nazvat): Za předpokladu, že Bůh nám nemůže dát absolutní jistotu, že v naší obvyklé anglické Bibli skutečně vlastníme Jeho vlastní velmi vzácné a nanejvýš cenné zjevení, kam se potom máme obrátit? Samozřejmě že v takové závažné věci, na níž závisí velké a věčné důsledky, je už pouhá pochybnost mukami a bídou. Jestliže si nejsem jist, že vlastním zjevení od Boha, jsem ponechán bez jediného paprsku světla pro svoji stezku. Jsem ponořen do tmy, sklíčenosti a duševní bídy. Co mám dělat? – Může mi člověk pomoci svou učeností, svou moudrostí, svým rozumem? – Může uspokojit mou duši

svým rozhodnutím? – Může vyřešit moji nesnáz, odpovědět na mou otázku, odstranit mou pochybnost, rozptýlit můj strach? Je člověk schopnější než Bůh k tomu, aby mi dal ujištění, že Bůh mluvil?

Ta myšlenka je absolutně obudná – zrůdná nejvyšší mírou. Jasná skutečnost je, čtenáři, tato: Jestliže nám Bůh nemůže dát jistotu, že On mluvil, jsme ponecháni naprosto bez Jeho Slova. Jestliže se musíme obracet k lidské autoritě – nazývejte ji, jak se vám líbí, abychom pro své duše zaručili Boží slovo, potom ta autorita je vyšší a větší, bezpečnější a mnohem důvěryhodnější, než Slovo, které zaručuje. Bůh buď veleben, tak tomu není. On mluvil k našim srdcím. Dal nám Své Slovo, a to Slovo s sebou nese své pověřovací listiny. Nemá žádnou potřebu doporučujících dopisů od nějaké lidské ruky. Cože? Obracet se k člověku, aby akreditoval Slovo živého Boha? – žádat po červu, aby nám dal ujištění, že k nám Bůh mluvil ve Svém Slovu? Provdy pryč s tím rouhavým názorem, a necht' celá naše mravní bytost – všechny naše vykoupené síly velebí nesrovnatelnou milost, to svrchované milosrdenství, které nás nenechalo tápat ve tmě našich vlastních názorů, ani dát se zmást rozpornými názory lidí; ale dalo nám Jeho dokonalé a velmi vzácné zjevení, božské světlo Jeho Slova, aby vedlo naše nohy na stezku jistoty a pokoje, aby osvítilo naše porozumění a utěšilo naše srdce, ochránilo nás od každé formy bludu v učení i mravní zkaženosti, a nakonec aby nás vedlo do odpočinku, požehnání a slávy Jeho nebeského království. Buď chvála Jeho jménu po všechny věky!

Ale musíme mít na mysli, že to vzácné privilegium, o kterém jsme mluvili – a skutečně je velmi vzácné – je základem velmi vážné odpovědnosti. Jestliže je pravda, že nám Bůh ve Své nekonečné dobrotitosti dal dokonalé zjevení Svých myšlenek, pak jaký by měl být náš postoj ve vztahu k němu? Máme je posuzovat? Máme diskutovat, přít se nebo rozumovat? Běda! Všichni, kteří tak činí, se nalézají na hrozně nebezpečné půdě. Jediný správný, jediný vhodný, jediný bezpečný postoj pro člověka v přítomnosti Božího zjevení je poslušnost – prostá, bezpodmínečná, srdečná poslušnost. To je pro nás to jediné správné, a to je věc, která se líbí Bohu. Stezka poslušnosti je stezka nejvzácnější výsady, odpočinku a požehnání. Po této stezce může jít pouhé děcko v Kristu, stejně jako „mládenci“ i „otcové“. To je ta jedna přímá a požehnaná stezka pro všechny. Je úzká, o tom není pochyby. Ale ach, je bezpečná, jasná a vznešená. Vždy na ni svítí světlo schvalující tváře našeho Otce. A v tomto požehnaném světle najde poslušná duše nejtriumfálnější odpověď na všechny výčitky těch, kteří vysoce povznesenými

slovy mluví o širokosti mysli, liberálnosti myšlení, svobodě názorů, pokroku, vývoji a podobných věcech. Poslušné Boží dítě se může vším tím vyrovnat, protože cítí a ví, že to, čemu věří, je jisté, že jde po stezce, kterou pro něho vyznačuje drahé Boží slovo. Nesnaží se vysvětlovat nebo omlouvat, protože je ujistěno, že ti, kteří namítají, protiví se a vyčítají, jsou naprosto neschopní porozumět nebo ocenit jeho vysvětlení. A nadto cítí, že to vůbec není nějaká součást jeho povinností, aby vysvětlovalo nebo hájilo. Má jen poslouchat a ohledně namítajících a protivících se je má jen odkazovat na svého Mistra.

To činí vše tak jednoduchým, tak jasným, tak jistým. Osvobozuje to srdce od tisíce těžkostí a zmatenosti. Kdybychom měli začít odpovídat všem, kteří kladou otázky nebo vyvolávají těžkosti, pak by celý náš život byl stráven úkolem bez užitku. My smíme odpočívat s ujištěním, že nejlepší možná odpověď všem nevěřícím a namítajícím je ustavičná, vážná chůze vpřed po stezce bezpodmínečné poslušnosti. Ponechme nevěrce, pochybovače a rozumáře jejich vlastním bezcenným teoriím, a sami s neoblomným úmyslem a pevným krokem pokračujeme po té požehnané stezce dětské poslušnosti, která se jako svítící světlo stále rozjasňuje až do plného dne. Tak bude naše mysl udržována klidnou, neboť *„pokoj Boží, který převyšuje všeliký rozum, hájíti bude srdcí našich i myslí našich v Kristu Ježíši“*. Když Boží slovo, které je na věky trvanlivé v nebesích, je ukryto hluboko v našem srdci, bude tu klidná jistota, svatá pevnost a znatelný pokrok v našem křesťanském životě, který poskytne nejlepší možnou odpověď pomlouvačům, nejúčinnější svědectví Boží pravdě a nejpersvědčivější důkaz a solidní ujištění každému kolísajícímu srdci.

Kapitola, kterou máme před sebou, oplývá velmi vážnými napomenutími pro Izrael, založenými na skutečnosti, že slyšeli Boží slovo. Tak ve druhém verši máme dvě napomenutí, která by měla být hluboce vryta na deskách srdce každého křesťana: *„Nepřidáte nic k slovu, které já přikazuji vám, aniž co ujmete od něho.“* (5. Mojžíšova 4,2)

Tato slova zahrnují dvě velké skutečnosti týkající se Božího slova. Nemá k němu být přidáváno z toho nejprostšího důvodu, totiž že tam nic nechybí; nemá od něho být ubíráno, protože tam nic není nadbytečné. Každá věc, kterou potřebujeme, tam je, a bez ničeho, co tam je, se neobejdeme: *„Nepřidávej k slovům jeho, aby tě nekáral, a byl bys ve lži postižen.“* (Příslaví 30,6) Myslet si, že něco může být přidáno k Božímu slovu, jasně znamená

popírat, že to je Boží slovo. A připustíme-li na druhé straně, že to je Boží slovo, pak z toho nutně plyne (požehnaná nutnost!), že si nemůžeme dovolit obejít se bez jediné věty z něho. Kdyby byla jediná věta vypuštěna ze svého místa v kánonu, vzniklo by v knize prázdné místo, které by žádná lidská ruka nemohla vyplnit. Máme vše, co potřebujeme, a proto nesmíme přidávat. Potřebujeme všechno, a proto nesmíme ubírat.

Jak hluboce důležité je toto všechno v našich dnech, kdy si lidé dovolují pohrávat s Božím slovem! Jak požehnané je vědět, že ve svém vlastnictví máme knihu tak božsky dokonalou, že ani věta, ani slovo k ní nemohou být přidány. Samozřejmě že nemluvíme o překladech nebo verzích, ale o Písmu, jak bylo dáno od Boha – o Jeho dokonalém zjevení. K tomu nemůže být nic přidáno. Stejně tak by se byl mohl lidský prst dotknout Božího stvoření v to jitro, kdy všichni synové Boží plesali, jako může přidat tečku či písmenko k Božímu inspirovanému Slovu. A na druhé straně ubírat z něho tečku či písmenko znamená, že Duch Svatý napsal něco, co bylo postradatelné. Tak je svatá kniha božsky chráněna z obou stran. Je bezpečně ohrazena, tak aby se žádná hrubá ruka nedotkla jejího svatého obsahu.

Cože! – může být odpovídáno. Znamená to, že si myslíte, že každá věta od počátečních řádků 1. Mojžíšovy knihy až k závěru Zjevení je božsky inspirovaná? – Ano, to je přesně ten postoj, který zaujímáme. Pevně stojíme za každou řádkou mezi deskami, které uzavírají knihu božského původu. Zpochybňovat to znamená útočit na samé sloupky křesťanské víry. Jediný kaz v kánonu by stačil k důkazu, že ten není z Boha. Dotknout se jediného kamene v oblouku znamená uvést celou stavbu kolem nás do zkázy. Všecko Písmo je božsky inspirováno, a protože tomu tak je, musí být „*užitečné k učení, k usvědčování, k napravování, k výchově ve spravedlnosti, aby člověk Boží byl dokonalý* [αριος], *důkladně vystrojený ke každému dobrému skutku*“ (2. Timoteovi 3,16).

Tato pevnost nesmí být za žádnou cenu vydána. Ne, musíme ji úporně držet proti každému útoku nevěry. Kdybychom se jí vzdali, je vše bezdějně ztraceno – nemáme nic, oč bychom se mohli opřít. Buď je Boží slovo dokonalé, anebo jsme my ponecháni bez jakéhokoli božského základu pro víru. Kdyby v něm bylo slovo navíc nebo by nějaké slovo ve zjevení, které nám Bůh dal, chybělo, pak skutečně jsme ponecháni jako loď bez kompasu,

kormidla a mapy, aby byla zmitána na divokém, rozbouřeném oceánu nevěreckých myšlenek. Krátce: Nemáme-li absolutně dokonalé zjevení, pak jsme nejubožejší ze všech lidí.

Ale stále nám může být dána otázka podobná této: Myslíte si, že ty dlouhé řady jmen v počátečních kapitolách 1. Paralipomenon – ty dlouhé rodopisné tabulky, jsou božsky inspirované? Byly napsány pro naše naučení? A jestliže ano, čemu se z nich máme naučit? Bez váhání vyhlášíme svou uctivou víru v božskou inspiraci toho všeho. A nemáme žádnou pochybnost o tom, že jejich cena, význam a důležitost se plně ukážou v budoucnosti v historii toho lidu, na který se zvláště vztahují.

A potom pokud jde o to, čemu se my máme naučit z těchto rodopisných záznamů, tu věříme, že nás učí velmi vzácné lekci o věrné péči Pána o Jeho izraelský lid a o Jeho milujícím zájmu o ně a o vše, co se jich týká. Bdí nad nimi generaci za generací, i když jsou rozptýleni a ztraceni lidskému pohledu. Ví vše o „*dvanácti pokoleních*“ a zjeví je v náležitý čas a vštípí je do jejich určeného dědictví v zemi Kanán podle Svého zaslíbení Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi.

Nuže, není toto vše pro nás plné požehnaného naučení? Není to naplněno útechou pro naše duše? Nepotvrzuje to velmi naši víru, když si všimneme té milostivé starostlivosti našeho Boha, Jeho do podrobností jdoucí péče a bdělosti ve vztahu k Jeho pozemskému lidu? Zcela jistě ano. Neměla by se naše srdce zajímat o všechno, co zajímá srdce našeho Otce? Máme snad omezovat svůj zájem jen na to, co se týká přímo nás samých? Kde je nějaké milující dítě, které by se nezajímalo o vše, co se týká zájmů jeho otce, a neradovalo by se z každé řádky, která je napsána otcovým perem?

Nerozumějte nám špatně. V žádném případě se nepokoušíme říkat, že všechny části Božího slova jsou pro nás stejně zajímavé nebo mají pro nás stejnou důležitost. Nedovolujeme si tvrdit, že máme se stejným zájmem spočívat na první kapitole 1. Paralipomenon jako na sedmácté kapitole Jana, nebo na osmé kapitole Římanům. Sotva je nutné toto říkat, protože taková otázka nebyla vznesena. Ale to, co tvrdíme, je, že každá z výše uvedených částí Písma je božsky inspirovaná, jedna jako druhá; a nejen to, ale dále tvrdíme, že 1. Paralipomenon a podobné oddíly vyplňují to místo, které 17. kapitola Jana nemůže vyplnit, a vykonávají to, co Římanům 8 vykonat nemůže.

A nakonec a nade vše musíme pamatovat, že nejsme kompetentní k tomu, abychom soudili, co je a co není hodné mít místo v inspirovaném kánonu. My jsme nevědomí a krátkozrací. A právě ten oddíl, který bychom mohli soudit za nedosahující vážnosti inspirace, může mít velmi důležitý dosah na dějiny Božích cest se světem jako celkem nebo s Jeho lidem obzvláště.

Krátce řečeno, pro každou vpravdě zbožnou duši – každou skutečně duchovní mysl to znamená toto: Uctivě věříme v božskou inspiraci každé řádky naší drahé Bible, od začátku až do konce. A věříme tomu ne na základě nějaké lidské autority, ať je jakákoli. Věřit ve Svaté písmo proto, že k nám přichází akreditováno nějakou autoritou na zemi, by znamenalo stavět tu autoritu nad Svaté písmo, poněvadž ten, kdo zaručuje, má větší váhu – větší cenu než věc, která je zaručována. Proto bychom se už neměli ohlížet po lidské autoritě, která by potvrzovala Boží slovo, více, než bychom měli vynášet ven blikavé světélko za účelem potvrzení toho, že slunce svítí.

Nikoli, čtenáři. V té věci musíme být jasní a rozhodní. V úsudku naší duše to musí být velká kardinální pravda, kterou považujeme za dražší než život sám – plná inspirace Svatého písma. Tak budeme mít prostředky pro odpověď chladné smělosti moderního pochybovačství, racionalismu a nevěry. Nechceme říkat, že budeme schopni přesvědčit nevěrce. Bůh s nimi bude jednat Svým vlastním způsobem a přesvědčí je svými vlastními nevyvratitelnými argumenty ve Svůj vlastní čas. Je to ztracená námaha a čas dohadovat se s takovými lidmi. Ale jsme přesvědčeni, že nejdůstojnější a nejúčinnější odpověď nevěře v její každé fázi bude nalezena v klidném postoji srdce, které spočinulo v požehnané jistotě, že „*všeliké písmo od Boha jest vdechnuté*“ (2. Tim. 3,16) a že „*kterékoli věci napsány jsou, k našemu naučení napsány jsou, abychom skrze trpělivost a potěšení písem měli naději*“ (Řím. 15,4). První z těchto vzácných citátů ukazuje, že Písmo přišlo od Boha; druhý, že přišlo k nám. Obojí spolu má ukázat, že nesmíme ani nic přidávat, ani od Božího slova nic ubírat. Nic tam nechybí a nic není nadbytečné. Pán buď chválen za tuto pevnou základní pravdu a za všechnu útěchu a potěšení, které z ní pro každého pravého věřícího plynou.

Nyní budeme pro čtenáře citovat několik oddílů z této čtvrté kapitoly 5. Mojžíšovy knihy, které s takovým důrazem vyjadřují cenu, důležitost a autoritu Božího slova. V nich, stejně jako v celé této knize, vidíme, že kdykoli

je toto slovo před nás stavěno, nejedná se tolik o otázku nějakého zvláštního nařízení, ritu nebo ceremonie, ale o důležitost, vážnost a důstojnost Božího slova samého.

„Vizte, učil jsem vás ustanovením a soudům, jak mi přikázal Hospodin Bůh můj, abyste tak činili v zemi, do které vejdete k dědičnému držení jí.“ Jejich jednání mělo být ve všech věcech ovládáno a utvářeno božskými příkazy. To je velká zásada pro ně, pro nás, pro všechny! *„Ostříhejte tedy a čiňte je, neboť **to jest moudrost vaše a opatrnost vaše před očima národů, kteří, slyšíce všechna ustanovení tato, řeknou: Jistě lid moudrý a rozumný národ veliký tento jest.**“* (5. Mojžíšova 4,5.6)

Zvažme zvláště tato slova. Jejich moudrost a jejich rozumnost měly spočívat v jejich prostém zachovávaní a činění božských ustanovení a soudů. Nebylo to skrze učené diskuse nebo důkazy, čím se měla ukázat jejich moudrost, nýbrž skrze dětskou, nepochybující poslušnost. Všechna moudrost byla v ustanoveních a soudech, ne v jejich myšlenkách a úvahách, týkajících se jich. Hluboká a podivuhodná Boží moudrost byla viděna v Jeho Slovu, a toto měly národy vidět a obdivovat. Světlo božského soudu, zářící v jednání a charakteru Božího lidu, mělo vyvolávat obdivující svědectví okolních národů.

Žel, jak jinak to bylo! Jak málo se národy země z jednání Izraele dozvídaly o Bohu a o Jeho Slovu! Vždyť Jeho jméno bylo ustavičně v porouhání kvůli jejich cestám. Místo aby zaujímal vznešenou a šťastnou půdu milující poslušnosti Božích přikázání, sestoupili na úroveň národů kolem sebe – přijali jejich zvyky, klaněli se jejich bohům a chodili po jejich cestách; takže tyto národy, místo aby viděly vznešenou moudrost, čistotu a mravní slávu božských ustanovení, viděly jen slabost, pošetilost a mravní degradaci lidu, jehož chloubou bylo, že jsou vlastníky těch výroků, které je samé odsuzovaly (Římanům 2 a 3).

Ale buď veleben Bůh, Jeho Slovo musí stát na věky, jakkoli Jeho lid snad selhává v tom, aby je vykonával. Jeho standard je dokonalý, a proto nesmí být snižován. A jestliže moc Jeho Slova není viděna v cestách Jeho lidu, bude zářit v odsouzení těch cest a věčně zůstane vůdcem, útěchou, silou a pozhénáním každého, kdo si přeje, být slabě a váhavě, jít po cestě poslušnosti.

Ale v kapitole, kterou se nyní zabýváme, se vydavatel zákona snaží před lid věrně postavit božský standard ve vsí jeho důstojnosti a mravní slávě. Jasně jim ukazuje skutečný účinek poslušnosti, zatím co je vážně varuje před

nebezpečím odvrácení se od Božích svatých přikázání. Slyš jeho mocnou promluvu k jejich srdcím:

„Nebo který národ tak veliký jest,“ říká, „který by měl bohy sobě tak blízké, jako jest Hospodin Bůh váš ve všem volání našem k němu? A který jest národ tak veliký, který by měl ustanovení a soudy spravedlivé, jako jest všecken zákon tento, který já vám dnes předkládám?“ (5. Mojžíšova 4,7.8)

Zde je pravá mravní velikost, za všech dob a na všech místech, pro národ, pro lid, pro domácnost nebo pro jednotlivce. Mít živého Boha blízko sebe. Mít vzácnou výsadu volat k Němu ve všech věcech. Mít Jeho moc a Jeho milosrdenství vždy vykonávané vůči sobě. Mít světlo Jeho požehnané tváře, svítící na nás se schválením na všech našich cestách. Mít mravní účinek Jeho spravedlivých ustanovení a svatých přikázání, viděný v našem praktickém životě den za dnem. Mít Jeho, který se nám zjevuje a činí u nás Svůj příbytek.

Který lidský jazyk může náležitě vyjádřit hlubokou blaženost takových výsad, jako jsou tyto? A přece jsou z nekonečné milosti položeny v dosahu každého Božího dítěte na tváři země. Nemáme v úmyslu říkat, že každé Boží dítě se z nich těší. Zdaleka ne. Jsou vyhrazeny, jak jsme viděli, pro ty, kteří jsou z milosti uschopněni s láskou, srdečně a uctivě poslouchat Boží slovo. Zde leží vzácné tajemství celé věci. Bylo pravdou pro Izrael za staré doby, a je pravdou pro Církev nyní – bylo pravdou pro jednotlivou duši tehdy, a je pravdou pro jednotlivou duši nyní, že božská blahosklonnost je vzácnou odměnou lidské poslušnosti. A my dále smíme dodat, že poslušnost je povinností i vysokou výsadou všeho Božího lidu i každého jednotlivce zvlášť. Ať přijde cokoli, bezpodmínečná poslušnost je naší výsadou a naší povinností, Boží zalíbení je naší přítomnou sladkou odměnou.

Ale ubohé lidské srdce je nakloněno bloudit a kolem nás jsou rozličné vlivy, které nás odtahují od úzké stezky poslušnosti. Nemusíme se tedy divit vážným a často opakovaným Mojžíšovým napomenutím, určeným srdci a svědomí jeho posluchačů. Vylévá své široké, milující srdce před shromážděním, které mu je tak drahé, vážnými, pohnutými, duše se dotýkajícími slovy: *„Avšak hled’ se,“ říká, „a ostříhej duše své, abys nezapomenul na ty věci, které viděly oči tvé, a aby nevyšly ze srdce tvého po všechny dny života tvého; a v známost je uvedeš synům i vnukům svým.“ (5. Mojžíšova 4,9)*

To jsou závažná slova pro nás pro všechny. Staví před nás dvě věci, které mají nevýslovnou důležitost, totiž osobní i domácí odpovědnost – osobní svědectví a svědectví domácnosti. Boží lid za staré doby byl odpovědný za

to, aby se vši pečlivostí udržoval srdce, aby neopustilo vzácné Boží slovo. A nejen to, ale byl vážně odpovědný za vyučování svých dětí a svých vnuků v tomtéž. Jsme my se vším naším světlem a výsadou méně odpovědni než Izrael za staré doby? Jistěže ne. Jsme důrazně voláni k tomu, abychom se oddávali pečlivému studiu Božího slova – abychom k němu přiložili svá srdce. Nestačí ve spěchu přelétnout několik veršů nebo kapitolu jako kus denní náboženské rutiny. To vůbec neznamená naplnění věci. Chtějme učinit Bibli svým nadřazeným a hlavním studiem – tím, v čem máme zalíbení – v čem nalézáme své osvěžení a povzbuzení.

Je se co obávat, že někteří z nás čteme Bibli z povinnosti, zatím co své zalíbení a osvěžení nalézáme v novinách a lehké literatuře. Musíme se pak divit své mělké znalosti Písma? Jak bychom mohli znát něco z živých hloubek nebo mravních sláv knihy, kterou bereme pouze jako studenou věc povinnosti a čteme několik veršů s ospalou lhostejností, zatím co noviny nebo senzační román doslova hltáme?

Někdo snad odpoví: Nemůžeme pořád číst Bibli. Řekli by ti, kdo takto mluví, že nemůžeme pořád číst noviny nebo román? A my bychom se dále chtěli zeptat, jaký musí být skutečný stav člověka, jenž může říci: „Nemůžeme pořád číst Bibli.“? Může stav jeho duše být zdravý? Může skutečně milovat Boží slovo? Může mít správný pocit o jeho vzácnosti, jeho výtečnosti, jeho mravních slávách? To je nemožné.

Co znamenají následující slova k Izraeli: „*Ale složte tato slova má v srdci svém a v myslí své, a uvažte je sobě za znamení na rukou svých, a budou jako náčelník mezi očima vašima.*“ (5. M. 11,18)? „Srdce“, „mysl“, „ruka“, „oči“ – vše je obráceno k vzácnému Božímu slovu. To zde skutečně muselo být. Neměla to být žádná prázdná formalita, ani neplodná zvyklost. Celý člověk měl být vydán ve svatě oddanosti Božím ustanovením a soudům.

„*A vyučujte jim syny své, rozmlouvající o nich, když sedneš v domě svém, anebo když půjdeš cestou, když lehneš i když vstaneš. Napišeš je také na veřejných domů svého i na branách svých.*“ (5. M. 11,19-20) Dbáme my křesťané takových slov, jako jsou tato? Má Boží slovo takové místo v našem srdci, v našich domovech a v našich zvycích? – Vidíš ti, kdo vcházejí do našich domů nebo přicházejí s námi do styku ve všedním životě, že Boží slovo je pro nás nejpřednější? – Vidíš ti, s nimiž se stýkáme v zaměstnání, že jsme ovládáni

nařízeními Svatého písma? – Vidí naši domácí a naše děti, že žijeme v opravdové atmosféře Písma a že náš celý charakter je jím formován a naše jednání ovládáno?

To jsou otázky, dotýkající se našich srdcí, milý křesťanský čtenáři. Neodvrhujme je. Můžeme být ujištěni, že není správnější ukazatel našeho mravního a duchovního stavu, než ten, který poskytuje naše zacházení s Božím slovem. Jestliže je nemilujeme – neradi je studujeme – nežízníme po něm – nemáme v něm zalíbení – netoužíme po tiché hodině, v níž se můžeme zastavit nad jeho svatou stránkou a pít z jeho vzácných naučení – uvažovat o něm v osamění pokojíku, v rodině, na ulici; krátce řečeno: jestliže nedýcháme jeho svaté ovzduší – jestliže bychom někdy mohli pronést takovou větu, jakou jsme uvedli výše, že „nemůžeme pořád číst Bibli“, potom vskutku máme naléhavou potřebu zamyslet se dobře nad svým duchovním stavem, neboť jsme nemocní. Nová přirozenost miluje Boží slovo – vážně po něm touží, jak to čteme v 1. Petra 2,2: *„Jako novorozené děti buďte žádostivi rozumného, nefalšovaného mléka, ... abyste jím rostli.“*

To je pravdivá myšlenka. Jestliže netoužíme po upřímném mléku Slova, pilně ho neužíváme a horlivě se jím nesytíme, musíme být v nízkém, nezdravém, nebezpečném stavu duše. Navenek nemusí být v našem chování nic špatného, nezneuctujeme Pána veřejně na svých cestách, ale zarmucujeme Jeho milující srdce svým zanedbáváním Jeho Slova, což je jen jiný výraz pro zanedbávání Jeho samého. Je to velmi vysoký stupeň pošetilosti, mluvímeli o tom, že milujeme Krista, když nemilujeme Jeho Slovo a nežijeme z něho. Je klam myslet si, že nový život může být ve zdravém, prosperujícím stavu tam, kde Boží slovo je ze zvyku zanedbáváno v ústraní a v rodině.

Nemyslíme si samozřejmě, že by neměla být čtena žádná jiná kniha než Bible, jinak bychom nepsali tyto „Poznámky“, ale nic nevyžaduje větší bdělost než záležitost čtení. Všechny věci mají být činěny ve jménu Ježíše a k Boží slávě, a toto je mezi těmi „všemi věcmi“. Neměli bychom číst žádnou knihu, kterou nemůžeme číst k Boží slávě, a pro jejíž čtení bychom nemohli prosit o Boží požehnání.

Cítíme, že celý tento předmět vyžaduje velmi vážné zvažování od všeho Božího lidu. A věříme, že Duch Boží může užít naše úvahy o kapitole, kterou máme před sebou, aby pohnul naše srdce a svědomí ve vztahu k tomu, co se náleží Božímu slovu jak v našich srdcích, tak i v našich domech.

Nelze pochybovat o tom, že má-li své správné místo v srdci, bude mít své správné místo také v domě. Avšak není-li uznání Božího slova v lůnu rodiny, je těžké věřit tomu, že ono má své správné místo v srdci. Hlavy domů by měly tuto věc velmi pečlivě zvážit. Jsme plně přesvědčeni, že v každé křesťanské domácnosti by mělo být každodenní uznání Boha a Jeho Slova. Někteří se na to snad dívají jako na otroctví, jako na zákonictví, jako na náboženskou zvyklost, mít pravidelnou rodinnou pobožnost. Těch, kdo toto namítají, bychom se chtěli zeptat: Je to pro rodinu otroctví shromáždit se k jídlu? Jsou rodinná shromáždění kolem stolu vždy považována za nudnou povinnost – hloupou zvyklost? Jistě ne, je-li rodina spořádaná a šťastná. Proč tedy by mělo být považováno za obtížnou věc pro hlavu křesťanské domácnosti shromáždit své děti a svou domácnost okolo sebe, přečíst několik veršů z Božího vzácného slova a vyslovit několik slov modlitby před trůnem milosti? Věříme, že to je zvyk, který je v dokonalém souladu s učením Nového i Starého zákona – zvyk milý Božímu srdci – svatý, požehnaný a vzdělávající zvyk.

Co bychom si měli myslet o vyznávajícím křesťanovi, který se nikdy nemodlil a nikdy si sám nečetl Boží slovo? Mohli bychom ho považovat za šťastného, zdravého, pravého křesťana? Jistěže ne. Jistě bychom museli mít vážné pochybnosti o skutečnosti života z Boha v takové duši. Modlitby a Boží slovo jsou absolutně podstatné pro zdravý, silný křesťanský život, takže člověk, jenž ze zvyku tyto věci zanedbává, musí být v naprosto nedobrému stavu.

Nuže, je-li tomu tak ve vztahu k jednotlivci, jak je možno pohlížet na rodinu jako ve správném stavu tam, kde není společné čtení Písma, není modlitba v rodině, kde není v rodině společné uznání Boha nebo Jeho Slova? Můžeme si představit bohobojnou domácnost, jak jde od rána v den Páně až k sobotnímu večeru bez společného uznání Toho, jemuž za všechno vděčí? Den za dnem se odvíjí, plní se domácí povinnosti, rodina se pravidelně shromažďuje k jídlu, ale není tu pomyšlení na to, aby se domácnost vyzvala ke shromáždění kolem Božího slova či k trůnu milosti. Ptáme se, kde je nějaký rozdíl mezi takovou rodinou a ubohou pohanskou domácností? Není to velmi smutné – velmi žalostné, najít takové, kteří mají velmi vysoké vyznání a kteří zaujímají své místo u stolu Pána, a přece žijí v hrubém zanedbávání společné rodinné pobožnosti?

Čtenáři, jsi hlavou domácnosti? Je-li tomu tak, jak smýšlíš o tomto předmětu? A jak jednáš? Máš každý den ve svém domě rodinnou pobožnost se čtením Bible a modlitbou? Jestliže ne, (snes prosím naši otázku), pak proč ne? Zkoumej a viz, co je skutečným kořenem této věci. Odvrátilo se tvé srdce od Boha, od Jeho Slova a Jeho cest? Čteš Slovo a modlíš se v soukromí? Miluješ Slovo a modlitbu? Nalézáš v tom zalíbení? Jestliže ano, proč to zanedbáváš ve své domácnosti? Možná, že se budeš chtít omluvit nervozitou a bázlivostí. Je-li tomu tak, hled' k Pánu, aby ti pomohl překonat tu slabost. Jen se uvrhni na Jeho neselhávající milost a shromáždí svou domácnost kolem sebe v určitou hodinu každý den. Přečti několik veršů z Písma a vyslov půl tuctu slov modlitby. Anebo jestliže to zprvu nemůžeš, pak nech rodinu na několik chvil pokleknout v tichosti před trůnem.

Krátce: něco jako rodinné uznání, rodinné svědectví; cokoli, jen ne bezbožný, bezstarostný život bez modlitby v tvé domácnosti. Milý příteli, snes slovo napomenutí v této věci. Dovol, abychom tě snažně poprosili, abys začal ihned s pohledem k Bohu o pomoc, protože On jistě chce pomoci, neboť On nikdy nezklame srdce, které je na Něm závislé a skutečně Mu důvěřuje. Nepokračuj v tom, abys zanedbával Boha a Jeho Slovo v kruhu své rodiny. To je skutečně hrozné. Ani na chvíli nezvažuj žádné důvody týkající se zotročení, zákonictví nebo formalismu. Jsme téměř nakloněni zvolat: Požehnané otroctví! Kdyby to skutečně bylo otroctví číst Slovo, pak je srdečně vítáme a bez obav se jím chlubíme.

Ale ne, ani na chvíli to nemůžeme vidět v takovém světle. Věříme, že to je nejvzácnější výsada pro každého, koho Bůh postavil jako hlavu domácnosti, aby shromáždil všechny členy této domácnosti kolem sebe a přečetl část z té požehnané knihy a vylil své srdce v modlitbě k Bohu. Věříme, že to je **zvláštní** povinnost hlavy rodiny, aby tak činila. V žádném případě není nutné činit z toho dlouhou, únavnou službu. Jako pravidlo platí jak v našich domech, tak i v našich veřejných shromážděních, že krátká, svěží, vroucí služba je skutečně ta nejvíce vzdělávající.

Ale to je samozřejmě otevřená otázka, ohledně které můžeme pouze podat svůj úsudek. Délka a charakter služby musí být v každém případě ponechány osobě, která ji koná. Ale opravdově věříme, že kdyby tyto řádky měl číst někdo, kdo je hlavou domácnosti, a kdyby až dosud zanedbával svatou

výsadu domácí pobožnosti – čtení Slova v rodině, od nynějška tomu tak nebude. Kéž je s Jozuem schopen říci: „Ať si druzí dělají, co chtějí, ale pokud jde o mne a o můj dům, my budeme sloužit Pánu.“ (Viz Jozue 24,15.)

Jistě to neznamená vést k představě, že pouhá domácí pobožnost v sobě zahrnuje vše, co je obsaženo v důležité větě: „*Sloužiti budeme Hospodinu.*“ Vůbec ne. Tato požehnaná služba zahrnuje vše, co náleží k našemu soukromému a domácímu jednání. Zahrnuje i ty nejdrobnější detaily praktického denního života. To vše je velmi pravdivé a neocenitelné. Ale jsme naprosto přesvědčeni, že nic nemůže jít správně v domácnosti, ve které jsou četba Slova a rodinné modlitby ze zvyku zanedbávány.

Může být řečeno, že je mnoho rodin, které se, jak se zdá, velmi starají o své ranní a večerní pobožnosti, a přece celá jejich domácí historie od rána až do večera je v jasném rozporu s jejich takzvanou náboženskou službou. Může být, že hlava domu, místo aby na rodinný kruh rozlévala sluneční světlo, je svou povahou zachmuřená, hrubá a tvrdá ve svých způsobech, příkrá a nevlídná ke své ženě, přísná a tvrdá vůči dětem, nerozumná a vyžadující od svých služebníků, nespokojená s tím, co přichází na stůl, poté co si pro to od Boha vyprošovala požehnání; a tak všemi způsoby popírá to, co s rodinou četli a modlili se. Tak tomu je i se ženou a matkou a s dětmi a se služebníky. Celá domácnost je v nepořádku. Je tu nepořádek a zmatení. Jídlo není včas, je tu nedostatek přívětivého vážení si jeden druhého; děti jsou hrubé, sobecké, svévolné; služebníci jsou bezmyšlenkovití, rozhazovační a neposlušní, ne-li ještě horší. Tón, atmosféra a způsob celého domu jsou nekřesťanské, bezbožné, naprosto nevhodné.

A když potom budeš procházet mimo domácí okruh a všimneš si chování hlavy a členů rodiny vůči těm, kteří jsou vně – všimneš si jejich obchodu, pokud jsou v obchodu, uslyšíš svědectví těch, kdo s nimi obchodují, ohledně kvality jejich zboží, způsobu a charakteru jejich práce; ohledně ducha a nálady, s níž provozují svůj obchod. Taková lakotnost a chamtivost, taková žádostivost, těch obchodních triků, nic z Boha, nic z Krista, nic, co by je odlišovalo od naprostého světáctví kolem. Dokonce i chování skutečných lidí ze světa, těch, kteří nikdy nepomyslili na něco takového, jako je domácí pobožnost, je zahanbí.

Co je za takových trapných a pokořujících okolností rodinná pobožnost – čtení Bible – rodinný oltář? Žel, je to jen prázdná formalita – bezcenné, nevhodné jednání bez síly. Místo aby to byla ranní a večerní oběť, je to ranní a večerní lež – vážný výsměch – urážka Boha.

Žel, že to vše je smutná pravda. Je tu hrozný nedostatek svědectví rodin – obvyklé, praktické spravedlnosti v našich rodinách a v celém hospodářství našich domů. Je tu jen málo kmentu – jemného lněného plátna, kterým jsou spravedlnosti svatých. Zdá se, že zapomínáme na ta závažná slova inspirovaného apoštola v Římanům 14,17: „*Království zajisté Boží není pokrm a nápoj, ale **spravedlnost** a pokoj a radost v Duchu svatém.*“ Zdá se, že někteří z nás si myslí, že kdykoli se setkají se slovem „*spravedlnost*“, nutně to musí znamenat Boží spravedlnost, ve které stojíme, nebo spravedlnost, která nám je přičtena. To je skutečně velký omyl. Musíme mít na paměti, že tu je také praktická a lidská stránka této věci. Je subjektivní, stejně jako objektivní – chození i pověst – stav i postavení.

Tyto věci nesmějí být nikdy oddělovány. Má malý užitek snažit se udržovat rodinný oltář uprostřed zkázy rodinného svědectví. Není to nic menšího než ošklivá karikatura, když se takzvanou rodinnou pobožností začíná a končí den, charakterizovaný veskrze bezbožností a nespravedlností, lehkovážností, pošetilostí a marností. Může být něco nevzhlednějšího nebo uboze nesourodějšího, než večer, strávený zpěvem světských písní, hádankami a vtipy a jinými lehkými hrami, uzavřený trochou náboženství v podobě četby Bible a modlitby?

Všechny tyto věci jsou velmi žalostné. Nemělo by k tomu docházet ve spojení se svatým jménem Krista, s Jeho shromážděním nebo svatým konáním u Jeho stolu. Musíme vše ve svém soukromém životě, domácím hospodářství, denním životě, ve všech svých stycích, ve všech svých obchodních transakcích měřit tím jedním standardem, totiž slávou Krista. Naši jednou velkou otázkou ve vztahu ke všemu, co se k nám dostane nebo vyžaduje naši pozornost, musí být: Je to hodné svatého jména, které je nade mnou vyzýváno? Jestliže ne, nedotýkejme se toho. Ani na okamžik nenaslouchejme té opovrženíhodné otázce: „Co je na tom špatného?“ Jestliže v tom není Kristus, není to nic než jen škoda. Žádné skutečně oddané srdce by nikdy nechovalo, tím méně vyslovilo takovou otázku. Kdykoli slyšíš někoho takto mluvit, můžeš okamžitě usoudit, že Kristus není předmět ovládající srdce.

Věříme, že čtenář není unaven všemi těmito prostými, praktickými pravdami. Věříme, že je to naléhavě potřebné v těchto dnech vysokého vyznání. My všichni velmi potřebujeme zvážit své cesty a dobře se podívat na skutečný stav svých srdcí ve vztahu ke Kristu. Neboť zde leží právě tajemství celé věci. Jestliže srdce není k Němu opravdové, nemůže být nic v pořádku – nic v soukromém životě, nic v rodině, nic v obchodě, nic ve shromáždění, nic nikde. Ale je-li srdce k Němu opravdové, **vše** bude – musí být v pořádku.

Není proto divu, že když požehnaný apoštol dojde k závěru té obdivuhodné Epištoly Korintským, shrnuje vše v tomto vážném prohlášení: „*Jestliže kdo nemiluje Pána Ježíše Krista, budiž anathema Maranatha*“¹³. “V průběhu svého Dopisu pojednává o různých formách špatného učení a mravní zkaženosti. Ale když přichází k závěru, místo aby pronesl svůj slavnostně vážný výrok nad nějakým zvláštním bludem, provolává své svaté rozhořčení proti každému, a nezáleží na tom, kdo to je, kdo nemiluje Pána Ježíše Krista. Lásky ke Kristu je velkou ochranou proti každé formě bludu a zla. Srdce naplněné Kristem nemá prostor pro cokoli jiného. Ale jestliže tam není láska k Němu, není tu žádné bezpečí proti nejdivočejšímu bludu nebo nejhorší formě mravního zla.

Ale nyní se vrátíme k naší kapitole.

Pozornost lidu je zvláště obrácena k vážným výjevům na hoře Oréb – výjevům, které by jistě měly hluboce a trvale působit na jejich srdce. „*A nezapomínej, že jsi onoho dne stál před Hospodinem na Orébě, když mi byl řekl Hospodin: Shromažď mi lid, ať jim předložím slova má.*“ Velká a naprosto důležitá věc pro Izrael za staré doby, pro Církev nyní, pro každého, pro všechny, za všech dob a na všech místech je být uveden do přímého, živého kontaktu s věčným Slovem věčného Boha za tím účelem, aby „*se učili mne báti po všechny dny, dokud živi budou na zemi, a témuž aby syny své učili*“.
(5. Mojžíšova 4,10)

Je velmi krásné všimnout si úzkého spojení mezi „slyšet Boží slovo“ a „bát se Jeho jména“. Je to jeden z těch velkých základních principů, které se nikdy nemění, nikdy neztratí svou sílu ani svou vnitřní hodnotu. Slovo a Jméno jdou jedno s druhým. A srdce, které miluje jedno, bude mít úctu k druhému a bude se sklánět před jeho svatou autoritou ve všech věcech.

¹³ anathema Maranatha: „*proklet, Pane, přijď!*“ nebo „*proklet, Pán přichází!*“.

„Kdo nemiluje mne, slov mých neostříhá.“ – „Dí-li kdo: Znáám jej, a přikázání jeho neostříhá, lhář jest, a pravdy v něm není. Ale kdo ostříhá slova jeho, v pravdě láska Boží v tom jest dokonalá.“ (Jan 14,24; 1. J. 2,4.5) Každý, kdo skutečně miluje Boha, si bude v srdci cenit Jeho Slovo. A tam, kde Slovo je s takovou láskou v srdci ceněno, jeho posvěcující vliv bude vidět v celém životě, v charakteru a jednání. Božím úmyslem, když dal Svě Slovo, je, aby ovládalo naše jednání, formovalo náš charakter a utvářelo naše cesty. A jestliže Jeho Slovo na nás nemá tento praktický účinek, je naprosto zbytečné, abychom mluvili o tom, že Ho milujeme – ano, není to nic menšího, než výsměch, vůči kterému On musí dříve či později ukázat Svou nelibost.

A všimněme si zvláště vážné odpovědnosti Izraelců, pokud jde o jejich děti. Oni nejen měli sami „*slyšet*“ a „*učit se*“, ale měli také učit své děti. To je všeobecná a trvalá povinnost, kterou nelze beztestně zanedbávat. Bůh této věci dává velkou důležitost. Slyšíme Ho, jak říká o Abrahamovi: „*Znáám jej; proto přikáže synům svým a domu svému po sobě, aby ostříhali cesty Hospodinovy, a činili spravedlnost a soud, aby naplnil Hospodin Abrahamovi, co mu zaslíbil.*“ (1. M. 18,19)

Tato slova jsou velmi důležitá, protože nám ukazují božské ocenění domácího cvičení a rodinné zbožnosti. Za všech věků a pod všemi dispensacemi se Bohu líbilo vyjádřit Svě schválení správné výchovy dětí Svěho lidu – jejich věrnému cvičení podle Jeho Svatého Slova. V Písmu nenajdeme schvalované nic takového, jako je dovolování, aby děti rostly v nevědomosti, bezstarostnosti a svévoli. Zdá se, že někteří vyznávající křesťané si pod zhoubným vlivem určitých teologických škol myslí, že je to nějakým způsobem v rozporu s Boží svrchovaností, s Jeho úmysly a radami, aby vyučovali své děti v pravdě evangelia a ve slovech Svatého písma. Domnívají se, že děti mají být ponechány působení Ducha Svatého, které jistě zakusí v Boží vlastní čas, jestliže jsou skutečně Božími vyvolenými; a jestliže ne, pak že všechna lidská snaha je naprosto zbytečná.

Nuže, proti takovému jednostrannému pohledu na ten velký praktický předmět, který máme před sebou, musíme ve vši věrnosti Boží pravdě a duším našich čtenářů vydat velice jasné a rozhodné svědectví. Není nic škodlivějšího, nic zhoubnějšího ve svém účinku na svědomí, srdce, život, celou praktickou životní dráhu a mravní charakter, než jednostranná teologie. Nezáleží na tom, kterou stranu zaujmete, dokud zaujímáte jen jednu. Je jisté, že vznikne to, co musíme nazvat duchovní úchylkou. Cítíme, že nemůžeme

dostatečně rozhodně a vážně varovat čtenáře před takovým bolavým zlem. Může vést jen k velmi neblahým výsledkům. A pokud jde o účinek ve vztahu k výchově našich dětí a k vedení našich domácností – předmětu, který máme nyní před sebou – je to extrémně zhoubné. Skutečně jsme viděli velice žalostné důsledky jako následek provádění těchto myšlenek. Známe děti křesťanských rodičů, které vyrůstají v naprosté nevědomosti o Božích věcech, v bezstarostnosti, ledabylosti a otevřené nevěře. A když bylo proneseno slovo napomenutí, setkal se s argumenty založenými na dogmatech jednostranné duchovnosti – a ta jedna strana vedla na špatnou cestu. Říkali: „Nemůžeme z našich dětí udělat křesťany a nesmíme je učinit formalisty nebo pokrytci. Musí to být Boží dílo nebo nic. Až přijde Boží čas, On je účinně povolá, jestliže skutečně patří k počtu Jeho vyvolených. A jestliže ne, pak všechna naše snaha bude naprosto zbytečná.“

Na to na všechno odpovídáme, že takový způsob argumentace, kdyby byl doveden do krajnosti, by zabránil zemědělcům, aby orali své pole nebo sel obilí. Je naprosto jasné, že nemůže přivést semeno ke klíčení a k nesení plodu. Nemůže stejně tak způsobit, aby vyrostlo osamělé zrno pšenice, jako nemůže stvořit vesmír. Brání to snad tomu, aby orali a sel? Působí to, že založí ruce a řekne: Nemohu nic dělat. Žádnou svou snahou nemohu přivést obilí k růstu. To je Boží působení, a proto musím čekat na Boží čas? Jistěže ne, pokud se nepominul rozumem. Každý zdravě přemýšlející člověk ví, že orání a setí musí předcházet sklizení. A jestliže to první je zanedbané, je vrchol bláznovství čekat na to druhé.

Ani ve věci výchovy našich dětí tomu není jinak. Víme, že Bůh je svrchovaný. Věříme v Jeho věčné rady a úmysly; a plně uznáváme velké učení o vyvolení a předzvěštění – ano, jsme o tom naprosto přesvědčeni jako o pravdě toho, že Bůh je nebo že Kristus zemřel a opět vstal. Nadto věříme, že k novému narození musí dojít v každém případě – v případě našich dětí stejně jako u všech ostatních. Jsme přesvědčeni, že toto nové narození je cele Boží působení, konané Duchem Svatým skrze Slovo, jak jsme tomu jasně učeni v rozhovoru našeho Pána s Nikodémem v Janu 3, a také v Epištole Jakuba 1,18 a 1. Petra 1,23.

Ale dotýká se to všechno, byť nejvzdálenějším způsobem, vážné odpovědnosti křesťanských rodičů, aby učili a cvičili své děti, pilně a věrně, od první chvíle? Zcela jistě nikoli. Běda těm rodičům, kteří pod nějakou záminkou nebo kvůli jakémukoli důvodu, ať to je jednostranná teologie, chybně

použité místo Písma nebo cokoli jiného, popírají svoji odpovědnost nebo zanedbávají svou jasnou povinnost v této svaté věci. Je pravda, že nemůžeme ze svých dětí udělat křesťany a že bychom z nich neměli dělat formalisty nebo pokrytce, ale my nejsme povoláni k tomu, abychom je udělali čímkoliv. Jsme prostě povoláni konat při nich svou povinnost a přenechat výsledky Bohu. Jsme vyučováni a je nám přikázáno, abychom vychovávali své děti „v kázni a napomínání Páně“. Kdy toto „vychovávání“ začíná? Kdy máme začít svaté dílo cvičení našich maličkých? Jistěže na začátku. Přesně v té chvíli, kdy vstupujeme do nějakého vztahu, vstupujeme také do odpovědnosti, kterou tento vztah přináší. Nemůžeme ji popřít. Nemůžeme ji seřást. Můžeme ji zanedbávat, a budeme muset různým způsobem sklízet smutné důsledky svého zanedbávání. Je to velmi vážná věc být ve svatém vztahu rodičů – bezpochyby velmi zajímavém a rozkošném, ale velmi vážném kvůli odpovědnosti, která s ním je spojená. Je pravda, Bůh buď veleben, že Jeho milost je pro nás dostatečná v tomto, jako i ve všem ostatním, a „*jestliže pak komu z vás nedostává se moudrosti, žádej ji od Boha, který všechněm dává ochotně a nevyčítá, i bude dána jemu*“ (Jak. 1,5). Ani v této závažné věci nejsme dostateční, „*ale dostatečnost naše z Boha jest*“ (2. Kor. 3,5). A On chce vyjít vstříc každé naší potřebě. My máme prostě od Něho čerpat pro potřebu každé hodiny.

Ale my musíme konat svou povinnost. Někteří lidé nemají rádi známé slovo „povinnost“. Myslí si, že musí souviset se zákonem. Věříme, že čtenář si to nemyslí, neboť to je skutečně velký omyl. Díváme se na to slovo jako na velmi zdravé a mravně prospěšné a věříme, že každý křesťan je miluje. Jedna věc je jistá, že jen na cestě konání povinnosti můžeme spoléhat na Boha. Mluvit o důvěřování Bohu, když nejsme na cestě povinnosti, je bídný klam a přelud. A zanedbávat svou povinnost ve věci našeho vztahu co rodičů znamená přivádět na sebe velmi nešťastné následky.

Věříme, že celá věc křesťanské výchovy je shrnuta ve dvou krátkých větách, totiž: – Ohledně svých dětí spoléhej na Boha, a: – Cvič své děti pro Boha. Říci to první bez druhého je lehkovážnost; to druhé bez prvního je zákonictví. Přijímat obojí společně je zdravé, praktické křesťanství – pravé náboženství v očích Boha i člověka.

Milou výsadou všech křesťanských rodičů je ohledně svých dětí se vši možnou důvěrou spoléhat na Boha. Ale pak si musíme uvědomovat, že tu

v Boží vládě je neoddělitelné pojítko, spojující tuto výsadu s nanejvýš vážnou odpovědností, týkající se cvičení. Neboť mluví-li křesťanský rodič o spoléhání na Boha vzhledem ke spasení jeho dětí a k mravní čistotě jejich budoucího života v tomto světě, a přitom zanedbává povinnost cvičení, jde prostě o ubohý přelud.

Velice vážně to klademe na srdce všem křesťanským rodičům, ale zvláště těm, kteří do tohoto vztahu vstoupili teprve nedávno. Je tu velké nebezpečí vyhýbání se své povinnosti vůči našim dětem, anebo předávání jí druhým, či zanedbávání jí úplně. Nemáme rádi těžkosti, které přináší; rádi bychom se vyhnuli ustavičné starosti. Ale shledáme, že ty těžkosti a starost a zármutek a hořkost srdce, vznikající ze zanedbání naší povinnosti, budou tisíckrát horší, než může být vše, co je obsaženo v jejím konání. Pro každého, kdo miluje Boha, je hlubokým zálibením, když může jít po cestě povinnosti. Každý krok, učiněný na této cestě, posiluje naši důvěru v pokračování. A potom můžeme vždy spoléhat na nekonečné zdroje pomoci, které máme v Bohu, když zachováváme Jeho přikázání. Musíme prostě přicházet každé ráno, ba každou hodinu, k Otcovu nevyčerpatelnému pokladu, a tam dostávat cestou milosti a moudrosti a mravní síly všechno, co potřebujeme, abychom mohli správně vykonávat svaté činnosti našeho vztahu. On „*hojnější dává milost*“ (Jak. 4,6). To je vždy pravda. Avšak když místo abychom hledali milost k vykonávání své povinnosti, hledáme pohodlí v jejím zanedbávání, prostě vršíme zásobu trápení, která rychle roste a spadne na nás v budoucím dni. „*Nemylte se, Bůh nebude oklamán /posmíván/; neboť cožkoli rozsíval by člověk, to bude i žíti. Neboť kdo rozsívá tělu svému, z těla žíti bude porušení; ale kdo rozsívá Duchu, z Ducha žíti bude život věčný.*“ (Galatským 6,7.8)

To je stručné vyjádření velkého principu Boží mravní vlády – principu, který má univerzální použití a který má zvláště silné použití na předmět, který máme před sebou. Jak rozséváme ve věci výchovy svých dětí, tak budeme zcela jistě sklízet. Není možné se tomu vyhnout.

Ale necht žádný z křesťanských rodičů, jehož zrak padne na tyto řádky, není zbaven odvahy ani neklesá na mysli. Pro to není žádný důvod, ale naopak je tu každý důvod k velmi radostné důvěře v Boha. „*Věže pevná jest jméno Hospodinovo; k němu se uteče spravedlivý, a bude v bezpečí.*“ (Přísloví 18,10 – přel.) Vstupme pevným krokem na cestu povinnosti. A potom se můžeme s neochvějnou důvěrou spolehnout na našeho vždy věrného a

milostivého Boha pro potřeby každého dne, jak se odvíjí. A svým časem budeme sklízet vzácné ovoce své práce podle Božího určení a dle ustanovení Jeho mravní vlády.

Nepokoušíme se stanovit pro výchovu pravidla nebo směrnice. V takové nevěříme. Děti nemohou být cvičeny suchými pravidly. Kdo by se mohl pokoušet vtělit do pravidel všechno to, co je obsaženo v té jedné větě: „*Vychovávejte je v cvičení a napomínání Páně.*“?

Zde skutečně máme zlaté pravidlo, které zahrnuje vše od kolébky do mužného věku. Ano, opakujeme: „*od kolébky*“. Neboť jsme plně přesvědčení, že veškerá pravá křesťanská výchova začíná na samém začátku. Někteří z nás mají malý pojem o tom, jak brzy a jak bystře děti začínají pozorovat a jak mnoho vnímají, když na nás hledí svými drahými, výmluvnými očima.

A potom, jak obdivuhodně jsou citlivé na atmosféru, která je obklopuje! Ano, a právě tato mravní atmosféra tvoří to velké tajemství výchovy v našich rodinách. Naším dětem má být dovoleno dýchat den za dnem atmosféru lásky a pokoje, čistoty, svatosti a pravé praktické spravedlnosti. To má udivující účinek při formování charakteru. Pro naše děti je velká věc vidět své rodiče chodit v lásce, souladu, v něžné péči jeden o druhého, v přívětivé úctě ke všem v domácnosti, v lásce a soucitu s chudými. Kdo může změřit mravní účinek prvního hněvivého pohledu nebo nepřívětivého slova mezi otcem a matkou na dítě? A v případech, kdy denní historií je ošklivá hádka a spor – otec mluvící proti matce a matka zlehčující otce – jak mají děti vyrůstat v takové atmosféře?

Skutečností je, že není v dosahu lidské mluvy vyjádřit všechno to, co je zahrnuto v mravním tónu celého okruhu rodiny – duch, styl a atmosféra celé domácnosti, obývací pokoj, jídelna, dětský pokoj, kuchyně – kde okolnosti dovolují takové rozlišování, anebo kde se rodina musí omezit na dvě místnosti. Není to otázka společenského stupně, postavení nebo bohatství, ale krásné Boží milosti, vyzařující ze všeho. Co bychom ale chtěli zdůraznit všem otcům a matkám – všem hlavám domácností, vysoko postavených i nízkých, bohatých a chudých, učených i nevědomých, je nutnost výchovy jejich dětí v atmosféře lásky a pokoje, pravdy a svatosti, čistoty a přívětivosti. Tak budou naše domácnosti praktickou ukázkou Božího charakteru. A všichni, kteří přijdou do styku s nimi, budou alespoň mít před svými očima praktické svědectví o pravdě křesťanství.

Ale než se odvrátíme od předmětu domácí správy, je tu jeden zvláštní bod, ke kterému bychom si přáli přivést pozornost křesťanských rodičů – bod, který má krajní možnou důležitost, a přece je mezi námi příliš zanedbáván. A tím je potřeba vštěpování povinnosti bezpodmínečné poslušnosti našim dětem. Na tom musíme důrazně trvat, protože jen to má za výsledek pořádek a radost našich domácností, ale, což je nekonečně důležitější, týká se to slávy Boha a praktického provádění Jeho pravdy: „*Dítka poslouchejte rodičů svých v Pánu; neboť jest to spravedlivé.*“ (Efezským 6,1) – „*Dítka poslouchejte rodičů ve všem; nebo to jest dobře libé Pánu.*“ (Koloským 3,20)

Toto je absolutně podstatné, a je třeba na tom trvat od samého počátku. Dítě musí být učeno poslušnosti od první chvíle. Musí být vychováváno k tomu, aby se poddávalo božsky určené autoritě, a to, jak to apoštol vyjadřuje, „*ve všem*“. Jestliže toho nebude dbáno hned od začátku, pak shledáme, že je téměř nemožné na to dbát později. Jestliže je vůli dovoleno, aby jednala, roste s hroznou rychlostí a každodenní nárůst zvětšuje nesnáz uvést ji pod kontrolu. Proto by si rodiče měli začít ihned upevňovat svoji autoritu na základě mravní síly a pevnosti; a když toto je činěno, mohou být jemní a něžní tak, jak si to nejvíce milující srdce může přát. Nevěříme v přísnost, drsnost nebo tvrdost. Ty nejsou nikterak nutné a většinou jsou doprovodem špatné výchovy nebo důkazem špatné nálady. Bůh vložil do rukou rodičů otěže vlády a hůl autority, ale není nutné – smíme-li to tak vyjádřit – ustavičně cukat otěžemi a mávat holí, což je jistým důkazem mravní slabosti. Kdykoli slyšíte nějakého člověka, jak mluví o své autoritě, můžete si být jisti, že s jeho autoritou není vše v pořádku. Pravá mravní autorita je doprovázena klidnou důstojností a nemůže o ní být pochybnosti.

Dále soudíme, že je omylem, jestliže rodiče ustavičně kříží vůli dítěte ve věcech, které nemají důležitost. Takový způsob jednání směřuje ke zlomení ducha dítěte, zatím co předmětem vší zdravé výchovy je zlomit vůli. Dítě by mělo vždy být proniknuto myšlenkou, že rodiče hledají jen jeho skutečné dobro, a že když musí odmítnout nebo zakázat nějakou věc, není to za účelem omezování radosti dítěte, ale prostě kvůli prosazení jeho skutečných zájmů.

Jedním velkým předmětem domácí vlády je chránit každého člena domácnosti v požitku jeho výsad a ve správném vykonávání jeho příslušných

povinností. Nuže, poněvadž to je Bohem určená povinnost dítěte, aby poslouchalo, rodiče jsou odpovědni za to, aby tato povinnost byla vykonávána, neboť je-li zanedbávána, někteří jiní členové domácího kruhu musí trpět.

Nemůže být nic obtížnějšího v domě, než neposlušné, svévolné dítě. A jako obecně platné pravidlo shledáte, že to je výsledek špatné výchovy. Samozřejmě si všímáme, že děti se liší povahou a dispozicemi – že některé děti mají zvlášť silnou vůli a povahu, a proto je zvlášť těžké je zvládnout.

Tomu všemu dovedeme rozumět. Ale ponechává to naprosto nedotčenou otázku odpovědnosti rodičů, aby trvali na bezpodmínečné poslušnosti. Mohou se vždy spolehnout na Boha, že jim dá potřebnou milost a sílu v tomto bodě vytrvat. I v případě ovdovělé matky věříme zcela jistě, že může vzhlížet k Bohu, aby ji uschopnil vést své děti a svou domácnost. V žádném případě by se rodiče neměli ani na chvíli vzdávat své rodičovské autority.

Někdy se stává, že rodiče jsou nerozumnou něžností pokoušeni hýčkat vůli dítěte. Ale to je rozsévání tělu a musí to sklidit zkaženost. Vůbec není pravou láskou, když se snáší vůle dítěte, ani není možné, aby to sloužilo k jeho skutečnému štěstí ani ke správnému požitku. Svévolné dítě, kterému se vyhoví ve všem, nač si vzpomene, je samo o sobě ubohé a je bolestným postižením pro všechny, kdo s ním mají co činit. Děti mají být učeny, aby myslely na druhé a aby se vším způsobem snažily o jejich blaho a štěstí. Jak velmi nevhodné je například, když dítě vejde do domu a na schodech si píská, zpívá a křičí a naprosto nedbá na ostatní členy domácnosti, kteří mohou být takovým chováním vážně rušeni a otravováni! Žádné správně vychované dítě by nepomyslelo na to, aby takovým způsobem jednalo. A tam, kde takové nepoddané, nepořádné, bezohledné chování je dovolováno, je ve správě domácnosti vážná vada.

Pro rodinný pokoj, soulad a pohodlí je podstatné, aby všichni členové „jedni druhé za důstojnější měli“. Jsme odpovědni hledat dobré a štěstí těch, kdo jsou kolem nás, a ne své vlastní. Kdyby na to všichni jen dbali, jak jiné domácnosti bychom měli! A jak rozdílné historie by takové rodiny musely vyprávět! Každá křesťanská domácnost by měla být odrazem božského charakteru. Atmosféra by měla být pravou atmosférou nebe. Jak toho dosáhnout? Prostě když každý – rodiče, dítě, pán i služebník – se budou snažit chodit v Ježíšových šlépějích a zjevovat Jeho ducha. – On se nikdy nechtěl líbit sám Sobě. – Nikdy v ničem nehledal Svě vlastní zájmy. – Vždy činil to,

co se líbilo Otcí. – Přišel, aby sloužil a dával. – Chodil kolem, činil dobře a uzdravoval všechny, kteří byli utlačováni ďáblem. Tak tomu bylo vždy s oním Požehnaným – milostivým, milujícím, soucitným Přítelem všech synů a dcer, jsoucích v nouzi, slabosti a zármutku. A kdyby jen různí členové každé křesťanské rodiny byli formováni dle tohoto dokonalého vzoru, uskutečňovali bychom alespoň něco z moci a účinnosti osobního a domácího křesťanství, které, Bůh buď za to chválen, může vždy být udržováno a zjevováno přes beznadějnou zkázu vyznávající církve. „*Ty a tvůj dům*“ je velký zlatý princip, který probíhá celou Boží knihou od začátku až do konce. V každém věku, za každé dispence, ve dnech patriarchů, za dnů zákona i v době křesťanství ke své veliké útěše a povzbuzení shledáváme, že osobní a domácí zbožnost má své místo jako něco milého Božímu srdci a ke slávě Jeho svatého jména.

To považujeme za velmi potěšující ve všech dobách, ale zvláště v době, jako je přítomná, kdy vyznávající církev se zdá tak rychle klesat do hrubé světskosti a otevřené nevěry; a nejen to, ale kdy ti, kteří si velmi opravdově přejí chodit v poslušnosti Božího slova a jednat na základě velké základní pravdy o jednotě těla, shledávají tak nesnadným udržet společné svědectví. Při pohledu na to vše můžeme chválit Boha z plného srdce, že osobní a rodinná zbožnost může být vždy zachovávána a že ze srdce a domu každého křesťana může vystupovat ustavičný proud chvály k Božímu trůnu, a proud aktivní dobročinnosti plynout k potřebnému, zarmoucenému a ve hříchu zapletenému světu. Kéž by tomu tak stále více bylo skrze mocnou službu Boha Ducha Svatého, aby Bůh byl ve všech věcech oslavován v srdcích a domech Svého milovaného lidu.

Nyní se musíme zabývat velmi vážným varováním, adresovaným shromáždění Izraele, před hrozným hříchem modlářství – hříchem, ke kterému, žel, je ubohé lidské srdce vždy tím či oním způsobem nakloněno. Je dobře možné provinit se hříchem modlářství, aniž bychom se skláněli před nějakou rytinou. Proto potřebujeme dobře zvažovat slova varování, která přišla ze rtů ctihodného izraelského zákonodárce. Jsou zcela jistě napsána k našemu naučení.

„Tedy přistoupili jste a stáli jste pod horou; (hora pak ta hořela ohněm až do samého nebe, a byly na ní tmy, oblak a mrákota).“ – Vážný a náležitý doprovod té věci! – *„I mluvil k vám Hospodin z prostředku ohně.“* – Ach, jak jinak On mluví v evangeliu Své milosti! – *„Hlas slov slyšeli jste, ale obrazu žádného jste neviděli.“* – Důležitá věc ke zvážení pro ně! – *„Pouze hlas.“* – A

*„víra je tedy ze zvěstování, zvěstování ale skrze Boží slovo“ (Římanům 10,17). – „Jímž vyhlásil vám smlouvu svou, kteréžto přikázal vám ostříhati, totiž desíti slov, a napsal je na dvou deskách kamenných. Mně také přikázal Hospodin toho času, abych učil vás ustanovením a soudům,“ – ne aby o nich mohli diskutovat, posuzovat je nebo se o nich přít, ale „**abyste činili je**“ – velký starý příběh, téma **poslušnosti** ve velmi vzácné 5. Mojžíšově knize, ať vně nebo „v zemi, do které jdete k dědičnému držení jí.“ (5. Mojžíšova 4,11-14)*

Zde leží pevný základ výzvy proti modlářství. **Neviděli** nic. Bůh jim Sebe neukázal. Nepřijal žádný tělesný tvar, jehož obraz by si mohli zformovat. Dal jim Svě slovo – Svá svatá přikázání, tak jasná, že i dítě jim mohlo rozumět, a putující lidé, i kdyby byli pošetilí, v nich nemuseli bloudit. Neměli proto zapotřebí dát se do zobrazování něčeho podobného Bohu. Nikoli, to byl právě ten hřích, proti kterému byli tak věrně varováni. Byli vyzváni, aby slyšeli Boží hlas, ne aby viděli Jeho podobu – aby poslouchali Jeho přikázání, ne aby si dělali Jeho obraz. Pověra se marně snaží ctít Boha vytvářením nějakého obrazu a klaněním se mu. Víra naopak ráda přijímá a s uctivostí poslouchá Jeho svatá přikázání. *„Miluje-li mne kdo,“ říká náš požehnaný Pán, „bude“ – co? – dělat si Můj obraz a klanět se mu? Nikoli, ale „slova mého ostříhati bude“.* To činí věc tak prostou, tak bezpečnou, tak jistou. Nejsme vyzýváni k tomu, abychom činností své mysli vytvářeli nějakou podobu Boha. Máme prostě slyšet Jeho slovo a zachovávat Jeho přikázání. Nemůžeme mít žádný pojem o Bohu, jedině když se Jemu líbilo, aby se zjevil. *„Boha žádný nikdy neviděl; jednorozený ten Syn, který jest v lůnu Otce, on Ho oznámil.“ (Jan 1,18) – „Bůh zajisté, který rozkázal, aby se z temnosti světlo zablesklo, ten zasvítil do našich srdcí, aby dal světlo známosti slávy Boží v tváři Ježíše Krista.“ (2. Korintským 4,6 – část přel.)*

O Pánu Ježíši je řečeno, že je září Boží slávy a přesným otiskem Jeho podstaty (Žid. 1,3 – přel.) Mohl říci: *„Kdo viděl mne, viděl Otce.“ (Jan 14,9)* Tak Syn zjevuje Otce. A jen skrze Slovo, skrze moc Ducha Svatého víme něco o Synu. A proto pro každého, kdo se pokouší nějakým úsilím své mysli nebo působením svých představ pojmout nějaký obraz Boha nebo Krista, to znamená prostě modlářství. Snažit se přijít k nějaké známosti Boha nebo Krista jinak než skrze Písmo je prostě mysticismus a zmatení; ba ještě více, znamená to vkládat se přímo do rukou ďábla, být jím veden do nejdivočejších, nejtemnějších a nejohrožnějších klamů.

Proto jako Izrael byl na hoře Oréb omezen na „**hlas**“ Boží a byl varován před každým zpodobením, tak jsme my omezeni na Svaté písmo a jsme varováni před každou věcí, která by nás odváděla být o vlásek od onoho svatého a pro vše dostačujícího standardu. Nesmíme naslouchat hlasu naší vlastní mysli, ani hlasu jiné lidské mysli. Musíme absolutně a tvrdě odmítnout naslouchat čemukoli kromě hlasu Boha – hlasu Svatého písma. Zde je pravá bezpečnost, pravý odpočinek; zde máme absolutní jistotu, takže můžeme říci: „Vím, **komu**“ – nikoli pouze **čemu** – „*jsem uvěřil, a jist jsem tím, že (On)mocen jest...*“ atd. (2. Tim. 1,12).

„Proto pilně pečujte o duše své (neboť neviděli jste žádného obrazu toho dne, když k vám mluvil Hospodin na Orébě z prostředku ohně), abyste neporušili cesty své a neučinili sobě rytiny anebo podobenství nějakého obrazu, tvárnosti muže neb ženy, podobenství nějakého zvířete, které jest na zemi, aneb podobenství jakéhokoli ptáka křídla majícího, který létá v povětří, podobenství jakéhokoli zeměplazu na zemi, aneb podobenství jakékoli ryby, která jest u vodě pod zemí. Ani pozdvihuj očí svých k nebi, abys, vida slunce a měsíc i hvězdy se vším zástupem nebeským a ponuknut jsa, klaněl by ses jim a sloužil bys jim, ježto ty věci oddal Hospodin Bůh tvůj všechněm lidem pode vším nebem. Vás pak vzal Hospodin, a vyvedl vás jako z peci železné z Egypta, abyste byli jeho lid dědičný, jako jste dne tohoto.“ (5. Mojžíšova 4,15-20)

Máme před sebou velmi závažnou pravdu. Lid je výslovně vyučován, že když si udělají nějaký obraz a budou se před ním sklánět, pak se ve skutečnosti snižují a kazí. Proto když si udělali zlaté tele, Pán řekl Mojžíšovi: „*Jdi, sestup, nebo porušil se lid tvůj, který jsi vyvedl ze země Egyptské.*“ Nemohlo tomu být jinak. Velebitel musí být nižší než předmět jeho klanění. A proto se při klanění teleti ve skutečnosti stavěli pod úroveň zvířete, které hyne. Proto mohl říci: „*Porušil se... Sešli brzo z cesty, kterou jsem přikázal jim. Udělali sobě tele slité a klaněli se mu a obětovali jemu řkouce: Tito jsou bohové tvoji, Izraeli, kteří tě vyvedli ze země Egyptské.*“ (2. M. 32,7.8)

Jaká to podívaná! Celé shromáždění, vedené nejvyšším knězem Aronem, se sklání ve velebení před věcí zformovanou z náušnic, které právě vzali z uší svých žen a dcer! Jen si představ množství inteligentních bytostí – lidi obdařené rozumem, chápavostí a svědomím – jak říkají o slitém teleti: „*Tito jsou bohové tvoji, Izraeli, kteří tě vyvedli ze země Egyptské!*“ Ve skutečnosti na-

hradili Pána obrazem vyhotoveným lidskýma rukama a lidskou vynalézavostí! A to byli lidé, kteří viděli mocné skutky Pána v Egyptské zemi. – Viděli, jak na Egypt a na jeho zatvrzelého krále padá rána za ranou. – Viděli zem, jakoby otřesenou ve svém základu ustavičnými ranami hole vlády Pána. – Viděli egyptské prvorozené, oddané smrti mečem anděla zhoubce. – Viděli, jak bylo Rudé moře rozděleno úderem hole Pána, a prošli skrze ně po suchu mezi dvěma průzračnými stěnami, které později s drtící mocí padly na jejich nepřátele. Všechny tyto věci přešly před jejich očima, a přece dovedli tak brzy na to na všechno zapomenout a říci o slitém teleti: „*Tito jsou bohové tvoji, Izraeli, kteří tě vyvedli ze země Egyptské.*“ Skutečně věřili tomu, že slité tele otřáslo Egyptskou zemí, pokořilo jejího pyšného monarchu a vítězně je odtud vyvedlo? Rozdělo tele moře před nimi a vedlo je majestátně skrze jeho hlubiny? Tak to alespoň říkali. Neboť co lidé neřeknou, když se oko a srdce odvrátí od Boha a od Jeho Slova?

Nyní vyvstanou otázky: Má tím vším být řečeno také něco nám? Mají se křesťané něčemu naučit od slitého telete Izraelitů? A mají varování před modlářstvím, adresovaná Izraeli, říci něco uším Církve? Jsme v nebezpečí, že se budeme sklánět před rytým obrazem? Je možné, že bychom se my, jejichž výsadou je chodit v plně vzešlém světle křesťanství Nového zákona, někdy mohli klanět slitému teleti?

Na toto vše odpovídáme nejprve řečí Římanům 15,4: „*Kterékoli věci napsány jsou,*“ – včetně 2. Mojžíšovy 32 a 5. Mojžíšovy 4 – „*k našemu naučení napsány jsou, abychom skrze snášlivost a potěšení písem naději měli.*“ Tento krátký oddíl obsahuje naše dané právo procházet širými poli starozákonních Písem a shromažďovat a přivlastňovat si jeho zlatá naučení, abychom se sytili jeho „*velikými a drahými zaslíbeními*“ (2. Petra 1,4), abychom se napájeli z jeho hlubokých a různých potěšení a měli užitek skrze jeho vážná varování a zdravá domlouvání.

A potom, pokud jde o naši schopnost nebo sklon k velkému hříchu modlářství, máme pádnou odpověď v 1. Korintským 10, kde inspirovaný apoštol užívá právě výjev na hoře Oréb jako varování pro Boží Církev. Nemůžeme učinit nic lepšího, než pro čtenáře citovat celý oddíl. Nic se nevyrovná Božímu slovu. Kéž je více milujeme, ceníme si ho a skláníme se před ním každý den více.

„*Nechci pak, abyste nevěděli, bratři, že otcové naši všichni pod oním oblakem byli*“ – ti, jejichž mrtvá těla padla na poušti, stejně jako ti, kteří dosáhli

země zaslíbení – „*a všichni moře přešli, a všichni v Mojžíše pokřtěni jsou v oblaci a v moři, a všichni týž pokrm duchovní jedli, a všichni týž nápoj duchovní pili. Pili zajisté z duchovní skály, která za nimi šla. Ta pak skála byl Kristus.*“ – Jak mocné, jak vážné a jak pronikavé je to pro všechny vyznavače! – „*Ale ne ve mnohých z nich zalíbilo se Bohu; nebo zhynuli na poušti. Ty pak věci ku příkladu nám se staly,*“ – (dobře si toho všimněme) – „*abychom nebyli žádostivi zlého*“ – věcí, které jsou nějakým způsobem proti myšlenkám Krista, – „*jako oni žádali. Proto **nebudte modláři,***“ (takže vyznávající křesťané mohou být modláři) „*jako někteří z nich, jako psáno jest: Posadil se lid, aby jedl a pil, a vstali, aby hráli. Aniž smilněme, jako někteří z nich smilnili, a padlo jich jeden den třiadvacet tisíců. Ani pokoušejme Krista, jako někteří z nich pokoušeli a od hadů zhynuli. Ani repcete, jako i někteří z nich reptali a zhynuli od záhubce. **Toto pak všechno dalo se jim jako předobraz, a napsáno jest k napomenutí našemu, na které přišel konec věku. A proto kdo se domnívá, že stojí, hleď, aby nepadl.***“ (1. Korintským 10,1-12)

Zde se učíme velice jasně, že není žádná hloubka hříchu a bláznovství, žádná forma mravní zkaženosti, do které bychom nebyli schopni se kdykoli ponořit, kdybychom nebyli udržováni mocnou Boží silou. Není pro nás bezpečí, jen v mravním štítu Boží přítomnosti. Víme, že Duch Boží nás nevaruje před věcmi, ke kterým bychom nebyli náchylní. Neřekl by nám: „*Nebudte modláři,*“ kdybychom nebyli schopni jimi být. Modlářství nabývá různých forem. Nejde proto o formu věci, ale o věc samu – ne o vnější formu, ale o kořen nebo princip věci. Čteme, že „*lakomství je modlářství*“ a že lakomý (chamtivý) člověk je modlář. To znamená, že člověk, který touží mít víc, než mu Bůh dal, je modlář – skutečně se proviňuje hříchem Izraele, když si udělali zlaté tele a klaněli se mu. Proto mohl apoštol říci Korintským – říci nám: „*Proto, moji milí, utíkejte modlářství.*“ Proč máme být varováni, abychom **utíkali** před nějakou věcí, ke které nemáme sklony? Jsou snad v Boží knize nějaká zbytečná slova? Co znamenají ta závěrečná slova v První epistoletě Jana: „*Synáčekové, vystříhejte se model!*“? Neříkají nám, že jsme v nebezpečí, že se budeme klanět modlám? Jistěže říkají. Naše zrádná srdce jsou schopná odchýlit se od živého Boha a postavit si něco jiného vedle Něho; a co je to, ne-li modlářství? Co ovládá srdce, je modlou srdce, ať to je cokoli – peníze, radovánky, moc nebo cokoli jiného – takže můžeme vidět naléhavou potřebu těch mnohých varování, daných nám skrze Ducha Svatého proti hříchu modlářství.

Ale ve čtvrté kapitole Epištoly Galatským máme velmi pozoruhodný oddíl, který velice důrazným způsobem mluví k vyznávající církvi. Galatští se dříve, podobně jako všichni ostatní pohané, klaněli modlám. Ale když přijali evangelium, obrátili se od model, aby sloužili živému a pravému Bohu. Přišli mezi ně však požidovšťující učitelé a učili je, že nebudou-li obřezáni a nebudou-li zachovávat zákon, nemohou být spaseni.

Nuže, požehnaný apoštol o tom bez váhání prohlašuje, že to je modlářství – vracení se k hrubosti mravní degradace jejich dřívějších dnů, a to vše poté, co vyznali, že přijali Kristovo slavné evangelium. Odtud ta mravní síla apoštolova dotazu: *„Ale tehdy, když jste Boha neznali, jste sloužili těm, kteří od přirozenosti nejsou bohové. Nyní však, poněvadž jste poznali Boha, spíše ale jste byli od Boha poznáni, jak to, že se zase obrácíte k těm slabým a ubohým živlům, kterým zase znovu chcete otročit? Zachováváte dny, měsíce, období a roky. Bojím se o vás, zda jsem snad na vás nepracoval nadarmo.“* (Gal. 4,8-11)

To je obzvláště působivé. Galatští se navenek nevraceli ke klanění se modlám. Není nepravděpodobné, že by s rozhořčením odmítli takovou myšlenku. Ale přesto všechno se jich apoštol ptá: *„Jak to, že se zase obrácíte?“* Co znamená tento dotaz, kdyby se nevraceli zpět k modlářství? A čemu se my nyní máme naučit z celého toho oddílu? Prostě tomu, že obřízka, stavění se pod zákon a zachovávání dnů, měsíců, období a roků – to všechno, ačkoli zjevně tak rozdílné, nebylo ničím více a ničím méně, než vracením se k jejich starému modlářství. Zachovávání dnů a klanění se falešným bohům znamenalo obojí odvracet se od živého a pravého Boha, od Jeho Syna Ježíše Krista, od Ducha Svatého, od vší důstojnosti a sláv, které náležejí ke křesťanství.

To vše je zvláště vážné pro vyznávající křesťany. Pochybujeme o tom, že plná důležitost oddílu Galatským 4,8-10 je skutečně chápána velkou většinou těch, kdo vyznávají, že věří Bibli. Vážně zdůrazňujeme tento celý předmět všem, jichž se může týkat. Prosíme Boha, aby ho všude užil k probuzení srdcí a svědomí Svého lidu, aby zvážili své postavení, své zvyky, cesty a spojení a aby se ptali, jak dalece skutečně následují příkladu shromáždění v Galacii při zachovávání svatých dnů a podobně, což může jen vést pryč od Krista a Jeho slavného spasení. Přejde den, který otevře oči tisíců ohledně skutečnosti těchto věcí, a potom uvidí to, co nyní odmítají vidět, že ty nej-

temnější a nejhrubší formy pohanství mohou být reprodukovány pod jménem křesťanství a ve spojení s těmi nejvyššími pravdami, které kdy osvětlily lidské porozumění.

Avšak jakkoli jsme my pomalí k tomu, abychom připustili svůj sklon upadnout do hříchu modlářství, je v případě Izraele velmi jasné, že Mojžíš, vyučený a inspirovaný Bohem, cítil hlubokou potřebu varovat je proti tomu velmi vážnými a působivými výrazy. Apeluje na ně všemi možnými důvody a znovu opakuje své rady a napomenutí způsobem tak dojemným, že je zajiště ponechává bez jakékoli omluvy. Nikdy nemohli říci, že upadli do modlářství kvůli nedostatku varování anebo nejlaskavějších a nejněžnějších proseb. Vezmi taková slova, jako jsou tato: „*Vás pak vzal Hospodin a vyvedl vás jako z pece železné z Egypta, abyste byli jeho lid dědičný, jako jste dne tohoto.*“ (5. Mojžíšova 4,20)

Mohlo by být něco dojemnějšího než to? Pán ve Svě bohaté a svrchované milosti a Svou mocnou rukou je vyvedl ze země smrti a tmy jako vykoupený a vysvobozený lid. Přivedl je k Sobě, aby Mu byli zvláštním pokladem nade všechny lidi na zemi. Jak se potom mohli odvrátit od Něho, od Jeho svaté smlouvy a od Jeho drahých přikázání?

Žel, oni to mohli a oni to učinili. **Udělal** tele a řekli: „*Tito jsou bohové tvoji, Izraeli, kteří tě vyvedli ze země Egyptské.*“ Mysli na to! Tele, udělané jejich vlastníma rukama – obraz, modla udělaná lidskýma rukama a dovedností, je vyvedlo z Egypta. Věc, vyrobená z náušnic žen je vykoupila a vysvobodila! A toto bylo napsáno k našemu napomenutí. Ale proč by to mělo být pro nás napsáno, jestliže nejsme schopni a náchylní k tomu samému hříchu? Buď musíme připustit, že Bůh Duch Svatý napsal zbytečnou větu, nebo připustit svou potřebu napomenutí proti hříchu modlářství; a jistěže naše potřeba napomenutí dokazuje naši náchylnost k hříchu.

Jsme lepší než Izrael? Rozhodně ne. Máme jasnější světlo a vyšší výsady, ale pokud jde o nás, jsme ze stejného materiálu, máme tytéž schopnosti a tytéž náklonnosti jako oni. Naše modlářství může nabývat jiné formy než jejich. Ale modlářství je modlářství, ať už má jakoukoli formu. A čím jsou naše výsady vyšší, tím je větší náš hřích. Možná, že se cítíme nakloněni divit se, jak by se racionálně myslící lidé mohli provinít takovým hrozným bláznovstvím, že by udělali tele a klaněli se mu, a to poté, co měli takové ukázání

Božího majestátu, moci a slávy. Pamatujme, že jejich pošetilost je zaznamenaná pro naše napomenutí; a že my, se svou známostí, se všemi svými výsadami, jsme varováni: „*Utíkejte modlářství.*“ (1. Kor. 10,14)

Chtějme to vše hluboce zvážit a hledat z toho pro sebe užitek. Kéž každá komůrka našeho srdce je naplněna Kristem. Potom nebudeme mít místo pro modly. To je naše jediná ochrana. Jestliže o šíři vlasu sklouzneme pryč od našeho drahého Spasitele a Pastýře, jsme schopni ponořit se do nejtemnějších forem bludu a mravního zla. Světlo, známost, duchovní výsady ani církevní postavení nejsou pro duši žádným bezpečím. Jsou velmi dobré na svém správném místě a jsou-li správně užívány, ale samy o sobě jen zvětšují mravní nebezpečí.

Nic nás nemůže udržet v bezpečí, na správné a šťastné cestě, kromě toho, když Kristus vírou přebývá v našem srdci. Když zůstáváme v Něm a On v nás, aby se nás ten zlý nedotkl. Ale není-li osobní obecenství pilně udržováno, pak čím vyšší postavení, tím jsme ve větším nebezpečí a tím horší je náš pád. Pod oblohou nebyl národ, který by byl více obdařen přízní a více vyvýšen než Izrael, když se shromáždili kolem hory Oréb, aby slyšeli Boží slovo. Nebylo národa na zemi, který by se více degradoval nebo byl více provinilý, než když se skláněli před zlatým teletem – obrazem, který si sami udělali.

Nyní musíme svoji pozornost obrátit ke skutečnosti, která má velmi hluboký význam. Je nám předložena v 21. verši naší kapitoly, když Mojžíš po třetí shromáždění připomíná Boží soudcovské jednání s ním samým. Mluvil o tom, jak jsme viděli, v kapitole 1,37 a opět v kapitole 3,26, a zde jim opět říká: „*Ale na mne rozhněval se Hospodin příčinou vaší a přísáhl, že nepřejdu Jordánu, ani nevejdu do země té výborné, kterou Hospodin Bůh tvůj dává tobě v dědictví. Nebo já umru v zemi této a nepřejdu Jordánu, vy pak přejdete a dědičně obdržíte zemi tu výbornou.*“ (5. Mojžíšova 4,21-22)

Nyní se musíme ptát, proč tento trojnásobný odkaz na tutéž skutečnost? A proč pokaždé zvláštní zmínka o okolnosti, že Hospodin se na něho rozhněval kvůli nim? Jedna věc je jistá: nebylo to kvůli tomu, aby svrhoval vinu na lid nebo aby se sám ospravedlnil. To by si mohl myslet jen někdo nevěřící. Věříme, že prostým důvodem bylo dodat mravní sílu své výzvě, větší vážnost svému varovnému hlasu. Jestliže se Hospodin rozhněval na takového, jako byl Mojžíš – jestliže jemu bylo kvůli nemoudrému mluvení u vod Meribah zakázáno vstoupit do zaslíbené země (jakkoli si to velmi přál), jak potřebné

to bylo pro ně, aby si dali pozor! Je to vážná věc, mít co činit s Bohem – bezpochyby požehnaná nad všechno lidské vyjádření nebo pomýšlení, ale velice vážná, jak to vydavatel zákona zakusil na své vlastní osobě.

Že toto je správný pohled na tuto zajímavou otázku, se zdá být zřejmé z následujících slov: „**Hleďte**, abyste se nezapomínali na smlouvu Hospodina Boha svého, kterou učinil s vámi, a neučinili sobě rytiny anebo obrazu jakékoli věci, jakož přikázal tobě Hospodin Bůh tvůj. Nebo Hospodin Bůh tvůj jest oheň šířající, Bůh silný, horlivý.“ (5. Mojžíšova 4,23-24)

To je zvlášť vážné. Musíme dovolit, aby tento výrok měl svou plnou mravní váhu v našich duších. Nesmíme se pokoušet odklánět jeho ostří nějakými falešnými představami o milosti. Někdy slyšíme říkat, že „Bůh je šířající oheň pro svět“. V budoucnu tomu tak bezpochyby bude. Ale nyní jedná se světem v milosti, trpělivosti a dlouhoshovívajícím milosrdenství. Nyní nejedná se světem v soudu. Ale jak nám říká apoštol Petr, „*přišel čas, aby soud začal u domu Božího; jestliže ale nejprve při nás, jaký bude konec těch, kteří jsou neposlušní Božího evangelia?*“ (1. Petra 4,17). Tak také čteme v Epištole Židům 12,29: „*Neboť Bůh náš jest oheň spalující.*“ Nemluví o tom, co bude Bůh pro svět, ale co je pro nás. Ani to není tak, jak to někteří vysvětlují, že „Bůh je spalující oheň mimo Krista“. Nevíme nic o Bohu mimo Krista. Nemohl by být „**naším Bohem**“ mimo Krista.

Nikoli, čtenáři. Písmo nepotřebuje takové obraty a vytáčky. Musí být bráno tak, jaké je. Je jasné a zřetelné, a vše, co máme my dělat, je naslouchat a poslechnout. „*Náš Bůh je oheň spalující*“, „*horlivý (žárlivý) Bůh*“, ne aby strávil nás, buď velebeno Jeho svaté jméno, ale aby strávil zlo v nás a na našich cestách. Nesnese v nás nic, co stojí proti Němu – proti Jeho svatosti, a proto proti našemu pravému štěstí, našemu skutečnému, trvalému požehnání. Jako „*svatý Otec*“ nás udržuje způsobem hodným Sebe a provádí nás kázní, aby nás učinil účastníky Své svatosti. Prozatím dovoluje světu, aby šel dále svou cestou, a veřejně se s ním nezabývá. Ale soudí Svůj dům a kárá Své děti, aby plněji odpovídaly Jeho myšlenkám a byly vyjádřením Jeho mravního obrazu.

A není to nesmírná výsada? Jistěže ano. Je to výsada nejvyššího řádu – výsada plynoucí z nekonečné milosti našeho Boha, který se sklání, aby se o nás zajímal, aby se zaměstnával našimi slabostmi, našimi chybami a našimi hříchy, aby nás od nich osvobodil a učinil nás účastníky Své svatosti.

Ve 12. kapitole Epištoly Židům je velmi krásný oddíl, vztahující se k tomuto předmětu. Kvůli jeho nesmírné praktické důležitosti ho musíme pro čtenáře citovat: – „*Můj synu, neceň si málo kárání Páně, ani nezemdlévej, když od něho jsi trestán. Neboť **koho Pán miluje, toho kázní; švihá ale každého syna, kterého přijímá. Co trpíte, je ke kázní: Bůh s vámi jedná jako se syny; neboť kdo je syn, kterého otec netrestá? Jestliže ale jste bez kárání, jehož se stali všichni účastni, tedy jste **bastardi a ne synové**. K tomu jsme měli také své otce podle těla jako vychovatele a měli jsme je ve vážnosti; neměli bychom se mnohem více poddat Otcí duchů a žít? A oni zajisté po nemnohé dny, jak se jim vidělo, trestali, **on ale k užítku, abychom se stali účastnými jeho svatosti**. Každé trestání se ale pro přítomnost **nezdá** být předmětem radosti, nýbrž zármutku; potom ale dává pokojné ovoce spravedlnosti těm, kteří skrze ně byli pocvičeni. Proto napravte zemdlené ruce a zchromlá kolena.***“ (Židům 12,5-12 – přel.)

Jsou tři způsoby, jak se stavět k Boží kázní: – Můžeme jí „**pohrdat** /*málo si jí cenit*/“ jako něčím obyčejným – něčím, co se může stát komukoli. Neví-
díme **v ní Boží ruku**. – Opět můžeme pod ní „**zemdlévat**“ jako pod něčím, co je pro nás na nesení příliš těžké – něčím, co nelze snést; nevidíme v ní **Otcovo srdce** ani v ní nepoznáváme Jeho milostivý účel, aby nás totiž učinil účastníky Svě svatosti. – Konečně skrze ni můžeme být „**pocvičeni**“ – to je cesta ke sklizení „*potom pokojného ovoce spravedlnosti*“. Neodvážíme se „**pohrdat**“ věci, v níž zjišťujeme Boží ruku; nepotřebujeme „**zemdlévat**“ pod zkouškou, ve které jasně rozeznáváme srdce milujícího Otce, který nedovolí, abychom byli zkoušeni nad možnost, ale chce se zkouškou způsobit výcho-
disko, abychom mohli snést. On nám milostivě vysvětluje Svůj cíl v kázní a ujišťuje nás, že každý úder Jeho hole je důkazem Jeho lásky a přímou odpo-
ovědí na modlitbu Krista v Janu 17,11, kde nás svěřuje péči „*svatého Otce*“, abychom byli udržováni v Jeho jménu a ve všem, co toto jméno zahrnuje.

Dále jsou tři různé postoje srdce ve vztahu k Božímu trestání, totiž pod-
dání se, souhlas a radost. – Když je vůle zlomena, je tu poddanost. – Je-li osvětleno porozumění ohledně předmětu kázně, je tu klidný souhlas. – A jsou-li city zaměstnány Otcovým srdcem, je tu radost a my můžeme jít dále s radostným srdcem, abychom sklízeli zlatou žeň pokojného ovoce sprave-
dlnosti k chvále Toho, jenž ve Svě usilovné lásce na Sebe bere péči o nás a jedná s námi ve svaté vládě a soustřeďuje Svou péči na každého jednotlivce, jako kdyby tu byl jen tento jeden, o kterého se stará.

Jak obdivuhodné je toto všechno! A jak by nám tato myšlenka měla pomáhat v našich zkouškách a těžkostech! Jsme v rukou Toho, jehož milost je nekonečná, jehož moudrost je bezchybná, jehož síla je všemohoucí, jehož zdroje pomoci jsou nevyčerpatelné. Proč bychom měli být sklíčení? Jestliže nás trestá, je to proto, že nás miluje a hledá naše skutečné dobro. Můžeme si myslet, že trestání je těžké – můžeme být nakloněni k tomu, abychom se občas divili, jak nám může láska ukládat trápení a nemoc. Ale musíme pamatovat, že božská láska je moudrá a věrná a že působí bolest a nemoc a zármutek pro náš užitek a požehnání. Nesmíme vždy soudit o lásce podle formy, do které se obléká. Podívej se, jak milující a něžná matka jedná s dítětem, když je potřebí ošetřit nějakou ránu, kterou si způsobilo. Při ošetření mu způsobí bolest, ale ví, že to je k jeho dobrému. A tak zatímco se dítě obírá jen přechodným utrpením, matka myslí na trvalé dobro.

Přesně tak tomu je při jednání našeho Otce v kázni s námi. A když si to připomeneme, velmi nám to pomůže snášet, co Jeho kárající ruka na nás snad vložila. Může být řečeno, že je velmi velký rozdíl mezi ošetřením rány, trvajícím několik minut, a roky intenzivního tělesného utrpení. Bezpochyby je tu rozdíl. Ale je tu také velmi velký rozdíl mezi výsledkem, dosaženým v každém z těchto případů. Zde máme co činit jen s principem věci. Když vidíme milované Boží dítě nebo Kristova služebníka, kteří musejí procházet roky intenzivního utrpení, můžeme být nakloněni divit se, proč tomu tak je. A možná, že ten milovaný trpí je také nakloněn se divit a časem možná i zemdlévat pod tíží dlouho trvajících trápení. Možná, že by rád zvolal: Proč to? Cožpak toto může být láska? Může tohle být výrazem Otcovy něžné péče? „**Ano, jistěže,**“ je jasná a rozhodná odpověď víry. „To všechno je láska – vše je božsky správné. Nechtěl bych ani za nic, aby to bylo jinak. Víím, že toto přechodné soužení působí věčné požehnání. Víím, že můj milující Otec mne uvrhl do této pece, aby mne očistil od strusky, a chce způsobit to, aby na mně byl lépe vidět Jeho obraz. Víím, že božská láska chce pro svůj předmět vždy to skutečně nejlepší, a proto toto intenzivní utrpení je pro mne to skutečně nejlepší. Samozřejmě že to cítím, neboť nejsem ani hůl, ani kámen. Můj Otec chce, abych to cítil, jako matka, když mi dává lék, protože jinak by to nepůsobilo. Ale chválím Ho celým svým srdcem za milost, která září z této obdivuhodné skutečnosti, že se sám se mnou tímto způsobem zabývá, aby napravil, co vidí, že je ve mně špatného. Chválím Ho za to, že mne uvedl do

té pece. A jak mohu jinak, než Ho chválit, když vidím, jak On sám v nekonečné milosti a trpělivosti sedí nad pecí a pozoruje proces, aby mne vyvedl ve chvíli, kdy dílo bude skončeno?“

Toto je, milovaný křesťanský čtenáři, správný způsob, toto je správný duch, jak procházet trestáním jakéhokoli druhu, ať je to tělesné utrpení, bolestná ztráta někoho, pozbytí majetku nebo tlak okolností. Musíme sledovat Boží ruku, číst v Otcově srdci, poznávat v tom všem Boží úmysl. To nás uschopní v peci soužení ospravedlňovat a chválit Boha. Napraví to každou reptající myšlenku a zarazí každý hněvivý projev. Naplní to naše srdce nejsladším pokojem a naše ústa chválou.

Nyní se na několik chvil musíme vrátit ke zbývajícím veršům naší kapitoly, ve kterých najdeme některé velmi dojemné a mocné výzvy k srdci a svědomí shromáždění. Vydavatel zákona v hluboké, pravé a vroucí lásce svého srdce užívá těch slavnostních varování, opravdových napomenutí a něžných proseb, aby vedl lid k tomu velkému a nade vše důležitému bodu poslušnosti: Když jim mluví o egyptské peci, z níž je Pán ve Svě svrchované milosti vysvobodil; když dlí u mocných znamení a divů působených kvůli nim; když vede jejich pohled ke slávám té země, do níž měli nyní vstoupit; anebo když znovu vypráví o obdivuhodném Božím jednání s nimi na poušti. To vše je za tím účelem, aby posílil mravní základ nároků Pána na jejich milující a uctívou poslušnost. Minulost, přítomnost i budoucnost jsou přivedeny, aby na ně působily – všechny uzpůsobené k poskytnutí mocných důvodů ve prospěch jejich zasvěcení z celého srdce službě jejich milostivému a všemohoucímu Vysvoboditeli. Krátce, byly tu všechny důvody pro to, aby poslouchali, a není tu žádná omluva pro neposlušnost. Všechny skutečnosti jejich historie, od první až k poslední, byly význačně cíleny k tomu, aby dodaly mravní sílu napomenutím a varováním následujícího oddílu:

„Hleďte, abyste se nezapomínali na smlouvu Hospodina Boha svého, kterou učinil s vámi, a nečinili sobě rytiny, anebo obrazu jakékoli věci, jakož přikázal tobě Hospodin Bůh tvůj. Nebo Hospodin Bůh tvůj jest oheň šířající, Bůh silný, horlivý. Když zplodíš syny a vnuky a zstaráte se v zemi té, jestliže porušíte cestu svou a uděláte rytinu ku podobenství jakékoli věci, anebo učiníte něco zlého před očima Hospodina Boha svého, popouzejíce ho: Osvědčuji proti vám dnes před nebem i zemí, že hrozně a rychle vyhlazeni budete ze země, do které půjdete přes Jordán, abyste vládli jí. Nedlouho bydliti bu-

dete v ní, ale do konce vyhlazeni budete. A rozptýlí vás Hospodin mezi národy, a maličký počet vás zůstane mezi pohany, do kterýchž zavede vás Hospodin, a sloužiti tam budete bohům, dílu rukou lidských, dřevu a kameni, ježto nevidí ani slyší, ani jedí, ani cítí.“ (5. Mojžíšova 4,23-28)

Jak je to vše vážné! Jaká věrná varování tu jsou! Nebe a země jsou zvány jako svědci. Žel, jak brzy a jak úplně bylo toto vše zapomenuto! A jak doslovně se všechny ty těžké soudy v historii národa naplnily!

Ale díky Bohu, je tu světlá stránka toho obrazu – je tu milosrdenství, stejně jako soud, a náš Bůh (provždy buď velebeno Jeho svaté jméno) je něco více než „*oheň šířající, Bůh silný, horlivý (žárlivý)*“. Je sice šířající oheň, protože je svatý; je nesnášenlivý ke zlu a musí spálit naši strusku. Nadto je žárlivý, protože nemůže trpět nějakého soka, aby měl místo v srdcích těch, které miluje. Musí mít celé srdce, protože jen On je toho hoden, protože jen On je může naplnit a navěky uspokojit. A jestliže se Jeho lid od Něho odvrátí a jde za modlami, které si sám učiní, musí být ponechán, aby sklídl hořké ovoce vlastních skutků a aby skrze smutnou a hořkou zkušenost poznal pravdu těchto slov: „*Rozmnožují bolesti své ti, kteří k cizímu bohu chvátají.*“ (Žalm 16,4)

Ale všimni si, jak dojemně Mojžíš představuje lidu tu světlou stránku věcí – jas, pramenící z věčné pevnosti Boží milosti, a dokonalé opatření, které ta milost učinila pro potřeby Svého lidu od začátku až do konce. „*Jestliže pak*“ – říká – a jak milá jsou některá z těch „*jestliže pak*“ nebo „*ale*“ Svatého písma – „*i tam hledati budeš Hospodina Boha svého, tedy nalezneš, budeš-li ho hledati z celého srdce svého a z celé duše své.*“ – Jaká vzácná milost! „*Když úzko bude,*“ – to je ta doba k poznání, co je náš Bůh – „*a přijdou na tě všechny ty věci, naposledy však, jestliže by ses navrátil k Hospodinu Bohu svému a poslouchal bys hlasu jeho,*“ – co potom? Šířající oheň? Nikoli, ale: „*poněvadž Hospodin Bůh tvůj jest Bůh silný, milosrdný, neopustí tebe, ani tě nezkaží, ani zapomene se na smlouvu otců tvých, kterou s přísahou utvrdil jim.*“ (5. Mojžíšova 4,29-31)

Zde máme pozoruhodný pohled kupředu do budoucnosti Izraele, na jejich odklon od Boha a následné rozptýlení mezi národy, úplné zhroutilí jejich státnosti a pomnutí jejich národní slávy. Ale provždy buď chválen Bůh vší milosti, je tu něco nad vším tím selháním a hříchem a soudem. Když se podíváme na samý konec smutné historie Izraele – historie, která může vskutku být shrnuta tou jednou krátkou, ale obsažnou větou: „*Z tebe jest*

zhouba tvá, ó Izraeli,“ – střetáváme se s nádherným zjevením milosti, milosrdenství a věrnosti Pána, Boha jejich otců, jehož srdce lásky samo je vyjádřeno v té doplněné větě: *„Ježto ve mně všechna pomoc tvá.“* (Ozeáš 13,9) – V první větě máme ostrý šíp pro svědomí Izraele – ve druhé větě tišíci balzám pro Izraelovo zlomené srdce.

Když přemýšlíme o izraelském národu, jsou tu dvě stránky, které musíme studovat, totiž historická a prorocká. Historická stránka s neklamnou věrností zaznamenává jejich naprostou zkázu; prorocká stránka odkrývá slovy nesrovnatelné milosti Boží lék. – Minulost Izraele byla tmavá a temná; budoucnost Izraele bude jasná a slavná. – V první vidíme bídné jednání člověka; ve druhé požehnané Boží cesty. Jedno podává důraznou ilustraci toho, co je člověk; druhé jasné zjevení toho, co je Bůh. Musíme se dívat na obojí, chceme-li správně rozumět historii tohoto pozoruhodného lidu – *„lidu hrozného zdávna i posavad“*, a jistě můžeme dodat: lidu obdivuhodného až do konce času.

Na tomto místě samozřejmě nebudeme uvádět důkazy toho, co jsme řekli o minulosti a budoucnosti Izraele. Kdybychom to měli udělat, pak by to bez přehánění vyžadovalo celou knihu, protože by to prostě znamenalo citovat velké části z historických knih Bible na jedné straně a z prorockých knih na druhé straně. Asi nemusíme říkat, že taková věc je vyloučena. Ale cítíme se povinni zaměřit čtenářovu pozornost k vzácnému učení, obsaženému ve výše uvedené citaci. Ve svém krátkém rozsahu zahrnuje celou pravdu ohledně minulosti, přítomnosti i budoucnosti Izraele. Všimni si, jak jeho minulost je živě vyobrazena v těchto několika slovech: *„Když zplodíš syny a vnuky, a zstaráte se v zemi té, jestliže porušíte cestu svou, a uděláte rytinu ku podoběnství jakékoli věci, anebo učiníte něco zlého před očima Hospodina Boha svého, popouzejíce ho.“* (5. M. 4,25)

Není to přesně to, co udělali? Není to zde jakoby řečeno ve zkratce? Dělalí zlé věci v očích Pána, jejich Boha, a popouzeli Ho k hněvu. Ta slova: **„něco zlého“** v sobě zahrnují všechno, od zlatého telete na Orébu až ke kříži na Golgotě. Taková je minulost Izraele.

A nyní, jaká je jejich přítomnost? Nejsou ustavičným pomníkem nehybnoucí Boží pravdy? Zůstalo nenaplněno být jediné písmenko ze všeho toho, co Bůh mluvil? Slyš ta vroucí slova: *„Osvědčuji proti vám dnes před nebem i zemí, že hrozná a rychle vyhlazení budete ze země, do které půjdete přes Jordán, abyste vládli jí. Nedlouho bydliti budete v ní, ale do konce vyhlazení*

budete. A rozptýlí vás Hospodin mezi národy, a maličký počet vás zůstane mezi pohany, do kterýchž zavede vás Hospodin.“ (5. M. 4,26-27)

Nesplnilo se to všechno do písmene? Kdo by to mohl zpochybňovat? Minulost i přítomnost Izraele, obojí dokládá pravdu Božího slova. A nejsme oprávněni k tomu, abychom prohlásili, že poněvadž obojí, minulost i přítomnost, jsou stejně doslovným naplněním Boží pravdy, bude to tak i s budoucností? Jistěže ano. Stránky historie i stránky proroctví byly obě napsány tímž Duchem, a proto jsou obě stejně pravdivé. A jako historie zaznamenává hříchy Izraele a rozptýlení Izraele, tak proroctví předpovídá pokání Izraele a obnovení Izraele. Jedno je pro víru stejně tak pravdivé jako druhé. Jako Izrael v minulosti hřešil a je v přítomnosti rozptýlen, tak jistě bude činit pokání a bude obnoven v budoucnosti.

To, jak rozumíme, je mimo jakoukoli pochybnost. A radujeme se, když na to myslíme. Od Izaiáše k Malachiášovi není jediný prorok, který by velice jasně nemluvil slovy sladké milosti a něžného milosrdenství o budoucích požehnáních, prvotnosti a slávě Abrahamova semene¹⁴. Bylo by jen radostí citovat některé z těch vznešených oddílů, dotýkajících se tohoto velmi zajímavého předmětu. Ale musíme ponechat čtenáři, aby si je vyhledal sám. Zvláště doporučujeme jeho pozornosti vzácné pasáže obsažené v závěrečných kapitolách Izaiáše, v nichž nalézáme také dokonalé potvrzení apoštola výroku, že „*všechn Izrael spasen bude*“ (Řím. 11,26). Všichni proroci „*od Samuele proroka a potomních*“ (Sk. 3,24) v tom souhlasí. Učení Nového zákona je v souladu s hlasy proroků, a proto zpochybňovat pravdu o obnově Izraele v jeho zemi a o konečném požehnání tam pod vládou jejich Mesiáše prostě znamená popírat svědectví proroků a apoštolů, mluvících a píšících skrze přímou inspiraci Boha Ducha Svatého. Znamená to dávat stranou naprosto přemáhající svědectví Písma.

Zdá se to být podivné, že by se některý skutečný milovník Krista měl snažit toto činit. A přece tomu tak je a bylo tomu tak kvůli náboženským předsudkům, teologické předpojatosti a různým jiným příčinám. Ale přes to vše slavná pravda o obnovení a prvotnosti Izraele na zemi září na prorockých stránkách nepohaslým leskem a všichni, kteří se snaží dát ji stranou nebo se

¹⁴ Jonáš je samozřejmě výjimkou. Jeho poslání bylo k Ninive. Je jediným prorokem, jehož poslání má výlučný vztah k pohanům.

jí nějakým způsobem protivit, se nejenom staví proti Svatému písmu – protiřečí jednomyslnému hlasu apoštolů a proroků, ale také se snaží plést se (bezpochyby nevědomky a neúmyslně) do rady, úmyslu a zaslíbení Pána, Boha Izraele, a rušit Jeho smlouvu s Abrahamem, Izákem a Jákobem.

Pro toho, kdo toto činí, to je vážná věc a věříme, že mnozí to činí, aniž by si toho byli vědomi. Proto musíme rozumět, že každý, kdo používá zaslíbení, učiněná starozákonním otcům, na Církev Nového zákona, ve skutečnosti dělá to vážné dílo, o kterém mluvíme. Tvrdíme, že nikdo nemá ani to nejmenší oprávnění odcizovat zaslíbení, učiněná otcům. Můžeme se z těch zaslíbení těšit, radovat se z nich, čerpat útěchu a povzbuzení z jejich věčné stálosti a přímého doslovného použití – to vše je požehnaná pravda. Ale na-prosto jiná věc je, když lidé pod vlivem systému výkladu, falešně nazývaného duchovním, používají na Církev nebo na věřící doby Nového zákona proroctví, která se tak jednoduše a jasně, jak to jen slova mohou vyznačit, vztahují na Izrael – na doslovné Abrahamovo símě.

To považujeme za velmi vážné. Věříme, že si velmi málo uvědomujeme, jak naprosto se to vše přičí Božím myšlenkám a Jeho srdci. On miluje Izrael – miluje ho pro otce, a my smíme být ujištěni, že On nebude schvalovat, když budeme zpochybňovat podíl Izraele či jeho budoucnost. Všichni známe slova inspirovaného apoštola v Římanům 11, ale může být, že jsme nepochopili nebo zapomněli jejich skutečnou důležitost a mravní váhu.

Když mluví o Izraeli ve spojení s olivovým stromem zaslíbení, říká: *„I oni ale, když nezůstanou v nevěře, budou naroubováni;“* – nejprostší, nejjistější a nejpožehnanější ze všech důvodů – *„neboť **Bůh má moc**“* – stejně jako i zcela jistě chce – *„je znovu naroubovat. Neboť když ty jsi byl vyříznut z olivy od přírody plané, a proti přírodě naroubován na olivu ušlechtilou, čím více budou tyto přirozené větve naroubovány na svou vlastní olivu! Neboť nechci, bratři, aby vám bylo toto tajemství neznámé, abyste se sami nepovažovali za moudré: že Izraeli se z **části** stalo zatvrzení, dokud nevejde plný počet národů;¹⁵ a tak celý Izrael bude zachráněn, jak stojí psáno: ‚Ze Siona přijde Zachránce, odvrátí bezbožnosti od Jákoba; a toto je **pro ně smlouva ode mne,***

¹⁵ Čtenář musí činit rozdíl mezi výrazy „plný počet národů“ v Římanům 11, a „plnost pohanů“ v Lukáš 21,24. První se vztahuje k těm, kteří jsou nyní shromažďováni do Církve; druhé se naopak vztahuje k časům pohanéské nadvlády, která začala

když odejmu jejich hříchy. 'Ohledně evangelia jsou sice nepřátelé, kvůli vám, ohledně vyvolení ale milovaní, kvůli otcům. Neboť darů milosti a povolání Bůh nelituje. Neboť jako vy jste kdysi Bohu nevěřili, nyní ale jste přišli pod omilostnění skrze jejich nevěru, tak také tito nyní ve vaše omilostnění nevěřili, aby také oni přišli pod omilostnění.' – To znamená, že místo aby přišli na půdu zákona nebo tělesného původu, mají přijít prostě na půdu svrchované milosti jako pohané. „*Neboť Bůh všechny společně uzavřel v nevěru, aby **všechny omilostnil.***“ (Římanům 11,23-32 – přel.)

Zde končí oddíl, týkající se našeho bezprostředního předmětu, ale nemůžeme se vzdát toho, abychom necitovali překrásnou doxologii vyvěrající z překypujícího srdce inspirovaného apoštola, když uzavírá ten velký oddíl své Epištoly, týkající se dispensace: „*Ó hlubokosti bohatství, jakož i moudrosti i poznání Božího! Jak nevyzpytatelné jsou jeho soudy a nevystižitelné jeho cesty! Neboť kdo poznal mysl Pána, nebo kdo byl jeho rádcem? Anebo kdo mu předem dal a bude mu odplaceno? Neboť **od** něho*“ – jako zdroje – „*a **skrze** něho*“ – jako potrubí – „*a **pro** něho*“ – jako účel – „*jsou všechny věci; jemu buď sláva na věčnost! Amen.*“ (Římanům 11,33-36)

Předcházející nádherný oddíl, jako vskutku všechno Písmo, je v dokonalém souhlasu s učením čtvrté kapitoly naší knihy. Přítomný stav Izraele je ovocem jeho temné nevěry; sláva budoucnosti Izraele bude ovocem Božího bohatého milosrdenství: „*Poněvadž Hospodin Bůh tvůj jest Bůh silný, milosrdný, neopustí tebe, ani tě nezkaží, ani zapomene se na smlouvu otců tvých, kterou s přísahou utvrdil jim. Nebo ptej se nyní na dny staré, které byly před tebou, od toho dne, v kterém stvořil Bůh člověka na zemi, a od jednoho kraje nebe až do druhého, stala-li se kdy věc podobná této tak veliké, aneb slycháno-li kdy co takového? Zdali kdy slyšel který lid hlas Boha mluvícího z prostředku ohně, jako jsi ty slyšel, a živ zůstal? Aneb zdali se kdy který Bůh pokusil, aby přijda, vzal sobě národ některý z jiného národu se zkušováním, znameními a se zázraky, skrze boje a ruku silnou, v rameni vztaženém a v hrůze veliké, jako učinil všechno toto pro vás Hospodin Bůh váš v Egyptě před očima vašimi? Tobě jest to ukázáno, abys věděl, že Hospodin jest Bůh, a že není jiného kromě něho. Dal s nebe slyšeti hlas svůj, aby vyučil tebe, a na zemi ukázal tobě oheň svůj veliký, a slova jeho slyšel jsi z prostředku ohně.*“ (5. Mojžíšova 4,31-36)

Nabuchodonozorem a bude trvat až do doby, kdy na ten velký obraz z Daniele 2 s drtící mocí padne „kámen, který nebýval v rukou“.

Zde máme s jedinečnou mravní silou vyjádřen velký předmět všeho Božího jednání s Izraelem. Tímto předmětem bylo vědění, že Pán je jediný pravý a živý Bůh a že není a nemůže být žádný kromě Něho. Slovem, bylo Božím úmyslem, aby Izrael byl svědectvím o Něm na zemi. A takovým zcela jistě bude, i když až dosud podstatně zklamal a způsobil, že Jeho veliké a svaté jméno bylo v porouhání mezi národy. Nic nemůže zabránit Božímu úmyslu. Jeho smlouva bude trvat provždy. Izrael bude přece na zemi požehnaným a účinným svědectvím o Bohu a potrubím trvalého požehnání ke všem národům. Pán se zaručil ohledně toho Svým slovem, a ani všechny moci země a pekla – lidí a ďáblů ve spojení, nemohou zabránit plnému dokonání všeho, co On mluvil. Jeho sláva je zahrnuta v budoucnosti Izraele, a kdyby jediné písmenko z Jeho slova mělo zklamat, bylo by to zneuctění, uvržené na Jeho velké jméno, a příležitost pro nepřítel, což je naprosto nemožné. Budoucí požehnání Izraele a sláva Pána jsou spolu spojeny poutem, které nemůže být nikdy přetrženo. Pokud toto jasně nevidíme, nemůžeme rozumět ani minulosti Izraele, ani jeho budoucnosti. Ba ještě více, se vši možnou důvěrou smíme prohlásit, že pokud tuto požehnanou skutečnost plně neuchopíme, náš systém výkladu prorocství musí být naprosto chybný.

Ale v naší kapitole je ukázána ještě jiná pravda – pravda zvláštního významu a vzácnosti. V budoucí obnově a požehnání Izraele je zahrnuta nejen sláva Pána, nýbrž i láska Jeho srdce. To se ukazuje s dojemnou něžností v následujících slovech: *„Protože miloval otce tvé, vyvolil símě jejich po nich a vyvedl tě před sebou mocí svou velikou z Egypta, aby vyžena národy veliké a silnější, než jsi ty, před tváří tvou, uvedl tebe a dal tobě zemi jejich v dědictví, jakož dnes vidíš.“* (5. Mojžíšova 4,37-38)

Takto pravda Božího slova, sláva Jeho velkého jména a láska Jeho srdce jsou všechny zahrnuty v Jeho jednání se semenem Abrahama, Jeho přítele. A ačkoli porušili zákon, zneuctili Jeho jméno, pohrdli Jeho milosrdenstvím, zavrhlí Jeho proroky, ukřižovali Jeho Syna a protivili se Jeho Duchu – ačkoli udělali toto všechno a v důsledku toho jsou rozptýleni a zloupeni a setřeni a ještě projdou bezpříkladným soužením, přece Bůh Abrahama, Izáka a Jákoba oslaví Své jméno, uskuteční Své slovo a zjeví neproměnnou lásku Svého srdce v budoucí historii Svého pozemského lidu. Nic nemění Boží náklonnost. Koho miluje a jak miluje, miluje až do konce.

Jestliže toto popíráme ve vztahu k Izraeli, nemáme sami pro sebe ani milimetr pevné půdy pod nohama. Dotkneme-li se Boží pravdy v jednom od-
dílu, nemáme žádnou jistotu v ničem. „*Nemůže zrušeno býti Písmo.*“ (Jan 10,35) – „*Neboť kolik je jen Božích zaslíbení, v něm je ano, a proto také skrze něho amen, Bohu k slávě.*“ (2. Korinským 1,20) Bůh se sám zaručil semeni Abrahamovu; slíbil jim dát zemi Kanán **na věky**. – „*Darů milosti a povolání Bůh nelituje.*“ (Řím. 11,29) Nikdy nelituje Svého daru ani Svého povolání, a proto každý, kdo se pokouší odcizit Jeho zaslíbení a Jeho dary nebo nějakým způsobem zasahovat do jejich použití na jejich pravý a vlastní předmět, musí Ho těžce urážet. Maří to neporušenost božské pravdy, olupuje nás to o všechnu jistotu ve výkladu Svatého písma a noří to duši do tmy, pochybností a zmatenosti.

Učení Písma je jasné, určité a zřetelné. Duch Svatý, jenž napsal tu svatou knihu, myslí to, co říká, a říká to, co myslí. Jestliže mluví o Izraeli, míní tím Izrael – když mluví o Sionu, míní tím Sion – když o Jeruzalému, míní Jeruzalém. Používat některé z těchto jmen na novozákonní Církev znamená směřovat věci, které se liší, a zavádět metodu výkladu Písma, která svou nejasností a volností může pouze vést k velmi neblahým následkům. Jednáme-li s Božím slovem takovým uvolněným a bezstarostným způsobem, je naprosto nemožné uvědomovat si jeho božskou autoritu nad naším svědomím nebo ukazovat jeho utvářející moc v našem chození, jednání a charakteru.

Nyní se musíme na chvíli podívat na mocnou výzvu, jíž Mojžíš v naší kapitole shrnuje svou řeč. Žádá si to naši hlubokou a zbožnou pozornost: „**Vě-
ziž tedy dnes a obnov to v srdci svém, že Hospodin jest Bůh na nebi svrchu i na zemi dole, a není žádného jiného. Proto ostříhej po všechny dny ustanovení a přikázání jeho, která já dnes přikazuji tobě, aby dobře bylo tobě i synům tvým po tobě, a abys prodlil dnů v zemi, kterou Hospodin Bůh tvůj dá tobě.**“ (5. Mojžíšova 4,39-40)

Zde vidíme, že mravní nárok na jejich srdečnou poslušnost je založen na zjeveném charakteru Boha a na Jeho záračném jednání v jejich prospěch. Slovem, byli zavázáni poslouchat – zavázáni z každého důvodu, který jen může působit na srdce, svědomí a porozumění. Ten, jenž je vyvedl ze země Egyptské mocnou rukou a vztaženým ramenem, jenž způsobil, aby se ta země třásla v samém svém středu, když na ni padal úder za úderem Jeho soudcovské hole; jenž pro ně otevřel cestu mořem; jenž jim posílal chléb z nebe a vyvedl vodu z tvrdé skály; a to vše pro slávu Svého velikého jména,

a protože miloval jejich otce – Ten jistě měl nárok na jejich poslušnost z celého srdce.

To je ten velký důvod, tak význačně charakterizující tuto požehnanou 5. Mojžišovu knihu. A jistě to je plné naučení pro křesťany nyní. Jestliže byl Izrael mravně zavázán poslouchat, jak mnohem více jsme zavázáni my! Jestliže jejich pohnutky a předměty byly mocné, oč více jsou takové ty naše! – Cítíme jejich sílu? – Uvažujeme o nich ve svém srdci? – Zvažujeme Kristovy nároky na nás? – Pamatujeme na to, že nejsme sami svoji, ale že jsme koupeni za cenu, a to za nekonečně vzácnou cenu Kristovy krve? – Uvědomujeme si to? Snažíme se žít pro Něho? – Je Jeho sláva předmětem, který nás ovládá? – Je Jeho láska pohnutkou, která nás vede? Anebo žijeme sami sobě? – Snažíme se postoupit výše ve světě – v tom světě, který ukřižoval našeho velebeného Pána a Spasitele? – Snažíme se vydělat peníze? – Milujeme je ve svém srdci, buď kvůli nim samým, nebo pro to, co mohou obstarat? – Ovládají nás peníze? – Hledáme místo ve světě, buď pro sebe, nebo pro své děti? Zeptejme se upřímně svých srdcí jako v Boží přítomnosti, ve světle Boží pravdy, co je naším předmětem – naším skutečným, ovládajícím, milovaným předmětem, který hledají naše srdce!

Čtenáři, to jsou srdce zpytující otázky. Nedávejme je stranou. Skutečně je zvažujeme v samém světle Kristovy soudné stolice. Věříme, že to jsou prospěšné, velmi potřebné otázky. Žijeme ve vážných dobách. Na všech stranách je hrozné množství pokrytectví a v ničem není toto pokrytectví tak hrozně nápadné jako v takzvaném náboženství.

Právě dny, do nichž padl náš úděl, byly načrtnuty perem, které nikdy nepřikrašluje – nikdy nepřehání, ale vždy představuje lidi a věci takové, jaké jsou: „*Toto však věz, že v **posledních dnech***“ – velký rozdíl od „*pozdějších časů*“ v 1. Timoteovi 4 – dlouho předem, více vyjádřeny, blíže definovány, silněji vyznačeny jsou tyto poslední dny, v nichž „*nastanou těžké časy. Lidé budou **sobečtí**, chtiví peněz, **chvástaví**, domýšliví, rouhaví, **rodičů neposlušní**, nevděční, bezbožní, **bez přirozené lásky**, nesmířliví, **pomlouvaví**, nevázaní, hrubí, nepřátelští k dobrému, zrádčí, lehkomyslní, nadutí, **milovníci rozkoše spíše než milovníci Boha**.*“ A potom si všimni koruny, kterou inspirovaný apoštol klade na tuto hroznou nadstavbu: „*Majíce formu pobožnosti, ale zapírajíce její moc.*“ (2. Timoteovi 3,1-5)

Jaký hrozný obraz! Máme zde v několika hutných, závažných větech **nevěřící** křesťanstvo, tak jako jsme v 1. Timoteovi 4 měli **pověřivé** křesťanstvo. V onom vidíme papežství; zde nevěru. Oba prvky působí všude kolem nás, ale ten druhý se přece dostává do popředí – skutečně postupuje rychlými kroky. Samotní vůdcové a učitelé křesťanstva se nestydí ani nebojí útočit na základy křesťanství. Takzvaný křesťanský biskup se nestydí ani nebojí zpochybňovat neporušenost pěti Mojžíšových knih, a s nimi i celé Bible. Neboť jestliže Mojžíš nebyl inspirovaným pisatelem Pentateuchu, pak zcela jistě je celá budova Svatého písma před námi smetena. To, co psal Mojžíš, je tak úzce spjato se všemi ostatními oddíly Boží knihy, že jestliže to je dočteno, je pryč vše. Směle tvrdíme, že jestliže Duch Svatý neinspiroval Mojžíše, Božího služebníka, aby napsal prvních pět knih Bible, nemáme ani kousek pevné půdy, na které bychom mohli stát. Jsme zcela ponecháni bez částky božské autority, na které by naše duše spočinuly. Samotné pilíře našeho slavného křesťanství jsou smeteny a my jsme ponecháni, abychom na své cestě tápali v beznadějném zmatení uprostřed názorů a teorií nevěřících učitelů a neměli ani jediný paprsek světla z nebeské svítilny inspirace.

Zdá se to být čtenáři příliš silné? Věří, že můžeme na chvíli naslouchat nevěřícímu popírači Mojžíše, a přece věřit v inspiraci Žalmů, proroků a Nového zákona? Jestliže ano, pak nechť je ujištěn, že je pod mocí osudného klamu. Nechť si vezme takové oddíly, jako jsou následující, a ptá se: Co znamenají a co je v nich obsaženo? Náš Pán, když mluvil k Židům – kteří by mimochodem nesouhlasili s křesťanským biskupem, popírajícím Mojžíšovu autenticitu – říká: „*Nedomnívejte se, bych já na vás žalovati měl před Otcem. Jest, kdo by žaloval na vás. Mojžíš, v němž vy naději máte. Nebo kdybyste věřili Mojžíšovi, věřili byste i mně; neboť on o mně psal. Ale poněvadž jeho písmům nevěříte, i kterak slovům mým uvěříte?*“ (Jan 5,45-47)

Mysli na to: Člověk, který nevěří v to, co napsal Mojžíš – nepřijímá každý jeho řádek jako Bohem inspirovaný, nevěří v Kristova slova, a proto nemůže mít Bohem působenou víru v Krista samého – takový nemůže být vůbec křesťan. To činí věc velmi vážnou pro každého, kdo popírá božskou inspiraci Pentateuchu, a rovněž vážnou pro každého, kdo takovému naslouchá a sympatizuje s ním. Je velmi pěkné mluvit o milosrdenství a o svobodě ducha; ale přece musíme zvážit, zda to je milosrdenství nebo širokost ducha, schvalujeme-li nějakým způsobem člověka, který má tu smělost, že zpod našich nohou vytrhává samé základy naší víry. Mluvit o něm jako o křesťanském biskupovi nebo i křesťanském služebníkově jakéhokoli druhu, znamená

dělat věc tisíckrát horší. Můžeme rozumět Voltairovi nebo Painemu, že útočí na Bibli – od nich nečekáme nic jiného. Ale když ti, kteří se domnívají, že mají být uznáváni a ordinováni za služebníky náboženství a strážce víry Božích vyvolených – ti, kteří se považují za jediné oprávněné, aby učili a kázali Ježíše Krista a sytili Boží Církev a bděli nad ní – když ti skutečně zpochybňují inspiraci pěti Mojžíšových knih, nemusíme se ptát: Kde to jsme? K čemu to vyznávající církev došla?

Ale vezměme jiný oddíl. Je to mocné volání vzkříšeného Spasitele k dvěma zmateným učedníkům na jejich cestě do Emaus: „*Ó nesmyslní a zpozdilí srdcem k věření všemu tomu, co mluvili proroci; zdali nemusil těch věcí trpěti Kristus a jít v slávu svou? A počav od Mojžíše a všech proroků, vykládal jim všechna ta písma, která o něm byla.*“ A opět jedenácti a ostatním s nimi říká: „*Tato jsou slova, která jsem mluvil vám, ještě byv s vámi: Že se musí naplnit všechno, což psáno jest v zákoně Mojžíšově a v prorocích i v žalmech o mně.*“ (Lukáš 24,25-27,44)

Zde shledáváme, že náš Pán velice jasným a rozhodným způsobem uznává Mojžíšův zákon jako nedílnou součást kánonu inspirace. Spojuje ho se všemi ostatními velkými oddíly Boží knihy takovým způsobem, že je naprosto nemožné dotknout se jednoho, aniž by byla zničena neporušenost celku. Jestliže nemáme věřit Mojžíšovi, pak nemůžeme věřit ani prorokům ani Žalmům. To vše stojí a padá společně. A nejen to, ale buď musíme připustit božskou autenticitu Pentateuchu, nebo vyvodit rouhavý závěr, že náš velebeníhodný Pán a Spasitel Svou autoritou dal schválení řadě falešných dokumentů, když jako Mojžíšovy spisy citoval to, co Mojžíš vůbec nikdy nenapsal! Je naprosto zřejmé, že mezi těmito dvěma závěry není ani kousek společné půdy.

Opět si vezměme následující závažný a důležitý oddíl v závěru příběhu o bohatém muži a Lazarovi: „*I řekl jemu Abraham: ‚Mají Mojžíše a proroky, nechť jich poslouchají.‘ A on řekl: ‚Nic, otče Abrahame, ale kdyby kdo z mrtvých šel k nim, budou pokání činiti.‘ I řekl mu: ‚Poněvadž Mojžíše a proroků neposlouchají, aniž byt kdo z mrtvých vstal, uvěří jemu.‘“ (Luk. 16,29-31)*

Když nakonec k tomu všemu přidáme skutečnost, že náš Pán ve Svém konfliktu se Satanem na poušti cituje jen z Mojžíšových spisů, máme dostatek důkazů nejen pro to, abychom nade všechny pochyby konstatovali božskou inspiraci Mojžíše, ale také abychom prokázali, že člověk, který zpochybňuje autenticitu prvních pěti knih Bible, skutečně nemůže mít ani Bibli,

ani božské zjevení, ani autoritu ani žádný pevný základ pro svou víru. Může si říkat, že je křesťanský biskup nebo křesťanský služebník, nebo tak být nazýván od druhých, ale ve skutečnosti je pochybovač a jako s takovým by s ním mělo být jednáno ode všech, kteří věří a znají pravdu. Nedovedeme pochopit, jak by se někdo s jiskřičkou božského života ve své duši mohl provinit tak hrozným hříchem, že by popíral inspiraci velké části Božího slova nebo tvrdil, že Pán Ježíš Kristus by mohl citovat z nepravých dokumentů.

Můžeme být považováni za přísné, když takto píšeme. Dnes je módou přijímat jako křesťany ty, kteří popírají samé základy křesťanství. Velmi populární je názor, že málo záleží na tom, čemu člověk věří, jen když je morální, přívětivý, blahovlnný, dobročinný a filantropický. Život je lepší než vyznání víry nebo dogma, tak se to říká. To vše zní velmi přijatelně. Ale čtenář může zůstat ujištěn, že přímé směřování každé takové řeči a dokazování je zbavit se Bible – zbavit se Ducha Svatého, zbavit se Krista Božího – zbavit se všeho, co Bible zjevuje našim duším. Ať to má na mysli a ať se snaží držet se blízko vzácného Božího slova. Ať skládá to Slovo ve svém srdci a stále více se s modlitbou oddává jeho studiu. Tak bude ochráněn od zhoubného vlivu skepticismu a nevěry v každé formě. Jeho duše bude krmená a sycená upřímným mlékem Slova a celá jeho mravní bytost bude ustavičně udržována pod ochranou Boží přítomnosti. To je zapotřebí. Nic jiného nepomůže.

Nyní musíme ukončit své úvahy o této vzácné kapitole, která je předmětem naší pozornosti. Ale než tak učiníme, pohlédneme ještě na chvíli na pozoruhodnou poznámku o třech útočištných městech. Povrchnímu čtenáři by se to mohlo zdát vytržené ze souvislosti. Ale tak tomu není, naopak. Je to, jak můžeme očekávat, v dokonalém a krásném mravním pořádku. Písmo je vždy božsky dokonalé, a jestliže nevidíme a neuvědomujeme si jeho krásu a mravní slávy, je to prostě díky naší slepotě a necitelnosti.

„Tehdy oddělil Mojžíš tři města před Jordánem k východu slunce, aby utekl do nich vražedník, který by zabil bližního svého nechtě, a neměl by ho předtím v nenávisti; když by utekl do jednoho z těch měst, aby živ zůstal. Bozor na poušti, na rovinách v kraji Rubenitských, a Rámot v Galád, v pokolení Gád, a Golan v Bázan, v pokolení Manasse.“ (5. Mojžíšova 4,41-43)

Zde máme krásné ukázání Boží milosti, která, jak to činí vždy, se pozvedá nad lidskou slabost a selhání. Když si dvě a půl pokolení zvolila své dědictví na této straně Jordánu, jasně se zastavila před vlastním podílem Božího Izraele, který leží na druhé straně řeky smrti. A přes toto selhání Bůh, jenž je

bohatý v milosti, nechtěl nechat ubohého člověka, který zabil nechtě, bez útočiště v den jeho úzkosti. Jestliže člověk nemůže přijít k výšině Božích myšlenek, Bůh může přijít dolů k hloubce lidské potřeby. A On to dělá v tomto případě tak pozhledně, že dvě a půl pokolení mají mít tolik útočištných měst na této straně Jordánu, jako devět a půl pokolení v zemi Kanán.

To byla skutečně rozhojnilá milost. Jak je to nepodobné způsobu člověka! Jak je to vysoko nad pouhým zákonem nebo zákonní spravedlností! Zákonným způsobem by bylo možné říci dvěma a polovině pokolení: Jestliže si chcete zvolit své dědictví pod Boží úrovní – jestliže jste spokojeni s méně než s Kanánem, zemí zaslíbení, nesmíte očekávat, že se budete těšit výsadám a pozhledností té země. Ustanovení Kanánu musí být omezena na Kanán, a proto ti mezi vámi, kteří zabijí někoho nechtě, se musí snažit dostat se přes Jordán, a tam najít útočiště.

Zákon tak může mluvit, ale milost mluvila jinak. Boží myšlenky nejsou naše myšlenky, ani Jeho cesty nejsou naše cesty. My bychom považovali za vzácnou milost, kdyby bylo dáno jen jedno město pro ta dvě a půl pokolení. Ale náš Bůh jedná hojněji nad vše, co my prosíme nebo myslíme, a proto poměrně malé území na této straně Jordánu bylo vybaveno tak plným opatřením milosti jako celá země Kanán.

Dokazuje to, že ta dvě a půl pokolení měla pravdu? Nikoli. Ale dokazuje to, že Bůh je dobrotitivý a že On musí vždy jednat tak, jak je to Jeho hodné, přes všechnu naši slabost a pošetilost. Mohl nechat ubohého člověka, který zabil nechtě, bez útočištného místa v zemi Galád, ačkoli Galád nebylo Kanán? Jistěže ne. To by nebylo hodné Toho, jenž říká: „*Já způsobím, aby se přiblížila spravedlnost má.*“ (Iz. 46,13) On se stará, aby přivedl útočištné město „blízko“ k tomu, kdo zabil. Chce způsobit, aby Jeho bohatá a vzácná milost plynula vstříc potřebnému tam, kde je. Takový je způsob našeho Boha, buď Jeho svaté jméno navěky velebeno!

„Ten jest zákon, který předložil Mojžíš synům Izraelským, a tato jsou svědectví a ustanovení i soudové, které předložil Mojžíš synům Izraelským, když vyšli z Egypta, před Jordánem v údolí naproti Betfegor, v zemi Seona, krále Amorejského, který bydlil v Ezebon, jež porazil Mojžíš a synové Izraelští, když vyšli z Egypta, a uvázali se dědičně v zemi jeho a v zemi Oga, krále Bázan, dvou králů Amorejských, v zemi, která jest před Jordánem k východu slunce, od Aroer, (jenž leží při břehu potoka Arnon) až k hoře Sion, která jest

Hermon, i ve všecku rovinu před Jordánem k východu až k moři pustému, ležící pod horou Fazga. (5. Mojžíšova 4,44-49)

Zde končí tato obdivuhodná řeč. Duch Boží s rozkoší vymezuje hranice lidu a zdržuje se u nejpodrobnějších detailů, spojených s jeho historií. Má živý a milující zájem o vše, co se lidu týče – o jeho války, jeho vítězství, jeho vlastnictví, o všechny jeho hranice. Zastavuje se u každé věci, která se ho dotýká, s podrobností, která svou milostí a skloněním se naplňuje srdce údivem, láskou a chválou. Člověk si ve své opovrženíhodné vlastní důležitosti myslí, že je pod jeho důstojnost zabývat se tak podrobnými detaily. Ale náš Bůh počítá vlasy naší hlavy, vkládá naše slzy do Své lahvice, ví o každé naší starosti, o každém trápení, o každé potřebě. Není nic příliš malé pro Jeho lásku, jako není nic příliš velké pro Jeho moc. Soustředí Svou milující péči na každého ze Svého lidu, jako kdyby se měl starat jen o toho jednoho. A není jediná okolnost v naší soukromé historii, den za dnem, jakkoli triviální, o kterou by neměl milující zájem.

Vždy na to pro svoji útěchu pamatujme. A kéž se naučíme lépe Mu důvěřovat a prostší vírou užívat Jeho otcovskou lásku a starostlivost. On nám říká, abychom všechnu svou starost uvrhli na Něho s ujištěním, že On má o nás péči. Chce, aby naše srdce byla svobodná od starostí, jako je svědomí svobodné od viny. „*O nic nebudte pečliví, ale ve všech věcech skrze modlitbu a poníženou žádost s díky činěním prosby vaše známy buďte Bohu. A pokoj Boží, který převyšuje všeliký rozum, hájiti bude srdcí vašich i smyslů vašich v Kristu Ježíši.*“ (Filipským 4,6.7)

Je se co obávat, že většina z nás jen málo zná skutečnou hloubku, význam a moc takových slov, jako jsou tato. Čteme je a slyšíme je, ale nevstřebáváme je a nepřivlastňujeme si je – nestrávíme je a neproměníme je v praxi. Jak málo skutečně vstupujeme do požehnané pravdy, že náš Otec se zajímá o všechny naše malé starosti a žalosti a že k Němu můžeme jít se všemi svými malými potřebami a nesnázemi. Domníváme se, že takové věci jsou mimo pozornost toho Vysokého a Mocného, který bydlí na věčnosti a sedí nad okrskem zemským. To je vážný omyl, který nás k tomu olupuje o nevyčísitelná požehnání naší každodenní historie. Vždy bychom měli pamatovat, že u našeho Boha není nic veliké nebo malé: všechny věci jsou stejné pro Toho, jenž podepírá rozsáhlý vesmír slovem Své moci a všímá si padajícího vrabečka. Pro Něho je stejně tak snadné stvořit svět, jako opatřit snídani pro chudou vdovu. Velikost Jeho moci, mravní vznešenost Jeho vlády i

podrobnost Jeho něžné péče, všechno stejně vyvolává údiv a velebení našich srdcí.

Křesťanský čtenáři, dbej toho, aby sis přivlastnil všechny tyto věci. – Snaž se žít blíže Bohu ve svém denním životě. – Opírej se o Něho více. – Více Ho užívej. – Jdi k Němu ve vši své potřebě a nikdy nebudeš muset svěřovat svoji potřebu ubohému smrtelnému bližnímu. „*Bůh pak můj naplní **všelikou** potřebu vaši podle bohatství svého slavně v Kristu Ježíši.*“ (Fil. 4,19) – Jaký zdroj? – „*Bůh*“! – Jaký standard? – „*Bohatství jeho slávy*“! – Jaký prostředník? – „*Kristus Ježíš*“! – Je tvou milou výsadou postavit **všechnu svoji** potřebu proti **Jeho bohatství**, a v přítomnosti toho druhého ztratit ze zřetele to první. Jeho nevyčerpatelný poklad je ti otevřen ve vši lásce Jeho srdce. Jdi a čerpej z něho v prosté jednoduchosti víry, a nikdy nebudeš muset vzhlížet k prameni stvoření nebo se opírat o berlu stvoření.

5. Mojžíšova 5

„Svolal Mojžíš všecken lid Izraelský, a řekl jim: Slyš, Izraeli, ustanovení a soudy, které já dnes mluvím v uši vaše; naučte se jim a v skutku jich ostříhejte.“ (5. Mojžíšova 5,1)

Dobře si všimněme těchto čtyř slov, která jsou tak charakteristická pro 5. Mojžíšovu knihu, a tak příhodná pro lid Páně za všech dob a na všech místech: **„Slyšte,“** **„Naučte se,“** **„Ostříhejte /Zachovávejte/“**, **„Čiňte“**. To jsou nevýslovně vzácná slova pro každou zbožnou duši – pro každého, kdo si upřímně přeje chodit po úzké cestě praktické spravedlnosti, která se tak líbí Bohu a která je pro nás tak bezpečná a šťastná.

To první staví duši do toho nejpožehnanějšího postoje, v němž může být někdo nalezen, totiž do stavu **slyšení**. – *„Tedy víra ze slyšení, slyšení pak skrze slovo Boží.“* (Řím. 10,17) *„Ale poslechnu, co říká Bůh ten silný, Hospodin.“* (Žalm 85,9) *„Poslechněte /Slyšte/, a bude živa duše vaše.“* (Iz. 55,3) Slyšící ucho leží u samého základu všeho pravého, praktického křesťanského života. Uvádí duši do toho jediného správného a náležitého postoje pro stvoření. Je skutečným tajemstvím všeho pokoje a požehnání.

Asi nemusíme čtenáři připomínat, že když mluvíme o duši ve stavu slyšení, předpokládá se, že to, co je slyšeno, je prostě Boží slovo. Izrael měl slyšet *„ustanovení a soudy“* Pána, a nic jiného. Neměli propůjčovat sluch příkázáním, tradicím a učení lidí, ale jen slovům živého Boha, který je vykoupil a vysvobodil z Egypta – země otroctví, tmy a smrti.

Je dobré na to pamatovat. Ochrání to duši od mnoha osidel a nesnází. Na různých stranách slyšíme mnoho o poslušnosti a o morální správnosti vzdání se své vlastní vůle a poddání se autoritě. To vše zní velmi krásně a má to velkou váhu u široké třídy velmi nábožných a mravně vynikajících lidí. Ale když nám lidé mluví o poslušnosti, musíme se zeptat: Poslušnost čeho? Když mluví o vzdání se vlastní vůle, musíme se jich zeptat: Před kým se máme sklonit? Když nám říkají o poddání se autoritě, musíme trvat na tom, aby nám řekli, jaký je zdroj nebo základ té autority.

To má nejhlubší možnou závažnost pro každého člena domácnosti víry. Je mnoho velmi upřímných a velmi vážných lidí, kteří to považují za velmi milé, když jsou zachráněni od těžkosti sami přemýšlet a když mají svou sféru

jednání a linii služby předloženou jim moudřejšími hlavami, než jsou jejich. Zdá se jim to být velmi poklidná a milá věc, když dílo každého dne je před nás položeno rukou nějakého mistra. Osvobozuje to srdce od velkého břemene odpovědnosti a vypadá to jako pokora a nedůvěřování sobě, když se poddáváme nějaké autoritě.

Ale před Bohem jsme povinni dobře zkoumat základ autority, před kterou se skláníme, jinak se můžeme nalézat ve zcela chybném postavení. Vezměte například mnicha nebo jeptišku nebo člena řádu sester. Mnich poslouchá svého opata, jeptiška poslouchá svoji matku abatyši a „sestřičky“ poslouchají „sestru představenou“, ale postavení a vztah každého je naprosto chybný. V Novém zákoně není ani stín autority pro kláštery, konventy nebo sesterské řády. Naopak, učení Svatého písma, jakož i hlas přírody se naprosto protíví každému z nich, protože berou muže a ženy pryč z místa a pryč ze vztahů, do kterých je Bůh postavil a ve kterých jsou určeni a uschopněni se pohybovat. Vytváří z nich společnosti, které jsou naprosto zničující pro přirozenou náklonnost a zákazonosné pro pravou křesťanskou poslušnost.

Považujeme za správné obrátit pozornost křesťanského čtenáře k tomuto předmětu právě teď, poněvadž vidíme, že nepřítel uprostřed nás vynakládá velké úsilí na oživení mnišského systému pod různými formami. Skutečně byli lidé, kteří měli odvahu říkat nám, že mnišský život je jedinou správnou formou křesťanství. Když takový nestvůrný výrok je učiněn a je mu nasloucháno, pak je dobré, abychom se na celý předmět podívali ve světle Písma a vyzvali zastánce a přívržence mnišství, aby nám ukázali základy toho systému v Božím slově. Kde v celém Novém zákoně je něco, co v nejmenším stupni připomíná klášter, konvent nebo sesterský řád? Kde můžeme najít nějakou autoritu pro takový úřad, jako je úřad opata, abatyše nebo představené sestry? Není tam absolutně žádná taková věc, ani její stín. A proto neváháme a vyhlašujeme celý systém od základu až do vrchu budovou pověry, která se přičí jak hlasu přírody, tak i Božímu hlasu. Ani nechápeme, jak někdo, kdo je při smyslech, by nám mohl říci, že mnich nebo jeptiška je jediným správným zástupcem křesťanského života. A přece tu jsou takoví, kdo

takto mluví, a jsou tu takoví, kteří jim naslouchají. A to ve dnech, kdy ze stránek Nového zákona na nás září plné, jasné světlo slavného křesťanství.¹⁶

Ale Bůh buď veleben, my jsme povoláni k poslušnosti. Jsme voláni k tomu, abychom „*slyšeli*“ – voláni k tomu, abychom se ve svaté a uctivé poddanosti skláněli před autoritou. A zde popíráme názor nevěry a její pyšné nároky. Cesta oddaného a pokorného křesťana je vzdálená jak pověře na jedné straně, tak i nevěře na druhé straně. Petrova vznešená odpověď radě ve Skutcích 5 svým krátkým obsahem ztělesňuje úplnou odpověď obojímu: „*Více sluší poslouchati Boha než lidi.*“ Nevěře ve všech jejích fázích, ve všech jejích etapách a v jejích nejhlubších kořenech se postavíme touto závažnou větou: „*Sluší se **poslouchat**.*“ A pověře v každém oděvu, do kterého se oblékne, tou nade vše důležitou větou: „*Sluší se **poslouchat Boha.***“

Zde máme tou nejjednodušší formou ukázanou povinnost každého pravého křesťana. Máme poslouchat Boha. Nevěřící se může pohrdavě usmát mnichovi nebo jeptišce a divit se, jak se nějaká rozumná bytost může tak úplně vzdát svého rozumu a svého chápání před spolu-smrtelníkem, nebo se poddat pravidlům a praktikám tak absurdním, tak snižujícím, a tak protivícím se přirozenosti. Nevěřící se chlubí svou domnělou intelektuální svobodou a představuje si, že jeho vlastní rozum je naprosto dostatečný k tomu, aby ho vedl. Nevidí, že je od Boha dále než ubohý mnich nebo jeptiška, jimiž tak opovrhuje. Neví, že když se chlubí svou svévolí, je ve skutečnosti veden jako zajatec Satana – knížete a boha tohoto světa. Člověk je stvořen, aby poslouchal – stvořen, aby vzhlížel k někomu nad sebou. Křesťan je posvěcen k poslušnosti Ježíše Krista, to znamená k témuž charakteru poslušnosti, jaká byla prokazovaná naším velebeníhodným Pánem a Spasitelem samým.

Toto má nejhlubší možnou důležitost pro každého, kdo si skutečně přeje vědět, co je pravá křesťanská poslušnost. Rozumět tomu je skutečné tajemství osvobození od svévole nevěřícího a od falešné poslušnosti pověry. Nikdy není správné dělat svou vlastní vůli; může být zcela chybné dělat vůli našeho bližního; vždycky musí být správné konat Boží vůli. To je to, co přišel

¹⁶ Musíme přesně rozlišovat mezi „přírodou (přirozeností)“ a „tělem“. Přirozenost je v Písmu uznávána. Tělo je odsouzeno a dáno stranou. „*Neučí vás i sama příroda?*“ říká apoštol (1. Korintským 11,14 – přel.) Když Ježíš pohleděl na mladého knížete, „*zamiloval ho*“, ačkoli tu nebylo nic než přirozenost. Být bez přirozené lásky je jedna ze známek odpadnutí. Písmo učí, že jsme mrtví hříchu, nikoli přirozenosti, neboť co by se jinak stalo s našimi přirozenými vztahy?

konat Ježíš a co vždy činil: „*Aj, jdu, abych činil, ó Bože, vůli tvou.*“ (Židům 10,9) „*Abych činil vůli tvou, Bože můj, libost mám; neboť zákon tvůj jest uprostřed vnitřností mých.*“ (Žalm 40,9)

Nuže, jsme povoláni a postaveni stranou k tomuto požehnanému charakteru poslušnosti, jak se učíme od inspirovaného apoštola Petra v začátku jeho První epistolý, kde mluví k věřícím jako k „*vyvoleným podle předzvědění Boha Otce, v posvěcení Ducha, k poslušnosti a pokropení krví Ježíše Krista.*“ (1. Petra 1,2)

To je nesmírná výsada a zároveň velmi svatá a vážná odpovědnost. Nikdy ani na chvíli nesmíme zapomenout, že nás Bůh vyvolil a že Duch Svatý nás postavil stranou nejen k pokropení krví Ježíše Krista, ale také k Jeho poslušnosti. To je zřejmý význam a mravní síla slov, která jsme právě citovali – slov nevýslovné vzácnosti pro každého milovníka svatosti – slov, která nás účinně osvobozují od svévole, od zákonictví a od pověry. Blažené osvobození!

Ale může být, že by zbožný čtenář rád vedl naši pozornost k napomenutí v Židům 13,17: „*Poslouchejte své vůdce a buďte poddaní; neboť oni bdí nad vašimi dušemi jako ti, kteří mají vydat počet, aby to činili s radostí a ne se vzdycháním; neboť to by vám nebylo užitečné.*“

To jsou jistě hluboce důležitá slova, s nimiž bychom také měli spojit oddíl v 1. Tesalonickým 5,12-13: „*Prosíme vás ale, bratři, abyste znali ty, kteří mezi vámi pracují a jsou v čele a napomínají vás, a abyste si jich velmi vysoce v lásce vážili pro jejich práci.*“ – A opět v 1. Korintským 16,15.16: „*Napomínám vás ale, bratři: Znejte dům Štěpánův, že to je prvotina Achaje a že se sami oddali svatým k službě; abyste také vy takovým byli poddáni a každému, kdo spolupůsobí a pracuje.*“ – K těmto oddílům musíme přidat jiný velmi milý oddíl z 1. epistolý Petra 5,1-4: „*Starší, kteří jsou mezi vámi, napomínám já, spolustarší a svědek utrpení Krista a také účastník slávy, která má být zjevena: Puste Boží stádo, které je při vás, provádějící dohled ne z donucení, nýbrž dobrovolně, také ne pro nízký zisk, nýbrž ochotně, ne jako panující nad svými majetky, nýbrž jsouce příklady stádu. A když se zjeví nejvyšší pastýř, obdržíte nevadnoucí korunu slávy.*“

Můžeme být dotázáni: Nevyjadřují výše uvedené oddíly princip poslušnosti vůči určitým lidem? A je-li tomu tak, proč namítat něco proti lidské autoritě? Odpověď je velmi jednoduchá. Kdekoli Kristus dává duchovní dar,

ať je to dar učení, dar správy, dar pastýře, tam je povinností a výsadou křesťanů uznávat a oceňovat takové dary. Nedělat to by znamenalo opouštět milosrdenství nám daná. Ale musíme mít na mysli, že ve všech takových případech ten dar musí být skutečnost – jasná, hmatatelná, božsky daná věc. Není to člověk, osobující si určitý úřad nebo postavení nebo určený svým druhem k nějaké takzvané službě. To vše je naprosto bezcenné a horší než bezcenné; je to opovážlivý zásah do svaté oblasti, který musí dříve nebo později vyvolat Boží soud.

Každá skutečná služba je od Boha a je založena na vlastnění opravdového daru od Hlavy Církve; takže můžeme vpravdě říci: Bez daru není služba. Ve všech oddílech, uvedených výše, vidíme vlastněný pozitivní dar a vykonávané skutečné dílo. Nadto vidíme opravdové srdce pro beránky a ovce Kristova stáda. Vidíme božskou milost a moc. Slova v Židům 13,17 znějí: „*Poslouchejte své vůdce [ηγουμενοις]*.“ Nuže, podstatnou věcí pravého vůdce je, že má být na cestě před vámi. Bylo by vrcholem pošetilosti pro každého osobovat si titul vůdce, kdyby neznal cestu a nebyl schopen ani ochoten po ní jít. Kdo by myslel na to, aby takového poslouchal?

Tak také když apoštol napomíná Tesalonické, aby „*znali*“ a „*vážili si*“ určitých osob, na čem zakládá své napomenutí? Na pouhém převzetí nějakého titulu nebo úřadu nebo postavení? Nic takového. Svou výzvu zakládá na opravdové, dobře známé skutečnosti, že mezi nimi byli lidé, kteří byli neuctiví, a tyto osoby je napomínaly. A proč si jich měli „*velmi vysoce v lásce vážit*“? Bylo to pro jejich úřad nebo titul? Nikoli, nýbrž „*pro jejich práci*“. A proč byli Korintští napomínáni, aby se poddali Štěpánově domácnosti? Bylo to kvůli prázdnému titulu nebo přisvojenému úřadu? Nikterak, ale protože „*se sami oddali svatým k službě*“. Byli skutečně v díle. Přijali dar a milost od Krista a měli srdce pro Jeho lid. Nechlubili se svým úřadem, ani netrvali na svém titulu, ale sami sebe dali oddaně ke službě Kristu v osobách Jeho drahého lidu.

Nuže, to je pravý princip služby. Vůbec to není lidská autorita, ale božský dar a duchovní moc udělovaná Kristem Jeho služebníkům, jimi vykonávaná v odpovědnosti vůči Němu a vděčně uznávaná Jeho svatými. Někdo může být vyzdvižen za učitele nebo pastýře, anebo může být ustanoven svými druhy do úřadu či titulu pastora; ale jestliže nemá skutečný dar od Hlavy

Církve, je to vše jen pouhá napodobenina, falešné předstírání, prázdná domýšlivost; a jeho hlas bude hlasem cizího, který pravé Kristovy ovce neznají a neměly by ho uznávat.¹⁷

Ale na druhé straně tam, kde je Bohem obdařený učitel, pravý, milující, moudrý, věrný a pracovitý pastýř, bdící nad dušemi, plačící nad nimi, chovající je jako něžná, jemná chuva, schopný říci jim: „*Nebo aj, živi jsme, jestliže vy stojíte v Pánu.*“ (1. Tes. 3,8) – kde jsou tyto věci, tam nebude velká nesnáž uznávat a oceňovat je. Jak poznáme dobrého zubaře? Tak, že vidíme jeho jméno na mosazné tabulce? Nikoli, ale podle jeho práce. Člověk si může tisícrát říkat zubař, ale jestliže je neobratný, kdo by chtěl použít jeho služeb?

Tak tomu je v lidských záležitostech, a tak tomu je ve věcech služby. Jestliže někdo má dar, je služebníkem; nemá-li ho, všechna ustanovení, autority a ordinace světa ho nemohou učinit Kristovým služebníkem. Může to z něho udělat služebníka náboženství. Ale služebník náboženství a služebník Krista – služebník v křesťanstvu a služebník v Boží církvi, to jsou dvě naprosto různé věci. Každá pravá služba má svůj zdroj v Bohu. Spočívá na Boží autoritě a jejím předmětem je přivést duši do Jeho přítomnosti a spojit ji s Ním.

¹⁷ Čtenář udělá dobře, když zváží skutečnost, že v Novém zákoně není nic takového jako lidské ustanovování ke kázání evangelia, k učení v Božím shromáždění nebo k pasení Kristova stáda. Starší a diakoni byli zřizováni skrze apoštoly nebo jejich delegáty, Timotea a Tita. Ale evangelisté, pastýři a učitelé tak nikdy nebyli zřizováni. Musíme rozlišovat mezi darem a místním úřadem. Starší a diakoni mohou, ale nemusejí, mít zvláštní dar. Nemá to nic společného s jejich místním úkolem. Kdyby čtenář chtěl porozumět předmětu služby, nechť studuje 1. Korintským 12-14 a Efezským 4,8-13. V prvním oddílků mám nejprve **základ** vši pravé služby v Boží Církvi, totiž **božské ustanovení** – „*Ale zřídil Bůh údy,*“ atd.; za druhé **pramen, pohnutku** – „*lásku*“; za třetí **předmět** – „*aby se vzdělávala církev*“. V Efezským 4 máme **zdroj** vši služby – vzkříšeného a na nebe vstoupivšího Pána; **záměr** – „*pro spořádání svatých, k dílu služby*“; **trvání** – „*až bychom se sběhli všichni v jednotu víry a známosti Syna Božího, v muže dokonalého, v míru postavy plného věku Kristova*“.

Slovem, služba je ve všech svých oblastech **zcela** Boží zařízení. Není od člověka, nebo skrze člověka, ale od Boha. Mistr musí v každém případě připravit, naplnit a určit nádobu. V Písmu není žádné opodstatnění pro názor, že každý člověk má právo sloužit v Boží církvi. Svoboda pro lidi je radikálnost a ne Písmo. Svoboda pro Ducha Svatého, aby použil ke službě toho, koho On chce, je to, čemu jsme učeni v Novém zákoně. Kéž se tomu naučíme!

Falešná služba má naopak zdroj v člověku. Spočívá na lidské autoritě a jejím předmětem je připojit duši k sobě. To tvoří obrovský rozdíl mezi těmito dvěma. První vede k Bohu, druhá vede od Něho pryč. Jedna sytí, krmí a posiluje nový život, druhá brání jeho pokroku všemi způsoby a noří do pochybností a tmy. Slovem: můžeme říci, že pravá služba je z Boha, skrze Něho a k Němu. Falešná služba je od člověka, skrze něho a k němu. První si ceníme více, než umíme říci. Druhou zavrhuje se vší energií naší mravní bytosti.

Věříme, že jsme řekli dost, abychom uspokojili mysl čtenáře ve vztahu k poslušnosti vůči těm, které Pán snad viděl vhodné k tomu, aby je povolal k dílu služby. V každém případě jsme povinni soudit skrze Boží slovo a být ujištěni, že jde o božskou skutečnost a ne o lidský padělek – o skutečný dar od Hlavy Církve, a ne o prázdný titul udělený lidmi. Ve všech případech tam, kde je skutečný dar a milost, je milou výsadou poslechnout a poddat se, poněvadž v osobě a službě Jeho milovaných služebníků poznáváme Krista.

Pro duchovní mysl není žádná těžkost v uznání skutečné milosti a moci. Můžeme snadno říci, zda se nějaký člověk v pravé lásce snaží sytit naše duše chlebem života a vést nás po Božích cestách, anebo zda se snaží vyvýšit sebe a podporovat své vlastní zájmy. Ti, kteří žijí blízko Pána, mohou snadno rozeznat mezi skutečnou mocí a prázdnou domýšlivostí. Kromě toho nikdy nenalézáme pravé Kristovy služebníky vystavovat svou autoritu nebo chlubit se svým úřadem. Pracují a nechávají dílo mluvit za sebe. V případě požehnaného apoštola Pavla ho nalézáme, jak se vždy znovu odvolává na jasné důkazy své služby – nezpochybnitelné svědectví, podané obrácením a požehnaním duší. Ubohým svedeným Korintským mohl říci, když pod vlivem nějakých sebe vyvyšujících domýšlivců pošetile zpochybňovali jeho apoštolství: *„Poněvadž hledáte důkaz, že ve mně mluví Kristus..., sami sebe zkoušejte.“* (2. Kor. 13,3.5 – přel.)

To bylo stručné, výstižné jednání s nimi. Oni sami byli živými důkazy jeho služby. Jestliže jeho služba nebyla od Boha, co a kde byli oni? Ale ona byla od Boha, a to bylo jeho radostí, jeho útěchou a jeho silou. On byl *„apoštol, ne od lidí, ani skrze člověka, ale skrze Ježíše Krista a Boha Otce, který jej vzkřísil z mrtvých“* (Gal. 1,1). Chlubil se zdrojem své služby. A pokud jde o její charakter, stačilo poukázat na množství důkazů, dostatečných k tomu, aby přesvědčily každou upřímnou mysl. V jeho případě mohlo být skutečně řečeno, že to nebyla řeč, ale moc.

Tak tomu musí určitou mírou být v každém případě. Musíme hledat moc; musíme mít skutečnost. Pouhé tituly nejsou ničím. Lidé udílejí tituly a ustanovují úřady, ale nemají k tomu více autority, než k ustanovení admirálů flotily její výsosti¹⁸ nebo generálů její armády. Kdybychom viděli nějakého člověka, jak si osobuje vystupování a titul admirála nebo generála bez jmenování od její výsosti, prohlásili bychom ho za idiota a blázna. To je ale jen slabá ilustrace pro vyjádření pošetilosti lidí, kteří na sebe berou titul služebníků Krista, aniž by měli atom duchovního daru nebo božské autority.

Někdo nám řekne, že nesmíme soudit? Jsme povinni soudit. „*Pilně se pak varujte falešných proroků.*“ (Mat. 7,15) Jak se jich máme vyvarovat, jestliže je nemáme soudit? Ale jak je máme soudit? „*Po ovocích jejich poznáte je.*“ Cožpak nemůže lid Páně poznat rozdíl mezi člověkem, který k němu přichází v moci Ducha jako obdarovaný Hlavou Církve, plný lásky k duším, vážně si přející jejich skutečné pozhledání, hledající ne jejich věci, ale je – svatý, milostivý, nezištný služebník Krista, a člověkem, který přichází se sobě přivlastněným nebo lidmi uděleným titulem, bez jediné stopy něčeho božského nebo nebeského jak ve své službě, tak i ve svém životě? Samozřejmě že může. Nikdo, kdo je při smyslech, by nepomyslel na to, aby zpochybnil skutečnost tak zřejmou.

Ale dále se můžeme ptát: Co míní ctihodný apoštol Jan těmito slovy: „*Nejmilejší, ne každému duchu věřte, ale zkoušejte duchy, jsou-li z Boha; nebo mnozí falešní proroci vyšli na svět.*“ (1. J. 4,1) Jak máme zkoušet duchy nebo jak máme rozeznat mezi pravým a falešným, jestliže nemáme soudit? Zase ten samý apoštol, když píše „*vyvolené paní*“, jí dává následující velmi vážné napomenutí: „*Přichází-li kdo k vám, a tohoto učení nepřináší, nepřijímejte ho do domu, aniž ho pozdravujete. Nebo kdo takového pozdravuje, obcuje skutkům jeho zlým.*“ (2. J. 10.11) Nebyla odpovědná za to, aby jednala podle tohoto napomenutí? Jistěže ano. Ale jak by to mohla, jestliže nemáme soudit? A co měla soudit? Zda ti, kteří přišli k jejímu domu, jsou ordinováni, autorizováni nebo oprávněni nějakým lidským tělesem? Nic takového. Ta velká a nade vše důležitá otázka pro ni se týkala učení. Jestliže přinášeli správné, božské učení o Kristu – učení o Ježíši Kristu přišlém v těle, měla je přijmout. Jestliže ne, měla před nimi pevnou rukou zavít své dveře, a nezáleželo na tom, kdo byli anebo odkud přišli. Jestliže měli všechno pověření,

¹⁸ Myšlena je anglická královna – p. p.

které jim mohl člověk udělit, a přesto nepřinášeli **pravdu**, měla je zavrhnout s pevným rozhodnutím. To by se mohlo zdát velmi tvrdé, velmi úzkoprsé, velmi bigotní¹⁹; ale to nebylo její věcí. Ona jen měla být tak široká a tak úzká, jako je pravda. Její dveře a její srdce měly být dostatečně široké, aby přijaly všechny, kdo přinášeli Krista, ale ne širší. Měla být přívětivá na úkor Krista? Měla se snažit o pověst širokého srdce nebo široké mysli tím, že přijme do svého domu a ke svému stolu učitele falešného Krista? Sama ta myšlenka je opravdu hrozná.

Ale ještě nakonec nalézáme ve druhé kapitole Zjevení církev v Efezu chválenou za to, že zkusila ty, kteří říkali, že jsou apoštolové, ale nebyli. Jak by to mohlo být, kdybychom neměli soudit? Není čtenáři naprosto zřejmé, že to je zcela chybné užití slov našeho Pána v Matouši 7,1: „*Nesudte, abyste nebyli souzeni.*“ – a také apoštolových slov v 1. Korintským 4,5: „*Proto nesudte nic před časem.*“? Je nemožné, aby si Písmo samo odporovalo, a proto ať už je pravý význam onoho „*Nesudte,*“ našeho Pána nebo „*Nesudte nic,*“ apoštola jakýkoli, je zcela jisté, že ani vzdáleným způsobem nepřekážejí vážné odpovědnosti všech křesťanů, aby soudili dar, učení a život všech, kteří v Boží církvi zaujímají místo kazatelů, učitelů a pastýřů.

A potom, jestliže jsme dotázáni na význam slov: „*Nesudte*“ a „*Nesudte nic*“, věříme, že ta slova prostě zakazují soudit pohnutky nebo skryté zdroje jednání. S tím nemáme nic společného. Nemůžeme proniknout pod povrch a, díky Bohu, není po nás žádáno, abychom to činili – ba je to pozitivně zakázáno. Nemůžeme číst rady srdce. To je oblast a výsada Boha samého, aby tak činil. Ale říká, že nemáme posuzovat učení, dar nebo způsob života těch, kteří v Boží církvi zaujímají místa kazatelů, učitelů a pastýřů, prostě znamená neposlechnout Svaté písmo a nedbat na samé instinkty božské přirozenosti, vštípené do nás Duchem Svatým.

Můžeme se proto s větší jasností a rozhodností vrátit k naší myšlence křesťanské poslušnosti. Zdá se být dokonale jasné, že nejplnější uznání vši pravé služby v Církvi a nejhlavější poddání se všem těm, které náš Pán Kristus považuje za vhodné, aby je vzbudil jako pastýře, učitele a vůdce v našem středu, nemůže nikdy ani v nejmenším stupni kolidovat s tou velkou základní zásadou, vyjádřenou v Petrově slavné odpovědi radě: „*Více sluší poslouchati Boha než lidi.*“

¹⁹ bigotní: přepjatě zbožné

Vždy bude cílem a předmětem všech pravých služebníků Krista, aby vedli ty, kterým slouží, po pravé cestě poslušnosti Božího slova. Kapitola, kterou máme před sebou, jakož i celá 5. Mojžíšova kniha velmi jasně ukazují, jak Mojžíš, ten vynikající Boží sluha, se vždy snažil a pilně pracoval na tom, aby shromáždění Izraele vstúpil tu naléhavou nutnost nejúplnější poslušnosti všech Božích ustanovení a soudů. Nehledal autoritu pro sebe. Nikdy nepanoval nad Božím dědictvím. Jeho velkým tématem od začátku až do konce byla poslušnost. To byl refrén všech jeho řečí – poslušnost, ne sebe, ale jeho a jejich Pána. Správně soudil, že toto je pravé tajemství jejich štěstí, jejich mravního bezpečí, jejich důstojnosti a jejich síly. Věděl, že poslušný lid musí být nutně nepřemožitelný a nezranitelný lid. Žádná zbraň, vytvořená proti němu, nebude mít úspěch, dokud jsou ovládáni Božím slovem. Krátce řečeno, věděl a věřil, že Izraelova věc byla poslouchat Pána, a bylo věcí Pána, aby žehnal Izraeli. Jejich prostou záležitostí bylo: „slyšet“, „učit se“, „zachovávat“ a „činit“ Boží zjevenou vůli. A když to budou činit, mohou se vši možnou důvěrou počítat s Ním, že bude jejich štítem, jejich silou, jejich zárukou, jejich útočištěm, jejich zdrojem pomoci, jejich vším. Jediná správná a náležitá cesta pro Boží Izrael je ta úzká cesta poslušnosti, na kterou vždy svítí světlo Boží schvalující tváře. Všichni, kteří z milosti vstupují na tu cestu, shledají, že On je „vůdce, sláva a obrana, aby je zachránil od každého strachu“.

To je jistě dosti. Nemáme nic co činit s následky. Ty můžeme v prosté důvěře přenechat Tomu, jehož jsme a jemuž jsme odpovědni sloužit. „*Věže pevná jest jméno Hospodinovo; k němu se uteče spravedlivý, a bude v bezpečí.*“ (Příslaví 18,10 – přel.) Jestliže činíme Jeho vůli, vždy shledáme, že Jeho jméno je pevnou věží. Ale když na druhé straně nechodíme po cestě praktické spravedlnosti – když konáme svou vlastní vůli – když žijeme v navyklém zanedbávání jasného Božího slova, potom je skutečně zcela marné myslet si, že jméno Pána pro nás bude pevnou věží. Jeho jméno bude pro nás spíše káráním a povede nás k odsouzení našich cest a k návratu na cestu spravedlnosti, od které jsme pobloudili.

Bud' velebeno Jeho jméno, Jeho milost nám na místě sebeodsuzování a vyznání vždy jde ve vši své vzácné plnosti a volnosti vstříc, ať jsme jakkoli pochybili nebo zabloudili; ale to je zcela jiná věc. Snad jsme s žalmistou museli říci: „*Z hlubokosti volám k tobě, Hospodine. Pane, vyslyš hlas můj, nakloň uší svých k hlasu pokorných proseb mých. Budeš-li nepravosti šetřiti, Hospodine Pane, kdo ostojí? Ale u tebe jest odpuštění, tak aby uctivost k tobě zachována byla.*“ (Žalm 130,1-4) Ale potom duše, volající k Bohu

z hlubokosti a získávající odpuštění, je jedna věc; a duše, vzhlížející k Němu na cestě praktické spravedlnosti je naprosto jiná věc. Musíme pečlivě rozlišovat mezi těmito dvěma věcmi. Vyznání našich hříchů a nalezení odpuštění nesmí být nikdy směřováno s chozením přímo a spoléháním na Boha. Obojí je požehnané pravdivé, ale není to totéž.

Nyní budeme pokračovat v naší kapitole.

Ve druhém verši Mojžíš připomíná lidu jejich vztah smlouvy s Pánem. Říká: *„Hospodin Bůh náš učinil s námi smlouvu na Orébě. Ne s otci našimi učinil Hospodin tu smlouvu, ale s námi, kteří zde jsme nyní my všichni živí. Tváří v tvář mluvil Hospodin s vámi na té hoře z prostředku ohně, (já jsem pak stál mezi Hospodinem a mezi vámi toho času, abych oznámil vám řeč Hospodinovu; nebo jste se báli ohně, a nevstoupili jste na horu), řka:...”*

(5. Mojžíšova 5,2-5)

Čtenář musí rozlišovat a dobře rozumět rozdílu mezi smlouvou, učiněnou na Orébu, a smlouvou s Abrahamem, Izákem a Jákobem. Ty se v základu liší. První byla smlouva skutků, ve které lid chtěl činit všechno, co Pán mluvil. Druhá byla smlouvou čisté milosti, ve které se Bůh sám zaručil přísahou, že udělá, co zaslíbil.

Lidská řeč naprosto selhává, chceme-li vyjádřit ten obrovský rozdíl v každém směru mezi těmito dvěma smlouvami. Ve svém základu, ve svém charakteru, v tom, co je doprovázelo, a ve svých praktických výsledcích jsou tak různé, jak jen dvě věci mohou být. Orébská smlouva spočívala na lidské schopnosti splnit její ustanovení, a tato jedna skutečnost úplně dostačí pro vysvětlení naprostého selhání celé věci. Smlouva s Abrahamem spočívala na Boží příslušnosti a schopnosti pro splnění jejích ustanovení, a proto tu je naprosto nemožné, aby selhala být v jediném písmenku.

V našich „Poznámkách o 2. Mojžíšově knize“ jsme dosti plně mluvili o předmětu zákona a snažili jsme se vysvětlit Boží úmysl v jeho vydání, a dále o naprosté nemožnosti toho, aby někdo obdržel život nebo spravedlnost dodržováním zákona. Proto musíme odkázat čtenáře na to, co jsme tam řekli o tomto hluboce zajímavém předmětu.

Pro toho, kdo je vyučován výlučně Písmem, se jeví zvláštní, že mezi vyznávajícími křesťany převládá takové zmatení myšlenek ve vztahu k otázce tak jasně a definitivně urovnané Duchem Svatým. Kdyby to byla pouze

otázka božské autority 2. Mojžíšovy 20 nebo 5. Mojžíšovy 5 jako inspirovaných částí Bible, nepotřebovali bychom říci ani slovo. Plně věříme, že tyto kapitoly jsou tak inspirované jako sedmnáctá kapitola Jana nebo osmá kapitola Římanům.

Ale o to zde nejde. Všichni praví křesťané s uctívou vděčností přijímají ten vzácný výrok, že „*všeliké písmo od Boha jest vdechnuté*“ (2. Tim. 3,16), a dále se radují z jistoty, že „*kterékoli věci napsány jsou, k našemu naučení napsány jsou, abychom skrze trpělivost a potěšení písem měli naději*“ (Římanům 15,4). A konečně věří, že mravní naučení zákona má trvalé a univerzální použití. Vražda, cizoložství, krádež, falešné svědectví, žádostivost jsou špatné – vždy špatné – všude špatné. Ctít rodiče je správné – vždy a všude správné. Ve čtvrté kapitole Efezským čteme: „*Kdo kradl, již více nekraď.*“ A v 6. kapitole zase čteme: „*Cti otce svého i matku (to jest přikázání první se zaslíbením), aby dobře bylo tobě a abys byl dlouhověký na zemi.*“ (Ef. 6,2-3)

To vše je tak božsky jasné a pevné, že diskuse je definitivně uzavřena. Ale když se podíváme na zákon jako na základ vztahu k Bohu, dostáváme se do zcela rozdílné oblasti myšlenek. Písmo nás na různých místech a co možná jasně učí, že jako křesťané, jako Boží děti, nejsme vůbec na této půdě. Židé byli na této půdě, ale nemohli tam stát s Bohem. Byla to smrt a odsouzení. „*Nemohli snést to, co bylo přikazováno: ‚I kdyby se zvíře dotklo té hory, bude ukamenováno,‘ a tak strašná byla ta podívaná, že Mojžíš řekl: ‚Jsem zděšen a třesu se.‘*“ (Židům 12,18-21) Žid shledal, že zákon je lůžko, na kterém nemůže ulehnout, a přikrývka, kterou se nemůže přikrýt.

Pokud jde o pohany, ti nikdy nebyli v žádné Boží domácnosti postaveni pod zákon. Jejich stav je jasně vyhlášen na začátku Epištoly Římanům, totiž že jsou „*bez zákona*“ [ανομως] – „*Nebo když pohané zákona nemajíce,*“ atd. (Řím. 2,14) a: „*Kteřížkoli zajisté bez zákona hřešili, bez zákona i zahynou; a kteřížkoli pod zákonem hřešili, skrze zákon odsouzeni budou.*“ (Řím. 2,12)

Zde jsou ve věci svého postavení v Božích domácnostech přivedeny do protikladu dvě třídy: Židé pod zákonem a pohané bez zákona. Nic nemůže být více odlišné. Pohan byl postaven pod vládu v osobě Noého. Ale nikdy nebyl postaven pod zákon. Kdyby někdo chtěl toto zpochybňovat, nechť ukáže jediný řádek Písma jako důkaz, že Bůh někdy postavil pohany pod zákon. Nechť hledá a vidí. Není možné přít se a rozumovat a namítat – je naprosto marné říkat: „**Myslíme si** to nebo ono.“ Otázka zní: „Co říká Písmo?“ Jestliže říká, že pohané byli postaveni pod zákon, nechť je ukázán ten oddíl.

My slavnostně prohlašujeme, že neříká nic takového, ale pravý opak. Popisuje stav a postavení pohanů jako „bez zákona“ a „nemající zákona“.

Ve Skutcích 10 vidíme, jak Bůh otevírá pohanům království nebes. Ve Skutcích 15,27 vidíme, jak pohanům otevírá „dveře víry“. Ve Skutcích 28,28 Jej vidíme, jak pohanům posílá spasení. Ale nadarmo hledáme od začátku až do konce té požehnané Knihy nějaký oddíl, ve kterém Bůh staví pohany pod zákon.

Vážně prosíme křesťanského čtenáře, aby této opravdu zajímavé a důležité otázce věnoval svoji klidnou pozornost. Necht' odloží všechny své dříve přijaté myšlenky a zkoumá věc prostě ve světle Svatého písma. Dobře si jsme vědomi toho, že co říkáme o tomto předmětu, bude považováno za nezvyklé, ne-li skutečně kacířské, ale to nás ani v nejmenším neodradí. Naším velkým přáním je být vyučováni absolutně a výlučně Písmem. Názory, přikázání a učení lidí pro nás nemají žádnou cenu. Dogmata různých bohosloveckých škol zde nemají co říci. My si žádáme Písmo. Jediný řádek inspirace je dostatečný k tomu, aby tuto otázku vyjasnil a provždy ukončil diskusi. Necht' nám je z Božího slova ukázáno, že pohané byli někdy postaveni pod zákon, a my se ihned skloníme. Ale protože to tam nemůžeme najít, zavrhuje zcela ten názor a rádi bychom, aby čtenář učinil totéž. Neměnná řeč Písma, když popisuje postavení Žida, je: „*pod zákonem*“. A když popisuje postavení pohana, zní: „*bez zákona*“. To je tak zřejmé, že se můžeme jen divit, jak některý čtenář Bible to může nevidět.²⁰

Jestliže se čtenář na několik chvil obrátí k patnácté kapitole Skutků apoštolů, uvidí, jak byl apoštolů a celou církví v Jeruzalémě odvrácen první pokus uvést obrácené pohany pod zákon. Otázka vznikla v Antiochii. A Bůh ve Svě nekonečné dobrotivosti a moudrosti to řídil tak, že neměla být vyřešena tam, ale že Pavel a Barnabáš měli jít nahoru do Jeruzaléma a museli tam

²⁰ Čtenář by se možná chtěl zeptat: Na jakém základě bude pohan souzen, jestliže není pod zákonem? Římanům 1,20 nás jasně učí, že svědectví stvoření ho ponechává bez výmluvy. Potom je v kapitole 2,14.15 zmíněn důvod svědomí: „*Nebo když pohané zákona nemajíce, od přirození činí to, co přikazuje zákon, takoví zákona nemajíce, sami sobě zákonem jsou, jako ti, kteří ukazují dílo zákona napsané na srdcích svých, když jim to osvědčuje svědomí jejich.*“ Nakonec, pokud jde o národy, které se svým vyznáním staly křesťanské, ty budou souzeny na základě svého vyznání.

celou věc plně a svobodně projednat a vyřešit jednomyslným hlasem dvanácti apoštolů a celé církve.

Jak za to můžeme chválit Boha! Okamžitě můžeme vidět, že rozhodnutí místního shromáždění, jako bylo v Antiochii, i kdyby bylo schváleno Pavlem a Barnabášem, by nemělo stejnou váhu jako rozhodnutí dvanácti apoštolů, shromážděných na poradním shromáždění v Jeruzalémě. Ale Pán, buď velebeno Jeho jméno, se staral o to, aby nepřítel byl úplně zahanben a aby učitelé zákona oněch dnů i všech ostatních dob byli jasně a autoritativně poučeni, že to není podle Jeho myšlenek, aby křesťané byli stavěni pod zákon, ať je to za jakýmkoli účelem.

Předmět je tak velmi důležitý, že se nemůžeme zdržet, abychom pro čtenáře necitovali několik oddílů. Věříme, že to osvěží jak čtenáře, tak i pisatele, když se zmíníme o slovech povznášejících duši, pronesených na nejpozoruhodnějším a nejzajímavějším koncilu, který kdy zasedal.

„Příšedše pak někteří z Židovstva, učili bratři: Že nebudete-li se obřezovati podle obyčeje Mojžíšova, nebudete moci spasení býti.“ (Sk. 15,1) Jak strašné! Jak hrozně mrazivé! Jaké zvonění umíráčkem těm, kteří se obrátili pod Pavlovým nádherným kázáním v synagoze v Antiochii! *„Protož známo vám buď, muži bratři, že **skrze toho**“* – bez obřízky nebo skutků zákona jakéhokoli druhu – *„zvěstuje se vám odpuštění hříchů, a to **ode všech**,“* – zcela nezávisle na obřízce – *„od kterých jste nemohli skrze zákon Mojžíšův ospravedlnění býti, **skrze tohoto** každý, kdo věří, bývá ospravedlněn. ... A když vycházeli ze školy Židovské, prosili pohané, aby jim v druhou sobotu mluvili táž slova.“* (Sk. 13,38-42)

Takové bylo to slavné poselství, vyslané k pohanům ze rtů apoštola Pavla – poselství o volném, plném, bezprostředním a dokonalém spasení – plném odpuštění hříchů a dokonalém ospravedlnění skrze víru v našeho Pána Ježíše Krista. Ale podle učení *„některých, příšedších ze Židovstva“*, toto vše bylo nedostačující – Kristus nebyl bez obřízky a Mojžíšova zákona dost. Ubozí pohané, kteří nikdy neslyšeli o obřízce ani o Mojžíšovu zákonu, musejí dodat ke Kristu a Jeho slavnému spasení dodržování celého zákona.

Jak jistě Pavlovo srdce v něm hořelo, když musel vidět, jak milovaní věřící z pohanů jsou uváděni pod tak obludné učení, jako bylo toto! Neviděl v něm nic menšího než naprosté vzdání se křesťanství. Jestliže ke Kristovu kříži musí být přidána obřízka – jestliže Mojžíšův zákon musí být doplňkem Boží milosti, pak je vskutku vše ztraceno.

Ale buď provždy chválen Bůh vši milosti. On způsobil, že proti takovému smrtelnému učení vznikl vznešený odpor. Když nepřítel přišel jako povodeň, Duch Pána proti němu vztyčil korouhev: „*A když různíci a nemalou hádku Pavel a Barnabáš s nimi měl, i zůstali na tom, aby Pavel a Barnabáš a někteří jiní z nich šli k apoštolům a starším do Jeruzaléma o tu otázku. Tedy oni jsou vyprovozeni od církve, šli skrze Fenicen a Samari, vypravující*“ – nikoli obřízku, ale „*o obrácení pohanů, i způsobili radost velikou všechněm bratřím.*“ (Sk. 15,2-3)

Ti bratři byli v souhlasu s myšlenkami Krista a ve sladkém obecenství s Božím srdcem. A proto se radovali, když slyšeli o obrácení a spasení pohanů. Můžeme být ujistěni o tom, že by jim nezpůsobilo žádnou radost, kdyby slyšeli o těžkém jhu obřízky a Mojžíšova zákona, které by bylo vloženo na hrdlo těch milovaných učedníků, kteří právě byli přivedeni do slavné svobody evangelia. Ale slyšet o jejich obrácení k Bohu, o jejich spasení skrze Krista, o tom, že byli zapečetěni Duchem Svatým, to naplnilo jejich srdce radostí, která byla v milém souhlasu s myšlenkami nebe.

„*A když se dostali do Jeruzaléma, přijati jsou od církve a od apoštolů a starších. I zvěstovali, cožkoli činil skrze ně Bůh. Ale povstali někteří ze sekty farizejské, kteří byli uvěřili, pravíce, že musejí obřezování býti, a aby jim bylo přikázáno zachovávatí zákon Mojžíšův.*“ (Sk. 15,4-5)

Kdo řekl, že to „*musejí*“? Jistě ne Bůh, poněvadž On jim ve Svě nekonečné milosti otevřel dveře víry bez obřízky a jakéhokoli příkazu dodržovat Mojžíšův zákon. Ne, byli to „*někteří*“, kdo se odvážili mluvit o takových věcech jako o nutných – muži, kteří znepokojovali Boží Církev od tehdejšího dne až doteď – muži, kteří „*chtěvše být učitelé zákona, nerozuměli ani co mluví, ani čeho zastávají*“ (1. Tim. 1,7). Učitelé zákona nikdy nevědí, co je zahrnuto v jejich temném a zasmušilém učením. Nemají ani velmi vzdálenou představu o tom, jak naprosto odporné je jejich učení Bohu vši milosti, Otcí milosrdenství.

Ale Bohu buď dík, kapitola, z níž nyní citujeme, poskytuje velmi jasné a mocné svědectví, které mohlo být dáno ohledně Božích myšlenek o tom předmětu. Nad jakoukoli pochybnost prokazuje, že to nebylo od Boha, aby pohané byli stavěni pod zákon.

„*Tehdy sešli se apoštolé a starší, aby toho povážili. A když mnohé vyhledávání toho bylo, povstav Petr, řekl jim: Muži bratři, vy víte, že od dávných dnů mezi námi Bůh vyvolil, aby skrze ústa má slyšeli pohané slovo evangelia,*

a uvěřili. A Bůh, zpytatel srdce, svědectví jim vydal, dav jim Ducha svatého, jako i nám. A neučil rozdílu mezi nimi a námi, věrou očistiv srdce jejich. Protož nyní, proč pokoušíte Boha, vzkládající na hrdlo učedníků jeho, kterého ani otcové naši, ani my nésti jsme nemohli?“ (Sk. 15,6-10)

Všimni si toho, čtenáři. Zákon se ukázal být nesnesitelným jhem těm, kteří pod ním byli, to jest Židům. A dále, že to nebylo nic menšího než pokoušení Boha, vzkládat toto jeho na hrdlo pohanských křesťanů. Kéž by všichni učitelé zákona v celé délce a šířce křesťanstva otevřeli své oči pro tuto velkou skutečnost! A nejen to, ale aby všemu milovanému lidu Páně všude bylo dáno vidět, že je to skutečné protivení se vůli Boha, mají-li být postaveni pod zákon kvůli kterémukoli účelu. „Ale,“ dodává požehnaný apoštol obřízky, „*skrze milost Pána Ježíše Krista*“ – a nikoli skrze zákon v nějaké formě či tvaru – „*spaseni budeme, rovně jako i oni.*“ (Sk. 15,11)

Je to neobyčejně krásné, když taková slova přicházejí ze rtů apoštola obřízky. Neříká, že oni budou spaseni tak jako my, ale: „*Spaseni budeme, rovně jako oni.*“ Žid je velmi spokojen, když sestoupí ze svého vysokého dispenzačního postavení a je spasen stejně jako ubohý, neobřezaný pohan. Jistě musely tyto vznešené výroky padnout omračující silou do uší zákonické strany. Nenechaly jim, jak my říkáme, ani nohu, na které by mohli stát.

„*I mlčelo všechno to množství, a poslouchali Barnabáše a Pavla, vypravující, které divy a zázraky činil Bůh skrze ně mezi pohany.*“ (Sk. 15,12) Inspirovající Duch nepovažoval za dobré povědět nám, co Pavel a Barnabáš řekli při této památné události, a my v tom můžeme vidět Jeho moudrost. Zjevně je Jeho úmyslem dát přednost Petru a Jakubovi jako mužům, jejichž slova mají nutně mnohem větší váhu u učitelů zákona než slova apoštola pohanů a jeho společníka.

„*A když oni umkli, odpověděl Jakub, řka: Muži bratři, slyšte mne. Šimon teď vypravoval, kterak Bůh nejprve popatřil na pohany,*“ – ne aby je všechny obrátil, ale, „*aby přijal lid jménu svému. A s tím se srovnávají i řeči pro-rocké:*“ – (zde uvádí množství svědectví ze Starého zákona, aby jimi zahrnul zastánce zavádění židovství) – „*jako psáno jest: Potom se navrátím a vzdělám zase stánek Davidův, který byl klesl, a zbořeniny jeho zase vzdělám, a vyzdvižnu jej, tak aby ti ostatkové toho lidu hledali Pána, i všichni pohané,*“ – bez nejmenší zmínky o obřízce nebo o Mojžíšovu zákonu, ale – „*nad kterými jest vzýváno jméno mé, dí Pán, který činí tyto všechny věci. Známa jsou*

Bohu od věků všechna díla jeho. Proto já tak soudím, aby nebyli kormoucení ti, kteří se z pohanů obracejí k Bohu.“ (Sk. 15,13-19)

Zde tedy máme tu velkou otázku definitivně urovnanou skrze Ducha Svatého, dvanáct apoštolů a celou Církev. A můžeme být jen udiveni skutečností, že na tomto nejdůležitějším koncilu nikdo nemluvil důrazněji a jasněji nebo rozhodněji, než Petr a Jakub; Petr, apoštol obřízky, a Jakub, jenž se zvláště obracel ke dvanácti pokolením a jehož postavení a služba dávaly jeho slovům velkou váhu v úsudku všech, kteří stále ještě nějakou mírou zaujímal židovskou zákonní půdu. Oba tito vynikající apoštolové měli jasno a byli rozhodní ve svém soudu, že ti, kteří se obrátili z pohanů, nemají být „kormoucení“ anebo zatěžováni břemenem zákona. Ve své mocné řeči ukázali, že stavět pohanské křesťany pod zákon je přímo proti Slovu, vůli a cestám Božím.

Kdo může nevidět Boží obdivuhodnou moudrost v tom všem? Slova Pavla a Barnabáše nejsou zaznamenána. Je nám prostě řečeno, že vypravovali věci, které Bůh působil mezi pohany. Že budou do krajnosti odporovat stavění pohanů pod zákon, to bylo možné jen očekávat; avšak nalézt Petra a Jakuba tak rozhodné mělo velkou závažnost u všech stran.

Ale kdyby čtenář chtěl mít jasný pohled na Pavlovy myšlenky o otázce zákona, měl by studovat Epištolu Galatským. Tam tento požehnaný apoštol pod přímou inspirací Ducha Svatého vylévá své srdce pohanským věřícím slovy vroucí vážnosti a prikazující moci. Je naprosto udivující, jak někdo může číst tuto obdivuhodnou Epištolu, a přece tvrdit, že křesťané jsou nějakým způsobem nebo kvůli něčemu pod zákonem. Sotva apoštol prošel svým krátkým úvodním oslovením, hned se noří se svou charakteristickou energií do předmětu, jímž je jeho široké, milující, i když zarmoucené a znepokojené srdce naplněné, až přetéká: „*Divím se,*“ říká – a má se čemu divit – „*že jste tak rychle od toho, který vás povolal v*“ – co? v Mojžíšův zákon? Nikoli, ale v „*milost Kristovu, uchýlili se k jinému evangeliu, které není jiné* [ετερων ευαγγελιον ο ουχ εστιν αλλο], *ale jsou někteří, ježto vás kormoutí a převrátiti chtějí evangelium Kristovo. Ale bychom pak i my neb anděl s nebe kázal vám mimo to, což jsme vám kázali, prokletý buď. Jakož jsme prvé pověděli, a ještě znovu pravím: Jestliže by vám kdo jiné evangelium kázal mimo to, které jste přijali, prokletý buď.*“ (Gal. 1,6-9)

Nechť všichni učitelé zákona zváží tato slova. Zdají se být příliš silná a přísná? Pamatujme, že to jsou slova Boha Ducha Svatého. Ano, čtenáři, Bůh

Duch Svatý vrhá Svě hrozné anatéma²¹ na každého, kdo se opovází přidávat Mojžíšův zákon ke Kristovu evangeliu – na každého, kdo se pokouší stavět křesťany pod zákon. Jak to, že se ti lidé nebojí tváří v tvář takovým slovům bojovat za zákon? Nebojí se, že přijdou pod vážné zlořečení Boha Ducha Svatého?

Někteří se však snaží odpovědět na tuto otázku tím, že nám říkají, že neberou zákon pro ospravedlnění, ale jako pravidlo života. Ale to není ani rozumné, ani moudré, poněvadž se můžeme oprávněně zeptat, kdo nám dal autoritu rozhodovat, jakým způsobem máme zákon užívat? Buď jsme pod zákonem, anebo nejsme. Jestliže jsme pod ním, není naší věcí, jak ho bereme, ale jak on bere nás.

To tvoří celý rozdíl. Zákon nezná takové rozlišování, za jaká bojují někteří teologové. Jsme-li pod zákonem za jakýmkoli účelem, jsme pod jeho zlořečením, neboť je napsáno: „*Zlořečený každý, kdo nezůstává ve všem, co jest psáno v knize zákona, aby to plnil.*“ (Gal. 3,10) Říci, že jsem znovuzrozen, že jsem křesťan, věc vůbec neřeší, neboť co má zákon společného s otázkou nového narození nebo křesťanství? Vůbec nic. Zákon je určen člověku jako odpovědnému tvorů. Vyžaduje dokonalou poslušnost a vyslovuje své zlořečení nad každým, kdo poslušný není.

Kromě toho nebude nic platné říci, že ačkoli my jsme zklamali v dodržování zákona, přece jej Kristus naplnil na našem místě a místo nás. Zákon nezná nic o poslušnosti v zastoupení. Jeho řeč je: „*Člověk ten, kterýž by je činil, živ bude v nich.*“ (3. M. 18,5)

Ani není zlořečení vyřčeno pouze na toho člověka, který zklame v dodržování zákona, ale jako kdyby měl být ten princip postaven do nejjasnějšího možného světla, čteme, že „*kteří pak koli ze skutků zákona jsou, pod zlořečenstvím jsou.*“ (Gal. 3,10) To znamená, že všichni, kteří se stavějí na půdu zákona – všichni, kteří jsou na tomto principu – slovem: všichni, kteří mají co dělat se skutky zákona, jsou nutně pod zlořečením. Takto můžeme na první pohled vidět neslučitelnost toho, aby křesťan držel myšlenku, že je pod zákonem jako pravidlem pro život, a přece nebyl pod zlořečením. Je to prostě utíkáni před velmi jasnými výroky Svatého písma. Buď veleben Bůh vší milosti, křesťan není pod zlořečením. Ale proč? Protože zákon ztratil svoji moc, svůj majestát, svou důstojnost, svou svatou přísnost? Rozhodně ne.

²¹ anatéma: prokletí – viz citované verše Gal. 1,8.9

Mluvit tak by znamenalo rouhat se zákonu. Říci, že nějaký „člověk“, nazvěte ho, jak se vám líbí – křesťan, Žid nebo pohan – může být pod zákonem, může stát na té půdě, a přece nebýt pod zlořečením, znamená říci, že dokonale plní zákon, nebo že je zákon zrušen – to znamená anulovat ho, vyprázdnit. Kdo se odváží toto říci? Běda všem, kdo tak činí.

Ale jak to přijde, že křesťan není pod zlořečením? Protože není pod zákonem. A jak se dostal zpod zákona? Je to tím, že někdo jiný ho naplnil místo něho? Nikoli. Opakujeme, že v celé domácnosti zákona není taková myšlenka jako poslušnost v zastoupení. Jak to tedy je? Zde to je ve vší své mravní síle, plnosti a kráse: „*Já zajisté skrze zákon zákonu umřel jsem, abych živ byl Bohu.*“ (Gal. 2,19)²²

Nuže, jestliže to je pravda, a apoštol to říká, že jsme **mrtví zákonu**, jak pro nás může být zákon nějakým způsobem pravidlem života? Ukázal se být **jen** pravidlem smrti, zlořečením a odsouzením pro ty, kteří byli pod ním – těm, kteří ho obdrželi působením andělů. Může být pro nás něčím jiným? Způsobil zákon někdy v historii synů a dcer Adamových jediný hrozen živého ovoce nebo ovoce spravedlnosti? Slyš apoštolovou odpověď: „*Když jsme byli v těle,*“ – to jest, když jsme byli viděni jako lidé ve své padlé přirozenosti,

²² Vynechání členu nesmírně mocně dodává sílu, plnost a jasnost této pasáži. Je to δια νομου νομω απεθανον. Je to skutečně nádherná věta. Kéž by jí bylo lépe rozuměno! Ničí velkou část lidské teologie. Ponechává zákon v jeho vlastní sféře, ale smrtí vyjímá věřícího kompletně z jeho moci a z jeho dosahu. „*Tak také vy, moji bratři, jste byli zákonu umrtveni skrze tělo Kristovo, abyste byli jiného, toho z mrtvých vzkříšeného, abychom přinesli Bohu ovoce.*“ – (To jsme nikdy pod zákonem nemohli.) – „*Neboť když jsme byli v těle,*“ – to je obdobný výraz jako být pod zákonem – „*působily v našich údech vášně hříchů, které jsou skrze zákon, aby přinesly ovoce smrti.*“ (Řím. 7,4-5) Všimni si smutné kombinace – „*pod zákonem*“ – „*v těle*“ – „*vášně hříchů*“ – „*ovoce smrti*“! Může být něco vyznačeno silněji? Ale, díky Bohu, u této otázky tu je jiná stránka – Jeho vlastní jasná a požehnaná stránka. Zde je: „*Nyní ale jsme zproštěni zákona.*“ Jak? Je to tím, že ho za nás naplnil někdo jiný? Nikoli, ale: „*poněvadž jsme zemřeli tomu* [απεθανοντες εν ω], *v čem jsme byli drženi, takže sloužíme v novotě Ducha a ne ve starobě litery.*“ Jak dokonalý a milý je soulad Římanům 7 a Galatským 2! „*Já zajisté skrze zákon zákonu umřel jsem, abych živ byl Bohu.*“ (Gal. 2,19)

„působily v našich údech vášně hříchů, které jsou skrze zákon, aby přinesly ovoce smrti.“ (Řím. 7,5)²³

Ale kde jsme nyní jako křesťané? Slys odpověď: *„Já zajisté skrze zákon zákonu umřel jsem, abych živ byl Bohu. Jsem s Kristem ukřižován, a už nežiji já, nýbrž Kristus žije ve mně; co ale nyní žiji v těle“* – (zde je míněno lidské tělo), – *„žiji“* – jak? Skrze zákon jako pravidlo pro život? Ani náznak takové věci, ale: *„skrze víru, (skrze) tu v Syna Božího, který mne miloval a sebe samého za mne vydal.“* (Gal. 2,19-20)

To a nic jiného je křesťanství. Rozumíme tomu? Přijímáme to? Cítíme moc toho? Jsou dvě rozličná zla, od nichž jsme úplně vysvobozeni drahou smrtí Krista, totiž zákonictví na jedné straně a bezuzdnost na druhé straně. Na místě těch hrozných zel nás uvádí do svaté svobody milosti – svobody sloužit Bohu – svobody *„mrtvit své údy, které jsou na zemi“* (Kol. 3,5) – svobody *„odřikat se bezbožnosti a světských žádostí“* (Tit. 2,12) – svobody *„žít střízlivě a spravedlivě a pobožně“* (Tit. 2,12) – svobody *„podmaňovat tělo své a v službu podrobovat“* (1. Kor. 9,27).

Ano, milý křesťanský čtenáři, pamatujme na to. Hluboce zvažujme slova: *„Jsem s Kristem ukřižován, a už nežiji já, nýbrž Kristus žije ve mně.“* Staré „Já“ je mrtvé – ukřižované, pohřbené; nové „já“ žije v Kristu. Neklamejme se v tom. Nevíme o ničem ošklivějším, ničem nebezpečnějším, než osobovat si pro staré „Já“ nový základ; jinými slovy brát slavné učení křesťanství tělem – kdy neobrácení lidé mluví o tom, že jsou osvobozeni od zákona a obracejí Boží milost v bezuzdnost. Musíme vyznat, že tisíckrát raději bychom chtěli zákonictví než bezuzdnost. Proti té musí mnozí z nás být na stráži se vši možnou vážností. Roste kolem nás s hroživou rychlostí a dláždí cestu pro temnou a ničivou vlnu nevěry, která se zanedlouho přežene přes celé křesťanstvo.

Mluvit o tom, že jsme osvobozeni od zákona jakýmkoli jiným způsobem, než že pro něj jsme mrtví, vůbec není křesťanství, ale bezuzdnost, od které

²³ Je třeba mít na mysli, že ačkoli pohané nikdy nebyli v Božích domácnostech postaveni pod zákon, přece se ve skutečnosti všichni pokřtění vyznavači stavějí na tuto půdu. Proto je velký rozdíl mezi křesťanstvem a pohaný ve vztahu k otázce zákona. Tisíce neobrácených lidí každý týden prosí Boha, aby naklonil jejich srdce k dodržování zákona. Takoví lidé jistě stojí na velmi odlišné půdě od pohanů, kteří nikdy neslyšeli o zákonu a nikdy neslyšeli o Bibli.

se každá zbožná duše musí odvrátit se svatou hrůzou. Jsme-li mrtví zákonu, jsme také mrtví hříchu. A proto nemáme činit svou vlastní vůli, což je jen jiné jméno pro hřích, ale Boží vůli, což je pravá praktická svatost.

Dále pamatujme na to, že jsme-li mrtví zákonu, jsme také mrtví tomuto přítomnému zlému světu a jsme spojeni se vzkříšeným, na nebe vystoupivším a oslaveným Kristem. Proto nejsme ze světa, tak jako Kristus není ze světa. Zápasit o postavení ve světě znamená zapírat, že jsme mrtví zákonu. Neboť nemůžeme být živí světu a zároveň mrtví zákonu. Smrt Krista nás osvobodila od zákona, od moci hříchu, od tohoto přítomného zlého světa a od strachu ze smrti. Ale potom všechny tyto věci spolu souvisí a my nemůžeme být osvobozeni od jedné, aniž bychom byli osvobozeni od všech. Vyhlášovat naši svobodu od zákona, zatímco jdeme dále životem v tělesnosti, povolování sobě a světáctví, je jedno z nejtemnějších a nejhorších druhů zla posledních dnů.

Křesťan je povolán, aby ve svém denním životě ukazoval, že milost může přinést výsledky, kterých zákon nikdy nemohl dosáhnout. Je to jedna z mravních sláv křesťanství, že člověku umožňuje vzdát se sebe a žít pro druhé. Zákon to nikdy nemohl způsobit. Zaměstnával člověka jím samým. Pod jeho vládou musel každý člověk dělat to nejlepší, co mohl, pro sebe. Pod milostí je vše požehnaně a slavně obráceno – vlastní „Já“ je dáno stranou jako ukřižovaná, mrtvá a pohřbená věc. Staré „Já“ odešlo a nové „já“ je před Bohem ve vsí příjemnosti a vzácnosti Krista. On je naším životem, naší spravedlností, naší svatostí, naším předmětem, naším vzorem, naším vším. On je v nás a my jsme v Něm a náš každodenní praktický život má být prostě Kristus, žitý v nás skrze moc Ducha Svatého. Proto jsme nejen povoláni, abychom milovali svého bližního, ale i svého nepřítele; a to ne proto, aby vznikla spravedlnost, neboť jsme se stali spravedlností Boží v Kristu. Je to prostě výsledek života, který vlastníme – který je v nás, a tento život je Kristus. Křesťan je člověk, který by měl žít Krista. Není ani Žid „*pod zákonem*“, ani pohan „*bez zákona*“, ale „*člověk v Kristu*“, stojící v milosti, povoláný ke stejnému charakteru poslušnosti, jaký byl ukazován Pánem Ježíšem samým.

Nebudeme zde tento předmět dále sledovat, ale vážně prosíme křesťanského čtenáře, aby pozorně studoval 15. kapitolu Skutků a Epištolu Galatským. Nechť pije to požehnané učení těchto částí Písma, a jsme ujištěni, že dojde k jasnému porozumění této velké otázky zákona. Uvidí, že křesťan není pod zákonem kvůli jakémukoli účelu, že jeho život, jeho spravedlnost,

jeho svatost jsou na zcela jiném základu nebo principu. Že stavět křesťana pod zákon jakýmkoli způsobem znamená popírat samé základy křesťanství a protiřečit nejjasnějším výrokům Slova. Ze třetí kapitoly Galatským se naučí, že stavět se pod zákon pro nás znamená vzdávat se Krista, vzdávat se Ducha Svatého, vzdávat se víry, vzdávat se zaslíbení.

Jaké závažné důsledky! Ale jsou nám jasně postaveny před oči. A vskutku, když hledíme na stav vyznávající církve, nemůžeme než vidět, jak hrozně se tyto důsledky uskutečňují.

Kéž Bůh Duch Svatý otevře oči všech křesťanů vzhledem k pravdě těchto věcí. Kéž je vede k tomu, aby studovali Písma a poddávali se jejich svaté autoritě ve všech věcech. To je zvláštní potřeba těchto našich dnů. Nestudujeme Písmo dostatečně. Nejsme jím ovládáni. Nevidíme absolutní potřebu testování všech věcí ve světle Písma a zavrhování všeho, co v testu neobstojí. Jdeme dále s množstvím věcí, které nemají žádný základ ve Slovu – ba stojí proti němu.

Když jsme se snažili na základě různých míst Písma ukázat tu slavnou pravdu, že věřící nejsou pod zákonem, ale pod milostí, můžeme nyní pokračovat ve své studii této páté kapitoly 5. Mojžíšovy knihy. V ní máme deset přikázání, ale ne přesně tak, jak je máme ve dvacáté kapitole 2. Mojžíšovy knihy. Je tam několik charakteristických znaků, které vyžadují čtenářovu pozornost.

Ve 2. Mojžíšově 20 máme historii. V 5. Mojžíšově 5 máme nejen historii, ale i komentář. Tady vydavatel zákona předkládá mravní pohnutky a činí výzvy, které by naprosto nebyly na místě ve 2. Mojžíšově 20. V jedné kapitole máme holá fakta. Ve druhé máme fakta a komentáře – fakta a jejich praktické použití. Slovem, není tu nejmenší důvod pro domněnku, že 5. Mojžíšova 5 má být doslovným opakováním 2. Mojžíšovy 20, a proto ubohé argumenty, které nevěrci zakládají na jejich zdánlivých odchylkách, se přímo rozpadají v prach pod našima nohama. Jsou prostě nepodložené a krajně opovrženíhodné.

Porovnejme například ta dvě místa ve vztahu k předmětu soboty. Ve 2. Mojžíšově 20,8-11 čteme: „*Pomni na den sobotní, abys jej světil. Šest dní pracovati budeš a dělati všeliké dílo své; ale dne sedmého odpočinutí jest Hospodina Boha tvého. Nebudeš dělati žádného díla, ty i syn tvůj i dcera tvá, služebník tvůj i služebnice tvá, zvíře tvé i příchozí, kterýž jest v branách tvých.*

Nebo v šesti dnech učinil Hospodin nebe a zemi, moře a všechno, co v nich jest, a odpočinul dne sedmého; proto požehnal Hospodin dne sobotního a posvětil ho.

V 5. Mojžíšově 5 čteme: „***Ostříhej dne sobotního, abys jej světil, jakož přikázal tobě Hospodin Bůh tvůj. Šest dní pracovati budeš, a dělali všeliké dílo své; ale dne sedmého odpočinutí jest Hospodina Boha tvého. Nebudeš dělali žádného díla, ty i syn tvůj i dcera tvá, i služebník tvůj i služebnice tvá, vůl i osel tvůj i všeliké zvíře tvé, i příchozí tvůj, kterýž jest v branách tvých, aby odpočinul služebník tvůj a služebnice tvá, jako i ty. A pamatuj, že jsi byl služebníkem v zemi Egyptské, a vyvedl tě Hospodin Bůh tvůj odtud v ruce silné, a v rameni vztáženém. Proto přikázal tobě Hospodin Bůh tvůj, abys světil den sváteční /sobotní/.***“ (5. Mojžíšova 5,12-15)

Čtenář může na první pohled vidět rozdíl mezi těmito dvěma oddíly. Ve 2. Mojžíšově 20 je příkaz zachovávat sobotu založen na stvoření. V 5. Mojžíšově 5 je založen na vykoupení a vůbec není zmínka o stvoření. Krátce řečeno, rozdíly vyvstávají z různého charakteru těch dvou knih a jsou každé duchovní mysli naprosto jasné.

Vzhledem k ustanovení soboty musíme mít na paměti, že spočívá cele na přímé autoritě Božího slova. Jiná přikázání vyjadřují jasné mravní povinnosti. Každý člověk ví, že je mravně špatné zabíjet nebo krást. Ale zachovávání soboty by nikdo nemohl rozeznat jako povinnost, kdyby nebylo jasně ustanoveno božskou autoritou, z čehož plyne jeho nesmírná důležitost a význam. Jak v naší kapitole, tak i ve 2. Mojžíšově 20 stojí bok po boku s těmi velkými mravními povinnostmi, které jsou lidským svědomím všeobecně uznávané.

A nejenom to, ale v různých jiných místech Písma nalézáme, že sobota je vzata a představena se zvláštní předností jako vzácné pouto mezi Hospodinem a Izraelem, pečeť Jeho smlouvy s nimi a mocný test jejich oddanosti Jemu. Každý mohl poznat mravní špatnost krádeže nebo vraždy; jenom ti, kteří milovali Hospodina a Jeho slovo budou milovat a ctít Jeho sobotu.

Tak v šestnácté kapitole 2. Mojžíšovy knihy ve spojení s dáním manny čteme: „***Když pak bylo v den šestý, nasbírali toho chleba dvojnásobně, po dvou gomer na každého; proto přišla všechna knížata toho shromáždění, a pověděli Mojžíšovi. Kterýžto řekl jim: Toť jest, což mluvil Hospodin: Odpočinutí soboty svaté Hospodinu bude zítra. Což byste měli péci, pecte, a což byste vařiti měli, vařte dnes; což pak koli zbude, nechte sobě a schovejte to***

*k jitru. ... I řekl Mojžíš: Jezte to dnes, poněvadž **sobota jest dnes Hospodinu; dnes toho nenaleznete na poli. Po šest dní budete to sbírávati, den pak sedmý sobota jest; nebude bývati manny v ní. Stalo se pak dne sedmého,**“ – tak málo byli schopni cenit si toho vysokého a svatého privilegia zachovávaní soboty Páně – „že vyšli někteří z lidu sbírat, a nenašli. Tedy řekl Hospodin Mojžíšovi: I dokud zpěčovatí se budete přikázání mých ostříhati a zákonů mých?“ (2. M. 16,22-28) Jejich zanedbávání soboty ukázalo, že jejich mravní stav je špatný – ukázalo, že bloudí ohledně všech Božích přikázání a zákonů. Sobota byla velkým prubířským kamenem – mírou a přezkoušením skutečného stavu jejich srdce vůči Pánu. „Vizte, že Hospodin vám dal sobotu, a proto on vám dává v den šestý chleba na dva dni. Zůstaňte každý v svém, aniž kdo vycházej z místa svého v den sedmý. I odpočinul lid v den sedmý.“ (2. M. 16,29.30) Našli odpočinek a potravu v ten svatý den sobotní.*

Na konci 31. kapitoly máme opět velmi pozoruhodný oddíl jako důkaz důležitosti a zájmu spojených se sobotou v myšlenkách Pána. Mojžíšovi byl dán úplný popis stánku a jeho zařízení, a nyní měl z ruky Pána přijmout dvě desky svědectví. Ale jakoby na důkaz význačného místa, které zaujímala v Božích myšlenkách svatá sobota, čteme: „Mluvil také Hospodin k Mojžíšovi, řka: Ty pak mluv k synům Izraelským a rci: Avšak sobot mých ostříhati budete. **Nebo to znamením jest mezi mnou a vámi po rodech vašich, aby známo bylo, že já jsem Hospodin, který vás posvěcují. Proto ostříhati budete soboty, nebo svatá jest vám. Kdo by ji poškrvnil, smrtí umře; a kdo by koli dělal v ní dílo, vyhlazena bude ta duše z prostředku lidu svého. Šest dní děláno bude dílo, ale v den sedmý sobota odpočinutí jest, svatost Hospodinu. Každý, kdo by dělal dílo v den sobotní, smrtí umře. Proto ostříhati budou synové Izraelští soboty, tak aby světili sobotu po rodech svých **smlouvou věčnou. Mezi mnou a syny Izraelskými za znamení jest na věčnost; nebo šest dní činil Hospodin nebe i zemi, v den pak sedmý přestal a odpočinul.**“ (2. M. 31,12-17)**

Nuže, to je velmi důležitý oddíl. Dokazuje velmi jasně zůstávající charakter soboty. Výrazy, jimiž je o ní mluveno, jsou naprosto dostačující k ukázání, že to nebylo jen nějaké dočasné ustanovení: „**Nebo to znamením jest mezi mnou a vámi po rodech vašich.**“ – „...**smlouvou věčnou**“ – „**znamení jest na věčnost**“.

Nechť si čtenář pozorně všimne těchto slov. Nade všechny pochyby dokazují: předně, že sobota byla pro Izrael; za druhé, že sobota je v Božích

myšlenkách trvalým ustanovením. Je třeba na tyto věci pamatovat, abychom se vyhnuli vši nejasnosti myšlenek a volnosti vyjadřování ohledně tohoto hluboce zajímavého předmětu.

Sobota byla jasně a výlučně pro židovský národ. Mluví se o ní důrazně jako o znamení mezi Hospodinem a Jeho lidem Izraelem. Není tu ani nejvzdálenější náznak, že by byla zamýšlena pro pohany. Dále uvidíme, že to je milý předobraz časů napravení všech věcí, o kterém Bůh mluvil ústy všech Svých svatých proroků od počátku světa. Ale to se žádným způsobem nedotýká skutečnosti, že byla výlučně židovským ustanovením. V Písmu není ani jedna věta, která by ukazovala, že sobota má nějaký vztah k pohanům.

Jsou tací, kteří nás chtějí učit, že když o sobotě čteme ve druhé kapitole 1. Mojžíšovy knihy, musí nutně zahrnovat více než jen židovský národ. Ale podívejme se na ten oddíl, abychom viděli, co říká: „*A dokonat Bůh dne sedmého dílo své, které dělal; a odpočinul v den sedmý ode všeho díla svého, které byl dělal. I požehnal Bůh dni sedmému a posvětil ho; nebo v něm odpočinul Bůh ode všeho díla svého, které byl stvořil, aby učiněno bylo.*“ (1. M. 2,2-3)

To je dostatečně jednoduché. Není tu o člověku žádná zmínka. Není nám řečeno, že člověk odpočinul sedmého dne. Lidé mohou soudit, domýšlet se nebo si představovat, že tak učinil. Ale druhá kapitola 1. Mojžíšovy knihy o tom neříká nic. A nejen to, ale v celé 1. Mojžíšově knize nadarmo hledáme nějakou zmínku o sobotě. Úplně první zmínku o sobotě ve spojení s člověkem máme v šestnácté kapitole 2. Mojžíšovy knihy v oddílu, který jsme už citovali. A tam vidíme velmi jasně, že byla dána Izraeli jako lidu v uznaném vztahu smlouvy s Hospodinem. Že oni tomu nerozuměli ani si toho necenili, je dokonale jasné. Že do ní nikdy nevstoupili, je podle Žalmu 95 a Židům 4 rovněž jasné. Ale my nyní mluvíme o tom, čím byla v Božích myšlenkách. A Bůh nám říká, že byla znamením mezi Ním a Jeho lidem Izraelem a mocným testem jejich mravního stavu a stavu jejich srdce vůči Němu. Byla nejen nedílnou součástí zákona, jak byl dán Mojžíšem shromáždění Izraele, ale mluví se o ní zvlášť a je stále znovu vydělována jako ustanovení, které v Božích myšlenkách zaujímá velmi zvláštní místo.

Takto v knize proroka Izaiáše čteme: „*Blahoslavený člověk, který činí to, a syn člověka, který se přidrží toho, ostříhaje soboty, aby ji nepoškrýňoval, a ostříhaje ruky své, aby nic zlého nečinila. Nechť tedy nemluví cizozemec, který se připojuje k Hospodinu, říká: Jistě odloučil mne Hospodin od lidu*

svého. Též ať neříká kleštěnec: Aj, já jsem dřevo suché. Nebo toto praví Hospodin o kleštěncích, kteří by ostříhali sobot mých a zvolili to, což mi se líbí, a drželi smlouvu mou: Že dám jim v domě svém a mezi zdmi svými místo, a jméno lepší nežli synů a dcer. Jméno věčné dám jim, které nebude vyhlazeno. Cizozemce pak,“ – (zde samozřejmě viděné ve spojení s Izraelem, jako ve 4. Mojžíšově 15 a jiných místech Písma) – „kteří by se připojili k Hospodinu, aby sloužili jemu a milovali jméno Hospodinovo, jsouce u něho za služebníky, všechny ostříhající soboty, aby ji nepoškrýňovali, a držící smlouvu mou, ty přivedu k hoře svatosti své a obveselím je v domě svém modlitebném. Zápalové jejich a oběti jejich příjemné mi budou na oltáři mém; nebo dům můj dům modlitby slouti bude u všech národů.“ (Izaiáš 56,2-7)

A opět: *„Jestliže odvrátíš od soboty nohu svou, abys nevykonával libosti své v den svatý můj, anobrž nazveš-li sobotu rozkoší, a svatou Hospodinu slavnou, a budeš-li ji slaviti tak, abys nečinil cest svých, ani vykonával, co by se líbilo, ani nemluvil slova: Tehdy rozkoš míti budeš v Hospodinu, a uvedu tě na vysoká místa země, a způsobím to, abys užíval dědictví Jákoba otce svého; nebo ústa Hospodinova mluvíla.“ (Izaiáš 58,13.14)*

Předcházející citáty bohatě stačí k ukázání místa, které má sobota v Božích myšlenkách. Není potřebné uvádět citáty dalších oddílů. Ale je ještě jedno místo, na které musíme čtenáři poukázat ve spojení s naším současným předmětem, totiž 3. Mojžíšova 23: *„Mluvil opět Hospodin Mojžíšovi, řka: Mluv k synům Izraelským a rci jim: Slavnosti Hospodinovy, které nazývají budete shromáždění svatá, tyto jsou slavnosti mé: Šest dní dělají budete, dne pak sedmého sobota odpočínutí jest, shromáždění svaté bude. Žádného díla nedělejte, nebo jest sobota Hospodinova, ve všech příbytcích vašich.“ (3. M. 23,1-3)*

Zde je na čele všech slavností, daných v této podivuhodné kapitole, v nichž máme nastíněnu celou historii Božího jednání s Jeho lidem Izraelem. Sobota je vyjádření Božího věčného odpočinku, do kterého je Jeho úmyslem uvést ještě Svůj lid, když všechna jeho námaha a zármutek, jeho zkoušky a soužení pomínou – do toho požehnaného „*držení soboty* [σάββατισμος]“, které „*zůstává pro lid Boží*“. Různými způsoby se snažil udržovat toto slavné odpočínutí před srdcem Svého lidu. Sedmý den, sedmý rok, milostivé léto – všechny tyto milé sobotní časy byly určeny k tomu, aby ukazovaly na ten požehnaný čas, kdy Izrael bude shromážděn zpět do své vlastní milované

země, kdy sobota bude držena v celém svém hlubokém, božském požehnání, jak ještě nikdy držena nebyla.

A to nás přirozeně vede ke druhému bodu ve spojení se sobotou, totiž k její trvanlivosti. Ta je jasně ukázána výrazy jako „věčný“, „*znamení na věčnost*“, „*znamení po rodech vašich*“. Taková slova by se nikdy nepoužila pro nějaké pouze dočasné ustanovení. Žel, pravdou je, že Izrael nikdy nezachovával sobotu podle Boha. Nikdy neporozuměl jejímu významu, nikdy nevstoupil do jejího požehnání, nikdy nepil z jejího ducha. Udělali si z ní odznak své vlastní spravedlnosti, chlubili se jí jako národním ustanovením a užívali ji pro vlastní vyvýšení, ale nikdy ji neslavili v obecenství s Bohem.

Mluvíme o národu jako o celku. Nepochybujeme, že tu byly drahé duše, které se vskrytu těšily ze soboty a vstupovaly do Božích myšlenek o ní. Ale Izrael jako národ nikdy nezachovával sobotu podle Boha. Slyš, co říká Izaiáš: „*Nepřinášejte více oběti oklamání. Kadění v ohavnosti mám, novměsíců a sobot a svolávání nemohu trpěti, (nepravost jest), ani shromáždění.*“ (Izaiáš 1,13)

Zde vidíme, že to vzácné a krásné ustanovení o sobotě, které Bůh dal jako znamení Své smlouvy se Svým lidem, se v jejich rukou stalo ohavností, pro Něho naprosto nesnesitelnou. A když otevřeme stránky Nového zákona, nalezneme vůdce a knížata židovského národa, jak jsou ustavičně ve sporu s naším Pánem Ježíšem Kristem ve vztahu k sobotě. Podívejme se například na úvodní verše 6. kapitoly Lukáše: „*I stalo se v druhou sobotu, že šel Ježíš skrze obilí. I trhali učedníci jeho klasy a rukama vymínajíce, jedli. Tehdy někteří z farizeů řekli jim: Proč činíte, čehož nesluší činiti v sobotu? I odpověděv Ježíš, řekl jim: Což jste ani toho nečtli, co učinil David, když lačněl, on i ti, kteří s ním byli? Kterak všel do domu Božího, a chleby posvátné vzal a jedl a dal i těm, kteří s ním byli, jichž nenáleží jísti než toliko samým kněžím? I řekl jim: Že jest Syn člověka pánem také i dne sobotního.*“ (Luk. 6,1-5)

A opět čteme: „*Stalo se pak i v jinou sobotu, že všel do školy Ježíš a učil. A byl tu člověk, jehož pravá ruka byla uschlá. I šetřili ho zákoníci a farizeové, bude-li v sobotu uzdravovati, aby našli, z čeho by jej obžalovali.*“ – (Jen si představme, obžaloba pro uzdravení ubohého, zarmouceného smrtelníka, jako jsme my!) – „*Ale on znal přemýšlování jejich. I dí člověku, který měl ruku uschlou: Vstaň a stůj v prostředku. A on vstav, stál. Tedy řekl jim Ježíš: Otáží se vás na jednu věc: Sluší-li v sobotu dobře činiti, čili zle, duši zachovati, čili zatratiti? A pohledv na ně na všechny vůkol, dí člověku tomu: Vztáhni tu ruku*

svou. A on učinil tak. I přivedena jest k zdraví ruka jeho jako druhá. Oni pak naplnění jsou hněvivou nemoudrostí a rozmlouvali mezi sebou, co by učiniti měli Ježíšovi.“ (Luk. 6,6-11)

Jaký pohled tu máme na prázdnotu a bezcennost lidského dodržování soboty! Tito náboženští vůdcové by raději nechali učedníky vyhladovět, než aby byla porušena **jejich** sobota. Chtěli ponechat toho muže, aby chodil s chromou rukou až k hrobu, než aby ho nechali uzdravit v **jejich** sobotu. Žel, byla to skutečně jejich sobota, a nikoli Boží. Jeho odpočinek nikdy nemohl jít spolu s hladem a chromýma rukama. Oni nikdy správně nečetli záznam o Davidově jednání, když jedl chleby předložené. Nerozuměli, že ustanovení zákona musela ustoupit před přítomností božské milosti, vycházející vstříc lidské potřebě. Milost se ve své vznešenosti pozvedá nad všechny zákonné zábrany a víra se raduje z jejího lesku. Ale pouhé náboženské smýšlení je uraženo činnostmi milosti a smělostí víry. Farizeové neviděli, že člověk s uschlou rukou je působivým komentářem mravního stavu národa, živým důkazem skutečnosti, že jsou daleko vzdáleni od Boha. Kdyby byli takoví, jací měli být, nebyly by mezi nimi uschlé ruce, které by musely být uzdravovány. Ale oni takoví nebyli, a proto jejich sobota byla prázdnotou formalitou – bezmocným, bezcenným ustanovením – ošklivou nenormálností, Bohem nenáviděnou a krajně nesouhlasící se stavem člověka.

Vezměme jiný příklad v Lukáš 13: *„Učil pak v jedné škole v sobotu.“* – (Sobota pro Něho jistě nebyla nějakým dnem odpočinku.) *„A aj, byla tu žena, která měla ducha nemoci osmnáct let, a byla sklíčena a nijak se nemohla vzpřímiti. A užřev ji Ježíš, zavolal ji k sobě a řekl jí. Ženo, zproštěna jsi od nemoci své. I vložil na ni ruce, a ihned zdvihla se a velebila Boha.“* (Luk. 13,10-13) Jaká krásná ilustrace díla milosti v duši a v každém případě praktický výsledek. Všichni, na něž Kristus vkládá Své požehnané ruce, jsou „*ihned vzpřímení*“ a uschnutí oslavovat Boha.

Ale lidská sobota byla dotčena. *„Tedy kníže školní odpověděl, hněvaje se proto, že v den sobotní uzdravoval Ježíš,“* – byl rozhořčen milostivým skutkem uzdravení, ačkoli byl zcela lhostejný k pokořujícímu případu nemoci; a *„řekl zástupu: Šest dní jest, v nichž náleží dělati; proto v těch přicházejíce, buďte uzdravováni, a ne v den sobotní“.* Jak málo tento ubohý, prázdňý náboženský člověk věděl o tom, že je v samé přítomnosti Pána pravé soboty! Jak naprosto necitlivý byl k mravní nevhodnosti pokusu dodržovat sobotu, když stav člověka naléhavě vyžadoval božské dílo! *„I odpověděl jemu Pán,*

řekl: Pokrytče, zdali jeden každý z vás v sobotu neodvazuje vola svého nebo osla od jeslí a nevodí napájeti? Tato pak dcera Abrahamova, kterouž byl svázal satan, aj, již osmnácte let, což neměla býti rozvázána ze svazku tohoto v den sobotní?“ (Luk. 13,14-16)

Jaké zničující pokárání! Jaké ukázání prázdnoty a naprosté ubohosti jejich celého systému židovství! Jen pomysleme na křiklavý nesoulad mezi sobotou a Abrahamovou dcerou, svázanou krutou rukou Satana po osmnáct let! Na celém světě není nic tak zaslepující mysl, tak zatvrzující srdce, tak umrtvující svědomí, tak demoralizující celou bytost, jako náboženství bez Krista. Oklamávající a snižující moc toho může být zcela souzena jen ve světle božské přítomnosti. Vše, oč se ten kníže synagogy staral, bylo, aby ta ubohá žena došla ke konci svých dnů skloněná a neschopná se vzpřímit. Byl by docela spokojen s tím, nechat ji jít jako smutné svědectví o moci Satana, jen aby mohl držet svoji sobotu. Jeho náboženské rozhořčení bylo podníceno ne mocí Satana, jak byla vidět ve stavu té ženy, ale mocí Krista, jak byla vidět v jejím úplném vysvobození.

Ale Pán mu dal odpověď: „*A když on to pověděl, zastyděli se všichni protivníci jeho*“ – (tak jak to mohli), „*ale všechen lid radoval se ze všech těch slavných skutků, které se dály od něho.*“ (Luk. 13,17) Jaký nápadný protiklad! Na jedné straně zastánci bezmocného, nemilosrdného, bezcenného náboženství, odhaleni a pokryti hanbou a zmatením, a na druhé straně všechen lid, radující se ze slavných činů Božího Syna, který přišel do jejich středu, aby je vysvobodil od ničivé moci Satana a naplnil jejich srdce radostí z Božího spasení a jejich ústa Jeho chválou!

Nyní musíme požádat čtenáře, aby se obrátil k Evangeliu Jana, kde máme další ilustraci našeho předmětu. Opravdově si přejeme, aby tato znepokojující otázka soboty byla důkladně prozkoumána ve světle Písma. Jsme přesvědčeni, že v ní je zahrnuto mnohem více, než si mnoho vyznávajících křesťanů uvědomuje.

Na začátku 5. kapitoly Jana jsme uvedeni do výjevu, který nápadně zjevuje stav Izraele. Nebudeme se zde pokoušet zcela probrat tento oddíl, pouze se k němu obracíme ve spojení s předmětem, který máme před sebou.

Rybník Bethesda, neboli „dům milosrdenství“ – protože byl nepochybně vyjádřením Božího milosrdenství vůči Jeho lidu – skýtá hojné svědectví o ubohém stavu člověka všeobecně a Izraele zvlášť. V jeho pěti přístřeších

bylo množství veliké „*neduživých, slepých, kulhavých, suchých, očekávajících hnutí vody*“. Jaký to vzorek lidské rodiny a izraelského národa! Jaká pozoruhodná ilustrace jejich mravního a duchovního stavu, jak je vidět z Božího hlediska. „*Slepí, neduživí, kulhaví*“ – takový je skutečný stav člověka. Kéž by to chtěl vědět!

A uprostřed tohoto nemohoucího davu byl člověk – tak slabý a tak bezmocný, že rybník Bethesda v jeho případě nemohl pomoci. „*I byl tu člověk jeden, který osm a třicet let nemocen byl. Toho uzřev Ježíš ležícího, a poznav, že jest již dávno nemocen, dí jemu: Chceš být uzdraven?*“ Jaká milost a moc v této otázce! Sahala daleko za největší dosah myšlenek toho neschopného člověka. Myslel jen na lidskou pomoc anebo na svoji vlastní schopnost dostat se do rybníka. Nevěděl, že Ten, který s ním mluví, je zcela nad celým rybníkem s jeho příležitostným rozčeřením – nad andělskou službou – nad vši lidskou pomocí a snahou – že má všechnu moc v nebi i na zemi. „*Odpověděl mu ten nemocný: Pane, nemám člověka, který by, když se zkormoutí voda, uvrhl mne do rybníka, ale když já jdu, jiný přede mnou sestupuje.*“ Jaký pravdivý obraz všech těch, kteří hledají spasení skrze zevní nařízení a ustanovení! Každý dělal pro sebe to nejlepší, co mohl. Žádný se nestaral o druhé. Nikdy nemyslel na to, aby jim pomohl. „*Dí jemu Ježíš: Vstaň, vezmi lože své a chod'. A hned zdrav jest učiněn člověk ten, a vzav lože své, i chodil. Byla pak sobota v ten den.*“ (Jan 5,2-9)

Zde máme opět sobotu člověka. Jistě to nebyla Boží sobota. Množství ubožáků, shromážděných kolem rybníka, ukazovalo na to, že Boží plný odpočinek ještě nepřišel – že Jeho slavné naplnění soboty se ještě nerozbřesklo nad touto v hříchu zapletenou zemí. Až tento jasný den přijde, nebude tu žádný slepý, kulhavý ani neduživý lid, tísnící se pod přístřešími rybníku Bethesda. Boží sobota a lidská bída naprosto nejdou k sobě.

Ale byla to sobota člověka. Už to nebyla pečeť Hospodinovy smlouvy s Abrahamovým semenem (jak jí byla kdysi a jak jí opět bude), ale znak samospravedlnosti člověka. „*Tedy řekli Židé tomu uzdravenému: Sobota jest, nesluší tobě lože nositi.*“ (Jan 5,10) Bezpochyby to pro ně bylo dle zákona správné, když ležel týden za týdnem, měsíc za měsícem, rok po roce na svém loži, zatím co oni chodili se svou prázdnotou, bezcennou, marnou snahou dodržovat sobotu. Kdyby měli jen paprsek duchovního světla, viděli by tu jasnou neslučitelnost snahy dodržovat tradiční názory ohledně soboty v přítomnosti lidské bídy, nemoci a zubožení. Ale oni byli naprosto slepí, a proto

když se ukázalo slavné ovoce Kristovy služby, měli tu odvahu prohlásit, že to je nesprávné.

A nejen to, ale „*proto protivili se Židé Ježíšovi a hledali ho zabít, že to učinil v sobotu.*“ (Jan 5,16) Jaká to podívaná! Nábožní lidé – ba vůdcové a učitelé náboženství – vůdcové vyznávajícího Božího lidu, hledající zabít Pána soboty, protože zcela uzdravil člověka v sobotní den!

Ale všimněte si Pánovy odpovědi: „*Otec můj až dosavad **dělá**, i já dělám.*“ (Jan 5,17) Toto krátké, ale obsažné konstatování nám udává kořen celé věci. Odkrývá nám skutečný stav lidí všeobecně a Izraele zvlášť, a uchvacujícím způsobem představuje velké tajemství života a služby našeho Pána. Buď velebeno Jeho jméno, On nepřišel na tento svět, aby odpočíval. Jak mohl odpočívat? Jak mohl držet sobotu uprostřed lidských potřeb a bídy? Neměl ten neschopný, slepý, kulhavý a neduživý zástup, který naplňoval přístřeší rybníka Bethesdy, poučit „Židy“ o pošetilosti jejich názorů ohledně soboty? Neboť co byl ten zástup jiného, než vzorek stavu národa Izraele a celé lidské rodiny? A jak mohla božská láska odpočívat uprostřed takového stavu věci? To bylo naprosto nemožné. Tam, kde je hřích a trápení, láska může jen pracovat. Od chvíle, kdy člověk upadl do hříchu, Otec pracoval; potom se zjevil Syn, aby pokračoval v díle. A nyní pracuje Duch Svatý. Práce a nikoli odpočinek je božský příkaz v takovémto světě. „*A tak zůstává sobotní odpočnutí Božímu lidu.*“ (Židům 4,9)

Náš Pán Ježíš chodil kolem, čině dobře v sobotu, stejně jako v každý jiný den. A nakonec, když dokončil slavné dílo vykoupení, strávil sobotu v hrobě a vstal v první den týdne jako Prvorozený z mrtvých a Hlava nového stvoření, ve kterém všechno je z Boha a na které, jistě můžeme dodat, otázka „*dnů a měsíců a let*“ nemůže být použita. Nikdo, kdo opravdu rozumí významu smrti a vzkříšení, by ani na chvíli nemohl schvalovat zachovávání dnů. Kristova smrt činí konec celému tomu pořádku věcí a Jeho vzkříšení nás uvádí do zcela jiné sféry, kde je naší vysokou výsadou chodit ve světle a moci těch věčných skutečností, které jsou naše v Kristu a které stojí v jasném protikladu k pověřivému zachování pravidel tělesné a světské nábožnosti.

Ale tady se blížíme k velmi zajímavému bodu našeho předmětu, totiž k rozdílu mezi sobotou a dnem Páně, prvním dnem týdne. Tyto dvě věci jsou často směřovány. Často slyšíme ze rtů zbožných lidí výraz „křesťanská sobota“, výraz, který nelze najít nikde v Novém zákoně. Může to být tak, že někteří, kdo ho používají, mají na mysli správnou věc. Ale neměli bychom

jen myslet správně, ale také se snažit vyjadřovat se podle učení Svatého písma.

Jsme přesvědčeni, že nepřítel Boha a Jeho Krista má mnohem více co činit s konvencionalismem²⁴ křesťanstva, než si mnozí z nás uvědomujeme. A právě to činí věc tak velmi vážnou. Čtenář je možná nakloněn nazvat to pouhým hnidopištvím, káráme-li výraz „křesťanská sobota“. Ale může být ujištěn o tom, že to takové není. Naopak, bude-li jen klidně věc zkoumat ve světle Nového zákona, shledá, že to v sobě zahrnuje otázky nejen zajímavé, ale také závažné a důležité. Obvykle se říká: „Nezáleží na jménu.“ Ale ve věci, kterou máme před sebou, je ve jménu obsaženo mnoho.

Už jsme poznamenali, že náš Pán strávil sobotu v hrobě. Není to výmluvná a hluboce významná skutečnost? O tom nemůžeme pochybovat. Říká nám, že starý stav věcí byl dán stranou a že je naprosto nemožné dodržovat sobotu ve světě hříchu a smrti. Láska nemohla v takovém světě odpočinout. Mohla jen pracovat a zemřít. To je nadpis, který čteme na hrobě, kde Pán soboty byl pohřben.

Ale co je první den týdne? Není to sobota na novém podstavci – křesťanská sobota? Nikdy tak není v Novém zákoně nazvána. Není tam ani náznak něčeho takového. Procházíme-li Skutky apoštolů, zjistíme, že se o těch dvou dnech mluví odlišným způsobem. V sobotu nalézáme Židy shromážděné v jejich synagogách ke čtení zákona a proroků. V první den týdne nalézáme křesťany shromážděné k lámání chleba. Ty dva dny byly tak odlišné jako židovství a křesťanství. Ani tam není dle Písma bytí stín myšlenky, že sobota byla převedena do prvního dne týdne. Kde je nejmenší oprávnění pro tvrzení, že sobota je změněna ze sedmého dne týdne na osmý, anebo první den týdne? Pokud by tu nějaké bylo, pak by jistě nebylo nic snadnějšího než je uvést. Ale žádné takové není.

A připomínáme, že sobota není jen nějaký sedmý den, ale (ten) sedmý den. Je dobře si toho všimnout, protože někteří chovají myšlenku, že stačí, když sedmina času je dávana odpočinku a veřejným ustanovením náboženství, a nezáleží na tom, jak tomu říkáme. A tak různé národy a různé náboženské systémy mají svůj sobotní den. Ale to nikdy nemůže uspokojit někoho, kdo si přeje být vyučován výlučně Písmem. Sobota v Edenu byla (tím) sedmým dnem. Sobota pro Izrael byla (tím) sedmým dnem. Ale osmý den

²⁴ konvencionalismus = názor na pojmy jen jako dohodnuté, bez obsahu - (p. p.)

vede naše myšlenky kupředu do věčnosti. A v Novém zákoně je nazván „prvním dnem týdne“ jako označení začátku nového pořádku věcí, jehož je kříž nehynoucím základem a vzkříšený Kristus oslavenou Hlavou a Středem. Nazývat tento den „křesťanskou sobotou“ prostě znamená směřovat zemské s nebeským. Znamená to přivádět křesťana dolů z jeho vyvýšeného postavení jako spojeného se vzkříšenou a oslavenou Hlavou v nebi a zaměstnávat ho pověřeným zachováváním dnů, právě tou věcí, která způsobila, že pozeňnaný apoštol měl pochybnosti o shromážděních v Galacii.

V krátkosti: Čím více zvažujeme výraz „křesťanská sobota“, tím více jsme přesvědčeni, že jeho směřováním je, podobně jako u jiných formulací v křesťanstvu, oloupit křesťana o všechny ty velké odlišující pravdy Nového zákona, které oddělují Boží Církev od všeho, co předcházelo, a od všeho, co bude následovat potom. Ačkoli je Církev na zemi, není z tohoto světa, jako i Kristus není z tohoto světa. Je svým původem nebeská, je nebeská ve svém charakteru, nebeská ve svých zásadách, chození a naději. Stojí mezi křížem a slávou. Hranicemi její existence na zemi jsou den Letnic, kdy Duch Svatý sestoupil, aby ji zformoval, a příchod Krista, aby ji přijal k Sobě.

Nic nemůže být význačnějšího než toto. A proto pro každého, kdo se pokouší nařizovat Boží Církvi zákonní nebo pověřené zachovávání „*dnů a měsíců a časů a let*“, to znamená falšování celého křesťanského postavení, maření neporušitelnosti božského zjevení a olupování křesťana o místo a podíl, který mu náleží skrze Boží nekonečnou milost a Kristovo vykonané dílo smíření.

Považuje čtenář tento výrok za neoprávněně silný? Jestliže ano, pak nechť zváží následující nádherný oddíl z Pavlovy Epištoly Koloským – oddíl, který by měl být napsán zlatými písmeny: „*Jak jste nyní Krista Ježíše, Pána, přijali, tak v Něm chodíte, zakořenění a vzdělávání v Něm a upevňování ve víře, tak jak jste byli učeni, rozhovnující se v tom s děkováním. Dejte pozor, aby tu nebyl někdo, kdo vás jako kořist odvede skrze **filozofii a skrze marné oklamání**,*“ – všimni si spojení, které je nelichotivé pro filozofii – „*podle tradice lidí, podle živlů světa, a ne podle Krista. Neboť v Něm přebývá **celá plnost Božství** [θεοτης] tělesně; a vy jste doplnění v Něm, který je hlava každého knížectva a každé moci; ve kterém jste také byli obřezáni **ne rukama učiněnou** obřízkou, ve svlečení těla v obřízce Krista, s Ním pohřbeni ve křtu, v Němž jste také byli spolu vzkříšeni skrze víru v působící sílu Boha,*

*který Její vzkřísil z mrtvých. A vás, když jste byli mrtví v proviněních a v neobřízce svého těla, spolu s Ním oživil, **když nám odpustil všechna provinění**; když vymazal ten proti nám stojící rukou psaný záznam v ustanoveních, který byl proti nám, odejmul jej také ze středu, když jej přibil na kříž; když vysvlékl knížatstva a mocnosti, vystavil je veřejně na odív, když skrze Něj nad nimi slavil triumf.“ (Kol. 2,6-15 – přel.)*

Nádherné vítězství! Vítězství Jednoho, vítězství dobyté pro nás! Všeobecná a věčná pocta buď vzdána Jeho nesrovnatelnému jménu! Co zbývá? „*Ať vás tedy nikdo nesoudí pro pokrm a pro nápoj nebo kvůli svátku, novoluní nebo sobotám, které jsou stín budoucích věcí, ale tělo je Kristovo.*“ (Kol. 2,16-17 – přel.)

Co může mít takový, kdo je doplněn a přijat ve vzkříšeném a oslaveném Kristu, co činit s pokrm, nápoji nebo svatými dny? – Co pro něho může udělat filozofie, tradice nebo lidská nábožnost? – Co mohou pomíjející stíny přidat tomu, kdo se vírou chopil věčné podstaty? Jistě nic. A proto apoštol pokračuje: „*Ať vás nepřipraví o cenu boje nikdo, kdo činí svou vlastní vůli v pokoře a velebení andělů, když mluví o věcech, které neviděl, bez důvodu nadmut smyslem svého těla a **nedrže se Hlavy**, z níž celé tělo, skrze klouby a svazky podporováno a spolu spojeno, roste Božím růstem. **Jestliže jste s Kristem zemřeli** živlům (elementům) světa, proč se poddáváte ustanovením, **jako kdybyste ještě žili ve světě?** Nedotýkej se, neokoušej, nesahej! (Věci, které všechny jsou používáním určeny ke zničení), podle přikázání a učení lidí (ty sice mají zdání moudrosti, ve svévolné bohoslužbě a v pokoře a nešetření těla, a ne v určité cti), k uspokojení těla;“ – to znamená, že nedávají určitou míru cti tělu, která mu náleží jako Boží nádobě, ale nadýmají se náboženskou pýchou, syčenou prázdným a bezcenným svatouškovstvím. (Koloským 2,18-23 – přel.)*

Neodvažujeme se omlouvat za toto dlouhé citování. Omlouvat se za citování Písma! To nelze! Není možné, aby někdo rozuměl tomuto vzácnému oddílu a nebyl zcela vyrovnán nejen s otázkou soboty, ale také s celým systémem věcí, s kterým je tato otázka spojena. Křesťan, který rozumí svému postavení, provždy skončil se všemi otázkami týkajícími se jídla a pití, dnů a měsíců a časů a let. – Neví nic o svatých časech a svatých místech. – Zemřel s Kristem živlům světa a jako takový je vysvobozen od všech ustanovení tradičního náboženství. – Náleží nebi, kde novoluní, svaté dny a soboty nemají žádné místo. – Je v novém stvoření, kde všechny věci jsou z Boha; a

proto nemůže vidět žádnou mravní sílu v takových slovech jako: „*Nedotýkej se, neokoušej, nesahej!*“ Nemají na něho vůbec žádné použití. – Žije v oblasti, kde mraky, vidiny a mlhy mnišství a askese nejsou nikdy spatřeny. – Vzdal se všech bezcenných forem pouhého tělesného pietismu a výměnou obdržel pevné skutečnosti křesťanského života. Jeho ucho bylo otevřeno pro slyšení a jeho srdce pro porozumění mocnému napomenutí inspirovaného apoštola: „*Jestliže jste tedy byli s Kristem vzkříšeni, tak hledejte, co je nahoře, kde je Kristus, sedící po Boží pravici. Myslete na to, co je nahoře, ne na to, co je na zemi; **neboť jste zemřeli** a váš život je skryt s Kristem v Bohu. Když bude zjeven Kristus, náš život, pak budete také vy s Ním zjeveni ve slávě. Mrtvěte nyní své údy, které jsou na zemi.*“ (Koloským 3,1-5 – přel.)

Zde máme před svýma očima ukázané některé ze sláv pravého, praktického, živého křesťanství v pozoruhodném protikladu ke všem neplodným a pustým formám tělesného a světského náboženství. Křesťanský život nespočívá v zachovávaní určitých pravidel, přikázání nebo lidských tradic. Je to božská skutečnost. – Je to Kristus v srdci a Kristus reprodukováný v denním životě skrze moc Ducha Svatého. – Je to nový člověk, zformovaný podle vzoru Krista samého a ukazující se ve všech nejmenších detailech naší denní historie – v rodině, v zaměstnání, ve všem jednání s lidmi kolem nás, v naší náladě, duchu, způsobech, chování, ve všem. – Není to věc pouhého vyznání nebo dogmatu či názoru nebo citu. Je to nepochybná, živá skutečnost. – Je to Boží království zřízené v srdci, vykonávající svou požehnanou vládu nad celou mravní bytostí a rozlévající svůj milý vliv na celou sféru, ve které se den za dnem pohybujeme. – Je to chození křesťana v požehnaných šlépějích Toho, který chodil a činil dobře. Nalézá své zalíbení v sloužení a dávání, připraveno tišit a soucítit, kdekoli najde potřebeného ducha nebo truchlící a opuštěné srdce.

To je křesťanství. Jak se liší od všech forem, do nichž se obléká zákonictví a pověra! – Jak se liší od nerozumného a nesmyslného zachovávaní dnů a měsíců a časů a let, zdržování se pokrmů, zakazování ženit se a podobných věcí! – Jak je rozdílné od chlouby mystiky, chmury asketismu a přísnosti mnišství! – Jak je naprosto jiné než všechny tyto věci! Ano, čtenáři, a my dodáváme: Jak je to rozdílné od nepěkného spojování vysokého vyznání a nízké praxe – spojování vznešených pravd, držných intelektem, vyznávaných, učených a diskutovaných, a světáctví, povolování si a nepoddanosti! Křesťanství Nového zákona se liší od všech těchto věcí. Ono je božské, ne-

beské a duchovní, ukazované uprostřed toho, co je lidské, zemské a přirozené. Kéž je svatým úmyslem pisatele i čtenáře těchto řádků, aby se nespokojili s ničím menším, než je toto mravně slavné křesťanství, zjevené na stránkách Nového zákona.

Věříme, že je zbytečné dodávat něco více k otázce soboty. Jestliže čtenář uchopil význam alespoň těch oddílů Písma, které jsme měli před sebou, nebude mu zatěžko vidět místo, které sobota zaujímá v dispenzačních Božích cestách. Uvidí, že má přímý vztah k Izraeli a k zemi – že byla znamením smlouvy mezi Hospodinem a Jeho pozemským lidem a mocným testem jeho mravního stavu.

Dále uvidí, že Izrael ve skutečnosti nikdy nezachovával sobotu, nikdy neporozuměl jejímu významu, nikdy si neuvědomil její cenu. To se ukázalo v životě, službě a smrti našeho Pána Ježíše Krista. Ten vykonal mnoho Svých skutků uzdravení v sobotní den, a nakonec strávil ten den v hrobě. Konečně jasně porozumí rozdílu mezi židovskou sobotou a prvním dnem týdne, čili dnem Páně. Ten není v Novém zákoně nikdy nazván sobotou, ale naopak je stále ukazován ve své vlastní odlišnosti: Není to sobota, proměněná nebo přenesená, ale zcela nový den, který má svůj vlastní zvláštní základ a své zvláštní rozmezí myšlenek, ponechávající sobotu zcela nedotčenou jako odloženou instituci, aby byla v budoucnosti znovu uvedena v platnost, když símě Abrahamovo bude obnoveno ve své vlastní zemi. (Viz Ezechiel 46,1.12.)

Ale nemůžeme se s dobrým svědomím odvrátit od tohoto zajímavého předmětu, aniž bychom něco neřekli o místě, které je v Novém zákoně dáno dnu Páně, či prvnímu dnu týdne. Ačkoli to není sobota a ačkoli nemá nic společného se svatými dny nebo novoluními, čili „*dny a měsíce a časy a roky*“, tu přece má v křesťanství své vlastní jedinečné místo, jak je to zřejmé z mnoha oddílů v písmech Nového zákona.

Náš Pán toho dne vstal z mrtvých. Opět a opět se v ten den setkával se Svými učedníky. Apoštol a bratři v Troadě se toho dne shromáždili k lámání chleba (Skutky 20,7). Apoštol učí Korintské a všechny, kteří na každém místě vzývají jméno našeho Pána Ježíše Krista, aby v ten den u sebe skládali své oběti pro sbírky. Tak nás zřetelně učí, že první den týdne byl zvláštní den pro lid Pána, aby se shromažďoval ke slavení večeře Pána a k velebení, obcen-

ství a službě, spojené s tímto velmi vzácným ustanovením. Požehnaný apoštol Jan nám výslovně říká, že byl v tom dni v Duchu a přijal to podivuhodné zjevení, které uzavírá Boží knihu.²⁵

Takto máme před sebou dostatečné svědectví Písma, bohatě postačující k důkazu pro každou zbožnou mysl, že den Páně nesmí být uváděn na úroveň obyčejných dnů. Pro pravého křesťana to není ani židovská sobota na jedné straně, ani pohanská neděle na druhé straně, ale den Páně, ve kterém se Jeho lid rád a vděčně shromažďuje u Jeho stolu, aby držel ten vzácný svátek, kterým zvěstuje Jeho smrt, dokud nepřijde.

Není snad nutné říkat, že s prvním dnem týdne není spojen ani stín nějakého zákonného otroctví nebo pověry. Říkat nebo myslet si to by znamenalo popírat celý okruh pravdy, s kterým je ten den spojený. Nemáme přímý příkaz týkající se zachovávání toho dne, ale pro každou duchovní mysl bohatě dostačují už zmíněná místa Písma. A dále můžeme říci, že instinkt božské přirozenosti povede každého skutečného křesťana, aby miloval a ctil den Páně a odděloval jej velmi účtívným způsobem pro velebení a službu Bohu. Sama myšlenka, že někdo, kdo vyznává, že miluje Krista, se v den Páně angažuje v zaměstnání nebo zbytečně cestuje, se dle našeho soudu přičítá každému zbožnému citu. Věříme, že to je svatá výsada, vzdálit se jak jen možno od rozptýlení přirozenými věcmi a věnovat hodiny dne Páně Jemu samému a Jeho službě.

Možná, že někdo řekne, že křesťan by měl zasvěcovat každý den Pánu. Zcela jistě. Patříme Pánu v nejplnějším a nejvyšším smyslu. Vše, co máme,

²⁵ Někteří jsou toho názoru, že výraz „v den Páně“ by měl být přeložen jako „Pánův den“ s významem, že apoštol byl v duchu toho dne, kdy náš Pán bude s velkou mocí vládnout. Ale proti tomuto pohledu jsou dvě vážné námitky. Předně slova τῇ κυριακῇ ἡμερᾷ, která jsou ve Zjevení 1,10 přeložena jako „den Páně“ ((doslovně: „den, patřící Pánu“ – p. p.)), se v řečtině liší od τῇ ἡμερᾷ κυρίου v 1. Tesalonickém 5,2; 2. Tesalonickém 2,2; 2. Petra 3,10.

Považujeme to za velmi závažnou námitku, která naprosto stačí k vyřešení otázky. Ale návdavkem k tomu máme důkaz, založený na skutečnosti, že mnohem větší část knihy Zjevení se zabývá nikoli „Pánovým dnem“, nýbrž událostmi, které předcházejí.

Proto jsme přesvědčeni, že „den Páně“ ve Zj. 1,10 a „první den týdne“ jsou totožné. A to považujeme za velmi důležitou skutečnost, dokazující, že ten den má velmi zvláštní místo v Božím slovu – místo, které rozumějící křesťan rád uzná.

vše patří Jemu. To plně a rádi uznáváme. Jsme vyzýváni, abychom všechno dělali v Jeho jménu a k Jeho slávě. Naší vysokou výsadou je kupovat a prodávat, jíst a pít, ano, všechnu svou činnost provádět před Jeho zraky a v bázi Jeho svatého jména a v lásce k Němu. Neměli bychom svou ruku v žádný den týdne klást na nic, pro co bychom nemohli s plnou důvěrou prosit o požehnání Pána.

To vše zcela a plně připouštíme. Každý pravý křesťan to radostně uzná. Ale zároveň považujeme za nemožné číst Nový zákon a nevidět, že se dnu Páně dostává jedinečného místa; že je pro nás vyznačen velmi jasným způsobem; že má význam a důležitost, které si oprávněně nemůže nárokovat žádný jiný den v týdnu. Jsme vskutku tak plně přesvědčeni o pravdě toho všeho, že i kdyby to nebyl zákon Anglie, že den Páně má být zachováván, měli bychom to považovat za svou svatou povinnost a výsadu zdržet se všech činností v povolání, kromě takových, které jsou absolutně nevyhnutelné.

Díky Bohu, zákon Anglie říká, že den Páně má být zachováván²⁶. To je velké milosrdenství pro všechny, kteří milují ten den kvůli Pánu. Nemůžeme jinak, než uznávat Jeho velkou dobrotivost v tom, že vyrval ten den z chamtivých spárů světa a dal ho Svému lidu a Jeho služebníkům, aby byl zasvěcen Jeho službě a Jeho dílu.

Jakým dobrodiním je den Páně s jeho hlubokým vzdálením se světským věcem! Co bychom si měli počít bez něho? – Jaké požehnané přerušení námahy týdne! – Jak osvěžující jsou jeho cvičení pro duchovní mysl! – Jak je vzácné shromažďovat se ke stolu Páně, abychom na Něho vzpomínali a zvěstovali Jeho smrt a chválili Ho! – Jak vzácné jsou různé služby v den Páně, ať evangelistů, pastýřů, učitelů, vyučujících v nedělní školce, nebo rozšiřovatelů traktátů! Který lidský jazyk může náležitě vyjádřit cenu a hodnotu všech těchto věcí? Je pravda, že den Páně je více než den tělesného odpočinku. Jeho služebníci jsou ve skutečnosti v ten den často více unaveni než v kterýkoli jiný den týdne. Ale jaká to je požehnaná únava – milá únava – únava, která obdrží svou jasnou odměnu v odpočinku, který zůstává pro Boží lid.

Ještě jednou tedy, milý křesťanský čtenáři, pozvedněme svá srdce v chvále vůči našemu Bohu za požehnaný dar dne Páně. Kéž On jej dává Svě

²⁶ Psáno v roce 1879 – p. p.

Církvi až do chvíle, kdy přijde. Kéž Svou všemohoucí silou působí proti každé snaze nevěřících a ateistů odstranit zábrany, které anglický zákon vztyčil kolem dne Páně. Vskutku, bude to smutný den pro Anglii, až tyto zábrany budou odstraněny.

Možná, že někdo řekne, že s židovskou sobotou je konec, a proto už není závazná. Velký počet vyznávajících křesťanů si vzal tento důvod jako záminku pro obhajobu zavádění tzv. nedělních zábav. Žel, je snadné vidět, kam takoví lidé směřují a o co se snaží. Chtěli by odstranit zákon, aby obstarali volnost pro hovnění tělu. Nerozumějí tomu, že jediný způsob, jakým někdo může být osvobozen od zákona, je zemřít mu. A jsme-li mrtví zákonu, jsme také nutně mrtví hříchu a mrtví světu.

V tom je celý rozdíl. Křesťan je, díky Bohu, svobodný od zákona. Ale je-li takový, pak to neznamena, aby se bavil a povoloval si v den Páně nebo v kterýkoli jiný den, ale aby žil Bohu. „*Já zajisté skrze zákon zákonu umřel jsem, abych živ byl Bohu.*“ (Gal. 2,19) To je křesťanská půda, na které mohou být pouze ti, kteří se skutečně narodili z Boha. Svět tomu nemůže rozumět. Nemůže rozumět ani svatým výsadám a duchovním cvičením dne Páně.

Toto vše je pravda. Ale zároveň jsme zcela přesvědčeni, že kdyby Anglie měla odstranit ochranné valy, které obklopují den Páně, byl by to smutný důkaz o tom, že opouští vyznání náboženství, které ji tak dlouho charakterizovalo jako národ, a že směřuje pryč k nevěře a ateismu. Nesmíme ztratit ze zřetele závažnou skutečnost, že Anglie zaujala postavení, že je křesťanským národem – národem, vyznávajícím, že je ovládán Božím slovem. Je proto mnohem více odpovědná než národy zahalené do temných stínů pohanství. Věříme, že národy, podobně jako jednotlivci, budou vedeny k odpovědnosti za vyznání, které mají. A proto ty národy, které vyznávají a nazývají se křesťanské, budou souzeny ne pouze světlem o stvoření, ani Mojžíšovým zákonem, ale plně vzešlým světlem křesťanství, které vyznávají – vši pravdou, obsaženou v celé té požehnané knize, kterou vlastní a kterou se chlubí. Pohané budou souzeni na půdě stvoření; Židé na půdě zákona; křesťané dle jména na půdě pravdy křesťanství.

Nuže, tato závažná skutečnost činí postavení Anglie a všech ostatních vyznávajících křesťanských zemí velmi vážným. Bůh s nimi zcela jistě bude jednat na základě jejich vyznání. Nebude nic platné říkat, že nerozumějí tomu, co vyznávají. Neboť proč vyznávat to, čemu nerozumějí a čemu nevěří? Sku-

tečnost je, že vyznávají, že rozumějí a věří. A touto skutečností budou souzeni. Chlubí se touto známou větou, že „Bible, a jenom Bible je náboženstvím protestantů“.

Jestliže tomu tak je, jak vážné je pomyšlení na to, že Anglie bude souzena standardem otevřené Bible! Jaký bude její soud? – Jaký její konec? Ať všichni, kterých se to týká, zváží tu hroznou odpověď.

Nyní se musíme obrátit od velmi zajímavého předmětu soboty a dnu Páně a vést tento oddíl k závěru citováním pro čtenáře pozoruhodného odstavce, jímž naše kapitola končí. Nevyžaduje zdlouhavého komentáře, ale považujeme za užitečné, abychom v těchto „Poznámkách o 5. Mojžíšově knize“ podali čtenáři plné znění z knihy samé. Tak může mít před sebou samotná slova Ducha Svatého, aniž by se musel obtěžovat a odkládat knihu, kterou drží v ruce.

Když vydavatel zákona předložil lidu deset přikázání, pokračuje a připomíná jim vážné okolnosti, které doprovázely vydání zákona, spolu s jejich vlastními pocity a výroky při této příležitosti.

*„Ta slova mluvil Hospodin ke všemu shromáždění vašemu na hoře z prostředku ohně, oblaku a mrákoty, hlasem velikým, a nepřidal nic více, a napsal je na dvou deskách kamenných, které mně dal. Vy pak, když jste uslyšeli hlas z prostředku tmy, (nebo hora ohněm hořela,) přistoupili jste ke mně všichni vůdcové pokolení vašich a starší vaši, a řekli jste: Ej, ukázal nám Hospodin Bůh náš slávu svou a velikost svou a slyšeli jsme hlas jeho z prostředku ohně; dnešního dne viděli jsme, že Bůh mluvil s člověkem, a on živ zůstal. Proto nyní proč máme zemřít? Nebo sežral by nás oheň veliký tento; jestli více slyšeti budeme hlas Hospodina Boha našeho, zemřeme. Nebo co jest všeliké tělo, aby slyše hlas Boha živého mluvícího z prostředku ohně, jako my, mělo živo býti? Přístup ty a slyš všecky věci, kteréž mluvití bude Hospodin Bůh náš; potom ty mluvití budeš nám, což by koli řekl tobě Hospodin Bůh náš, a **my slyšeti i činiti budeme**. Uslyšev pak Hospodin hlas řeči vašich, když jste mluvili ke mně, řekl mi Hospodin: Slyšel jsem hlas řeči lidu tohoto, kterou mluvili tobě. Cožkoli mluvili, dobře jsou mluvili. Ó kdyby bylo jejich srdce takové, aby se báli mne a ostříhali přikázání mých **po všeliký čas**, aby jim dobře bylo i synům jejich na věky! Jdi, rci jim: Navratte se ke stanům vašim. Ty pak stůj tuto při mně, a oznámím tobě všecka přikázání, ustanovení i soudy, kterým je učiti budeš, aby je činili v zemi, kterou já dávám jim, aby jí dědičně*

vládli. Hled'te tedy, abyste činili, jak přikázal vám Hospodin Bůh váš; neuchylujte se napravo ani nalevo. Po vši té cestě, kterou vám přikázal Hospodin Bůh váš, choditi budete, abyste živi byli a dobře bylo vám, a abyste prodlili dnů na zemi, kterou dědičně obdržíte.“ (5. Mojžíšova 5,22-33)

Zde ten velký princip 5. Mojžíšovy knihy září jasně s neobyčejným leskem. Je ztělesněn těmi dojímavými a působivými slovy, která tvoří samo jádro srdce právě citovaného oddílu: „*Ó kdyby bylo jejich srdce takové, aby se báli mne a ostříhali přikázání mých po všeliký čas, aby jim dobře bylo i synům jejich na věky!*“

Vzácná slova! Staví před nás velmi požehnaně skrytý pramen života, kterým my jako křesťané máme žít den za dnem – života prosté, bezpodmínečné poslušnosti, totiž srdce bojící se Pána – bojící se ne v otrockém duchu, ale se vši tou hlubokou, pravou, velebící láskou, kterou Duch Svatý rozlévá do našich srdcí. To působí radost srdci našeho milujícího Otce. Jeho slovo k nám zní: „*Dej mi, synu můj, srdce své.*“ Tam, kde srdce je dáno, následuje vše v milém mravním pořádku. Milující srdce nalézá svou nejhlubší radost v poslušnosti všech Božích přikázání. A pro Boha nemá hodnotu nic, kromě toho, co pramení z milujícího srdce. Srdce je zdroj všech projevů života. A proto když je ovládáno Boží láskou, je tam milující odpověď na všechna Jeho přikázání. Milujeme Jeho přikázání, protože milujeme Jeho. Každé Jeho slovo je vzácné srdci, které Ho miluje. Každý příkaz, každé ustanovení, každý soud – slovem: celý zákon je milován a ctěn, je ho posloucháno, protože má k sobě připojeno Jeho jméno a Jeho autoritu.

V Žalmu 119 najde čtenář neobyčejně pěknou ilustraci zvláštního bodu, který máme nyní před sebou – velmi působivý příklad někoho, kdo požehnaně odpovídal slovům, citovaným výše: „*Ó kdyby bylo jejich srdce takové, aby se báli mne a ostříhali přikázání mých po všeliký čas.*“ Je to milé dýchání duše, která našla své hluboké, neměnné, ustavičné zalíbení v Božím zákonu. Je tam ne méně než sto sedmdesát zmínek o tom vzácném zákonu pod tímto či jiným názvem. V textu tohoto obdivuhodného Žalmu s takovou štedrostí nalézáme rozptýlené takové drahokamy jako ty, které následují:

„*V srdci mém skládám řeč tvou, abych nehřešil proti tobě.*“ (v. 11) – „*Z cesty svědectví tvých raduji se více, než z největšího zboží.*“ (v. 14) – „*O přikázáních tvých přemýšlím a patřím na stezky tvé.*“ (v. 15) – „*V ustanoveních tvých se kochám, aniž se zapomínám na slovo tvé.*“ (v. 16) – „*Umdlévá duše má pro žádost soudů tvých všelikého času.*“ (v. 20) – „*Svědectví tvá zajisté*

jsou **mé rozkoše** a moji rádčové.“ (v. 24) – „Svědectví tvých **se přidržím**.“ (v. 31) – „Aj, **toužím** po rozkázáních tvých.“ (v. 40) – „**Doufám** skládám v slovu tvém.“ (v. 42) – „Na soudy tvé **očekávám**.“ (v. 43) – „**Dotázal** jsem se rozkazů tvých.“ (v. 45) – „**Rozkoš svou skládám** v přikázáních tvých, která jsem **zamiloval**.“ (v. 47) – „**Neboť se rozpomínám** na soudy tvé věčné.“ (v. 52) – „**Ustanovení tvá** jsou **mé písničky** na místě mého putování.“ (v. 54) – „Ob-
rátil jsem **nohy své k tvým svědectvím**.“ (v. 59) – „Nebo přikázáním tvým **jsem uvěřil**.“ (v. 66) – „Za lepší sobě pokládám **zákon úst tvých**, nežli na ti-
síce zlata a stříbra.“ (v. 72) – „**Zákon tvůj rozkoš má jest**.“ (v. 77) – „Na slovo tvé **očekávám**.“ (v. 81) – „Hynou i **oči mé žádosti výmluvnosti tvých**.“ (v. 82) – „**Všecka** přikázání tvá jsou pravda.“ (v. 86) „Na věky, ó Hospodine, slovo tvé trvanlivé jest v nebesích.“ (v. 89) – „Na věky **se nezapomenu** na rozkazy tvé.“ (v. 93) – „Přikázání tvá **zpytuji**.“ (v. 94) – „Já pak svědectví tvá **rozva-
žuji**.“ (v. 95) – „Rozkaz tvůj jest přeširoký náramně.“ (v. 96) – „Ó jak miluji **zákon tvůj**, tak že každého dne on jest **mé přemýšlování**.“ (v. 97) – „Ó jak jsou sladké **výmluvnosti tvé**, nad med **ústům mým**.“ (v. 103) – „Za **dědictví věčné** ujal jsem **svědectví tvá**, neboť **jsou radost srdce mého**.“ (v. 111) – „Posiluj mne, abych...patřil k ustanovením tvým **ustavičně**.“ (v. 117) – „Miluji přikázání tvá více nežli zlato, i to, které jest nejlepší.“ (v. 127) – „**Všecky** roz-
kazy tvé o **všech** věcech **pravé** býti poznávám.“ (v. 128) – „Předivná jsou svědectví tvá.“ (v. 129) – „Ústa svá otvírám a **dychtím**, nebo přikázání tvých **jsem žádostiv**.“ (v. 131) – „Spravedlivý jsi, Hospodine, a přímý v soudech svých.“ (v. 137) – „Ty jsi vydal spravedlivá svědectví svá, a vši víry hodná.“ (v. 138) – „Zprubovaná /čistá/ jest řeč tvá dokonale.“ (v. 140) – „**Zákon tvůj pravda**.“ (v. 142) – „Spravedlnost svědectví tvých trvá na věky.“ (v. 144) – „Všecka přikázání tvá jsou pravda.“ (v. 151) – „**Nejpřednější věc** slova tvého **jest pravda**, a **na věky trvá** všeliký úsudek spravedlnosti tvé.“ (v. 160) – „**Slova tvého děsí se srdce mé**.“ (v. 161) – „**Já raduji se** z řeči tvé tak jako ten, kterýž dochází hojné kořisti.“ (v. 162) – „Pokoje mnohý těm, kteří milují zákon tvůj.“ (v. 165) – „**Ostříhá duše má svědectví tvých**, nebo je velice mi-
luji.“ (v. 167) – „Zvolil jsem sobě přikázání tvá.“ (v. 173) – „**Zákon tvůj jest rozkoš má**.“ (v. 174)

Vskutku to činí srdci dobře a osvěžuje to ducha, když přepisujeme takové výroky, jako jsou výše uvedené, z nichž mnohé jsou slova hodná našeho Pána samého ve dnech Jeho těla. On vždy žil ze Slova. Ono bylo potravou

pro Jeho duši, autoritou Jeho stezky, obsahem Jeho služby. Jím porazil Satana. Jím umlčel saduceje, farizeje a herodiány. Jím učil Své učedníky. Jemu poručil Své služebníky, když měl vystoupit do nebes.

Jak je to vše pro nás důležité! Jak velmi zajímavé! Jak hluboce praktické! Jaké místo to dává svatým Písmům! Neboť máme na paměti, že to je ve skutečnosti požehnaná Kniha inspirace, kterou máme před sebou ve všech těch zlatých výrocích, vybraných ze 119. Žalmu. Jak posilující, osvěžující a povzbuzující je pro nás všimnout si způsobu, jakým náš Pán vždy užívá svatá Písma, místa, které jim uděluje, a vážnosti, jakou jim dává! Odvolává se na ně při všech příležitostech jako na božskou autoritu, od které nemůže být žádné odvolání. On, ačkoli sám je Bůh nade vším, Autor té Knihy, když zaujal Své místo na zemi jako člověk, ukazuje se vši možnou jasností, co je svatou povinností a vysokou výsadou člověka: Žít Božím slovem a sklánět se v uctivé poddanosti před jeho božskou autoritou.

A nemáme zde velmi úplnou odpověď na často kladenou otázku nevěry: „Jak víme, že Bible je Boží slovo?“ Jestliže skutečně věříme v Krista – jestliže Ho uznáváme, že je Boží Syn, Bůh zjevený v těle, pravý Bůh a pravý člověk, nemůžeme nevidět mravní sílu skutečnosti, že tato božská Osoba se ustavičně obrací k Písmům – k Mojžíšovi, prorokům a Žalmům jako k božskému standardu. Cožpak On nevěděl, že jsou Boží slovo? Bezpochyby ano. Jako Bůh je dal; jako Člověk je přijal, žil jimi a ve všem uznával jejich nejvyšší autoritu.

Jaká závažná skutečnost to zde je pro vyznávající církev! Jaká zdrcující výtka všem těm takzvaným křesťanským učitelům a pisatelům, kteří se opovažují zahrávat si s velkou základní pravdou o plné inspiraci Svatých Písem všeobecně a pěti Mojžíšových knih zvlášť! Jak hrozné to je, myslet na ty takzvané učitele Boží Církve, kteří se odvažují označovat za nepravé ty spisy, které náš Pán a Mistr přijímal a uznával jako jsoucí od Boha!

A přece se nám namlouvá, že máme věřit, že se věci zlepšují! Běda, běda! Je to ubohý klam. Kolem nás se množí degradující absurdity ritualismu a pošetilosti a rouhavé závěry nevěry. A tam, kde tyto vlivy nejsou v současné době převládající, pozorujeme většinou chladnou lhostejnost, tělesné pohodlí, povolování si a svěťáctví – krátce řečeno všechno, jen ne svědectví o zlepšování. Jestliže lidé nejsou zaváděni nevěrou na jedné straně nebo ritualismem na straně druhé, pak za to vděčí skutečnosti, že jsou příliš zaujati zábavami a ziskem, než aby mysleli na něco jiného. A pokud jde o dnešní

náboženství, kdybyste odečetli peníze a hudbu, zůstane vám žalostně nepatrný zbytek.

Proto je nemožné zbavit se přesvědčení, že spojené svědectví pozorování a zkušenosti stojí přímo proti názoru, že se věci lepší. Vskutku, jestliže někdo tváří v tvář takovému množství svědectví o opaku bude Ipět na takové teorii, může na něho být pohlíženo jen jako na ovoce zcela neodůvodnitelné lehkověrnosti.

Někdo snad řekne, že nesmíme soudit podle vidění svých očí, že musíme doufat. To je pravda pouze za předpokladu, že pro svou doufanlivost máme božskou záruku. Kdyby bylo možno ukázat jen jediný řádek Písma na důkaz, že přítomný systém věci se má považovat za postupné zlepšování po stránce náboženské, politické, mravní nebo sociální, pak beze všeho doufejme. Ano, naděje proti naději. Jediná věta inspirovaného textu je naprosto dostačující pro vytvoření základu naděje, která pozvedne srdce i nad to nejtemnější a nejdepresivnější prostředí.

Ale kde najít takovou větu? Prostě nikde. Svědectví Bible od začátku až do konce, jasné učení Svatého písma, hlasy proroků a apoštolů v nerušeném souladu – všechno bez jediného falešného tónu směřuje k dokázání se silou a jasností dokonale nevyvratitelnou, že přítomný stav věcí, tak daleký od postupného zlepšování, se rychle bude zhoršovat; že dříve, než jasné paprsky slávy tisíciletého království utěší tuto sténající zemi, musí meč soudu vykonat své hrozné dílo. Citování oddílů k dokázání našeho tvrzení by doslovně naplnilo celý svazek. Prostě by to znamenalo přepsat sem velkou část prorockých písem Starého i Nového zákona.

O to se přirozeně nebudeme pokoušet. Není to potřeba. Čtenář má před sebou svou Bibli. Nechť si to pilně vyhledá. Nechť dá stranou všechny své předpojaté názory, všechen konvencionalismus křesťanstva, všechnu obvyklou frazeologii náboženského světa, všechna dogmata teologických škol, a přijde s prostotou malého dítěte k čisté studánce Svatého písma a pije jeho nebeské učení. Jestliže to jenom učiní, vstane od studia s jasným a pevným přesvědčením, že svět zcela jistě nebude obrácen nyní používanými prostředky – že ne evangelium pokoje, ale metla zkázy připraví zem pro slávu.

Znamená to tedy, že popíráme dobré věci, které jsou činěny? Jsme k nim necitliví? Zdaleka ne! Srdečně chválíme Boha za každé i nejmenší úsilí v tomto směru. Radujeme se z každé snahy hlásat a šířit vzácné evangelium

Boží milosti. Děkujeme za každou duši, přivedenou do požehnaného okruhu Božího spasení. S radostí myslíme na osmdesát pět milionů Biblí, rozšířených po celé zemi. Která lidská mysl může spočítat výsledky toho všeho, ba výsledky pouhého jednoho výtisku? Vážně přejeme zdar každému upřímnému misionáři, který vychází s dobrou zvěstí o spasení ať do uliček a dvorů Londýna, anebo do nejvzdálenějších částí země.

Ale i když to vše srdečně doznáváme, přesto nevěříme v obrácení světa prostředky, které jsou nyní užívány. Písmo nám říká, že když se Boží soudy dějí na zemi, tehdy se obyvatelé světa učí spravedlnosti. Tato jedna věta inspirace by měla být dostatečná k dokázání, že svět nebude obrácen evangeliem. A jsou stovky vět, které mluví stejnou řečí a učí téže pravdě. Obyvatelé světa se nebudou učit spravedlnosti milostí, ale soudem.

Jaký je potom předmět a účel evangelia? Nemá-li to být za účelem obrácení světa, za jakým účelem je kázáno? Apoštol Jakub ve své řeči na památném koncilu v Jeruzalémě dává na tuto otázku zřetelnou a nezvratnou odpověď. Říká: „*Šimon vypravoval, jak Bůh nejprve popatřil na pohany.*“ Proč? Aby je všechny obrátil? Právě naopak: „*Aby z pohanů vzal lid pro své jméno.*“ (Sk. 15,14 – přel.) Nic nemůže být jasnějšího. Staví před nás to, co by mělo být velkým předmětem všech misionářských snah – to, co každý Bohem vyslaný a vyučený misionář bude mít před svou myslí ve všech svých požehnaných pracích. Je to proto, „*aby /Bůh/ z pohanů vzal lid pro Svě jméno*“.

Jak je důležité mít to na paměti! Jak potřebné je mít vždy před sebou pravý předmět vši naší práce! Jaký užitek může mít, když pracujeme pro chybný cíl? Není mnohem lepší pracovat s přímým zřetelem k tomu, co dělá Bůh? Bude to ochromovat misionářovu energii nebo přistříhovat jeho křídla, když bude mít ve své práci před svými zraky Boží úmysl? Jistěže ne. Vezměme případ dvou misionářů, kteří vycházejí na nějaké vzdálené misijní pole: jeden má za svůj předmět obrácení světa, druhý shromažďování lidí pro Jeho jméno. Bude ten druhý kvůli svému předmětu méně oddaný, méně energický, méně nadšený než ten první? Tomu nemůžeme věřit. Naopak, sama skutečnost, že je v souhlasu s Božími myšlenkami, bude dodávat jeho práci pevnost a vytrvalost, a zároveň bude povzbuzovat jeho srdce v těžkostech a překážkách, které ho obklopují.

Ale je dokonale jasné, že když apoštolové našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista vycházeli ke své práci, neměli za svůj předmět obrácení světa. „*Jdouce*

po všem světě, kažte evangelium všemu stvoření. Kdo uvěří a pokřtí se, spasen bude; kdož pak neuvěří, bude zatracen.“ (Marek 16,15.16)

To bylo řečeno těm dvanácti. Svět měl být jejich sférou. Směr jejich zvěstování byl všemu stvoření; použití na každého, kdo uvěří. Byla to především individuální věc. Obrácení celého světa nebylo jejich cílem. Toho bude dosaženo naprosto jiným působením, když současné Boží jednání skrze evangelium vyústí ve shromáždění lidu pro nebe.²⁷ Duch Svatý sestoupil v den Letnic ne proto, aby obrátil svět, ale aby „*usvědčil* [ελεγεῖν]“ svět z jeho viny, že zavrhl Syna Božího.²⁸ Smysl Jeho přítomnosti byl ukázat provinilost světa; velký předmět Jeho poslání bylo zformování tělesa složeného z věřících ze Židů a z pohanů. Tím se zaměstnával posledních osmnáct set let. To je to „*tajemství*“, jehož byl apoštol Pavel učiněn služebníkem a které tak plně a požehnaně zjevuje ve své Epištole Efezským. Je nemožné, aby někdo, kdo rozumí pravdě, ukázané v tomto obdivuhodném dokumentu, neviděl, že obrácení světa a utváření Kristova těla jsou dvě naprosto rozdílné věci, které nemohou jít pospolu.

Nechť čtenář zváží následující krásný oddíl: „*Pro tu příčinu já Pavel, ten vězeň Krista Ježíše pro vás pohany, jestliže však jste slyšeli o milosti Boží, kteréž jest mi uděleno k přísluhování vám, že skrze zjevení oznámil mi tajemství, jako jsem prvé psal krátce; z čehož můžete, čtouce, porozuměti známosti mé v tajemství Kristovu; které za jiných věků nebylo známo synům lidským,*“ – nebylo oznámené v písmech Starého zákona, ani nebylo zjevené starozákonním svatým nebo prorokům – „*tak jako nyní zjeveno jest svatým apoštolům jeho a prorokům*“ – (tj. novozákonním prorokům) „*skrze Ducha. Že jsou pohané spoludědicové a jednotělní, i spoluúčastníci zaslíbení jeho*

²⁷ Chtěli bychom pozornosti čtenáře doporučit 67. Žalm. Je to jeden z významných oddílů, které dokazují, že požehnání národů bude následovat po obnovení Izraele: „*Bože, smiluj se nad námi (nad Izraelem) a požehnej nám, zasněť obličej svůj nad námi. Sélah. Tak aby poznali na zemi cestu tvou, mezi **všemi národy** spasení tvé... Požehnej nás Bůh, a bojte se jeho **všecky končiny země.***“ Nemohl by být milejší nebo silnější důkaz o skutečnosti, že Izrael, a nikoli Církev, bude užít pro požehnání národů.

²⁸ Použití místa v Janu 16,8-11 na dílo Ducha v jednotlivci je dle našeho soudu vážným omylem. Vztahuje se k účinku Jeho přítomnosti na zemi ve vztahu ke světu jako celku. Jeho dílo v duši je vzácná pravda, to sotva potřebujeme říkat, ale není to pravda, učená v tomto oddílu.

*v Kristu skrze evangelium. Kterého jsem učiněn sluha z daru milosti Boží sobě dané, podle působení moci jeho. Mně, nejmenšímu ze všech svatých dána jest milost ta, abych mezi pohany zvěstoval ta nestihlá bohatství Kristova a vysvětlil všechněm, jaké by bylo obcování /správa/ [οικονομια] tajemství **skrytého od věků v Bohu**, který všechno stvořil skrze Ježíše Krista, aby nyní oznámena byla knížatstvu a mocem na nebesích skrze církev rozličná moudrost Boží.“ (Efezským 3,1-10)*

Vezměme jiný oddíl z Epištoly Koloským: „Pokud zůstáváte založeni ve víře a pevní a nejste odvraceni od naděje evangelia, které jste slyšeli, které bylo kázáno v celém stvoření, které je pod nebem, jehož jsem se já, Pavel, stal služebníkem. Nyní se raduji v utrpeních pro vás a ve svém těle doplňuji to, co ještě chybí z Kristových soužení pro jeho tělo, jímž je Církev, jejímž služebníkem jsem se stal podle Boží správy, která mi je dána ve vztahu k vám, abych dokončil Boží slovo: tajemství, které bylo od věků a pokolení skryto, nyní ale bylo zjeveno jeho svatým, kterým Bůh chtěl oznámit, jaké je bohatství slávy tohoto tajemství mezi národy, to jest: Kristus ve vás, naděje slávy, kterého zvěstujeme, napomínající každého člověka a vyučující každého člověka ve vši moudrosti, abychom každého člověka postavili dokonalého v Kristu; k čemu se také namáhám, když bojuje, zápasím podle jeho působnosti, která ve mně působí v síle.“ (Koloským 1,23-29 – přel.)

Z těchto i z četných dalších oddílů může čtenář vidět zvláštní předmět Pavlovy služby. Jistě neměl ve své mysli žádnou takovou myšlenku, jako je obrácení světa. Je pravda, že kázal evangelium ve vši jeho hloubce, plnosti a moci – kázal je „od Jeruzaléma vůkol až k Illyrické zemi“ (Řím. 15,19) – „mezi pohany zvěstoval ta nestihlá bohatství Kristova“ (Ef. 3,8), ale bez jakékoli myšlenky na obrácení světa. On to znal dobře. Věděl a učil, že svět zraje k soudu – ano, zraje rychle; že „zlí pak lidé a svědčové půjdou v horší“; že „**v pozdějších časech** odvrátí se někteří od víry, poslouchajíce duchů bludných a učení ďábelských, v pokrytství lež mluvících a cejchované majících svědomí své, zbraňujících ženiti se, prikazujících zdržovati se od pokrmů, které Bůh stvořil k užívání s díkčiněním věřícím a těm, kteří poznali pravdu“ (2. Tim. 3,13; 1. Tim. 4,1-3).

A dále ještě tento věrný a Bohem inspirovaný svědek učil, že „**v posledních dnech**“ – mnohem dále než „v pozdějších časech“ – „nastanou těžké časy. Lidé budou sobečtí, chtiví peněz, chvástaví, domýšliví, rouhaví, rodičů neposlušní, nevděční, bezbožní, bezcitní, nesmířliví, pomlouvační, nevázaní,

hrubí, nepřátelští k dobrému, zrádní, lehkomyslní, nadutí, milovníci rozkoše spíše než milovníci Boha. Budou mít vnější formu zbožnosti, ale její moc jim bude cizí.“ (2. Tim. 3,1-5 – ČSP)

Jaký to obraz! Přivádí nás zpět k závěru první kapitoly Epištoly Římanům, kde totéž inspirované pero portrétuje temné formy pohanství; s tím hrozným rozdílem, že ve 2. Timoteovi to není pohanství, ale křesťanství dle jména – „*vnější forma zbožnosti*“.

A má toto být konec přítomného stavu věcí? Je toto ten obrácený svět, o kterém tolik slyšíme? Žel, ve světě je tolik falešných proroků. Jsou tu ti, kteří volají: Pokoj, pokoj, když tu není žádný pokoj; jsou tu ti, kteří se pokoušejí omítat drolicí se zdi křesťanstva ničemnou maltou.

Ale to nebude k ničemu. Soud je přede dveřmi. Vyznávající církev naprosto, hanebně zklamala. Velmi se odklonila od Božího slova a vzepřela se autoritě Pána. Pro křesťanstvo není ani jeden paprsek naděje. Tentýž požehnaný apoštol, z jehož spisů jsme už tak mnoho citovali, nám říká, že „*již tajemství nepravosti působí*“, proto působí nyní již osmnáct století. „*Toliko až by ten, který jej zdržuje nyní, z prostředku byl vyvržen. A tehdy zjeven bude ten bezbožník, kterého Pán zabije duchem úst svých a zkazí zjevením jasně přítomnosti své, toho nešlechtníka, jehož příchod je podle mocného díla satanova, se vši mocí a divy i zázraky lživými, a se všelikým podvodem nepravosti v těch, kteří hynou, proto že lásky pravdy nepřijali, aby spasení byli. A proto pošle jim Bůh mocné dílo podvodů, aby věřili lži, a aby odsouzení byli všichni, kteří neuvěřili pravdě, ale oblíbili sobě nepravost.*“ (2. Tes. 2,7-12)

Jak hrozný je osud křesťanstva! Mocné dílo podvodů! Temné zatracení! A to vše tváří v tvář snům těch falešných proroků, kteří lidem mluví o „světlé stránce věci“. Díky Bohu, světlá stránka tu je pro všechny ty, kteří patří Kristu. K nim může apoštol mluvit jasnými a radostnými výrazy: „*My pak jsme povinni děkovati Bohu vždycky z vás, bratři, Pánu milí, že vyvolil vás Bůh od počátku k spasení, v posvěcení Ducha a u víře pravdy. K čemuž povolal vás skrze evangelium naše, k dojití slávy Pána našeho Ježíše Krista.*“ (2. Tes. 2,13.14)

Zde máme zcela jistě tu jasnou stránku věcí – jasnou a požehnanou naději Boží Církve – naději na to, že uvidí „*hvězdu jasnou a jitrní*“. Všichni správně poučení křesťané vyhlížejí ne zlepšení nebo obrácení světa, ale příchod svého Pána a Spasitele, který odešel, aby pro ně připravil místo v domě

Otce, a opět přijde, aby je vzal k Sobě, aby tam, kde je On, byli i oni. To je Jeho sladké zaslíbení, které se může naplnit v každou chvíli. On jen čeká, jak nám to říká Petr, v dlouho shovívajícím milosrdenství, nechťje, aby kdo zahynul, ale aby všichni přišli k pokání. Ale když poslední úd bude Duchem Svatým začleněn do požehnaného těla Kristova, pak hlas archanděla a trouba Boží vyzvou **všechny** vykoupené od začátku, aby se setkali se svým Pánem, který sestoupí do vzduchu, a provždy byli s Ním.

Toto je ta pravá a vlastní naděje Boží Církve – naděje, kterou On bude vždy svítit dolů do srdcí všeho Svého milovaného lidu v její očišťující a povznášející moci. O tuto požehnanou naději se nepříteli podařilo oloupit velký počet lidu Páně. Vskutku, po staletí byla téměř vymazána z horizontu Církve a jen částečně byla obnovena během posledních padesáti let. A žel, jak částečně! Kde o ní slyšíme v celé vyznávající církvi? Znějí kazatelny křesťanstva radostným zvukem: „*Hle, ženich přichází!*“? Toho jsou daleko.

Jaký vážný a pozoruhodný důkaz o Satanově zaslepující moci! Oloupil Církev o její Bohem danou naději a místo ní jí dal klam – lež. Místo aby vyhlížela „*jasnou jitřní Hvězdu*“, převedl její očekávání na obrácený svět – na tisícileté království bez Krista. Podařilo se mu tak zamížit budoucnost, že Církev kompletně ztratila svou orientaci. Neví, kde je. Je jako loď, zmítaná bouřlivým oceánem, nemající ani kompas ani kormidlo, a nevidí ani slunce ani hvězdy. Všechno je temnota a zmatení.

A jak k tomu došlo? Prostě tím, že Církev ztratila ze zřetele čisté a drahé slovo svého Pána a místo toho přijala matoucí kréda a vyznání lidí, která maří a znetvořují Boží pravdu tak, že křesťané jsou naprosto zmateni ohledně vlastního postavení a své vlastní naděje.

A přece mají Bibli ve svých rukou. To je pravda, ale i Židé ji měli, a přece zavrhlí toho Požehnaného, jenž je velkým tématem Bible od začátku až do konce. To byla ta mravní nedůslednost, z níž je Pán obvinil v Janu 5,39: „*Zkoumáte [ερευνάτε] Písma, protože se domníváte, že v nich máte věčný život, a právě ona svědčí o mně. Ale nechcete přijít ke mně, abyste měli život.*“ (- přel.)²⁹

²⁹ Slovo ερευνάτε může být buď rozkazovací, nebo oznamovací způsob. Ale kontext, jak soudíme, vyžaduje to druhé. Oni měli Písma. Ta byla každou sobotu čtena v jejich synagogách. Vyznávali, že věří, že v nich mají věčný život. Písma

A proč to tak bylo? Prostě proto, že jejich mysli byly zaslepeny náboženskými předsudky. Byli pod vlivem učení a příkazů lidí. Proto ačkoli měli Písma a chlubil se tím, že je mají, neznali je a byli jimi tak málo ovládáni jako ubozí, ve tmě žijící pohané okolo nich. Jedna věc je mít Bibli ve svých rukou a svých domovech a shromážděních, a zcela jiná věc je mít pravdy Bible působící na naše srdce a svědomí a zářící v našem životě.

Vezměme si například velký předmět, který nyní máme před sebou a který nás vedl do tohoto dlouhého odbočení. Může být něco v Novém zákoně učeno jasněji než toto, totiž že koncem přítomného stavu věcí bude hrozné odpadnutí od pravdy a otevřená vzpoura proti Bohu a Beránkovi? Evangelia, Epištoly a Zjevení, vše souhlasí v ukazování této velmi vážné pravdy s takovou jasností a jednoduchostí, že to může vidět i dítě v Kristu.

A přece, jak poměrně málo je těch, kteří tomu věří! Velká většina věří v pravý opak. Věří, že pomocí různých prostředků, které se nyní používají, budou všechny národy obráceny. Nadarmo upozorňujeme na podobenství našeho Pána v Matouši 13, koukol, kvas a hořčičné zrnko. Jak ty jsou v souladu s myšlenkou na obrácený svět? Jestliže má být celý svět obrácen kázáním evangelia, jak to, že na konci věku je na poli koukol? Jak to, že je tolik bláznivých panen jako moudrých, když přijde Ženich? Jestliže má být celý svět obrácen skrze evangelium, pak na koho přijde „*ten den Páně jako zloděj v noci*“? Anebo co znamenají ta hrozná slova: „*Neboť když dějí: Pokoj a bezpečnost, tedy rychle přijde na ně zahynutí, jako bolest ženě těhotné, a nejdou.*“? Máme-li před očima obrácený svět, jaké bude správné použití, jaká mravní síla těch velmi vážných slov v první kapitole Zjevení: „*Aj, běže se s oblakami, a uží jej všeliké oko, i ti, kteří ho bodlí; a budou plakati pro něj všechna pokolení země.*“? Kde jsou všechna ta naříkající pokolení, jestliže má být celý svět obrácen?

Čtenáři, není to tak jasné jako sluneční paprsek, že ty dvě věci nemohou ani na chvíli jít pospolu? Není dokonale jasné, že teorie o světě, obráceném skrze evangelium, stojí diametrálně proti učení celého Nového zákona?

svědčila o NĚm. A přece k NĚmu nechtěli přijít. Byla to jasná nedůslednost. Nuže, kdyby ερευνατε bylo vzato jako příkaz, celá síla oddílu by byla ztracena.

Je třeba, abychom čtenáři připomínali, že je mnoho důvodů a pohnutek, vedoucích nás ke zkoumání Písem, aniž bychom se odvolávali na to, co se domníváme, že je nepřesným překladem verše v Janu 5,39?

Proč tedy velká většina vyznávajících křesťanů ji stále drží? Může tu být jen jedna odpověď, a tou je, že se nesklánějí před autoritou Písma. Je to velmi zarmucující a vážné, když to musíme říci. Ale žel, je to pravda. V křesťanstvu se čte Bible, ale pravdám Bible se nevěří – ba jsou ustavičně zavrhovány. A to všechno s tou opakovanou chloubou, že „Bible, a jen Bible, je náboženstvím protestantů“.

Ale tento předmět tu už dále nebudeme sledovat, jakkoli velmi cítíme jeho závažnost a důležitost. Věříme, že čtenář může být Duchem Božím veden k tomu, aby cítil jeho hlubokou vážnost. Věříme, že lid Páně všude potřebuje být důkladně přiveden k vědomí o tom, jak úplně se vyznávající církve odklonila od autority Písma. Můžeme být ujištěni o tom, že zde je skutečná příčina všeho zmatení, všeho bludu, všeho zla v našem středu. Odklonili jsme se od Slova Páně, a tím i od Něho samého. Dokud toto nepoznáme, nepocítíme a neuznáme, nemůžeme být ve správném stavu. Pán hledá ve Svě přítomnosti pravé pokání, skutečně zlomeného ducha. „*I však **na toho patřím**, kdo jest **chudý a zkroušeného ducha** a třese se před slovem mým.*“ (Izaiáš 66,2)

To je vždy pravdivé. Není žádné omezení pro požehnání, když duše je v tomto skutečně požehnaném postoji. Ale musí to být skutečnost. Nebude stačit jen mluvit o tom, že jsme „*chudí a zkroušení*“, musíme být v tom stavu. Je to věc jednotlivce. „*I však **na toho patřím.***“

Kéž nás Pán každého ve Svém nekonečném milosrdenství vede ke skutečnému odsuzování sebe pod působením Svého Slova. Kéž jsou naše uši otevřeny, aby slyšely Jeho hlas. Kéž tu je skutečné obrácení našich srdcí k Němu a k Jeho Slovu. Kéž se ve svaté rozhodnosti jednou provždy obrátíme zády ke všemu, co neobstojí, když je přezkoušeno Písmem. Jsme přesvědčeni, že to je to, co náš Pán Kristus hledá na straně všech, kdo Mu patří uprostřed těch hrozných a beznadějných trosek křesťanstva.

5. Mojžíšova 6

„Toto pak jest přikázání, ustanovení a soudové, které přikázal Hospodin Bůh váš, abych učil vás, abyste činili je v zemi, do které jdete k dědičnému držení jí. Aby ses bál Hospodina Boha svého, ostříhaje všech ustanovení jeho a přikázání jeho, která já přikazuji tobě, ty i syn tvůj i vnuk tvůj, po všechny dny života svého, aby se prodlili dnové tvoji. Slyš tedy, Izraeli, a hled tak skutečně činiti, aby tobě dobře bylo a abyste se velmi rozmnožili, (jakož mluvil Hospodin Bůh otců tvých tobě), v zemi oplývající mlékem a medem. Slyš, Izraeli, Hospodin Bůh náš, Hospodin jeden jest.“ (5. Mojžíšova 6,1-4)

Zde máme představenu tu velkou kardinální pravdu, za kterou byl izraelský národ zvláště odpovědný, aby ji pevně držel a vyznával, totiž jednotu Božství. Tato pravda leží u samého základu židovského systému. Byla velkým středem, kolem něhož se lid měl shromažďovat. Dokud toto drželi, byli šťastným, prosperujícím, plodným lidem. Ale když ji dali stranou, vše pomínulo. Byla to jejich velká národní bašta a to, co je odlišovalo od všech národů země. Byli povoláni, aby vyznávali tuto slavnou pravdu před tváří modlářského světa s „jeho mnohými bohy a mnohými pány“ (1. Kor. 8,5). Izraelovou vysokou výsadou a svatou odpovědností bylo stále vydávat svědectví pravdě, obsažené v té závažné větě: „Hospodin Bůh náš, Hospodin jeden jest.“ Ta byla v jasném protikladu k nesčetným falešným bohům pohanů okolo nich. Jejich otec Abraham byl vyvolán ven ze samého středu pohanické modloslužby, aby byl svědkem o tom jednom pravém a živém Bohu, aby Mu důvěřoval, aby s Ním chodil, aby se o Něho opíral a aby Ho poslouchal.

Jestliže se čtenář chce obrátit k poslední kapitole knihy Jozue, najde velmi pozoruhodnou zmínku o této skutečnosti a její velmi důležité použití v jeho závěrečné řeči k lidu: „Shromáždil pak Jozue všechna pokolení Izraelská v Sichem a svolal starší Izraelské a přední z nich, i soudce a správce jejich, i postavili se před obličejem Božím. I řekl Jozue všemu lidu: Toto praví Hospodin Bůh Izraelský: Za řekou bydlili otcové vaši za starodávna, jmenovitě Táre, otec Abrahamův a otec Náchorův, a **sloužili bohům cizím**. I vzal jsem otce vašeho Abrahama z místa, které jest za řekou, a provedl jsem jej skrze všechnu zemi Kananejskou, a rozmnožil jsem símě jeho, dav jemu Izáka.“ (Jozue 24, 1-3)

Zde Jozue připomíná lidu skutečnost, že jejich otcové sloužili jiným bohům – zcela jistě velmi vážnou a důležitou skutečnost, na kterou nikdy neměli zapomenout. Její připomínání je bude učit jejich hluboké potřebě bdělosti nad sebou samými, aby nějakým způsobem nebyli staženi zpět do toho velkého a hrozného zla, ze kterého Bůh ve Svě svrchované milosti a vyvolující lásce povolal jejich otce Abrahama. Bude to jejich moudrost zvažovat, že totéž zlo, ve kterém jejich otcové za starých časů žili, je právě to zlo, do kterého mají sklon upadnout i oni sami.

Když lidu představil tuto skutečnost, Jozue jim předkládá s neobyčejnou silou a živostí všechny hlavní události jejich historie od narození jejich otce Izáka až ke chvíli, v níž k nim on mluvil. A potom činí souhrn následující působivou výzvou: *„Proto nyní bojte se Hospodina a služte jemu v dokonalosti a v pravdě a **odvrzte bohy, jimž sloužili otcové vaši za řekou a v Egyptě, a služte Hospodinu. Pakli se vám zdá zlé sloužiti Hospodinu, vyvolte sobě dnes, komu byste sloužili, buď bohy, jimž sloužili otcové vaši, kteří byli za řekou, buď bohy Amorejských, v jichž zemi bydlíte; já pak a dům můj sloužiti budeme Hospodinu.**“* (Jozue 24,14-15)

Všimni si opakované narážky na skutečnost, že jejich otcové se klaněli falešným bohům; a dále, že země, do které je Pán přivedl, byla poskvrněná od jednoho konce ke druhému temnými ohavnostmi pohanické modloslužby.

Tak se tento věrný služebník Pána, zjevně pod inspirací Ducha Svatého, snaží lidu představit jeho nebezpečí, že se vzdá té velké ústřední a základní pravdy o jednom pravém a živém Bohu a upadne zpět do klanění se modlám. Zdůrazňuje jim absolutní nutnost rozhodnutí celým srdcem: *„Vyvolte sobě **dnes, komu byste sloužili.**“* Nic není lepší než jasné, naprosté rozhodnutí pro Boha. Jemu to vždy náleží. Ukázal se jasně být pro ně, když je vykoupil z otroctví Egypta, provedl je pouští a vstúpil je v zemi Kanán. Proto to, že mají být cele pro Něho, nebylo ničím jiným, než jejich rozumnou službou.

Jak hluboce to vše cítil Jozue sám pro sebe, je zřejmé z těch velmi památných slov: *„Já pak a dům můj sloužiti budeme Hospodinu.“* Milá slova! Vzácné rozhodnutí! Národní náboženství mohlo jít, a žel také šlo, do zkázy. Ale osobní a rodinné náboženství mohlo být skrze Boží milost udržováno všude a za všech dob.

Díky Bohu za to! Kéž to nikdy nezapomeneme. *„Já pak a dům můj.“* To je jasná a krásná odpověď víry na Boží: *„Ty a dům tvůj.“* Ať už je stav lidu, který

vyznáním předstírá, že je Boží lid, v dané době jakýkoli, výsadou každého člověka, jehož srdce je upřímné k Bohu, je přivlastnit si toto nesmrtelné rozhodnutí a jednat podle něho: *„Já pak a dům můj sloužiti budeme Hospodinu.“*

Je sice pravda, že toto svaté rozhodnutí může být prováděno jen skrze stále poskytovanou Boží milost, ale můžeme být ujištěni o tom, že kde je náklonnost srdce následovat plně Pána, tam bude den za dnem dávana potřebná milost. Neboť ona povzbuzující slova musí vždy platit: *„Dosti máš na mé milosti, neboť moc má v nemoci dokonává se.“* (2. Kor. 12,9)

Podívejme se nyní na chvíli na zjevný účinek Jozuovy duši povzbuzující výzvy ke shromáždění. Zdá se být velmi slibný: *„Jemuž odpověděl lid, řka: Odstup to od nás, abychom opustiti měli Hospodina a sloužiti bohům cizím. Nebo Hospodin Bůh náš on jest, který vyvedl nás i otce naše ze země Egyptské, z domu služebnosti, a který činil před očima našima znamení ta veliká a choval nás na vsí cestě, po níž jsme šli, a mezi všemi národy, skrze něž jsme prošli. A vypudil Hospodin všecky národy, zvláště Amorejského, obyvatele země této, před tváří naší; my také sloužiti budeme Hospodinu, nebo on jest Bůh náš.“* (Jozue 24,16-18)

To vše znělo velmi pěkně a vypadalo nadějně. Zdálo se, že měli jasný pojem o mravním základu nároku Pána na jejich bezvýhradnou poslušnost. Mohli přesně vypočítat Jeho mocné skutky v jejich prospěch a učinit velmi vážné a bezpochyby upřímné prohlášení proti modlářství a slíbit, že budou poslouchat Hospodina, svého Boha.

Ale je velmi zřejmé, že Jozue nebyl zvláště optimistický ohledně všeho toho vyznání, neboť *„řekl Jozue lidu: Nebudete moci sloužiti Hospodinu, nebo Bůh svatý jest, Bůh silný, horlivý jest, nesnese nepravostí vašich a hříchu vašich. Jestliže byste, opustíte Hospodina, sloužili bohům cizozemců, obrátí se a zle učiní vám a zkazí vás, poněvadž prvé dobře učinil vám. Jemuž odpověděl lid: Nikoli, ale Hospodinu sloužiti budeme. I řekl Jozue lidu: Svědkové budete sami proti sobě, že jste sobě vyvolili Hospodina, abyste jemu sloužili. Tedy odpověděli: Svědkové jsme. Jimž on řekl: **Odvrzte tedy nyní bohy cizozemců, kteří jsou uprostřed vás, a nakloňte srdcí svých k Hospodinu, Bohu Izraelskému.** Odpověděl lid Jozue: Hospodinu, Bohu našemu sloužiti a hlasu jeho poslouchati budeme.“* (Jozue 24,19-24)

Nebudeme se nyní zastavovat, abychom uvažovali o pohledu, ve kterém Jozue představuje Boha shromáždění Izraele, poněvadž naším předmětem

ve vztahu k tomu oddílu je ukázat to význačné místo, které Jozue ve své řeči dává pravdě o jednotě Božství. To byla ta pravda, o které měl být Izrael svědectvím před všemi ostatními národy země a ve které měl nalézat svou mravní ochranu proti svůdným vlivům modlářství.

Ale běda! Právě v této pravdě nejrychleji a nejvýznamněji zklamali. Sliby a rozhodnutí, učiněné pod mocným vlivem Jozuovy výzvy, se brzy ukázaly být jako ranní rosa a jitřní opar (Ozeáš 6,4), které pomíjejí. „*I sloužil lid Hospodinu po všechny dny Jozue a po všechny dny starších, kteří dlouho živi byli po Jozue, jenž viděli všechny skutky veliké Hospodinovy, které učinil Izraelovi. Ale když umřel Jozue syn Nun, služebník Hospodinův, jsa ve stu a desíti letech, ...; také když všecken věk ten připojen jest k otcům svým, a povstal jiný věk po nich, kteří neznali Hospodina, ani skutků, které učinil Izraelovi: Tedy činili synové Izraelští to, co jest zlého před očima Hospodinovýmá, **a sloužili modlám**, opustivše Hospodina, Boha otců svých, který je vyvedl ze země Egyptské, **a odešli za bohy cizími, bohy těch národů, kteří byli vůkol nich, a klaněli se jim**; pročez popudili Hospodina. Nebo opustivše Hospodina, sloužili Bálovi i Astarotům.*“ (Soudců 2,7-13)

Čtenáři, jak k nám toto všechno mluví! Jak je to plné varování pro nás všechny! Ta velká, veledůležitá, zvláštní a charakteristická pravda je tak brzy opuštěna! Vzdali se toho jednoho pravého a živého Boha kvůli Bálovi a Astarotě! Dokud žil Jozue a starší, jejich přítomnost a jejich vliv udržovaly Izraele od otevřeného odpadnutí. Ale hned, jakmile byly tyto mravní hráze odstraněny, přivalila se temná záplava modlářství a smetla samé základy národní víry. Hospodin, Bůh Izraele byl nahrazen Bálem a Astarotou. Lidský vliv je ubohou oporou, slabou zábranou. Musíme být udržováni Boží mocí, jinak dříve nebo později ustoupíme. Víra, udržovaná jen moudrostí lidí a ne Boží silou, se musí ukázat jako ubohá, těkává a bezcenná. Neobstojí v den zkoušky. Nesnese pec zkoušky, zcela jistě se zhroutí.

Je dobré na to pamatovat. Víra z druhé ruky neobstojí. Musí tu být živé pouto spojující duši s Bohem. Musíme mít co činit s Bohem pro sebe jako jednotlivci, jinak povolíme, když přijde doba zkoušky. Lidský příklad a lidský vliv mohou být samy o sobě velmi dobré na svém místě. Bylo to velmi dobré hledět na Jozueho a na starší a vidět, jak oni následují Pána. Je naprostá pravda, že „*železo železem se ostří; tak muž zostřuje tvář přítele svého*“ (Příslaví 27,17). Je to velmi povzbuzující, jsme-li obklopeni více opravdu odda-

nými srdci – je velmi milé narodit se a být unášeni v proudu společné věrnosti Kristu – Jeho Osobě a Jeho věci. Ale jestliže to je všechno – jestliže tu není ten hluboký zdroj osobní víry a osobní známosti – jestliže tu není božsky zformované a božsky udržované pouto osobního vztahu a obecenství, pak když jsou lidské opory odejmuty – když proud lidského vlivu oslábne – když začne všeobecný úpadek, pak budeme v zásadě jako Izrael, který následoval Pána po všechny dny Jozueho a starších, a potom se vzdáme vyznávání Jeho jména a vrátíme se k pošetilostem a marnostem tohoto přítomného světa – věcem, které nejsou nijak lepší než Bál a Astarot.

Je-li však na druhé straně srdce pevně ustaveno v Boží pravdě a milosti, když můžeme říci – jak je to výsadou každého pravého věřícího: „*Vím, komu jsem uvěřil, a jist jsem tím, že mocen jest toho, co jsem u něho složil, ostříhati až do onoho dne*“ (2. Tim. 1,12), pak, i kdyby se všichni odvrátili od veřejného vyznávání Krista – i kdybychom byli ponecháni bez pomoci lidské morální podpory nebo opory lidské paže, nalezneme Boží základ tak jistý jako vždy a stezku poslušnosti před sebou tak jasnou, jako kdyby po ní šly před námi tisíce se svatou rozhodností a energií.

Nikdy nesmíme ztratit ze zřetele tu skutečnost, že je Božím úmyslem, aby se vyznávající církev Boží učila hlubokým a svatým lekcím z historie Izraele. „*Kterékoli věci napsány jsou, k našemu naučení napsány jsou, abychom skrze snášelivost a potěšení písem naději měli.*“ (Řím. 15,4) Když se takto máme učit z Písem Starého zákona, vůbec není nutné zabývat se hledáním vymyšlených analogií, zvláštních teorií nebo za vlasů přitažených ilustrací. Mnozí, žel, se o to snažili, a místo aby v Písmech nalézali „*potěšení*“, byli vedeni do pošetilých představ, ne-li do vážných omylů.

Ale naší věcí jsou živá fakta, zaznamenaná na stránce inspirované historie. Ta mají být předmětem našeho studia. Z nich máme čerpat své velké praktické lekce. Vezmi například tu závažnou, varovnou skutečnost, kterou máme nyní před sebou – skutečnost, stojící velkými písmeny hluboce a široce na stránce historie Izraele od Jozueho až k Izaiášovi. Totiž, že Izrael žalostně odpadl právě od té pravdy, kterou zvláště měl držet a vyznávat – od pravdy o jednotě Božství. První věc, kterou udělali, byla, že opustili tuto velkou a nade vše důležitou pravdu, tento vrcholový kámen klenby, základ celé stavby, samé srdce jejich národní existence, živý střed jejich národního organizovaného státu. Vzdali se jí a obrátili se zpět k modlářství svých otců na druhé straně řeky a pohanských národů kolem sebe. Opustili tu nejslavnější

a nejvíce rozlišující pravdu, na jejímž držení závisela sama jejich existence jako národa. Kdyby jen pevně drželi tuto pravdu, byli by neporazitelní. Ale tím, že se jí vzdali, vzdali se všeho a stali se mnohem horšími než národy kolem nich, protože hřešili proti světlu a známosti – hřešili s otevřenými očima – hřešili tváří v tvář nejvážnějším varováním a prosbám. A my můžeme dodat, že tváří v tvář nejvášnivějším a často opakovaným slibům a prohlášením o své poslušnosti.

Ano, čtenáři, Izrael se vzdal uctívání toho jednoho pravého Boha, Hospodina-Elohim, svého Boha smlouvy. On byl nejen jejich Stvořitel, ale také jejich Vykupitel – Ten, který je vyvedl z Egyptské země, provedl je Rudým mořem, vedl je po poušti, převedl je přes Jordán a vítězně je usadil do jejich dědictví, které zaslíbil Abrahamovi, jejich otci – do „*země, oplývající mlékem a medem, která je okrasa všech jiných zemí*“ (Ez. 20,6.15). Obrátili se k Němu zády a oddali se uctívání falešných bohů. „*Popouzeli ho výsostmi svými a rytinami svými k horlení přivedli jej.*“ (Žalm 78,58)

Zdá se to být neuvěřitelné, že lid, který viděl a poznal tak mnoho z dobrotivosti a přívětivosti Boha – Jeho mocné skutky, Jeho věrnost, Jeho majestát, Jeho slávu –, se vůbec někdy mohl klanět před dřevěným špalkem (Iz. 44,19), ale bylo to tak. Celá jejich historie ode dnů telete na úpatí hory Sinai až do dne, ve kterém Nabuchodonozor proměnil Jeruzalém v trosky, se vyznačuje nezdolatelným duchem modlářství. Pán jim ve Svém trpělivém milosrdenství nadarmo vzbuzoval vysvoboditele, aby je pozvedl z hrozných následků jejich hříchu a pošetilosti. Stále znovu je ve Svém nevyčerpatelném milosrdenství a trpělivosti vysvobozoval z ruky jejich nepřátel. Vzbudil jim Otoniele, Ahoda, Baráka, Gedeona, Jefteho a Samsona – tyto nástroje Svého milosrdenství a moci – tyto svědky Své hluboké a něžné lásky a soucitu vůči Svému ubohému, zaslepenému lidu. Jakmile každý z těch soudců odešel z jeviště, národ upadl do svého navyklého hříchu modlářství.

Tak tomu bylo také za dnů králů. Je to stejná smutná, srdcervoucí historie. Tu a tam byla sice světlá místa – některé jasné hvězdy, svítící skrze hluboké temno národní historie. Máme Davida, Azu, Jozafata, Ezechiáše a Joziáše – osvěžující a požehnané výjimky z tohoto tmavého a smutného pravidla. Ale ani takoví muži nedokázali vymýt ze srdce národa ničivý kořen modlářství. I uprostřed bezpříkladné nádhery Šalomounovy vlády vysílal tento kořen své hořké výhonky v ohydné formě výsostí Astarotě, bohyni

Sidonských, Molochovi, ohavnosti Ammonitských a Chámosovi, ohavnosti Moábských.

Čtenáři, jen na to pomysli. Zastav se na chvíli a zvaž tu ohromující skutečnost, že pisatel Písne Šalomounovy, Kazatele a Přísloví se skláněl před stánkem Molochovým! Jen si představ: Ten nejmoudřejší, nejbohatší a nejslavnější z monarchů Izraele pálí kadidlo a obětuje oběti na Chámosově oltáři!

Vpravdě tu je něco pro nás, abychom to zvážili. Bylo to napsáno pro naše naučení. Šalomounova vláda nám poskytuje jedno z nejpozoruhodnějších a nejpůsobivějších svědectví o skutečnosti, která je právě předmětem naší pozornosti; totiž o úplném a beznadějném odpadnutí Izraele od velké pravdy o jednotě Božství – o jejich nezdolitelném duchu modlářství. Pravda, kterou byli zvláště povoláni držet a vyznávat, byla právě ta pravda, kterou první ze všech a s vytrvalostí opouštěli.

Nebudeme dále sledovat tu tmavou linii svědectví, ani nebudeme prodlévat u hrozného obrazu soudu nad národem v důsledku jejich modlářství. Nyní jsou ve stavu, o kterém mluví prorok Ozeáš: „*Za mnohé dny budou synové Izraelští bez krále, bez knížete, bez oběti, bez modly, bez efodu a terafim.*“ (Ozeáš 3,4) „*Nečistý duch /modlářství/*“ od nich vyšel po dobu těchto „*mnohých dnů*“, aby se v budoucnu navrátil a vzal s sebou „*sedm jiných duchů horších, nežli jest sám*“ (Mat. 12,43-45) – samu dokonalost duchovní špatnosti. A potom přijdou na tento dlouho zavedený a hluboce vzpurný lid dny nesrovnatelného soužení– „*čas soužení Jákobova*“ (Jeremiáš 30,7).

Ale Bůh buď veleben, vysvobození přijde! Před obnoveným národem stojí ještě jasné dny – „*dny nebe na zemi*“ – jak nám říká tentýž prorok Ozeáš: „*Potom pak obrátí se synové Izraelští a hledati budou Hospodina Boha svého i Davida krále svého; a předěšení jsouce, poběhnou k Hospodinu a k dobrotě jeho v posledních časech.*“ (Oz. 2,21.22; 3,5) Všechna Boží zaslíbení Abrahamovi, Izákovi, Jákobovi a Davidovi budou požehnaně naplněna. Všechny nádherné předpovědi proroků, od Izaiáše až k Malachiášovi, se slavně splní. Ano, jak zaslíbení, tak i proroctví budou doslovně a slavně uskutečněna obnovenému Izraeli v zemi Kanán; neboť „*nemůže zrušeno býti písmo*“ (Jan 10,35). Dlouhá, tmavá a hrozná noc bude následována tím nejjasnějším dnem, který se kdy zasnivil nad touto zemí. Dcera Siona se bude

vyhřívat v jasných a požehnaných paprscích „*Slunce spravedlnosti*“ a „*naplněna bude země známostí Hospodina, tak jako vodami moře naplněno jest*“ (Iz. 11,9).

Bylo by skutečně rozkošným cvičením uvést na stránkách této knihy ty vroucí oddíly z proroků, které mluví o budoucnosti Izraele; ale o to se nemůžeme pokoušet. Není to zapotřebí a my máme před sebou povinnost, která, i když nám není tak milá nebo tak osvěžující pro čtenáře, se ukáže, jak vážně doufáme, být neméně užitečnou.

Je to tato povinnost: vést pozornost čtenáře (a pozornost celé Boží Církve) k praktickému použití oné vážné skutečnosti v historii Izraele, u které jsme tak dlouho prodlévali – skutečnosti, že se tak rychle a tak úplně vzdal pravdy ukázané v 5. Mojžíšově 6,4: „*Slyš, Izraeli, Hospodin Bůh náš, Hospodin jeden jest.*“

Možná, že uslyšíme dotaz: Jaký vztah má tato skutečnost k Boží Církvi? Věříme, že má velmi vážný dosah. A dále věříme, že bychom se velmi provinili vyhnutím se povinnosti vůči Kristu a Jeho Církvi, kdybychom na to nepoukázali. Víme, že všechny velké skutečnosti historie Izraele jsou pro nás plné naučení, plné napomenutí, plné varování. Je naší věcí, naší povinností starat se, abychom z nich měli užitek – dbát, abychom je správně studovali.

Nuže, když hledíme na historii Boží Církve jako na veřejné svědectví o Kristu na zemi, tu shledáváme, že sotva byla založena ve vší plnosti požehnaní a výsad, které vyznačovaly začátek jejího bytí, hned se začala odklánět pryč právě od těch pravd, které byla zvláště odpovědná držet a vyznávat. Podobně jako Adam v zahradě Eden, jako Noé na obnovené zemi, jako Izrael v Kanánu, tak i Církev jako odpovědný správce Božích tajemství začala klopytat a padat, hned jak byla postavena na své místo. Téměř okamžitě se začala vzdávat těch velkých pravd, které byly charakteristikami samé její existence a které měly odlišovat křesťanství ode všeho, co předcházelo. Už před očima apoštolů našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista začaly působit bludy a zla, které podkopávaly samé základy svědectví Církve.

A důkazy? Žel, máme jich smutně mnoho. Zde slyš slova požehnaného apoštola, jenž proléval více slz a více vzdychal nad zkázou Církve, než každý jiný člověk, který kdy žil. „*Divím se,*“ říká – a má se čemu divit – „*že jste **tak rychle** od toho, který vás povolal v milost Kristovu, uchýlili se k jinému evangeliu, které není jiné.*“ (Gal. 1,6-7) – „*Ó, nerozumní Galatští! Kdo vás očaroval, jimž byl před očima vykreslen Ježíš Kristus jako (mezi vámi) ukřižovaný?*“

(Gal. 3,1) „*Ale tehdy, když jste Boha neznali, jste sloužili těm, kteří od přirozenosti nejsou bohové. Nyní však, poněvadž jste poznali Boha, spíše ale jste byli od Boha poznáni, jak to, že se zase obracíte k těm slabým a ubohým židlům, kterým zase znovu chcete otročit? Zachováváte dny, měsíce, období a roky*“ (Gal. 4,8-10) – takzvané křesťanské svátky, velmi působivé a věčné pro náboženskou povahu, ale dle soudu apoštola, dle soudu Ducha Svatého to bylo prostě vzdávání se křesťanství a cesta zpět k uctívání model. „*Bojím se o vás,*“ – a není divu, když se dokázali tak rychle odvrátit od velkých charakteristických pravd nebeského křesťanství a zabývat se pověřčivým zachováváním tradic. „*Bojím se o vás, zda jsem snad na vás nepracoval nadarmo.*“ (Gal. 4,11) „*Běželi jste dobře; kdo vás zadržel, abyste neposlouchali pravdu? To přemlouvání není od toho, který vás povolává. Trochu kvasu prokvasí celé těsto.*“ (Gal. 5,7-9)

A to všechno za dnů apoštolových. Odklon byl dokonce rychlejší než v případě Izraele, neboť ten sloužil Hospodinu za dnů Jozueho a po všechny dny starších, kteří ho přežili. Ale ve smutné a pokořující historii Církve se nepříteli podařilo téměř okamžitě dát do mouky kvas, zasít mezi pšenici koukol. Ještě než apoštolové sami opustili jeviště, bylo zaseto semeno, které od té doby stále přinášelo své zhoubné ovoce a bude je přinášet, dokud andělští ženci nevyčistí pole.

Ale musíme z Písma podat další důkaz. Slyšme téhož inspirovaného svědka před závěrem jeho služby, jak vylévá své srdce svému milovanému synu Timoteovi procítěnými i vážnými slovy zároveň: „*Víš snad o tom, že se odvrátili ode mne všichni, kteří jsou v Asii.*“ (2. Tim. 1,15) A opět: „*Kaž slovo Boží, ponoukej v čas neb ne v čas, tresci, žehři, napomínej, ve vši tichosti a učení. Neboť přijde čas, že zdravého učení nebudou trpěti, ale majíce svrablavé uši, podle svých vlastních žádostí shromažďovati sami sobě budou učitele. **A odvrátí uši od pravdy a k básním obrátí.***“ (2. Tim. 4,2-4)

Zde je svědectví muže, který jako moudrý stavitel položil základy Církve. A co bylo jeho vlastní osobní zkušeností? Byl, jako jeho velebený Mistr, ponechán sám, opuštěn těmi, kteří se kdysi shromažďovali kolem něho v čerstvosti, rozkvětu a horlivosti prvních dnů. Jeho široké, milující srdce bylo zlomeno požidovšťujícími učiteli, kteří se snažili podvrátit samé základy křesťanství a převrátit víru Božích vyvolených. Plakal nad cestami mnohých, kteří vyznávali, ale přesto byli „*nepřátelé kříže Kristova*“ (Fil. 3,18).

Krátce řečeno: Když apoštol Pavel hleděl ze svého vězení v Římě, viděl beznadějný vrak a zkázu vyznávající církve. Viděl, že se jí stane to, co se stalo lodi, na které plul do Říma – byla to cesta pozoruhodně významná a zobrazující smutnou historii církve v tomto světě.

Ale chceme čtenáři připomenout, že nyní pojednáváme jen o otázce církve jako odpovědného svědectví o Kristu na zemi. To musíme jasně vidět, jinak bychom velmi zbloudili ve svých myšlenkách o tomto předmětu. Musíme jasně rozlišovat mezi Církví jako tělem Krista a církví jako nositelem světla či svědectví ve světě. V prvním charakteru je selhání nemožné; ve druhém je zkáza úplná a beznadějná.

Církev jako Kristovo tělo, spojená se svou živou a oslavenou Hlavou v nebi skrze přítomnost a přebývání Ducha Svatého, nemůže nikdy selhat – nikdy nemůže být rozbita na kusy bouřemi a vlnobitími tohoto nepřátelského světa jako Pavlova loď. Je tak bezpečná jako Kristus sám. Hlava a tělo jsou jedno – tvoří nerozlučnou jednotu. Žádná moc země ani pekla – lidí ani ďáblů se nikdy nemůže dotknout nejslabšího a nejvíce v ústraní stojícího údu toho pozeňnaného těla. Všichni stojí před Bohem, všichni jsou pod Jeho milostivým okem v plnosti, kráse a příjemnosti Krista samého. Jako On je Hlava, tak my jsme údy – všechny údy dohromady – každý úd zvlášť. Všichni stojí v plném věčném výsledku Kristova skončeného díla na kříži. Není tu, ani tu nemůže být, otázka odpovědnosti. Hlava se učinila zodpovědnou za údy. Dokonale vyhověla každému nároku a každé odpovědnosti. Nezůstává nic než láska – láska, hluboká jako srdce Krista, dokonalá jako Jeho dílo, neměnicí se jako Jeho trůn. Každá otázka, která by vůbec mohla vzniknout proti kterémukoli nebo proti všem údům těla Boží Církve, byla vznesena, byla zodpovězena a definitivně vyřízena mezi Bohem a Jeho Kristem na kříži. Všechny hříchy, všechny nepravosti, všechna přestoupení, všechna vina každého údu zvlášť i všech údů dohromady – ano, vše bylo tím nejpřesnějším a naprosto absolutním způsobem vloženo na Krista a Jím nesené. Bůh ve Svém neoblomném právu, ve Své nekonečné svatosti, ve Své věčné spravedlnosti jednal se vším, co by snad mohlo někdy nějakým způsobem stát v cestě plnému spasení, dokonalé blaženosti a věčné slávě každého z údů Kristova těla – Božího shromáždění. Každý úd je proniknut životem Hlavy; každý kámen v budově je oživen životem úhelného kamene. Všichni jsou spolu spojeni v moci pouta, které nemůže být nikdy – ano nikdy rozlomeno.

A nechť je jasně rozuměno tomu, že jednota Kristova těla je absolutně nerozlučná. To je ústřední bod, který musí být pevně držen a věrně vyznáván. Ale je zjevné, že nemůže být držen a vyznáván, není-li mu rozuměno a věřeno. A soudě z výrazů, které jsou někdy slyšet, když se mluví o tom předmětu, je skutečně velmi pochybné, zda lidé, kteří se takto vyjadřují, vůbec kdy uchopili Božím způsobem tu slavnou pravdu o jednotě Kristova těla – jednotě, udržované na zemi skrze přebývajícího Ducha Svatého.

Tak například někdy slyšíme, že lidé mluví o „trhání těla Kristova“. To je naprostý omyl. Taková věc je zcela nemožná. Reformátoři byli obžalováni z toho, že trhají Kristovo tělo, když se obraceli zády k římskému systému. Jaké hrubé nepochopení! To prostě znamená tu nestvůrnou domněnku, že ona rozsáhlá masa mravního zla, bludu v učení, církevní zkaženosti a ponížující pověry měla být uznávána za tělo Krista!

Nikoli, čtenáři, nikdy nesmíme zaměřovat církevní systémy tohoto světa – antické, středověké nebo moderní; řecké, latinské, anglikánské; národní nebo lidové, ustavené nebo odklánějící se – s pravou Boží Církví, s tělem Krista. Pode vším nebem není dnes, a ani nikdy nebyl, žádný náboženský systém, ať má jakékoli jméno, který by měl nejmenší nárok na to, aby byl nazván „Boží Církví“ nebo „tělem Krista“. A v důsledku toho nemůže být nikdy správně nebo rozumně nazváno schismatem, či trháním Kristova těla, oddělení se od takových systémů. Ba naopak, je přímou povinností každého, kdo by chtěl věrně zachovávat a vyznávat pravdu o jednotě těla, aby se s jasným rozhodnutím oddělil od všeho, co se falešně samo nazývá církví. Jako schisma může být považováno pouze oddělení od těch, kteří se jasně a nepochybně shromažďují na půdě Božího Shromáždění.

Žádné křesťanské těleso si nyní nemůže nárokovat titul Kristova těla nebo Boží Církve. Údy tohoto těla jsou rozptýleny všude. Je třeba je hledat ve všech těch různých náboženských organizacích dnešních dnů, kromě těch, které popírají božství našeho Pána Ježíše Krista. Nemůžeme připustit myšlenku, že některý pravý křesťan by mohl dále navštěvovat místo, kde se jeho Pánu rouhají. Ale ačkoli si žádné křesťanské těleso nemůže nárokovat titul Božího Shromáždění, jsou všichni křesťané odpovědní, aby se shromažďovali na půdě tohoto Shromáždění a na žádné jiné.

A jsme-li dotázáni: Jak máme vědět, kde nalézt tuto půdu? Odpovídáme: „*Jestliže by oko tvé sprostné bylo, všecko tělo tvé světlé bude.*“ (Mat. 6,22) – „*Bude-li kdo **chtíti** vůli jeho **činiti**, ten bude uměti rozeznati, jest-li to učení*

z Boha.“ (Jan 7,17) – Je tu stezka (díky Bohu za ni), ačkoli ji „*nezná žádný pták, aniž ji spatřilo oko luňáka, kteréž nešlapala mladá zvěř, aniž šel po ní lev*“ (Job 28,7-8). Nejbystřejší přirozené oko nemůže tuto cestu vidět, ani na ni nemůže vkročit největší síla. Kde tedy je? Zde je: „**Člověku pak**“ – čtenáři a pisateli, každému, všem – „*řekl: Aj, bázeň Páně jest moudrost, a odstoupiti od zlého rozumnost.*“ (Job 28,28)

Ale je jiný výraz, který nezřídka slyšíme od lidí, od kterých bychom mohli očekávat větší porozumění, totiž: „odřezání údů Kristova těla“³⁰. To rovněž, díky Bohu, je nemožné. Ani jeden úd Kristova těla nemůže být nikdy odloučen od Hlavy nebo pohnut z místa, do kterého byl začleněn skrze Ducha Svatého podle Božího věčného úmyslu a v moci dokonaného smíření našeho Pána Ježíše Krista. Všechny tři božské Osoby, které jsou jedno, ručí za věčné bezpečí toho nejslabšího údů těla a za udržení nerozlučné jednoty celku.

Jinak řečeno, je to pravda dnes, tak jako bylo pravda, když inspirovaný apoštol napsal čtvrtou kapitolu své Epištoly Efezským, že „*jedno jest tělo*“, jehož Hlavou je Kristus, jehož formující mocí je Duch Svatý a všichni věřící jsou jeho údý. Toto tělo je na zemi ode dne Letnic, je na zemi nyní a bude na zemi až do chvíle, která se tak rychle blíží, kdy Kristus přijde a vezme je do domu Svého Otce. Je to totéž tělo s ustavičným následnictvím údů, jako mluvíme o určitém regimentu armády její výsosti, že byl u Waterloo a nyní je posádkou v Aldershotu, ačkoli ani jeden muž v regimentu dnes se neobevoval v té pamětihodné bitvě roku 1815.

Cítí čtenář ohledně toho nějakou těžkost? Možná to shledává těžkým, aby v přítomném stavu rozdělení a rozptýlení údů věřil a vyznával nerozdělenou jednotu celku. Možná se cítí nakloněn omezit použití Efezským 4,4 na dny, v nichž apoštol napsal ta slova, kdy křesťané byli zjevně jedno a kdy tu nebyla žádná myšlenka na to, že někdo je členem této církve nebo členem oné církve, protože všichni věřící patřili k jedné Církvi.³¹

³⁰ Výraz „odřezání údů Kristova těla“ je všeobecně užíván na případy kázně; ale je to zcela chybné užití. Kázeň shromáždění se nikdy nemůže dotknout jednoty těla. Úd těla může tak zklamat v mravním smyslu nebo pobloudit v učení, že si to vyžádá jednání shromáždění v jeho vyloučení od stolu, ale to nemá nic společného s jeho místem v těle. Ty dvě věci jsou dokonale odlišné.

³¹ Jednota Církve může být přirovnána k řetězu, hozeném přes řeku. Vidíme ho na obou stranách, ale uprostřed je ponořen. Ale ačkoli je ponořen, není přerušen.

V odpověď musíme protestovat proti samotné myšlence na omezování Božího slova. Jak můžeme mít právo vydělovat jednu větu z Efezským 4,4-6 a říkat, že se má užít jen na dny apoštolů? Jestliže jedna věta má být tak omezena, proč ne všechny? Cožpak tu stále není „*jeden Duch, jeden Pán, jedna víra, jeden křest, jeden Bůh a Otec všech*“? Chce to někdo zpochybnit? Jistěže ne. Nuže tedy z toho plyne, že tu je tak jistě jedno tělo, jako tu je jeden Duch, jeden Pán, jeden Bůh. Všichni jsou spolu úzce svázáni a není možné dotknout se jednoho, aniž bychom se dotkli všech. Nemáme větší právo popírat existenci jednoho těla, než máme právo popírat existenci Boha, poněvadž jeden a tentýž oddíl, který nám oznamuje jedno, nám oznamuje také to druhé.

Ale někteří se bezpochyby zeptají: Kde je toto jedno tělo vidět? Není to nesmyslné mluvit o takové věci tváří v tvář téměř nescetnému počtu denominací křesťanstva? Naše odpověď je: Nemíníme se vzdát Boží pravdy proto, že tak mnozí velmi selhali v jejím uskutečňování. Cožpak Izrael naprosto neselhal v držení, vyznávání a uskutečňování pravdy o jednotě Božství? A byla ta slavná pravda v nejmenším dotčena jeho selháním? Nebylo to tak pravda, že je jeden Bůh, když na ulicích Jeruzaléma bylo mnoho mod-

Ačkoli nevidíme jednotu uprostřed, věříme, že tam přesto je. Církev byla viděna ve své jednotě v den Letnic a bude vidět ve své jednotě ve slávě. A ačkoli jednotu nyní nevidíme, věříme, že tu určitě je.

A mějme na paměti, že jednotu těla je velká praktická, formující pravda. A jeden z velmi závažných praktických důsledků této pravdy je, že stav a chození každého údu se dotýká celého těla. „*Jestliže co trpí jeden úd, spolu s ním trpí všechny údy.*“ (1. Kor. 12,26) Úd čeho? Nějakého místního shromáždění? Nikoli, ale úd těla. Nesmíme činit tělo Krista zeměpisnou záležitostí.

Ale můžeme být dotázáni: Jsme dotčeni něčím, co nevidíme a o čem nevíme? Jistěže. Máme omezovat tu velkou pravdu o jednotě těla se všemi jejími praktickými důsledky mírou naší osobní známosti nebo zkušenostmi? To buď od nás vzdáleno. Je to Duch Svatý, který sjednocuje údy těla s Hlavou a jeden s druhým navzájem. A proto chození a cesty každého se dotýkají všech. Dokonce i v Izraeli, kde to nebyla jednotu korporativní, ale národní, když Achan zhřešil, bylo řečeno: „*Zhřešil Izrael.*“ A celé shromáždění utrpělo pokořující porážku kvůli hříchu, o kterém nevědělo.

Je velmi zvláštní, jak málo lid Páně rozumí této slavné pravdě o jednotě těla a o praktických důsledcích, které z ní vyplývají.

lářských oltářů a na střeše každého domu vystupoval oblak kadidla ke královně nebes, jako ve chvíli, kdy Mojžíš vyhlašoval celému shromáždění ta vznešená slova: „*Slyš, Izraeli, Hospodin Bůh náš, Hospodin jeden jest.*“? Veleben buď Bůh, Jeho pravda nezávisí na nevěrných, pošetilých cestách lidí. Stojí tu ve své vlastní božské nedotčenosti, září svou vlastní nebeskou, nezkalenou září přes nejhrubší lidská pochybení. Kdyby tomu tak nebylo, co bychom měli dělat? Kam bychom se měli obrátit? Anebo co by se s námi stalo? Ve skutečnosti je to tak, že kdybychom měli věřit jen té míře pravdy, kterou vidíme prakticky uskutečňovanou v cestách lidí, mohli bychom se v zoufalství vzdát a byli bychom nejbídnější ze všech lidí.

Ale jak má být pravda o jednom těle prakticky uskutečňována? Odmítnutím uznat jakýkoli jiný princip křesťanského společenství – jakýkoli jiný základ shromažďování. Všichni praví věřící by se měli shromažďovat na tom prostém základě, že jsou údy na těle Krista, a na žádném jiném. Měli by se shromažďovat v první den týdne u stolu Pána a lámat chléb jako údy jednoho těla, jak to čteme v 1. Korintským 10,17: „*Poněvadž jeden chléb, jedno tělo mnozí jsme; všichni zajisté jednoho chleba účastni jsme.*“ To je tak pravdivé a tak praktické dnes, jako to bylo, když apoštol psal shromáždění v Korintu. Jistě, v Korintu byla rozdělení, jako jsou rozdělení v křesťanstvu; ale to se žádným způsobem nedotýkalo Boží pravdy. Apoštol káral rozdělení – prohlašoval je za tělesná. Neměl žádný soucit s ubohou, nízkou myšlenkou, kterou někdy slyšíme doporučovanou, že rozdělení jsou dobrou věcí, působící soutěživou horlivost. Apoštol věřil, že jsou špatnou věcí – ovocem těla, dílem Satana.

Ani nejsme přesvědčeni, že by apoštol chtěl přijmout populární ilustraci, že rozdělení v Církvi jsou jako mnoho vojenských útvarů, každý s jinými výločkami, všechny bojující pod týmž hlavním velitelem. To by neobstálo ani na chvíli. Skutečně se to nedá použít, ale spíše to je jasné protiřečení tomu jasnému a důraznému výroku: „*Jedno jest tělo.*“

Čtenáři, toto je velmi slavná pravda. Hluboce ji zvažme. Dívejme se na křesťanstvo v jejím světle. Posuzujme své vlastní postavení podle ní. Jednáme na jejím základě? Vyjadřujeme ji u stolu Páně v každý den Páně? Buď ujistěn o tom, že činit to je naše svatá povinnost a vysoká výsada. Neříkej, že tu jsou těžkosti všeho druhu, mnoho kamenů úrazu v cestě, mnohé, co nás činí malomyslnými v jednání těch, kdo vyznávají, že se shromažďují právě na tom základu, o kterém mluvíme.

To vše je, žel, až příliš pravdivé. Musíme na to být připraveni. Ďábel nám bude házet prach do očí, abychom neviděli Boží požehnanou cestu pro Jeho lid. Ale nesmíme dbát na jeho namlouvání, ani se nechávat chytit jeho léčkami. Na cestě uskutečňování vzácné Boží pravdy vždy byly a vždy budou těžkosti. A možná že jedna z největších těžkostí se nalézá v neodpovídajícím chování těch, kteří vyznávají, že podle ní jednájí.

Ale musíme vždy rozlišovat mezi pravdou a těmi, kdo ji vyznávají – mezi půdou a chováním těch, kdo na ní stojí. Samozřejmě že by tu měl být soulad, ale není. A proto jsme vedeni k tomu, abychom podle půdy soudili chování, nikoli abychom podle chování soudili půdu. Kdybychom viděli člověka, hospodářského podle principů, o kterých víme, že jsou zdravé, ale sám by byl špatný hospodář, co bychom měli udělat? Samozřejmě bychom měli zavrhnout jeho způsob práce, ale přesto uznávat principy.

Nejinak se to má ve vztahu k pravdě, kterou máme před sebou. V Korintu byly skupinky, roztržky, bludy, zla všeho druhu. Co potom? Bylo třeba se vzdát Boží pravdy jako mýtu, jako něčeho, co nelze v praxi uskutečnit? Měli se Korintští shromažďovat na nějakém jiném principu? Měli se sami organizovat na nějaké nové půdě? Měli se shromažďovat kolem nového středu? Nikoli, díky Bohu! Jeho pravda neměla být opuštěna ani na chvíli, i kdyby Korint byl roztržštěn na deset tisíc sekt a horizont zakalen tisíci roztržkami. Tělo Krista je jedno. A apoštol prostě rozvinuje před nimi korouhev s tímto požehnaným nápisem: „*Vy jste tělo Kristovo a jednotlivě údy.*“ (1. Kor. 12,27 – přel.)

Nuže, tato slova byla adresována nejen „*církvi, která jest v Korintu*“, ale také „*všechněm, kteří vzývají jméno Pána našeho Ježíše Krista na všelikém místě, i jejich i našem*“. Proto pravda o jednom těle je zůstávající a všeobecná. Každý pravý křesťan je zavázán ji uznávat a jednat na jejím základě a každé shromáždění křesťanů, ať se shromažďuje kdekoli, by mělo být místním vyjádřením této velké a nanejvýš důležité pravdy.

Snad se někdo zeptá, jak je možné říci některému shromáždění: „*Vy jste tělo Kristovo.*“? Nebyli tu snad svatí v Efezu, Kolossis a Filipis? Bezpochyby, a kdyby jim apoštol psal o témž předmětu, mohl by jim říci rovněž: „*Vy jste tělo Kristovo.*“ – Poněvadž byli místním vyjádřením těla. A nejen to, ale když by jim psal, měl by před svou myslí všechny svaté až do konce pozemské dráhy Církve.

Ale musíme pamatovat na to, že nebylo možné, aby apoštol napsal taková slova nějaké lidské organizaci, starověké či novodobé. Ne, ani kdyby se takové organizace, říkejte jim, jak chcete, sloučily do jedné, nemohl by o nich mluvit jako o „*těle Krista*“. Je třeba jasně rozumět tomu, že to tělo se skládá ze všech pravých věřících na tváři země. To, že se neshromažďují na té jedině Boží půdě, je jejich vážná ztráta a neúcta vůči Pánu. Ta vzácná pravda však trvá: „*Jedno jest tělo.*“ A to je Boží standard, jímž je třeba poměřovat každé církevní seskupení a každý náboženský systém pod sluncem.

Považujeme za potřebné mluvit poněkud plněji o božské stránce otázky Církve, abychom ochránili Boží pravdu před výsledky chybného pochopení, a také aby čtenář jasně rozuměl tomu, že když mluvíme o naprostém selhání a zkáze církve, hledíme na lidskou stránku předmětu. K ní se na chvíli musíme vrátit.

Není možné číst Nový zákon s klidnou a nepředpojatou myslí a nevidět, že Církev, jako odpovědné svědectví o Kristu na zemi, velmi podstatně a ostudně zklamala. Citovat všechny oddíly na důkaz tohoto tvrzení by doslovně zaplnilo malou knížku. Ale pohlédneme na druhou a třetí kapitulu knihy Zjevení, kde je Církev viděna pod soudem. V těchto vážných kapitolách máme to, čemu říkáme Bohem psaná historie Církve. Je vzato sedm sborů jako ilustrace různých fází historie Církve ode dne, kdy byla vytvořena v odpovědnosti na zemi, až do chvíle, kdy bude vyvržena z úst Pána jako něco naprosto nesnesitelného. Jestliže nevidíme, že tyto dvě kapitoly jsou prorocké i historické, oloupíme se o široké pole nejcenějšího poučení. Sami můžeme jen čtenáře ujistit, že žádná lidská řeč by nemohla náležitě vyjádřit to, co jsme našli ve Zjevení 2 a 3 v jejich prorockém pohledu.

Ale odvoláváme se na ně nyní jen jako na poslední z mnoha důkazů našeho tvrzení v Písmu. Vezměme dopis Efezu, právě tomu shromáždění, kterému apoštol Pavel napsal svou nádhernou Epištolu, ukazující nám tak pozhnaně nebeskou stránku věcí, Boží věčný úmysl týkající se Církve – postavení a podíl Církve jako přijaté v Kristu a v Něm obdařené všemi duchovními požehnáními v nebeských místech. Zde není žádné selhání, ani myšlenka na něco takového, žádná možnost k tomu. Všechno tam je v Božích rukou. Rada je Jeho, dílo je Jeho. Je to Jeho milost, Jeho sláva, Jeho mocná síla, Jeho zalíbení, vše je založeno na krvi Krista. Není tam žádná otázka odpovědnosti. Byli jsme „*mrtví v přestoupeních a hříších*“, ale Kristus za nás ze-

mřel. Postavil se v soudu tam, kde jsme měli být my. A Bůh ve Své svrchované milosti vstoupil na scénu a vzkřísil Krista z mrtvých a nás s Ním. Slavná skutečnost! Zde je všechno jisté a dané. Je to Církev v nebeských místech v Kristu, nikoli Církev na zemi **pro** Krista – je to Církev jako **přijaté „tělo“**, nikoli **souzený svícen**. Jestliže nevidíme ty dvě stránky této velké otázky, musíme se mnohému učit.

Ale je tu zemská stránka, stejně jako nebeská – lidská, stejně jako Boží – svícen, stejně jako tělo. Proto v soudcovské řeči ve Zjevení 2 čteme taková vážná slova, jako tato: „**Ale mám proti tobě to, že jsi tu první lásku svou opustil.**“ (Zj. 2,4)

Jak velmi odlišné! Nic takového není v Epištole Efezským; nic proti tělu, nic proti nevěstě, ale je tu něco proti svícnu. Světlo se už stalo matným. Sotva začalo svítit, hned bylo třeba použít kleště na knot.

A tak se hned na samém začátku začaly pronikavému oku Toho, který se procházel mezi těmi sedmi zlatými svícny, neklamně ukazovat známky úpadku. A když se dostaneme na konec a hledíme na poslední fázi stavu Církve – poslední etapu její zemské historie, jak je znázorněna Laodicií – není tu jediný paprsek záchrany. Případ je téměř beznadějný. Pán je venku za dveřmi: „*Aj, stojím u dveří a tluku.*“ (Zj. 3,20) Není to jako u Efezu: „*Mám proti tobě.*“ Všecko je špatné. Celé vyznávající těleso je blízké svému zavržení: „*Vyvrhu tě z úst svých.*“ (Zj. 3,16) On stále ještě prodlévá, buď pochváleno Jeho jméno, neboť On je vždy pomalý k tomu, aby opustil místo milosrdenství nebo aby se postavil na místo soudu. Připomíná nám to odchod slávy v počátečních kapitolách Ezechiele. Pohybovala se pomalu a odměřeným krokem, aby opustila dům, lid a zem: „*Nebo když se byla zdvihla sláva Hospodinova a cherubínů k prahu domu, tedy naplněn byl dům tím hustým oblakem, a síň naplněna byla bleskem slávy Hospodinovy.*“ – „*I odešla sláva Hospodinova od prahu domu, a stála nad cherubíny.*“ – a konečně: „*I odešla sláva Hospodinova z prostředku města, a stála na hoře, která jest na východ městu.*“ (Ezechiel 10,4.15; 11,23)

To je velmi dojmavé. Jak nápadný je rozdíl mezi tímto pomalým odchodem slávy a jejím rychlým vstupem v den Šalomounova zasvěcení domu ve 2. Paralipomenon 7,1. Pán chtěl rychle vejít do Svého příbytku uprostřed Svého lidu; pomalu jej opouštěl. Budeme-li mluvit podle způsobu lidí, byl vyhnán hříchy a beznadějnou nekajícíností Svého pošetilého lidu.

Tak tomu je také s Církví. Ve druhé kapitole Skutků vidíme, jak Bůh rychle vstupuje do Svého duchovního domu. Přišel jako ženoucí se mocný vítr, aby naplnil dům Svou slávou. Ale ve třetí kapitole Zjevení vidíme Jeho postoj: Je venku. Ano, klepe. Prodlévá, ne s nějakou nadějí na celkovou obnovu, ale kdyby snad **někdo** „*uslyšel hlas můj, a otevřel dveře*“. Skutečnost, že On je vně, ukazuje, co je církev. Skutečnost, že klepe, ukazuje, kdo je On.

Křesťanský čtenáři, hleď, abys dobře rozuměl tomuto celému předmětu. Má to pro tebe velkou důležitost. Na všech stranách jsme obklopeni chybnými názory ohledně současného stavu a budoucího údělu vyznávající církve. Ty všechny musíme se svatou rozhodností hodit za svá záda a se svatým a obřezaným uchem a se zbožnou myslí naslouchat učení Svatého písma. To učení je tak jasné jako den o poledni. Vyznávající církev je beznadějná ruina a soud je u dveří. Přečti si Epištolu Judy; přečti si 2. Petra 2 a 3; čti 2. Timoteovi. Jen odlož tuto knížku a pozorně se podívej do těchto vážných míst Písma. Jsme přesvědčeni, že vstaneš od studia s hlubokým a naprostým přesvědčením, že před křesťanstvem nestojí nic jiného než hněv všemohoucího Boha. Jeho osud je vyjádřen tou krátkou, ale vážnou větou v Římanům 11,22: „*I ty vyřát budeš.*“

Ano, taková je řeč Písma: „*Vyřát*“ – „*vyvržen z úst*“. Vyznávající církev naprosto zklamala jako svědectví o Kristu na zemi. Jako Izrael, tak i Církev se bez víry vzdala právě té pravdy, kterou byla odpovědná držet a vyznávat. Sotva byl uzavřen kánon Písem Nového zákona, sotva opustili první pracovníci pole, hned nastala hustá tma a usadila se na celém vyznávajícím tělesu. Obrát se, kam chceš, procházej těžké svazky „otců“, jak jsou nazýváni, a ne najdeš stopu těch velkých charakteristických pravd našeho slavného křesťanství. Vše, vše bylo hanebně opuštěno. Tak jako Izrael v Kanánu opustil Pána kvůli Bálovi a Astarotě, tak Církev opustila čistou a vzácnou Boží pravdu pro dětinské bajky a smrtelné bludy. Ten rychlý odklon je naprosto ohromující. Ale bylo to přesně tak, jak apoštol Pavel varoval starší z Efezu: „*Buďte tedy sebe pilní i všeho stáda, v němž Duch svatý ustanovil vás dohlážiteli, abyste pásli církev Boží, kteréž sobě dobyl svou vlastní krví. Nebo já to vím, že po mém odjítí vejdou mezi vás vlci hltaví, kteří nebudou odpouštět stádu. A z vás samých povstanou muži, kteří budou mluvit převrácené věci, aby obrátili učedníky po sobě.*“ (Skutky 20,28-30)

Jak opravdu žalostné! Svatí apoštolové našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista, téměř následovaní „*vlky hltavými*“ a učiteli převrácených věcí. Celá

Církev ponořená do husté tmy. Lampa božského zjevení téměř skrytá před zraky. Církevní zkaženost v každé formě. Kněžská nadvláda se vším svým hrozným doprovodem. Krátce: historie Církve – historie křesťanstva, je nejhroznější záznam, jaký kdy byl napsaný.

Díky Bohu, On Sebe nenechal bez svědectví. Tu a tam, čas od času, stejně jako v Izraeli za starých časů, vzbuzoval toho či onoho, aby o Něm mluvili. I uprostřed největší temnoty středověku se nad horizontem objevovaly nahodilé hvězdy. Albigenští, Waldenští a jiní byli Boží milostí uschopněni, aby pevně drželi Jeho Slovo a vyznávali Jeho jméno tváří v tvář temné a hrozné tyranii a krutosti Říma.

Pak v šestnáctém století přišlo to milostivé období, kdy Bůh vzbudil Luthera a jeho milované a ctěné spolupracovníky, aby kázali velkou pravdu o ospravedlnění z víry a aby dali vzácnou Boží knihu lidem v jejich rodném jazyku. Není v moci lidského jazyka vyjádřit požehnání té památné doby. Tisíce slyšely radostnou zvěst o spasení – slyšely, uvěřily a byly zachráněny. Tisíce, které dlouho úpěly pod nesnesitelnou tíží římské pověry, s hlubokou vděčností pozdravily nebeské poselství. Tisíce se shromáždily, aby s velkým zálibením čerpaly vodu z těch studní inspirace, které byly po staletí zacpány papežskou nevědomostí a nesnášenlivostí. Požehnané lampě božského zjevení, tak dlouho ukrývané rukou nepřítele, bylo dovoleno, aby vrhala své paprsky na odpor tmě, a tisíce se radovaly z jejího nebeského světla.

Ale i když srdečně chválíme Boha za všechny slavné výsledky toho, co je obvykle nazýváno reformací v šestnáctém století, dělali bychom skutečně velmi vážnou chybu, kdybychom si představovali, že to bylo něco blížícího se obnově Církve v jejím původním stavu. Tomu to bylo vzdáleno, velmi vzdáleno. Luther a jeho společníci, máme-li soudit z jejich spisů – a mnohé z nich jsou vzácné –, nikdy zcela neuchopili Boží myšlenky o Církvi jako o těle Krista. Neporozuměli jednotě těla, přítomnosti Ducha Svatého ve shromáždění, jakož i Jeho přebývání v jednotlivém věřícím. Nikdy nepronikli k velké pravdě o službě v Církvi, její povaze, zdroji, síle a odpovědnosti. Nikdy se nedostali za myšlenku o lidské autoritě jako základu služby. Mlčeli ohledně zvláštní naděje Církve, totiž o příchodu Krista pro Jeho lid – o jasné jitrní Hvězdě. Nedokázali poznat vlastní dosah proroctví a ukázali se neschopnými správně rozdělovat slovo pravdy.

Nerozumějte nám špatně. Vzpomínka na ně nám je drahá. Jejich jména jsou známá v našich domácnostech. Byli to drazí, oddaní, vážní, požehnaní

služebníci Krista. Kéž by mezi námi byli jim podobní v těchto dnech oživujícího papežství a bující nevěry. Nechtěli bychom se vzdát své lásky a úcty k Lutherovi, Melanchtonovi, Farelovi, Latimerovi a Knoxovi. Ti byli skutečně jasnými a zářícími světly ve svých dnech. A tisíce – ba miliony budou po celou věčnost děkovat Bohu za to, že žili, kázali a psali. A nejen to, ale když se na ně díváme v jejich soukromém životě i veřejné službě, zahanbí mnohé z těch, kteří byli obdařeni velkým rozsahem pravdy, kterou nadarmo hledáme v obsažných spisech reformátorů.

Ale když toto připouštíme, což rádi a vděčně činíme, jsme nicméně přesvědčeni, že ti milovaní a ctění služebníci Krista si nepřivlastnili, a proto nekázali a neučili, mnohé ze zvláštních a charakteristických pravd křesťanství; alespoň jsme tyto pravdy nenalezli v jejich spisech. Kázali vzácnou pravdu o ospravedlnění z víry. Dali lidem Svaté písmo. Nohama šlapali po mnohých nesmyslech římské pověry.

To vše skrze Boží milost činili a za vše to skláníme své hlavy v hluboké vděčnosti a chvále k Otci milosrdenství. Ale protestantismus není křesťanství. Ani takzvané církve reformace, ať národní nebo jiné, nejsou Boží Církev. Od toho jsou daleko. Hledíme zpět na běh osmnácti století a přes příležitostná oživení, přes ta jasná světla, která v různých dobách svítila na horizontu Církve – světla, která se jevila tím jasnější v kontrastu s obklopující je hlubokou temnotou, přes mnohá milostivá navštívení Ducha Božího jak v Evropě, tak i v Americe během minulého a nynějšího století – přes všechny tyto věci, za které velmi srdečně chválíme Boha, se vracíme s rozhodností k již dříve řečenému prohlášení, že vyznávající církev je beznadějný vrak; že křesťanstvo rychle spěchá dolů po nakloněné ploše k černotě tmy navěky. A ty vysoce obdařené země, kde bylo kázáno mnoho evangelikální pravdy, kde se Bible tiskly v milionech a evangelizační traktáty v ještě větším množství, budou přece pokryty hustou tmou – vydány mocnému klamu, aby věřily lži.

A potom? Co potom? **Obrácený svět?** Nikoli, ale **souzená církev**. Právě Boží svatí, rozptýlení v celém křesťanstvu – všechny pravé údy Kristova těla budou vzaty, aby se setkaly s přicházejícím Pánem – mrtví svatí budou vzkříšení, živí proměnění v okamžení, a všichni budou společně vzati, aby byli provždy s Pánem. Potom dostoupí vrcholu tajemství nepravosti v osobě člověka hříchu – toho bezbožníka, Antikrista. Pán přijde a všichni Jeho svatí s Ním, aby vykonal soud nad šelmou, čili znovu ožilou římskou říší, a nad

falešným prorokem – Antikristem – tím prvním na západě, druhým na východě.

To bude akt přímého soudu bez jakéhokoli soudního procesu, poněvadž jak šelma, tak i falešný prorok budou v přímé vzpouře a rouhavé opozici proti Bohu a Beránkovi. Potom přijde zasedání soudu nad žijícími národy, jak je zaznamenáno v Matouši 25,31-46.

Když takto všechno zlo bude potlačeno, Kristus bude vládnout ve spravedlnosti a v pokoji tisíc let. Světlá a požehnaná doba! Pravá sobota pro Izrael a pro celou zem – období, vyznačující se velkými skutečnostmi: Satan bude svázán a Kristus bude vládnout. Jak slavné skutečnosti! Již sama zmínka o nich působí, že srdce překypuje chválou a děkováním. Jaká potom bude realita!

Ale Satan bude uvolněn ze svého tisíciletého zajetí a bude mu dovoleno, aby učinil ještě jeden pokus protivit se Bohu a Jeho Kristu: „*A když se vyplní tisíc let, propuštěn bude satan ze žaláře svého. I vyjde, aby sváděl národy, které jsou na čtyřech stranách země, Goga a Magoga, a aby je shromáždil k boji, kterýchžto počet jest jako písku mořského.*³² *I vstoupili na šířkost země a obklíčili stany svatých i to město milé, ale sestoupil oheň od Boha z nebe a spálil je. A ďábel, který je sváděl, uvržen jest do jezera ohně a síry, kdež jest i šelma i falešný prorok, a budou mučeni dnem i nocí na věky věků.*“ (Zjevení 20,7-10)

Toto bude poslední Satanův pokus, ústící v jeho věčný zatracení. Potom bude soud mrtvých, „*malých i velikých*“ – zasedání soudu nad všemi těmi, kteří zemřou ve svých hříších, ode dnů Kaina až k poslednímu odpadlíkovi ve dnech tisícileté slávy. Strašný výjev! Žádné srdce nemůže pojmout, žádný jazyk – žádné pero vyjádřit jeho hroznou vážnost.

Nakonec je našim duším ukázán věčný stav – nové nebe a nová země, ve kterých bude přebývat spravedlnost po zlaté věky věčnosti.

Takové je pořadí událostí, jak je s veškerou možnou jasností ukázáno na stránkách inspirace. Podali jsme jejich krátký souhrn ve spojení s linií pravdy, u které jsme prodlévali – linií, která jak si jsme plně vědomi, není v žádném případě populární. Ale neodvažujeme se ji kvůli tomu neposkyt-

³² Čtenář musí rozlišovat mezi Gogem a Magogem ve Zjevení 20 a v Ezechieli 38 a 39. U prvního jde o dobu po tisíciletém království, u druhého o dobu před ním.

nout. Naší věcí je zvěstovat celou Boží radu, nikoli hledat popularitu. Neočekáváme, že Boží pravda bude v křesťanstvu populární. Toho jsouce vzdáleni, snažili jsme se ukázat, že právě tak jako Izrael opustil pravdu, kterou byl odpovědný držet, tak vyznávající církev nechala vyklouznout všechny ty velké pravdy, které charakterizují křesťanství Nového zákona. A můžeme čtenáře ujistit, že naším jediným cílem, když sledujeme tuto linii důkazů, je podnítit srdce všech pravých křesťanů k vědomí o ceně všech těch pravd a k cítění jejich odpovědnosti nejen ty pravdy přijmout, ale snažit se o jejich plnější uskutečňování a smělejší vyznávání. Toužíme vidět, aby v těchto závěrečných hodinách historie Církve na zemi byli vzbuzeni lidé, kteří půjdou v pravé duchovní síle a budou s energií zvěstovat ty dlouho zapomenuté pravdy Božího evangelia. Kéž Bůh ve Svém velkém milosrdenství ke Svému lidu takové vzbudí a vyše je. Kéž Pán Ježíš klepe stále hlasitěji na dveře, tak aby mnozí uslyšeli a otevřeli Mu podle touhy Jeho milujícího srdce a okusili požehnání hlubokého osobního obecenství s Ním, když budou čekat na Jeho příchod.

Bůh buď veleben, není tu žádné omezení pro požehnání jednotlivé duše, která slyší Kristův hlas a otevře dveře. A to, co je pravdivé o jednom, je pravdivé o stech nebo tisících. Jen budme skuteční a prostí a praví, pociťující a uznávající svou naprostou slabost a nicotnost, dávající stranou všechnu domyšlivost a prázdnotu důležitosti, nehledající být něčím anebo něco vytvořit, ale pevně držící Kristovo slovo a nezapírající Jeho jméno, nacházející své šťastné místo u Jeho nohou, svůj uspokojující podíl v Něm samém a svou skutečnou radost ve službě Jemu jakýmkoli malým způsobem. Tak půjdeme kupředu v souladu, s láskou a šťastně pospolu, nalézající svůj společný střed v Kristu a svůj společný předmět ve snaze posílit Jeho věc a zvýšit Jeho slávu. Kéž by tomu tak bylo se vším milovaným lidem Páně v našich dnech! Pak bychom mohli říkat jiné věci a světu kolem sebe poskytovat jiný pohled. Kéž Pán oživí Svě dílo!

Čtenáři se možná zdá, že jsme daleko zabloudili od šesté kapitoly 5. Mojžíšovy knihy. Ale musíme mu jednou provždy připomenout, že naši pozornost vyžaduje nejen to, co každá kapitola obsahuje, ale také to, co připomíná a naznačuje. A dále smíme dodat, že když se posadíme ke psaní, je čas od času naším jedním přáním, abychom byli Božím Duchem vedeni do té části pravdy, která může být vhodná pro potřebu všech našich čtenářů. Když je jen milované Kristovo stádo syceno, vyučováno a potěšováno, nestaráme

se, zda to je pomocí dobře propojených poznámek, nebo jednotlivých odložených částí.

Nyní budeme pokračovat v naší kapitole.

Když Mojžíš položil velký základ pravdy, obsažené ve čtvrtém verši: „*Slyš, Izraeli, Hospodin Bůh náš, Hospodin jeden jest,*“ pokračuje a zdůrazňuje shromáždění jejich svatou povinnost ve vztahu k tomu Požehnanému. Nejenže tu byl Bůh, ale byl to **jejich** Bůh. Ráčil se s nimi spojit smlouvou. Vykoupil je, nesl je na orlích křídlech a přivedl je k Sobě samému, aby byli Jeho lidem a aby On byl jejich Bohem.

Požehnaná skutečnost! Požehnaný vztah! Ale Izraeli muselo být připomenuto jednání, které se náleží pro takový vztah – jednání, které mohlo plynout jen z milujícího srdce. „*Proto milovati budeš Hospodina Boha svého z celého srdce svého, a ze vší duše své, a ze vší síly své.*“ (5. Mojžíšova 6,5) Zde spočívá tajemství všeho praktického náboženství. Bez toho je pro Boha všechno bez ceny. „*Dej mi, synu můj, srdce své.*“ (Příšloví 23,26) Tam, kde je dáno srdce, bude vše dobré. Srdce může být přirovnáno k regulátoru v hodinách, který působí na vlasek a vlasek působí na hlavní pero a hlavní pero působí na ručičky, které se pohybují kolem ciferníku. Jdou-li vaše hodiny špatně, nebude k ničemu, přestaví-li se jen ručičky, musíte se dotknout regulátoru. Bůh hledá skutečné dílo srdce, buď Jeho jméno velebeno! Jeho Slovo nám říká: „*Synáčekové moji, nemilujme slovem ani jazykem, ale skutkem a pravdou.*“ (1. J. 3,18)

Jak bychom Mu měli děkovat za taková dojemná slova! Zjevují nám Jeho vlastní milující srdce. Jistě, On nás miluje skutkem a pravdou, a On nemůže být spokojen s ničím jiným, ať v našich cestách s Ním nebo v našich cestách s druhými. Vše musí plynout přímo ze srdce.

„*A budou slova tato, která já přikazuji tobě dnes, v srdci tvém.*“ (5. Mojžíšova 6,6) Budou u samého zdroje všech východů života. To je zvláště vzácné. Cokoli je v srdci, vychází skrze rty do života. Jak je potom důležité mít srdce plné Božího slova – tak plné, že nebudeme mít žádné místo pro marnosti a pošetilosti tohoto přítomného zlého světa. Tak bude naše řeč vždy v milosti, kořeněná solí. „*Z hojnosti srdce ústa mluví.*“ (Mat. 12,34) Proto můžeme soudit na to, co je v srdci, podle toho, co vychází z úst. Jazyk je orgán srdce – orgán člověka. „*Dobrý člověk z dobrého pokladu srdce vynášá dobré, a zlý člověk ze zlého pokladu vynášá zlé.*“ (Mat. 12,35) Když je

srdce skutečně ovládané Božím slovem, pak celý charakter zjevuje poženaný výsledek. Musí tomu tak být, poněvadž srdce je hlavním pramenem celého našeho mravního stavu. Leží ve středu všech mravních vlivů, které ovládají naši osobní historii a utvářejí praktický život.

Ve všech částech Boží knihy vidíme, jak velkou důležitost Bůh přikládá postoji a stavu srdce vzhledem k Sobě a ke Svému Slovu, což je jedno a totéž. Když srdce je opravdové k Němu, bude jistě vše správné. Ale na druhé straně shledáme, že kde srdce chladnou a stávají se bezstarostnými vzhledem k Bohu a Jeho pravdě, tam dříve nebo později dojde k otevřenému opuštění stezky pravdy a spravedlnosti. Proto má Barnabášovo napomenutí věřícím v Antiochii velikou sílu a cenu: „*Napomínal všech, aby v úmyslu srdce trvali v Pánu.*“ (Sk. 11,23)

Jak je toto napomenutí potřebné nyní i vždycky! Tento „*úmysl srdce*“ je Bohu velmi vzácný. Je to právě to, co se odvážíme nazvat velkým mravním regulátorem. Dodává to křesťanskému charakteru milé vážnosti, o kterou bychom my všichni měli velmi stát. Je to božský lék proti chladu, mrtvosti a formálnosti, které Bůh tak nenávidí. Vnější život může být velmi korektní a vyznání víry velmi pravověrné. Ale jestliže chybí vážný úmysl srdce – láskou působená přichylnost celé morální bytosti k Bohu a Jeho Kristu, vše je naprosto bezcenné.

Duch Svatý nás vyučuje skrze srdce. Proto se apoštol modlil za svaté v Efezu, aby měli „*osvícené oči srdce*“ [καρδιας, nikoli διανοιας], a opět: „...*, aby Kristus skrze víru přebýval ve vašich srdcích.*“ (Ef. 1,18; 3,17)

Tak vidíme, jak celé Písmo je v dokonalém souladu s napomenutím, znamenáným v naší kapitole: „*A budou slova tato, která já přikazuji tobě dnes, v srdci tvém.*“ Jak blízko by je toto drželo u jejich Boha smlouvy! Jak bezpeční by byli před vším zlem, a zvláště před tím ohybným zlem modlářství – jejich národním hříchem, jejich hroznou náklonností! Kdyby jen vzácná Pánova slova nalezla své správné místo v jejich srdcích, bylo by málo obav z Bále, Chámosa nebo Astaroty. Slovem: všechny modly pohanů by našly své správné místo a bylo by na ně pohlíženo v jejich skutečné ceně, kdyby jen bylo slovu Pána dovoleno, aby přebývalo v srdci Izraele.

A zde budiž poznamenáno, jak krásně toto vše charakterizuje 5. Mojžíšovu knihu. Není to tolik věc dodržování určitého pořádku, dodržování náboženských úkonů, obětování obětí nebo ceremonií. Všechny tyto věci měly bezpochyby své místo, ale v žádném případě nejsou v 5. Mojžíšově knize

nadřazenou nebo hlavní věcí. Nikoli, SLOVO je zde tou nejdůležitější věcí. **Slovo Páně v srdci Izraele.**

Čtenář musí uchopit tuto skutečnost, jestliže si skutečně přeje mít klíč k té milé 5. Mojžíšově knize. Není to kniha o ceremoniálu. Je to kniha o morálce a milující poslušnosti. Téměř v každé své části učí té neocenitelné lekci, že srdce, které miluje, cení si a ctí Boží slovo, je připravené ke každému skutku poslušnosti, ať je to obětování oběti nebo dodržování nějakého dne. Mohlo se stát, že některý Izraelita se bude nacházet na místě nebo v okolnostech, kde přísné dodržování obřadů a ceremonií nebude možné, ale nikdy nemohl být na místě nebo v okolnostech, ve kterých by s uctivostí nemohl milovat a poslouchat Boží slovo. Ať jde kamkoli – nechť je jako zajatec veden do vyhnanství do končin země, nic mu nemůže vzít jeho vysokou výsadu, že může vyslovit ona požehnaná slova: „*V srdci mém skládám řeč tvou, abych nehřešil proti tobě.*“ (Žalm 119,11)

Vzácná slova! Ve svém malém rozsahu obsahují tu velkou zásadu 5. Mojžíšovy knihy, a můžeme dodat, velkou zásadu života z Boha za všech časů a na všech místech. Ta nikdy nemůže ztratit svou mravní sílu a hodnotu: vždy platí. Byla pravdivá ve dnech patriarchů, pravdivá pro Izrael v zemi, pravdivá pro Izrael rozptýlený až do končin země, pravdivá pro Církev jako celek, pravdivá pro každého jednotlivého věřícího uprostřed beznadějné zkázy Církve. Slovem, poslušnost je vždy svatou povinností stvoření a vysokou výsadou – prostá, nepochybná, naprostá poslušnost Slova Pána. To je nevýslovné milosrdenství, za které jistě můžeme chválit našeho Boha dnem i nocí. Dal nám Svě Slovo, buď velebeno Jeho jméno, a napomíná nás, abychom nechávali to Slovo v sobě bohatě přebývat – přebývat v našich srdcích a vykonávat jeho svatý vliv na celý náš život a charakter.

„A budou slova tato, která já přikazuji tobě dnes, v srdci tvém. A budeš je často opětovat synům svým, a mluvit o nich, když sedneš v domě svém, když půjdeš cestou, a léhaje i vstávaje. A uvážeš je za znamení na ruce své, a jako náčelník mezi očima svýma. Napíšeš je také na veřejích domu svého a na branách svých.“ (5. Mojžíšova 6,6-9)

To vše je dokonale krásné. Boží slovo skryté v srdci, plynoucí ven v laskavém naučení dětem a ve svaté rozmluvě uprostřed rodiny, svítící ven do všech aktivit denního života. Tak všichni, kteří přišli dovnitř bran nebo vstoupili do domu, mohli vidět, že Boží slovo je standardem pro každého, pro všechny a pro všechno.

Tak tomu bylo s Izraelem za staré doby, a tak by tomu mělo být s křesťany nyní. Ale je tomu tak? – Jsou naše děti takto vyučovány? – Je to naším ustavičným úmyslem, předkládat Boží slovo ve vsí jeho nebeské přitažlivosti jejich mladým srdcím? – Vidí jeho světlo vyzařovat v našem denním životě? – Vidí jeho vliv na naše zvyky, naši povahu, na jednání v rodině, na naše jednání v zaměstnání? To je to, co rozumíme přivázáním Slova jako znamení na rukou, mít je jako náčelník mezi svýma očima, napsáním na veřejích domu a na branách.

Čtenáři, je tomu tak s námi? Málo užitku přinese, když se pokoušíme učit své děti Božímu slovu, jestliže náš život není tím Slovem ovládán. Nevěříme v učinění pozeňnaného Slova Božího pouhou učebnicí pro naše děti. Když tak činíme, znamená to proměnit milou výsadu v unavující dřinu. Naše děti by měly vidět, že žijeme v samé atmosféře Písma, že ono tvoří předmět našich rozmluv, když sedíme uprostřed rodiny ve chvílích našeho odpočinku.

Žel, jak málo tomu tak je! Nemusíme být hluboce pokořeni v Boží přítomnosti, když uvažujeme o všeobecném charakteru a tónu našeho mluvení u stolu a v rodinném kruhu? – Jak málo toho tam je z 5. Mojžíšovy 6,7! – Jak mnoho je tam *„bláznového mluvení a šprýmování, kteréžto věci jsou nenáležité“* (Ef. 5,4)! – Kolik zlého mluvení o našich bratřích, o našich sousedech, našich spolupracovnících! – Jak mnoho bezdůvodných pomluv! – Kolik bezcenné společenské konverzace!

A odkud toto vše přichází? Prostě ze stavu srdce. Boží slovo, přikázání a řeči našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista nepřebývají v našem srdci. A proto nevystupují a neplynou ven živými proudy milosti a vzdělání.

Chce snad někdo říci, že křesťanům není třeba dbát na tyto věci? Pak nechť zváží následující prospěšná a napravující slova: *„Žádná řeč mrzutá nevycházej z úst vašich, ale jest-li jaká dobrá k vzdělání užitečnému, aby dala milost posluchačům.“* (Ef. 4,29) A opět: *„Naplnění buďte Duchem, mluvíce sobě vespolek v žalmech a v chválách a v písničkách duchovních, zpívající a plesající v srdcích svých Pánu, díky činíce vždycky ze všeho ve jménu Pána našeho Ježíše Krista Bohu a Otcí.“* (Ef. 5,18-20)

Tato slova byla adresována svatým v Efezu, a zcela jistě bychom k nim měli s pilností obrátit svá srdce. Asi si málo uvědomujeme, jak hluboce a ustavičně chybujeme v udržování zvyku duchovního mluvení. Zejména uprostřed rodiny a v obyčejném styku je tato chyba zvlášť zjevná. Odtud pramení potřeba těchto slov napomenutí, která jsme právě napsali. Je

zřejmé, že Duch Svatý napřed viděl tu potřebu a milostivě jí předcházet. Slyšte, co říká „těm kteří jsou v Kolosis, svatým a věrným bratřím“: – „*Pokoj Boží vítězí v srdcích vašich, k němuž i povolání jste v jednom těle; a buďte vděční. Slovo Kristovo přebývej ve vás bohatě se vši moudrostí, učíce a napomínající sebe vespolek žalmy, a zpěvy, a písničkami duchovními, s milostí zpívající v srdci svém Pánu.*“ (Kol. 1,2; 3,15-16)

Milý obraz všedního křesťanského života! Je jen plnějším a vyšším rozvinutím toho, co máme v naší kapitole, kde je Izraelita viděn uprostřed své rodiny. Boží slovo plyne z jeho srdce v naučeních lásky k jeho dětem, je viděn ve svém každodenním životě, ve svém jednání doma i venku pod posvěceným vlivem slov Pána.

Milovaný křesťanský čtenáři, netoužíme vidět více z toho všeho v našem středu? Není to občas velmi zarmucující a velmi pokořující, když pozorujeme způsob hovoru, který převládá v našich rodinách? Nemuseli bychom se někdy červenat, kdybychom mohli vidět své mluvení reprodukované tiskem? Jaký tu je lék? Zde je: srdce, naplněné Kristovým pokojem, slovem Krista, Kristem samým; nic jiného nepomůže. Musíme začít u srdce. A tam, kde ono je zcela zaměstnáno nebeskými věcmi, budeme vidět velmi krátký proces se všemi pokusy o zlé a bláznové mluvení a o šprýmování.

„A když tě uvede Hospodin Bůh tvůj do země, kterou s přísahou zaslíbil otcům tvým, Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, že ji tobě dá, i města veliká a výborná, kterých jsi nestavěl, a domy plné všech dobrých věcí, kterých jsi nenaplnil, a studnice vykopané, kterých jsi nekopal, a vinice i olivovní, jichž jsi neštípl, a jedl bys a nasytil se; varuj se, abys nezapomenul na Hospodina, který tě vyvedl ze země Egyptské, z poroby těžké.“ (5. Mojžíšova 6,10-12)

Uprostřed všech požehnání, milých věcí a výsad země Kanán měli pamatovat na Toho, jenž byl milostivý a věrný, jenž je vykoupil ze země otroctví. Stále měli také pamatovat, že všechny ty věci byly Jeho svobodným darem. Země se vším, co obsahovala, jim byla udělena na základě Jeho zaslíbení Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi. Vystavěná města a zařízené domy, prýstíci studny, plodné vinice a olivové sady, vše připravené pro jejich ruku jako svobodný dar svrchované milosti a smlouvy milosrdenství. Vše, co museli udělat, bylo ujmout se v prosté víře vlastnictví a vždy mít na paměti v myšlenkách svého srdce štědrého Dárce toho všeho. Měli o Něm přemýšlet a nalézat v Jeho vykupující lásce pravou pohnutku k životu v milující poslušnosti. Kamkoli obrátili své oči, hleděli na znamení Jeho veliké dobrotivosti – na

bohaté ovoce Jeho obdivuhodné lásky. Každé město, každý dům, každá studna, každá vinice, oliva a fíkovník mluvily k jejich srdcím o hojné milosti Pána a podávaly podstatný důkaz o Jeho neměnné věrnosti vůči Jeho zaslíbení.

„Hospodina Boha svého báti se budeš a jemu sloužiti, a ve jméno jeho přísahati. Neodejdeš po bozích cizích, z bohů jiných národů, kteří vůkol vás jsou (nebo Bůh silný, horlivý, Hospodin tvůj uprostřed tebe jest), aby se neroznítla prchlivost Hospodina Boha tvého na tebe, a shladil by tě ze svrchku země.“ (5. Mojžíšova 6,13-15)

Před shromáždění jsou v naší kapitole postaveny dvě velké pohnutky, totiž „láska“ v 5. verši a „bázeň“ v 13. verši. Ty nalézáme v celém Písmu. A jejich důležitost pro vedení života a utváření charakteru nelze dostatečně vysoko cenit. *„Počátek moudrosti je bázeň Hospodina.“* (Žalm 111,10) Jsme napomínáni, abychom chodili *„v bázni Hospodinově celý den“* (Přís. 23,17). Je to velká mravní ochrana proti všemu zlu. *„Člověku pak řekl: Aj, bázeň Páně jest moudrost, a odstoupiti od zlého rozumnost.“* (Job 28,28)

Boží kniha oplývá oddíly, ukazujícími v každé možné formě nesmírnou důležitost Boží bázně. *„Jak,“* říká Josef, *„bych tedy učinil takovou nešlechternost, a hřešil i proti Bohu?“* (1. M. 39,9) Člověk, který ze zvyklosti chodí v Boží bázni, je ochráněn před každou formou mravní zkaženosti. Trvalé uskutečňování Boží přítomnosti se musí ukázat jako účinný štít proti každému pokušení. Jak často shledáváme, že přítomnost některé skutečně svaté a duchovní osoby je léčivou překážkou pro duchovní lehkomyšlnost a pošetilost. A jestliže takový je mravní vliv smrtelníka, jako jsme my, oč mnohem mocněji jím bude uskutečňovaná Boží přítomnost!

Křesťanský čtenáři, věnujme vážnou pozornost této závažné věci. Snažme se žít ve vědomí, že jsme v bezprostřední Boží přítomnosti. Tak budeme ochráněni před tisíci formami zla, kterému jsme den za dnem vystaveni a pro které, žel, máme předem sklony. Vědomí o tom, že Boží oko na nás spočívá, bude mít na náš život a naše chození mnohem větší vliv, než přítomnost všech svatých na zemi a všech andělů v nebi. – Nemluvili bychom falešně. – Nemohli bychom mluvit zlé věci o našem bratrovi nebo sousedovi. – Nemohli bychom nevlídně mluvit o nikom, kdybychom se jen cítili v Boží přítomnosti. Slovem, svatá bázeň Páně, o které Písmo tolik mluví, by

působila jako to nejpožehnanější omezení zlých myšlenek, zlých slov, zlých cest, zla v každém tvaru a formě.

Nadto by nás vedla k tomu, abychom byli velmi reální a nefalšovaní ve všem, co říkáme a děláme. Je při nás smutně mnoho pokrytectví a nesmyslnosti. Často říkáme mnohem více, než cítíme. Nejsme čestní. Nemluvíme každý pravdu se svým bližním. Vyjadřujeme city, které nejsou pravým citěním srdce. Jednáme vůči sobě pokrytecky.

Všechny tyto věci jsou smutným důkazem toho, jak málo žijeme, pohybujeme se a zdržujeme se v Boží přítomnosti. Kdybychom jen měli stále na mysli, že Bůh nás slyší a vidí – slyší každé naše slovo a vidí každou naši myšlenku, každou naši cestu, jak jinak bychom se chovali! – Jakou svatou bdělost bychom měli udržovat nad svými myšlenkami, svými náladami a svými jazyky! – Jakou čistotu srdce a mysli! – Jakou pravdivost a upřímnost ve všem svém jednání s našimi bližními! – Jakou skutečnost a prostotu ve svém chování! – Jakou šťastnou svobodu od vší strojenosti, předstírání a okázalosti! – Jaké vysvobození od každé formy obírání se sebou samými! – Ach, kéž bychom každý z nás žili v hlubokém pocitu o Boží přítomnosti! Kéž bychom chodili po celý den v bázni Páně!

A potom pocítit nutící vliv Jeho lásky! – Být vedeni ke všem těm svatým činnostem, ke kterým láska vždy vede! – Nacházet své zalíbení v činění dobrého! – Okoušet duchovní luxus činit srdce radostnými! – Ustavičně myslet na to, jak být užitečný! – Žít blízko zdroje Boží lásky, takže budeme proudy osvěžení uprostřed tohoto žíznivého jeviště – paprsky světla uprostřed mravní temnoty kolem sebe! „*Láska Kristova,*“ říká požehnaný apoštol, „*nutí nás, jakožto ty, kteří tak soudíme, že poněvadž jeden za všechny umřel, tedy všichni zemřeli. A že za všechny umřel, aby ti, kteří živi jsou, již ne sami sobě živi byli, ale tomu, který za ně umřel i z mrtvých vstal.*“ (2. Kor. 5,14-15)

Jak je to vše mravně milé! Kéž by to bylo plněji uskutečňováno a věrněji mezi námi ukazováno! Kéž Boží bázeň a láska jsou ustavičně v našich srdcích ve vší své požehnané moci a utvářejícím vlivu, aby tak náš denní život zářil k Jeho chvále a skutečnému užitku, k potěšení a požehnání všech, kdo s námi přijdou do styku, ať soukromě nebo na veřejnosti. Kéž to Bůh pro Krista ve Svém nekonečném milosrdenství daruje!

Šestnáctý verš naší kapitoly vyžaduje zvláštní pozornost: „*Nebudete pokoušeti Hospodina Boha svého, jako jste pokoušeli v Massah.*“ Tato slova

byla citována naším velebeným Pánem, když byl Satanem pokoušen, aby se vrhl z vrcholu chrámu dolů: „*Tedy pojal jej ďábel do svatého města, a postavil ho na vrchu chrámu. A řekl mu: Jsi-li Syn Boží, spustiž se dolů; nebo psáno jest, že andělům svým přikázal o tobě, a na ruce uchopí tebe, abys někde o kámen nohy své neurazil.*“ (Matouš 4,5-6)

To je velmi pozoruhodný oddíl. Ukazuje, jak Satan umí citovat Písmo, když se to hodí jeho úmyslům. Ale vynechává velmi důležitou větu: „*Aby tě ostříhali na všech cestách tvých.*“ Nuže, netvořilo žádnou část Kristových cest, aby se vrhl z vrcholu chrámu. To nebyla cesta poslušnosti. Neměl od Boha žádný příkaz, aby takovou věc udělal, a proto ji odmítl udělat. Neměl žádnou potřebu pokoušet Boha – vystavovat Ho zkoušce. Jako člověk měl dokonalou důvěru v Boha – naprosto plné ujištění o Jeho ochraně.

Nadto nechtěl opustit stezku poslušnosti proto, aby prokázal Boží péči o Sebe. A v tom nás učí velmi cenné lekci. Můžeme vždy počítat s Boží ochraňující rukou, když jdeme cestou poslušnosti. Ale jestliže chodíme po cestě, kterou jsme si sami zvolili – jestliže hledáme vlastní záliby a vlastní zájmy, vlastní cíle nebo předměty, pak mluvit o spoléhání na Boha by znamenalo prostě zlou troufalost.

Bůh je bezpochyby velmi milosrdný, velmi milostivý a Jeho laskavé milosrdenství je nad námi i tehdy, když nejdeme cestou poslušnosti. Ale to je naprosto jiná věc a ponechává to zcela nedotčené tvrzení, že s Boží ochranou můžeme počítat jen tehdy, když naše nohy jsou na cestě poslušnosti. Jestliže si křesťan vyjede pro zábavu lodí nebo se pracně šplhá přes Alpy jen kvůli vyhlídkám, má právo věřit, že se Bůh o něho stará? Nechtě svědomí dá odpověď. Jestliže nás Bůh volá, abychom se plavili přes rozbouřené jezero a kázali evangelium, jestliže nás vyzývá, abychom přešli Alpy v nějaké zvláštní službě pro Něho, pak se jistě smíme poručit Jeho mocné ruce, aby nás chránila před vším zlým. Ta velká věc pro nás všechny je, abychom byli na svaté cestě poslušnosti. Ta může být úzká, drsná a osamělá. Ale je to cesta zastíněná křídly Všemohoucího a osvětlená světlem Jeho souhlasícího obličje.

Ještě než se obrátíme pryč od předmětu, navozeného 16. veršem, chtěli bychom krátce poukázat na zajímavou a poučnou skutečnost, že náš Pán ve Svě odpovědi Satanovi si nikterak nevšímá jeho špatného citování Žalmu 91,11. Pečlivě si této skutečnosti všimněme a snažme se mít ji na mysli. Místo aby nepříteli řekl: Vynechal jsi velmi důležitou část oddílu, který jsi

citoval, On prostě cituje jiný oddíl jako oprávnění pro Svě vlastní jednání. Tak porazil pokušitele a tak nám zanechal požehnaný příklad.

Zaslouží si naši zvláštní poznámku, že Pán Ježíš Kristus neporazil Satana v síle Svě božské moci. Kdyby to tak učinil, nemohl by být pro nás příkladem. Ale když Ho vidíme, jak jako člověk užívá Slovo jako Svou jedinou zbraň, a tak dobývá slavného vítězství, je naše srdce povzbuzeno a potěšeno. A nejen to, ale učíme se velmi vzácné lekci ohledně toho, jak my v naší sféře a naši míře máme jednat ve střetu. Člověk Kristus Ježíš zvítězil prostou závislostí na Bohu a poslušností Jeho Slova.

Jak požehnaná skutečnost! Skutečnost, plná potěšení a útěchy pro nás. Satan nemohl dělat nic s Tím, jenž chtěl jednat jen na základě Boží autority a v moci Ducha. Ježíš nikdy nečinil Svou vlastní vůli, ačkoli jak víme (bud' velebeno Jeho svaté jméno) Jeho vůle byla absolutně dokonalá. Sestoupil z nebe, jak nám On sám říká v Janu 6, ne aby činil Svou vlastní vůli, ale vůli Otce, který Ho poslal. Byl dokonalým služebníkem od začátku až do konce. Jeho pravidlem jednání bylo Boží slovo. Jeho síla k jednání byl Duch Svatý. Jeho jedinou pohnutkou pro jednání byla Boží vůle. Proto kníže tohoto světa neměl v Něm nic. Satan Ho nemohl žádnou ze svých chytrých léček odvést z cesty poslušnosti či z místa závislosti.

Křesťanský čtenáři, uvažujme o těchto věcech. Hluboce je zvažujme. Mějme na paměti, že náš velebený Pán a Mistr nám zanechal příklad, abychom chodili v Jeho slépejích. Kéž bychom v nich chodili pilněji po tu malou chvíli, která ještě zbývá. Kéž bychom skrze milostivou službu Ducha Svatého plněji vstupovali do té velké skutečnosti, že jsme povoláni, abychom chodili tak, jako chodil Ježíš. On je naším velkým Příkladem ve všech věcech. Studujme Ho hlouběji, tak abychom Ho mohli věrněji napodobovat.

Nyní uzavřeme tento protáhlý oddíl citováním pro čtenáře posledního odstavce kapitoly, u které právě prodléváme. Je to oddíl zvláštní plnosti, hloubky a moci a udivujícím způsobem charakterizuje celou 5. Mojžíšovu knihu.

„Pilně ostříhejte přikázání Hospodina Boha svého a svědectví jeho, i ustanovení jeho, která přikázal tobě. A čiň to, co pravého a dobrého jest před očima Hospodinovými, aby tobě dobře bylo, a vejda, abys dědičně obdržel zemi výbornou, kterou s přísahou zaslíbil Hospodin otcům tvým, aby vypudil všechny nepřátele tvé od tváří tvé, jakož mluvil Hospodin. Když by se potom

syn tvůj otázal tebe, řka: Co jsou to za svědectví a ustanovení i soudy, které přikázal Hospodin Bůh náš vám? Tedy díš synu svému: Služebníci jsme byli Faraonovi v Egyptě, i vyvedl nás Hospodin z Egypta v ruce silné. A činil Hospodin znamení a zázraky veliké a škodlivé v Egyptě proti Faraonovi a proti všemu domu jeho před očima našima. Nás pak vyvedl odtud, aby uvedl nás, a dal nám zemi, kterou s přísahou zaslíbil otcům našim. Proto přikázal nám Hospodin, abychom ostříhali všech ustanovení těchto, bojíce se Hospodina Boha svého, aby nám dobře bylo po všechny dny, a aby zachoval nás při životu, jak to činí i v dnešní den. A spravedlnost míti budeme, když ostříhati budeme a činiti všechna přikázání tato před Hospodinem Bohem svým, jakož přikázal nám.“ (5. Mojžíšova 6,17-25)

Jak je Boží slovo předkládáno duši na každé stránce a v každém odstavci této knihy! Je velkým předmětem na srdci a ve všech řečech ctihodného vydavatele zákona. Je jeho velkým cílem vyvýšit Boží slovo ve všech jeho pohledech, ať ve formě svědectví, přikázání, ustanovení nebo soudů; a vyvednout mravní důležitost, ba naléhavou nutnost pilné a vážné poslušnosti z celého srdce na straně lidu. „**Pilně** ostříhejte přikázání Hospodina Boha svého a svědectví jeho, i ustanovení jeho.“ A opět: „A čiň to, což **pravého a dobrého** jest před očima Hospodinovýmá.“

To vše je mravně velmi milé. Máme zde před očima ukázány ony věčné principy, kterých se žádná změna dispensace, změna jeviště, místa nebo okolností nikdy nemůže dotknout. „*Co je pravé a dobré*“, musí mít vždy všeobecné a trvalé použití. Připomíná nám to slova apoštola Jana k jeho milovanému Gáiovi: „*Nejmilejší, nenásleduj zlého, ale dobrého.*“ (3. J. 11) Shromáždění může být ve velmi nízkém stavu; může tam být mnohé, co zkouší srdce a tísní Gáiova ducha. Diotrefes se snad chová velmi nezpůsobně a neoprávněně vůči milovanému a ctěnému apoštolovi i jiným. To vše může být pravda a může toho být ještě mnohem více – ba celé vyznávající těleso může jít špatně. Co potom? Co Gáiovi zbývalo dělat? Prostě následovat to, co je správné a dobré. Otevřít své srdce a svoji ruku a svůj dům každému, kdo přinášel **pravdu**; snažit se pomáhat věci Krista každým správným způsobem.

To byla Gáiova věc v jeho době, a je to věc každého, kdo skutečně miluje Krista, za všech dob, na všech místech a za všech okolností. Snad tu nebude mnoho těch, kdo se k nám připojí, možná že někdy budeme téměř sami. Ale přesto máme následovat to, co je dobré, ať to stojí cokoli. – Máme **odstou-**

pit od nepravosti – **očistit** se od nádob, které nejsou ke cti – **utíkat** mladistvých žádostí – **odvracet se** od vyznavačů bez síly. A co potom? „*Následuj spravedlnosti, víry, lásky, pokoje!*“ Jak? V izolaci? Nikoli. Na nějakou dobu snad budu na nějakém místě sám, ale neexistuje taková věc, jako je izolace, dokud je na zemi Kristovo tělo, a to tu bude, dokud On pro nás nepřijde. A tak nikdy neočekáváme, že nastane den, ve kterém nebudeme moci nalézt několik takových, kteří vzývají Pána z čistého srdce. Ať jsou oni kdokoli a kdekoli, naší povinností je nalézt je, a když jsme je našli, chodit s nimi ve svatém obecenství „až do konce“.

P. S.: Zbývající kapitoly musíme odložit pro další knihu. Kéž Pán milostivě vloží Své bohaté požehnání na naše dosavadní úvahy. Kéž obdaří tyto stránky mocí Ducha Svatého a způsobí, aby byly přímým svědectvím od Něho k srdci Jeho lidu na celém světě. Kéž také udělí duchovní sílu k objevení pravdy, obsažené ve zbývajících oddílech této velmi hluboké, obsažné a podnětné knihy. Vážně prosíme křesťanského čtenáře, aby se s námi spojil v modlitbě ohledně tohoto všeho a měl přitom na paměti ta vzácná slova: „*Jestliže by dva z vás svolili se na zemi o všelikou věc, za kterou by koli prosili, stane se jim od Otce mého nebeského.*“ (Mat. 18,19)

C. H. M.

